

K. Thienemanns Verlag, Stuttgart, 1973

MICHAEL ENDE

MOMO

sau

Strania povestire despre hoții de
timp și fetița care le-a înapoiat oamenilor

timpul furat

Un basm-roman

Stuttgart, 1973

PARTEA ÎNȚI

MOMO ȘI PRIETENII EI

Capitolul întâi

UN ORAȘ MARE ȘI O FATA MICUȚĂ

În vremurile străvechi, pe cînd oamenii vorbeau limbi cu totul diferite de cele de acum, în țările calde se aflau orașe mari și minunate. Acolo se înălțau palatele regilor și ale împăraților, se găseau bulevarde largi, străzi înguste și ulițe întortocheate, străjuiau temple mărețe cu statui de zei durate din marmură și aur, erau piețe multicolore unde se vindeau mărfuri din toate colțurile lumii, precum și terenuri frumoase și încăpătoare unde se adunau oamenii pentru a discuta veștile și pentru a ține cuvîntări sau a le asculta. Dar înainte de toate se găseau acolo mari teatre.

Arătau cam așa cum arată astăzi un circ, doar că erau construite în întregime din blocuri de piatră. Rîndurile unde ședeau spectatorii erau așezate în trepte unele peste altele ca într-o pilnie uriașă. Văzute de sus, multe dintre aceste construcții erau circulare, altele mai degrabă ovale, iar altele formau un semicerc larg deschis. Se numeau amfiteatre.

Erau unele mari cît un stadion de fotbal și altele mai mici unde nu încăpeau decît cîteva sute de spectatori. Erau unele fastuoase împodobite cu coloane și statui și altele simple, fără nici o ornamentație. Aceste amfiteatre nu aveau acoperișuri, totul se petrecea sub cerul liber. De aceea în teatrele fastuoase erau întinse covoare țesute cu fir de aur peste șirurile spectatorilor pentru a apăra publicul de arșița soarelui și de ploile rezezi pornite pe neașteptate. În teatrele simple, rogojini din papură și paie slujeau în același scop. Într-un cuvînt: teatrele erau după punga oamenilor. Voiau însă cu toții un teatru căci erau spectatori pătimași.

În timp ce ascultau cum se depăneau pe scenă întîmplările zguduitoare și cele hazoase, li se părea că acea viață doar jucată ar fi, în chip misterios, mai adevărată decît viața lor proprie, de zi cu zi, și le plăcea nespuse de mult să ia parte la cealaltă realitate.

De atunci au trecut mii și mii de ani. Marile orașe de pe vremea aceea sînt dărîmate, templele și palatele s-au prăbușit. Vînturile și ploile, gerurile și arșițele au scobit și au șlefuit pietrele iar din marile teatre n-au mai rămas decît ruina. În zidurile crăpate nu mai răsună decît cîntul monotone al greierilor făcînd impresia că pămîntul respiră în somn.

Totuși cîteva dintre vechile orașe mari au mai rămas orașe mari pînă în zilele noastre. Firește că viața din ele s-a schimbat. Oamenii se deplasează cu automobilul și tramvaiul, folosesc telefonul și lumina electrică. Dar ici și colo printre noile clădiri mai sînt cîteva coloane, cîte o poartă, o bucată de zid sau chiar un amfiteatru din acele vremuri străvechi.

Iar într-un astfel de oraș s-a petrecut povestea cu Momo.

Afară, la capătul din miazăzi al marelui oraș, acolo unde încep primele cîmpii iar colibele și căsuțele apar tot mai sărăcicioase, se află ascunsă într-o pădurice de pini, ruina unui mic amfiteatru. Chiar și în vremurile străvechi nu fusese unul din cele arătoase, ci fusese și pe atunci, ca să spunem așa, un teatru pentru oamenii săraci. În zilele noastre, adică în vremea cînd începea povestea cu Momo, ruina era aproape cu totul uitată. Numai cîțiva profesori de științele antichității știau despre ea, dar nu se mai interesau de fel de acest subiect deoarece nu mai era nimic de cercetat acolo. Și nici nu reprezenta ceva demn de a fi văzut în comparație cu alte monumente din marele oraș. Astfel că nu mai din cînd în cînd se rătăceau cîțiva turiști pe acolo, se cățarau printre șirurile de bănci năpădite de ierburi, făceau gălăgie, făceau fotografiile spre amintire și apoi plecau. Atunci revenea liniștea în cercurile de piatră iar greierii începeau strofa următoare a nesfîrșitului lor cîntec, strofă care de altfel nu se

deosebea întru nimic de cea precedentă.

De fapt numai oamenii locuind în imediata apropiere cunoșteau ciudata clădire rotundă. Își pășteau acolo caprele, copiii foloseau locul liber rotund din mijloc ca să bată mingea, iar scara se întilneau uneori acolo perechi de îndrăgostiți.

Într-o bună zi începu să circule zvonul că în ultimul timp ar locui cineva în ruină. Era vorba de un copil, probabil o fetiță. Nu se putea spune cu precizie, fiindcă îmbrăcămintea îi era oarecum ciudată. Se spunea că se numea Momo, sau ceva asemănător.

Aspectul exterior al lui Momo era într-adevăr oarecum straniu și ar fi putut probabil să sperie întrucitva oamenii prețuind mult curățenia și rânduiala. Era micuță și cam slăbuță, încît cu cea mai mare bună voință lumea nu-și putea da seama dacă n-are decît opt ani sau a și împlinit doisprezece. Avea bucle negre ca pana corbului, zbirlite, arătînd ca și cum n-ar fi fost niciodată atinse de vreun pieptăne sau de o foarfecă. Avea ochi foarte mari, minunat de frumoși și la fel de negri, iar picioarele îi erau de aceeași culoare, căci umbla aproape întotdeauna desculță. Doar iarna purta uneori ghete, dar erau diferite, nu se potriveau între ele și pe lingă aceasta îi și erau mult prea mari. Cauza era că Momo nu avea nimic altceva decît ceea ce găsea întimplător sau i se dăruia. Fusta îi era cusută din diferite petice pestrițe și îi atirna pînă la glezne. Pe deasupra purta un surtuc bărbătesc, vechi și mult prea larg, ale cărui mînci era suflecate la încheietura mîinii. Momo nu voia să le taie căci se gîndea, prevăzătoare, că va mai crește. Și nu se putea ști dacă va mai găsi vreodată un surtuc atît de frumos și de folositor cu atît de multe buzunare.

Sub scena năpădită de ierburi a ruinei teatrului se găseau cîteva camere pe jumătate dărîmate unde se putea intra printr-o spărtură a zidului exterior. Aci amenajase Momo o locuință. Într-o zi, pe la amiază, sosiră le ea cîțiva bărbați și femei din vecinătate încercînd să afle ce-i cu ea. Momo stătea în fața lor privindu-i cu teamă, căci îi era frică să n-o gonească oamenii. Își dădu însă curînd seama că erau prietenoși. Ei înșiși erau săraci și știau ce-i viața.

— Așa, spuse unul dintre bărbați, prin urmare îți place aici?

— Da, răspuse Momo.

— Și vrei să rămii aici?

— Da, cu plăcere.

— Nu ești așteptată nicăieri?

— Nu.

— Vreau să spun, nu trebuie să te întorci acasă?

— Aici sînt acasă, răspuse repede Momo.

— Da de unde vii, fetiço?

Momo făcu cu mîna un gest nedeslușit arătînd undeva în depărtare.

— Cine sînt părinții tăi? își urmă omul întrebările.

Copilul îl privi nedumerită pe el și pe ceilalți și ridică puțin din umeri. Oamenii schimbau priviri între ei și suspinau.

— Nu trebuie să te temi, continuă bărbatul, nu vrem să te gonim. Vrem să te ajutăm.

În tăcere, Momo dădu din cap. Nu era încă de tot convinsă.

— Spui că te cheamă Momo, așa-i?

— Da.

— E un nume frumos, dar nu l-am mai auzit niciodată. Cine ți l-a dat?

— Eu, spuse Momo.

— Tu singură ți-ai dat numele?

— Da.

— Cînd te-ai născut?

Momo se gîndi și spuse într-un tîrziu:

— După cîte îmi amintesc, am fost din totdeauna.

— N-ai nici o mătușă, nici un unchi, nici o bunică, nici un fel de familie unde te-ai putea duce?

Momo îl privi doar pe bărbat și tăcu o vreme. Apoi murmură:

— Aici sînt acasă.

— În sfîrșit, își dădu părerea bărbatul, dar nu ești decît un copil. Cîți ani ai de fapt?

— O sută, spuse Momo șovăitor.

Oamenii riseră. Credeau că e o glumă.

— Să vorbim serios. Cîți ani ai?

— O sută și doi, răspuse Momo, încă și mai șovăitor.

Trecu un timp pînă ce oamenii își dădură seama că fetița nu cunoștea decît cîteva cifre prinse din zbor, fără a ști însă ce reprezintă, deoarece nimeni n-o învățase să numere.

După ce se sfătuiseră cu ceilalți, bărbatul îi spuse:

— Ascultă, ai fi de acord să anunțăm poliția că ești aici? Ai fi dusă într-un cămin unde capeți de mîncare și ai un pat și poți învăța să socotești și să citești și să scrii și încă multe altele. Ce părere ai?

Momo îl privea înspăimântată.

— Nu, șopti ea, nu vreau acolo. Am mai fost o dată. Mai erau și alți copii. Erau gratii la ferestre. Ne bătea în fiecare zi, și fără nici un motiv. Așa că am sărit noaptea peste zid și am fugit. Nu mai vreau să mă întorc acolo.

— Te înțeleg foarte bine, spuse un bătrîn și dădu din cap. Iar ceilalți înțelegeau de asemenea și dădură și ei din cap.

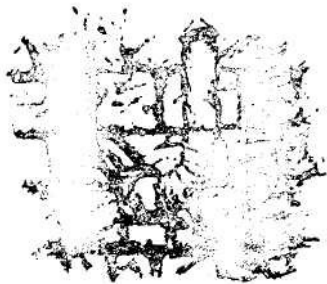
Apoi luă din nou cuvîntul bărbatul care vorbise la început.

— Știi, Momo, sîntem de părere că ai putea poate să te acuiiești la vreunul din noi. E drept că și noi înșine avem numai puțin spațiu, iar cei mai mulți dintre noi avem și o droaie de copii care cer de mîncare. Totuși credem că încă unul în plus nu are nici o importanță. Ce părere ai?

— Mulțumesc, spuse Momo și pentru prima oară zîmbi. Vă mulțumesc foarte mult! N-ați putea însă să mă lăsați să locuiesc mai departe aici?

Oamenii se sfătuiră multă vreme. Pînă la sfîrșit au fost de acord. Erau de părere că și aici copilul putea locui tot atît de bine ca și la vreunul din ei. Vor avea în comun grijă de Momo căci pentru toți împreună va fi totuși mai ușor decît pentru unul singur.

Începură de îndată, deretecînd și pregătind cît se putea mai bine camera de piatră pe jumătate dărîmată unde locuia Momo. Unul din ei, un zidar, clădi chiar o mică vatră din piatră. Făcură rost și de un burlan ruginit. Un timplar bătrîn bătu în cuie cîteva scinduri de ladă alcă-

tuind o măsuță și cîteva scaune. În sfîrșit femeile aduseră un pat de fier învechit și împodobit cu înflorituri, o saltea doar puțin ruptă și două pături. Văgăuna de piatră de sub scena ruinei se preschimbase într-o odăiță plăcută. La urmă zidarul, avînd talent artistic, mai zugrăvi pe perete un frumos tablou cu flori. Pînă și cadrul împreună cu cuiul de care atîrna tabloul fură pictate la locul lor.

Pe urmă sosită copiii oamenilor aducînd ce se putea dintr-ale gurii, unul o bucăciică de brînză, altul o franze-luță, cel de-al treilea cîteva poame și așa mai departe. Deoarece erau foarte mulți copii, se adunară în seara aceea atît de mulți încît făcură cu toții împreună o adevărată mică petrecere în amfiteatru, în cinstea mutării lui Momo. Petrecerea fu atît de veselă cum numai oamenii săraci se pricep.

Astfel începu prietenia dintre micuța Momo și oamenii din vecinătate.

Capitolul al doilea

O ÎNSUȘIRE NEOBIȘNUITĂ ȘI O CEARTĂ FOARTE OBIȘNUITĂ

De aci înainte îi mergea bine micuței Momo, în orice I caz așa era părerea ei. Acum avea întotdeauna cîte ceva de mîncare, uneori mai mult, alteori mai puțin, după cum se întîmpla și după cît se puteau lipsi oamenii. Avea un acoperiș deasupra capului, avea un pat și cînd era frig putea să-și aprindă un foc. Dar cea ce era cel mai important: avea mulți prieteni buni.

S-ar putea crede că Momo a avut un mare noroc că a dat de oameni atît de cumsecade — iar Momo însăși avea această părere. Foarte curînd însă s-a dovedit că și oamenii au avut tot atît de mare noroc. Aveau nevoie de Momo și se mirau cum de au scos-o la capăt mai înainte fără ea. Cu cît trecea mai multă vreme de cînd fetița era la ei cu atît mai necesară le devenea, atît de necesară încît se temeau ca nu cumva într-o bună zi să plece iar în lume. Astfel se întîmpla ca Momo să aibă foarte mulți musafiri. Aproape întotdeauna putea fi văzut cîte cineva șe-zînd lîngă ea și vorbindu-i însuflețit. Cei ce aveau nevoie de ea și nu puteau veni, trimiteau după ea pentru a o aduce la ei. Iar celor ce nu-și dăduseră încă seama că aveau nevoie de ea li se spunea de către ceilalți:

— Du-te la Momo!

Cuvintele acestea se transformaseră treptat într-o expresie uzuală la oamenii din împrejurimi. După cum se spune: „Toate cele bune!” sau „Să vă fie de bine!” sau „Cine știe!” tot astfel se spunea în toate împrejurările posibile: „Du-te la Momo!”

De ce oare? Poate că Momo era nemaipomenit de deșteaptă încît era în stare să dea

fiecăruia un sfat mintos? Găsea ea întotdeauna cuvintele potrivite dacă cineva avea nevoie de mîngiere? Avea putința să formuleze cite a judecată dreaptă și înțeleaptă?

Nu, la toate acestea Momo se pricepea tot atît de puțin ca și oricare alt copil.

Poate că Momo se pricepea la ceva ce le dădea oamenilor o bună dispoziție? Știa de pildă să cînte cu un glas deosebit de frumos? Sau știa să cînte din vreun instrument? Sau – avînd în vedere că locuia într-un soi de circ – știa chiar să danseze sau să prezinte exerciții acrobatice?

Nu, nu era vorba despre așa ceva.

Poate că știa să facă farmece? Cunoștea vreo formulă magică prin care dispăreau toate grijile și necazurile? Se pricepea să ghicească în palmă sau să prezică în vreun fel viitorul?

Nu, nimic din toate acestea.

Ceea ce știa să facă micuța Momo ca nimeni altul era: să asculte. Poate că unii cititori vor spune că așa ceva nu-i nimic deosebit, orișicine știe să asculte.

Este însă o eroare. Numai foarte puțini oameni știu cu adevărat să asculte. Iar modul cum știa Momo să asculte era cu totul fără seamăn.

Momo știa să asculte astfel încît proștilor le treceau dintr-o dată prin minte idei foarte deștepte. Nu deoarece ea ar fi spus sau ar fi întrebat ceva ce să-i sugereze celuilalt asemenea idei, nu, fetița ședea doar acolo și asculta cu toată atenția și toată simpatia, privindu-l pe celălalt cu ochii ei mari, negri iar el simțea cum dintr-o dată iau naștere în el ideile despre care nu bănuise niciodată că ar zăcea în sinea sa.

Momo se pricepea să asculte astfel încît oamenii ne-hotărîți și nedumeriți se lămurau dintr-o dată foarte clar știind ce vor. Sau cei sfioși se simțeau brusc nestingheriți și îndrăzneți. Sau cei nenorociți și amăriți deveneau voioși și plini de speranțe. Iar dacă cineva credea că și-a greșit viața întru totul, că a fost lipsită de sens și că el e unul printre milioane și n-are nici o importanță, putînd fi înlocuit tot atît de lesne ca și un vas spart – ducîndu-se și povestindu-i toate micuței Momo, își dădea seama în mod misterios, încă în timp ce vorbea, că se înșelase amarnic, că printre toți oamenii el nu exista decît o singură dată, exact așa cum era, și că tocmai de aceea era important pentru întreaga lume, în felul său special.

Într-un asemenea fel știa Momo să asculte!

Într-o zi veniră la Momo doi bărbați care se certaseră înfiorător și nu mai voiau să vorbească unul cu celălalt, deși erau vecini. Ceilalți oameni îi sfătuiseră să meargă la Momo căci nu se cuvenea ca vecinii să trăiască în dușmănie. La început cei doi se împotriviseră, dar pînă la sfîrșit au cedat în silă.

Așadar acum ședea în amfiteatru, muți și dușmănoși, fiecare în altă parte a șirurilor de scaune din piatră, privind posomorîți.

Unul din ei era zidarul care lucrase soba și frumosul tablou cu flori din camera de locuit a lui Momo. Se numea Nicola și era un bărbat voinic cu o mustață neagră, răsucită. Celălalt se numea Nino. Era slăbănog și părea întotdeauna puțin obosit. Nino luase în arendă un mic local de la marginea orașului, unde de cele mai multe ori nu veneau decît cîțiva bătrîni consumînd toată seara doar un singur pahar de vin în timp ce-și depăneau amintirile. Nino și soția lui cea grăsană făceau și ei parte din prietenii lui Momo și îi aduseseră adesea bunătați.

La început, Momo, dîndu-și seama că cei doi erau supărați între ei, nu știu la care din ei să meargă mai întii. Pentru a nu-l jigni pe nici unul, se așeză pînă la sfîrșit la distanță egală de amîndoi pe marginea scenei din piatră, privindu-i pe rînd pe amîndoi. Aștepta ce se va împlini. Multe lucruri au nevoie de timp – iar timpul era singurul lucru pe care Momo îl avea din belșug.

După ce bărbații au șezut locului multă vreme, Nicola se ridică dintr-o dată spunînd:

– Plec. Mi-am arătat bunăvoința venind înapoi. Dar vezi bine, Momo că el e îndărătnic.

La ce bun să mai aștept?

Și porni într-adevăr să plece.

– Da, ia-o din loc!, strigă Nino după el. Nici n-ar fi trebuit să vii. Tot n-am de gînd să mă împac cu un criminal!

Nicola se întoarse brusc. Se făcuse foc și pară de minie.

– Cine e criminal? întrebă amenințător venind înapoi. Ia mai spune o dată!

– De cite ori vrei! strigă Nino. Poate crezi că fiindcă ești puternic și brutal nu îndrăznește nimeni să-ți spună adevărul pe șleau? Să știi că eu ți-l spun, și ție și tuturor celor ce vor să-l audă! Da, hai, vino-ncoace și uci-de-mă, cum ai mai vrut s-o faci și altă dată!

– Îmi pare rău că n-am făcut-o! urlă Nicola strîngîndu-și pumnii. Acum vezi și tu, Momo, cum minte și ponegrește! L-am luat numai de guler și l-am aruncat în băltoaca de lături din spatele dughenei sale. Acolo nu se poate îneca nici măcar un șoarece.

Întorcîndu-se din nou spre Nino, mai strigă:

– Din păcate mai trăiești, după cum se vede!

Citva timp ocările cele mai fioroase fură zvîrlite de o parte și de alta iar Momo nu se

putea deloc dumiri despre ce era vorba și din ce pricină erau amîndoi atît de înfuriați împotriva celuilalt. Dar încetul cu încetul se desluși că Nicola săvîrșise ticăloșia numai fiindcă mai înainte Nino îi trăsese o palmă în prezența unor mușterii. Desigur fapta fusese urmarea încercării lui Nicola de a-i sfă-rîma toată vesela lui Nino.

— Nu-i deloc adevărat! se apăra Nicolo inversunat. N-am trîntit decît o singură cană de perete, și ea era crăpată dinainte.

— Dar era cana *mea*, înțelegi? răspunse Nino. Să știi că n-ai dreptul să faci așa ceva!

Nicola era însă de părere că a acționat cu depline drepturi, căci Nino îl jignise în onoarea lui de zidar.

— Știi ce a spus despre mine? îi strigă lui Momo. A spus că nu sînt în stare să clădesc un zid drept pentru că sînt beat și ziua și noaptea. Și că străbunicul meu a fost la fel și că a lucrat la turnul înclinat din Pisa!

— Păi bine Nicola, răspunse Nino, a fost doar o glumă!!

— Frumoasă glumă! mîrii Nicola. Nu-mi vine să rid de așa ceva.

Ieși însă la iveală că prin aceste cuvinte Nino nu făcuse decît să-i plătească lui Nicola o altă glumă. Căci într-o dimineață apăruse pe ușa lui Nino, zugrăvită în litere roșii ca focul, următoarea inscripție: „Cine nu-i bun de alta, își ia o crîșmă în baltă”. La rîndul său, Nino era de părere că inscripția nu avusese nici un haz.

Acum se certară citva timp cu toată seriozitatea despre care din cele două glume ar fi fost mai bună pînă se înfuriară din nou. Dar dintr-o dată se opriră.

Momo îi privea cu ochi mari, și nici unul din cei doi nu-i prea înțelegea privirea. Oare în sinea ei își rîdea de amîndoi? Sau era tristă? Nu i se putea citi pe față. Dar bărbaților li se păru dintr-o dată că se vîd pe ei înșiși într-o oglindă și începură să se rușineze.

— Bine, spuse Nicola, poate că n-ar fi trebuit să zugrăvesc așa ceva pe ușa ta, Nino. Și nici n-aș fi făcut-o dacă n-ai fi refuzat să-mi torni un singur pahar de vin. Ai procedat ilegal, înțelegi? Căci am plătit întotdeauna cinstit, și n-aveai nici un motiv să te porți astfel cu mine,

— Ea aveam un motiv foarte serios, replică Nino. Nu-ți mai amintești de chestiunea cu sfîntul Anton? Aha, vezi că pălești! Atunci m-ai tras pe sfoară în toată puterea cuvîntului, și nu vreau să înghit așa ceva.

— Eu te-am tras pe tine pe sfoară? strigă Nicola plesnindu-se cu palma peste frunte. Tocmai invers! Tu ai vrut să mă păcălești, numai că n-ai izbutit.

Întimplarea fusese următoarea: în micul local al lui Nino atîrna pe perete un tablou reprezentîndu-l pe sfîntul. Era o cromolitografie pe care Nino o găsise cîndva într-o revistă ilustrată, o decupase, înrămase și atîrnase pe perete.

Într-o zi Nicola dori să tîrguiască acest tablou de la Nino pretextînd că i se pare foarte frumos. Tocmindu-se cu iscusință Nino îl convinsese pe Nicola să-i ofere în schimb aparatul de radio. Nino se veselea pe furis, căci firește că Nicola pierdea în acest schimb. Tranzacția se încheie.

Atunci ieși la iveală însă că între tablou și spatele său din carton era vîrită o bancnotă despre care Nino nu știuse nimic. Acum era el dintr-o dată cel tras pe sfoară și se mînie. Scurt și cuprinzător, îi ceru lui Nicola banii înapoi căci aceștia nu erau cuprinși în tranzacție. Nicola se împotrivi, așa că Nino refuză să-l mai servească cu vin. Astfel începuse cearta. Acum cînd amîndoi recapitulaseră totul pînă la început, tăcură mai mult timp.

Apoi Nino întrebă:

— Spune-mi sincer, Nicola, ai știut despre bancnotă încă înainte de tranzacție, sau nu?

— Desigur, altfel nici n-aș fi făcut schimbul!

— Așadar trebuie să admiți că m-ai înșelat!

— Cum așa? Chiar n-ai știut nimic despre bani?

— Nu, pe cuvîntul meu de onoare!

— Rezultă că în acest caz ai vrut tu să mă înșeli. Altfel cum ai fi putut să-mi pretinzi în schimbul unei bucăți de hîrtie tăiată dintr-un ziar și lipsită de orice valoare, aparatul meu de radio?

— Cum se face că ai știut despre bani?

— Cu o seară mai înainte am văzut, cum un client i-a vîrit acolo în chip de danie pentru sfîntul Anton.

Nino își mușcă buzele:

— Era mult?

— Nici mai mult și nici mai puțin decît valora aparaturii mele de radio, răspunse Nicola.

— Atunci toată cearta noastră, spuse gînditor Nino, nu se referă decît la sfîntul Anton pe care l-am tăiat din revistă.

Nicola se scarpină pe cap.

— Așa e, mormăi el, și-l dau bucuros înapoi, Nino.

— Nici vorbă, răspunse demn Nino. Schimbul a fost încheiat. Am dat mîna ca între oameni de onoare!

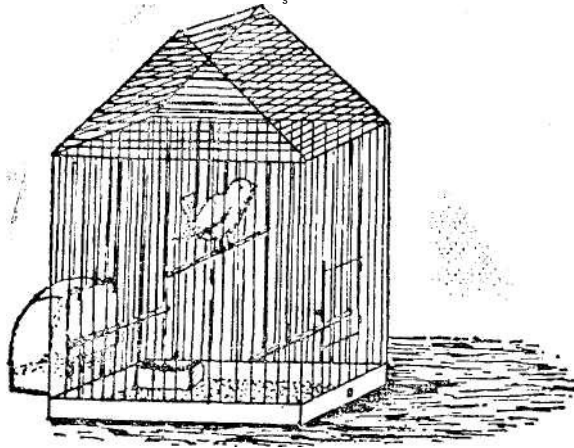
Dintr-o dată începură amîndoi să ridă în același timp. Coborîră cățărîndu-se peste

treptele de piatră și se întil-niră în centrul locului rotund acoperit cu iarbă, acolo se îmbrățișară bătându-se reciproc pe spate. Pe urmă o luară amîndoi în brațe pe Momo și îi spuseră:

— Îți mulțumim din inimă!

Cînd plecară după citva timp, Momo mai făcu multă vreme în urma lor semne cu mîna. Era tare mulțumită că cei doi prieteni ai ei se înțelegeau acum din nou bine.

Altă dată un băiețel îi aduse canarul său care nu mai voia să cînte. Fu o treabă mult mai grea pentru Momo. Trebui să-l asculte timp de o săptămînă întreagă pînă ce începu din nou să-și intoneze trilurile și să-și cînte bucuria.

Momo îi asculta pe toți, cîinii și pisicile, greierii și broaștele, pînă și vîntul din copaci. Iar totul îi vorbea în limba sa.

De multe ori, seara, după ce toți prietenii ei erau plecați acasă, fata mai ședea multă vreme singură în rotonda mare de piatră a vechiului teatru sub bolta cerului scîn-teietor de stele, ascultînd doar marea liniște.

Atunci i se părea că șade în interiorul unei mari urechi ascultînd ce se petrece în lumea stelelor. Avea impresia că aude foarte încetîșor o muzică majestuoasă care îi mergea drept la inimă, straniu.

În asemenea nopți visa întotdeauna deosebit de frumos.

Iar dacă cineva tot mai crede și acum că a asculta nu e nimic extraordinar, n-are decît să încerce dacă se pricepe la fel de bine ca și Momo.

Capitolul al treilea

O VIJELIE ÎN JOACĂ ȘI O FURTUNĂ ADEVĂRATĂ

Se înțelege de la sine că Momo nu făcea nici o deosebire între adulți și copii atunci cînd îi asculta. Copiii mai aveau însă încă un alt motiv pentru a veni cu atît de mare drag în vechiul amfiteatru. De cînd era și Momo cu ei se pricepeau să se joace atît de frumos ca niciodată mai înainte. Nu mai exista nici o clipă de plictiseală. Dar nicidecum pentru că Momo ar fi venit cu idei atît de bune. Nu, Momo era doar de față și se juca împreună cu ei. Tocmai astfel — nu se știe de ce — le veneau copiilor ideile cele mai bune. Zilnic născociau jocuri noi, unul mai frumos decît altul.

O dată, într-o zi apăsătoare cu zăpușeală, ședeau vreo zece, unsprezece copii pe pietrele de piatră așteptînd-o pe Momo, plecată pentru scurtă vreme pentru a mai colinda prin împrejurimi, după cum obișnuia uneori. Pe cer se iveau nori mari, negri. Probabil că în curînd urma să izbucnească o furtună.

— Mai bine m-aș întoarce acasă, spuse o fetiță venită cu un frățior mititel, mie mi-e frică de fulgere și tunete.

— Dar acasă? întrebă un băiețel cu ochelari, acasă nu ți-e frică?

— Ba da, răspunse fetița.

— Atunci poți tot atît de bine să rămii și aici, spuse băiatul.

Fetița ridică din umeri și dădu din cap. După o vreme spuse:

— Dar poate că Momo nici nu vine.

— Ei și? intră în vorbă un băiat cam neingrijit. Chiar și în acest caz putem totuși să ne jucăm de-a ceva, chiar și fără Momo.

— Bine, dar cum să ne jucăm?

— Nici eu nu știu. Într-un fel.

— Într-un fel nu înseamnă nimic. Cine are vreo propunere?

— Am o idee, spuse un băiat gras cu o voce subțire de fată, am putea să ne jucăm spunând că întreaga ruină e un vapor mare, iar noi plecăm pe mări necunoscute și ni se întâmplă diferite aventuri. Eu aș fi căpitanul, tu primul timonier iar tu un savant naturalist, un profesor, că c o călătorie de cercetare științifică, înțelegeți? Iar ceilalți sînt marinarii.

— Și noi, fetele, ce sîntem?

— Marinare. E un vapor al viitorului.

Era un plan bun. Încercară să se joace, dar nu se puteau înțelege prea bine, iar jocul nu pornea. După scurt timp ședeau din nou cu toții pe treptele de piatră și așteptau.

Atunci sosi Momo.

Valul din proră se înălța vuind. Nava de cercetare „Ar-gos” se legăna încetișor în bătaia valurilor în timp ce înainta, mergînd liniștită cu viteză maximă spre marea de corali din miazăzi. Nici o navă nu mai îndrăznise, după cit era în stare să-și amintească oricine, să pornească spre acele regiuni primejdioase pline de bancuri de nisip, de recife de corali și de monștri marini necunoscuți. Mai presus de toate bîntuia pe aci așa numitul „Taifun continuu”, un uragan niciodată potolit. Veșnic se deplasa pe acele mări căutîndu-și o victimă, ca și cum ar fi fost o ființă vie, chiar vicleană. Drumurile sale erau imprevizibile. Tot ce era prins de acel ciclon nu-i mai scăpa din ghearele uriașe înainte de a se fi sfărîmat în așchii de mărimea unui băț de chibrit.

Firește că nava de cercetare „Argos” fusese echipată în mod cu totul deosebit în vederea unei întilniri cu „Ciclonele călătorești”. Se compunea în întregime din oțel albastru de alamont, flexibil și incasabil ca o lamă de sabie. Printr-un procedeu special fusese turnată dintr-o singură bucată, fără nici o sudură sau innăditură.

Totuși cu greu s-ar fi găsit un alt căpitan și un alt echipaj destul de curajoși pentru a înfrunta asemenea primejdii nemaipomenite.

Căpitanul Gordon avea însă cutezanța necesară. De pe puntea de comandă privea mîndru în jos spre marinarii și marinarele sale, fiecare din ei specialist cu experiență în domeniul său.

Lîngă căpitan se afla primul său timonier, don Melù, un lup de mare autentic, scăpat cu bine dintr-o sută și douăzeci și șapte de uragane.

Mai în spate, pe puntea principală putea fi văzut profesorul Eisenstein, conducătorul științific al expediției, împreună cu asistentele lui, Maurin și Sara. Cu memoria lor enormă amîndouă îi țineau loc de biblioteci întregi. Toți trei stăteau aplecați peste instrumentele lor de precizie sfătuiindu-se între ei cu vocea scăzută în limbajul lor științific atît de complicat.

Ceva mai departe ședea cu picioarele încrucișate frumoasa indigenă Momosan. Din cînd în cînd cercetătorul îi punea cîte o întrebare cu privire la particularitățile acestui ocean, iar ea îi răspundea în armoniosul ei dialect Hula pe care numai profesorul îl înțelegea.

Țelul expediției era să găsească pricina „Taifunului călător” și dacă va fi posibil s-o și înlătore pentru ca acele ape să redevină, navigabile și pentru alte vase. Pentru moment totul rna era încă liniștit și nu se simțea nici urmă de furtună.

Deodată un strigăt al omului de la postul de observație îl smulse pe căpitan din gîndurile sale.

— Căpitane! striga în jos prin mina ținută pilnie la gură, sau am înnebunit, sau văd într-adevăr acolo în față o insulă din sticlă!

Îndată atît căpitanul cît și don Melù priviră prin ocheanele lor. Profesorul Eisenstein împreună cu asistentele sale se apropiară și ei, interesați. Numai frumoasa indigenă continuă calmă să șadă. Obiceiurile neînțelese aia poporului ei îi interziceau să se arate curioasă.

Curînd ajunseră la insula de sticlă. Profesorul coborî pe scara din funii atîrnată pe peretele exterior al navei și păși pe terenul transparent. Era extrem de alunecos și profesorul Eisenstein avea mari dificultăți pentru a nu cădea.

Întreaga insulă era rotundă și avea vreo douăzeci de metri în diametru. Spre mijloc se înălța ca o boltă. Cînd ajunse pe punctul cel mai înalt putu să zărească cu claritate o lumină clipind în adîncul interiorului insulei.

Comunică observațiile sale și celorlalți de lîngă balustrada navei, așteptînd încordați.

— Prin urmare, spuse asistenta Maurin, trebuie să fie vorba despre un *Oggelmumpf bistrozinalis*.

— E posibil, răspunse asistenta Sara, dar tot atît de bine ar putea fi și o *Șlucula tapetozifera*.

Profesorul Eisenstein se ridică, își îndreptă ochelarii pe nas și strigă în sus către navă:

— După părerea mea aci avem de-a face cu o varietate a obișnuitului *Ștrumpfus cvicinensus*. Nu vom putea însă hotărî precis decît după ce vom cerceta totul și pe dedesubt.

Atunci săriră în apă și dispărură în adîncurile albastre trei marinare care mai erau și cufundătoare sportive de faimă mondială, care îmbrăcaseră între timp costumele de

scafandre.

Citva timp pe suprafața mării nu apăruă decît bule de aer, dar pe urmă se ivi dintr-o dată una din fete, numită Sandra, și strigă gîfîind:

— E vorba despre o meduză uriașă! Cele două fete sînt prinse în tentaculele ei și nu se mai pot elibera! Trebuie să le ajutăm pînă nu-i prea tîrziu!

Cu aceste cuvinte dispăru din nou.

Imediat se aruncară în valuri o sută de oameni-broască sub conducerea experimentatului lor căpitan Franco, numit „Delfinul”. O luptă teribilă sa dezlănțui sub apa ce se acoperea cu spumă. Dar nici bărbații nu izbutiră să elibereze cele două fete din îngrozitoarea îmbrățișare. Puterea giganticei meduze era covîrșitoare!

— Ceva anume, spuse cu fruntea încrețită profesorul către asistentele sale, ceva anume pare să provoace în apele acestea o proliferare gigantică. E extrem de interesant!

Între timp căpitanul Gordon se sfătui se cu timonierul său, don Melù și luase o hotărîre.

— Înapoi! strigă don Melù, toată lumea la bord! Vom tăia fiara în două, altfel nu putem elibera fetele.

„Delfinul” și oamenii lui se urcară din nou la bord. Vasul „Argos” porni acum puțin înapoi și pe urmă înainte, cu toată puterea maximă a motoarelor, drept spre meduză. Prora vasului de oțel era tăioasă ca un brici. Fără zgomot și aproape fără nici o zguduitoră perceptibilă taie meduza gigantică în două părți.

E drept că lucrul nu era cu totul lipsit de primejdie pentru cele două fete prinse în tentacule, dar timonierul don Melù calculase cu mare precizie poziția lor și trecu drept printre ele. Imediat tentaculele celor două jumătăți de meduză atîrnară moale și lipsite de orice putere iar captivile izbutiră să se elibereze.

Mare fu bucuria cînd se urcară pe vapor. Profesorul Eisenstein se apropie de cele două fete și le spuse:

— A fost vina mea. N-ar fi trebuit să vă trimit sub meduză. Iertați-mă că v-am adus în primejdie!

— Nu trebuie să vă cereți iertare, domnule profesor, răspunse una din fete rîzînd vesel, doar pentru asta am venit și noi în expediție.

Iar cealaltă fată mai adăugă:

— Primejdia e meseria noastră.

Dar nu mai rămase timp pentru o convorbire mai lungă. Ocupați cu acțiunea de salvare, atît căpitanul cît și echipajul uitaseră cu totul să mai țină sub observație marea. Astfel că abia acum în ultima clipă își dădură seama că între timp apăruse la orizont „Cicloul călător” apropiindu-se de „Argos” cu o viteză nebună.

Rostogolindu-se, primul val enorm prinse nava de oțel, o smulse ridicînd-o, o răsturnă într-o parte și o prăbuși într-o prăpastie din valuri de peste cincizeci de metri. Navigatori mai puțin experimentați și curajoși decît cei de pe „Argos” ar fi fost spălați peste bord în mare nămur, iar ceilalți ar fi leșinat, încă de la această primă izbitură. Căpitanul Gordon stătea însă înfipt cu picioarele depărtate pe puntea de comandă a vasului, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat iar echipajul său rezistase la fel de neclintit. Numai frumoasa indigenă Momosan, neobișnuită cu asemenea călătorii agitate pe mare se refugiase într-o barcă de salvare.

În cîteva secunde cerul devenise negru ca smoala. Ur-lînd și mugînd uraganul se aruncă peste navă, o zvîrli în sus cît o aruncătură de săgeată și apoi o prăbuși în adîncuri de abis. Era ca și cum furia sa ar crește dintr-un minut în altul fiindcă nu izbutea să-i facă nici un rău vasului „Argos” care era de oțel.

Căpitanul dădea ordinele cu voce calmă, iar apoi pilotul le repeta cu glasul tare. Fiecare stătea la postul incredințat. Pînă și profesorul Eisenstein împreună cu asistentele sale nu-și părăsiseră instrumentele. Calculau locul unde ar fi trebuit să se afle nucleul central al uraganului, căci într-acolo urmau să navigheze. Căpitanul Gordon admira în tăcere sîngele rece al acestor oameni de știință care nu erau familiarizați cu marea, ca el și oamenii săi.

Un prim fulger zvicni nimerind nava de oțel care acum fu încărcată cu electricitate.

Oriunde o atingeai țîșneau scînteile. Dar în vederea unei asemenea împrejurări toți oamenii de la bordul navei „Argos” fuseseră antrenați prin exerciții severe timp de luni de zile. Nici unul nu mai era impresionat.

Numai că părțile mai subțiri ale navei, parîmele de oțel și barele de fier începură să se înroșească, precum sîrma dintr-un bec electric, fapt care îngreuna oarecum munca echipajului, cu toate că își îmbrăcaseră cu toții mănușile de azbest. Din fericire dogoarea se potoli curînd căci se porni un potop cum nu mai trăise nici unul din participanți — în afară de don Melù. Era o ploaie atît de deasă incit izgonea tot aerul necesar respirației. Oamenii fură nevoiți să-și pună măști subacvatice și aparate pentru respirație.

Un fulger după altul! Un tunet după altul! Furtuna vîindă! Talazuri înalte cît casa încununată de spuma albă!

Metru cu metru „Argos” lupta să înainteze împotriva forței copleșitoare a taifunului, cu toate motoarele lucrînd cu maximă putere. Mașiniștii și fochiștii clin adîncurile sălii cazanelor

izbuteau performanțe supraomenești. Munceau legați de stâlpi cu odgoane groase pentru a nu fi zvîr-liți în gura de foc căscată a cazanului de aburi din pricina raliului neiertător și a tangajului.

Pe urmă au ajuns în sfârșit la punctul central al uraganului. Dar ce avură acolo în fața ochilor!

Pe suprafața oceanului, aci neted ca oglinda deoarece toate valurile erau turtite de violența furtunii, dansa o făptură uriașă. Stătea într-un singur picior, se tot îngroșa spre capătul de sus și arăta aidoma unui titirez de mărimea unui munte. Se învîrtea cu o asemenea repeziciune în jurul său încît nu se puteau distinge nici un fel de amănunte.

— Un Șum-Șum gumilasticum! strigă entuziasmat profesorul ținîndu-și strîns ochelarii pe care ploaia puternică îi smulgea mereu de pe nas.

— Poate ați putea să ne explicați mai clar? mormăi don Melù. Noi sîntem simpli marinari și...

— Lăsați-l acum pe profesor să cerceteze fără să fie deranjat, îl întrerupse asistenta Sara. E o ocazie unică. O astfel de făptură titireziformă datează probabil din cele mai străvechi epoci ale istoriei planetare. Trebuie să aibă o vîrstă de peste un miliard de ani. În vremurile noastre nu mai există decît o varietate de dimensiuni microscopice ce poate fi găsită uneori în sosul de pătlăgele roșii și mai rar în cerneala verde. Bănuiesc că un exemplar de o asemenea mărime este singurul din specia sa care mai există.

— Dar noi sîntem aci pentru a înlătura cauzele „Taifunului veșnic” strigă căpitanul prin urletele furtunii. Prin urmare să ne spună profesorul cum poate fi oprit în loc această arătare.

— Firește că nici eu nu știu, spuse profesorul. Știința nu a avut încă prilejul să o studieze.

— Bine, spuse căpitanul, atunci vom începe prin a trage cu tunul în el, vom vedea apoi ce se mai întîmplă,

— E tare păcat, se văită profesorul, să tragi cu tunul în singurul exemplar al unui Șum-Șum gumilasticum!

Tunul de contrafiecțiuni era însă gata fixat cu ochirea pe titirezul uriaș.

— Foc! ordonă căpitanul.

Un jet de flăcări albastre țîșni din țeava dublă. Firește că nu se auzi nimic, căci, după cum se știe, un tun de contrafiecțiuni trage cu proteine.

Proiectilul strălucitor zbură spre Șum-Șum, fu însă prins în vârtejul gigantic și deviat, înconjură de cîteva ori formația cu o viteză mereu crescîndă pentru a fi azvîrlit pînă la sfîrșit drept în sus unde dispăru în bezna norilor,

— N-are nici un rost! strigă căpitanul Gordon. Trebuie neapărat să ne apropiem mai mult de vârtej.

— Nu putem să ne apropiem mai mult! răspunse stri-gînd don Melù. Mașinile funcționează și acum cu maximă putere. Abia ne e suficient pentru a nu fi împinși înapoi de furtună.

— Aveți vreo propunere, profesore? se interesă că-itanul.

Profesorul Eisenstein ridică însă doar din umeri, iar asistentele sale nu aveau nici ele nici o idee. Se părea că expediția trebuie întreruptă fără a fi obținut nici un rezultat.

Atunci cineva îl trase ușor de mîncă pe profesor. Era frumoasa indigenă.

— Malumba! grăi ea mișcîndu-se grațios. Malumba oisitu sono! Erveini samba insaltu lolobindra. Cramuna hoi beni beni sadogau.

— Babalu? întrebă mirat profesorul. Didi maha feinosi intu ge doinean malumba?

Frumoasa indigenă dădu vehement din cap și răspunse:

— Dodo um sufu șulamat vavada.

— Oi-oi, răspunse profesorul trecîndu-și gînditor mîna peste bărbie.

— Ce vrea? se informă pilotul.

— Susține că în tribul ei, explică profesorul, se cunoaște un cîntec străvechi, prin care „Taifunul călător” poate fi făcut să adoarmă dacă cineva are curajul să i-l cînte.

— Îmi vine să rid! mormăi don Melù. Un cîntecel de leagăn pentru un uragan!

— Ce părere aveți dumneavoastră, domnule profesor? întrebă asistenta, Sara. Ar fi oare posibil?

— Nu trebuie să avem prejudecăți, spuse profesorul Eisenstein. Adeseori se află un simbul de adevăr în datinile indigenilor. Poate că există anumite vibrații acustice care influențează un Șum-Șum gumilasticum. Realitatea e că știm prea puțin despre condițiile lui de existență.

— N-are ce strica, hotărî căpitanul. Așa că merită să încercăm. Spuneți-i să cînte.

Profesorul se întoarse spre frumoasa indigenă și-i spuse:

— Malumba didi oisafal huna-huna, vavadu?

Momosan dădu din cap și începu de îndată un cîntec foarte straniu compus din foarte puține cuvinte ce reveneau mereu.

Eni meni alubeni
vana tai susura teni!

În același timp bătea din palme și sărea în tact.

Melodia foarte simplă și cuvintele se rețineau lesne. Unii își uniră glasurile cu fata, iar curînd cînta tot echipajul, bătea din palme în același timp și sărea în tact. Era oarecum surprinzător ca aspect cum bătrînul lup de mare don Melù, iar în cele din urmă pînă și profesorul cîntau și băteau din palme ca și cum ar fi fost copii jucîndu-se. Și iată că ceea ce nici unul din ei nu crezuse se întîmpla aieva. Giganticul titirez se învîrtea mai încet, tot mai încet, pînă la sfîrșit se opri de tot și începu să se scufunde. Cu un zgomot asurzitor se închiseră talazurile peste el. Furtuna se potoli dintr-o dată, ploaia conteni, cerul se limpezi și fu din nou albastru, iar valurile se potoliră. Vasul „Argos” plutea liniștit pe suprafața lucie a oceanului ca și cum pe aci n-ar fi fost niciodată nimic altceva decît pace și liniște.

— Măi băieți, spuse căpitanul Gordon privind pe fiecare cu prețuire drept în ochi, s-ar putea spune că am rezolvat treaba.

Nu spunea niciodată multe, o știau cu toții. Cu atît mai mult însemna faptul că de data aceasta mai adăugă:

— Sînt mîndru de voi!

— Cred că a plouat într-adevăr, spuse fetița venită cu frățiorul mititel. În orice caz sînt udă learcă.

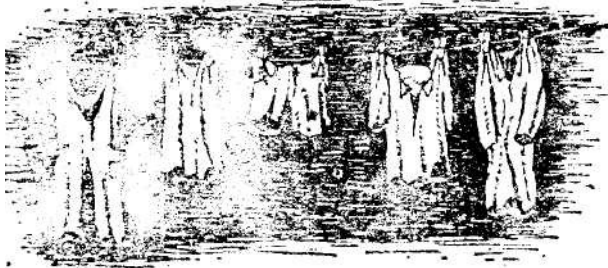
Într-adevăr furtuna se dezlănțuise între timp. Mai mult decît toți ceilalți se minuna fetița cu frățiorul mititel că uitase complet să se teamă de fulgere și tunete atîta timp cit fusese pe nava de oțel.

Au mai discutat cîtva timp despre aventura lor povestindu-și amănunte trăite de fiecare în parte. Pe urmă se despărțiră pentru a merge acasă și a se usca.

Unul singur nu era prea mulțumit de desfășurarea jocului, anume băiatul cu ochelari. Luîndu-și rămas bun, îi spuse lui Momo:

— Totuși e tare păcat că am scufundat acel Șum-Șum gumilasticum. Ultimul exemplar din specia sal Mi-ar fi plăcut mult să-l cercetez mai amănunțit!

Într-o singură privință erau însă cu toții de acord, acum ca și mai înainte: Nicăieri nu se puteau juca așa ca la Momo.

Capitolul al patrulea UN BĂTRIN TACITURN ȘI UN BĂIAT LIMBUT

Chiar dacă cineva are foarte mulți prieteni, totuși printre ei se află totdeauna cîtiva, puțini la număr, care sînt deosebit de apropiați și cei mai dragi. La fel se întîmpla și cu Momo.

Avea doi prieteni, cei mai buni, amîndoi venind zilnic la ea și împărțind cu ea tot ce aveau. Unul din ei era tînăr, celălalt bătrîn. Iar Momo n-ar fi fost în stare să spună pe care din ei îl iubea mai mult.

Cel bătrîn se numea Beppo Măturătorul. Probabil că în realitate avea alt nume de familie, dar deoarece meseria lui era cea de măturător de stradă și toată lumea îi spunea astfel, se denumea și el însuși la fel.

Beppo Măturătorul locuia în apropierea amfiteatrului într-o cocioabă construită chiar de el din cărămizi, bucăți de tablă ondulată și carton asfaltat. Era neobișnuit de scund și pe lîngă aceasta umbla mereu puțin încovoiat, astfel încît nu o întrecea decît puțin în înălțime pe Momo. Întotdeauna își ținea pieziș capul mare unde un smoc scurt de păr alb se ridica țeapăn, iar pe nas purta o pereche de ochelari mici.

Unii erau de părere că Beppo Măturătorul avea mințile rătăcite. Se bazau pe faptul că Beppo nu răspundea la întrebările puse ci se mulțumea să suridă prietenos. Se gîndea. Dacă găsea că nu-i necesar nici un răspuns tăcea. Uneori dura două ore, iar alteori chiar și o zi

întreagă pînă ce răspundea ceva. Firește că între timp celălalt uitase ce întrebuse, iar vorbele lui Beppo i se păreau ciudate.

Numai Momo era în stare să aștepte atît de mult și înțelegea ceea ce spunea Beppo. Știa că el consacră atît de mult timp răspunsului său pentru a nu spune niciodată ceva neadevărat. Căci după părerea lui toate nenorocirile din lume se datorau nenumăratelor minciuni, celor intenționate, dar și celor neintenționate, rezultate doar din grabă sau din lipsă de precizie.

În fiecare dimineață, cu mult înainte de revărsatul zorilor, pleca cu bicicleta sa veche și scîrțîind în oraș, la o mare clădire. Acolo aștepta împreună cu colegii săi într-o curte, pînă ce i se dădea o mătură și o roabă repartizîndu-i-se totodată o anumită stradă pe care avea s-o măture.

Lui Beppo îi plăceau orele înainte de zori, cînd orașul mai dormea încă. Munca și-o făcea cu plăcere și temeinic. Știa că era o muncă foarte necesară.

Măturînd străzile, lucra încet dar continuu: la fiecare pas o respirație, iar la fiecare respirație cite un măturat. Un pas — o respirație — un măturat. Un pas — o respirație — un măturat. Intre timp se mai oprea uneori citeva clipe dus pe gînduri. Pe urmă o pornea din nou: un pas — o respirație — un măturat....

În timp ce înainta astfel, avînd în fața lui strada murdară iar în urma sa cea curată, îi treceau adesea prin minte gînduri grandioase. Erau însă gînduri fără cuvinte. Gînduri ce se pot conduce la fel de greu ca și o anumită mireasmă abia păstrată în amintire, sau ca o culoare visată. După muncă, pe cînd ședea la Momo. Îi explica gîndurile sale grandioase. Deoarece ea îl asculta în felul ei cu totul deosebit, lui i se dezlega limba și găsea cuvintele potrivite.

— Vezi tu, Momo, spunea el de pildă, lucrurile stau astfel: Uneori ai în fața ta o stradă foarte lungă. Crezi că e atît de îngrozitor de lungă încît nu vei izbuti niciodată. Așa crezi.

Rămase tăcut o vreme privind drept înainte, apoi continuă:

— Pe urmă începi să te grăbești. Te grăbești tot mai tare. De fiecare dată cînd îți ridici ochii vezi că nu se împuținează de fel tot ce mai ai înaintea ta. Atunci te stră-duiești încă și mai mult, începi să te temi și pînă la sfîrșit ți se taie răsufllarea și nu mai poți. Dar strada tot se mai întinde înaintea ta. Nu trebuie să procedezi astfel.

Rămase cîtva timp pe gînduri. Pe urmă vorbi mai departe:

— Niciodată nu trebuie să te gîndești la toată strada dintr-o dată, înțelegi? Trebuie să te gîndești numai la următorul pas, la următoarea respirație, la următoarea lovitură de mătură. În continuare trebuie să te gîndești mereu numai la ceea ce urmează.

Se opri din nou și mai stătu pe gînduri înainte de a adăuga:

— Astfel îți face plăcere, ceea ce e important, căci numai astfel se face treaba cum trebuie. Așa e necesar să fie.

Din nou, după ce făcu o lungă pauză, urmă:

— Dintr-o dată îți dai seama că, pas cu pas, ai terminat toată strada. Nici nu ți-ai dat seama cum, și nici nu ți s-a tăiat răsufllarea.

Dădu gînditor din cap, și mai spuse în incheiere:

— Asta e foarte important.

Sau altă dată, se așeză în tăcere lingă Momo, dar ea vedea cum el se gîndea și voia să spună un lucru cu iotul deosebit. Brusc o privi drept în ochi și începu:

— Te-am cunoscut și pe tine și pe mine.

Trecu multă vreme înainte ca el să continue cu vocea scăzută:

— Se întîmplă uneori, către amiază — cînd totul ațipește în zăpușeală. — Atunci lumea devine străvezie. — Ca o apă, înțelegi? — Poți privi pînă la fund.

Dădu din cap și tăcu un timp, pe urmă vorbi încă și mai încet:

— Acolo sînt alte vremuri, acolo jos, la fund.

Din nou se gîndi multă vreme căutînd cuvintele potrivite. Se părea însă că nu le găsește încă, deoarece declară deodată pe un ton foarte obișnuit:

— Azi am fost să mătur lingă vechiul zid al orașului. Sînt acolo în zid cinci pietre de altă culoare. Uite așa, înțelegi?

Și desenă în praf cu degetul un T mare. Privi fix cu capul înclinat, apoi șopti dintr-o dată:

— Le-am recunoscut, pietrele acelea.

După o nouă pauză urmă, oprindu-se mereu din vorbă:

— Pe atunci erau alte vremuri, pe atunci cînd a fost clădit zidul. Am lucrat mulți acolo. Printre ei erau însă și doi care au zidit acolo acele pietre. A fost un semn. Înțelegi? — L-am recunoscut.

Își trecu mîna peste ochi. Se părea că ceea ce voia să pună îl obosește, căci vorbind acum mai departe, cuvintele îi veneau anevoie.

— Cei doi de pe atunci arătau altfel, cu totul altfel.

Apoi, în incheiere, strigă aproape furios:

— Totuși eu i-am recunoscut — pe tine și pe mine. Ne-am recunoscut pe amândoi.

Nu se putea lua în nume de rău oamenilor că zimbeau atunci când îl auzeau pe Beppo Măturătorul spunând asemenea lucruri, iar unii își atingeau fruntea cu arătătorul când el se întoarcea cu spatele. Momo îl iubea însă și păstra toate cuvintele lui în inima ei.

Celălalt prieten bun al lui Momo era tânăr și în toate privințele exact opusul lui Beppo Măturătorul. Era un băiat chipeș cu ochi visători dar nemaipomenit de bun de gură. Întotdeauna era plin de glume și de născoceli și știa să ridă atât de voios încît toți rîdeau cu el, fie că voiau, fie că nu voiau. Se numea Girolamo, dar toți îl strigau Gigi.

Deoarece l-am numit pe Beppo după meseria sa, vom proceda la fel și cu Gigi, deși el nu avea nici un fel de meserie precisă. Să-l numim așadar Gigi Ghidul. Dar după cum am spus, a fi ghid era doar una din multele meserii pe care le exercita după cum se prezenta ocazia, și nici una din meserii nu era practică oficial.

Singurul temei ce-l avea pentru o asemenea activitate era un chipiu cu cozoroc. Și-l puneau îndată ce se întimpla ca într-adevăr să se rătăcească unii călători pe acele meleaguri. Atunci se apropia de el cu un aer foarte serios oferindu-se să-i conducă, dîndu-le toate explicațiile necesare. Dacă străinii acceptau, el se pornea și le povestea tot soiul de scorneli. Îi copleșea cu întimplări, nume și date născocite, încît pe bieții ascultători îi apuca amețeala. Unii își dădeau seama și plecau supărați, dar cei mai mulți luau toate drept adevărate și chiar erau gata să plătească cu bani buni cînd Gigi le întindea la sfîrșit chipiul lui cu cozoroc.

Oamenii din împrejurimi rîdeau de invențiile lui Gigi, uneori însă aveau un aer îngrijorat și spuneau că de fapt nu se cuvine să iei bani buni pentru povești care nu sînt decît inventate.

— Toți poeții fac la fel, le replica atunci Gigi, și credeți cumva că oamenii n-au primit nimic în schimbul banilor lor? Vă spun eu că au primit întocmai ceea ce doreau! Ce diferență e oare dacă toate acestea sînt scrise în vreo carte savantă sau ba? Cine v-a spus că istoriile din cărțile savante nu sînt și ele doar inventate, numai că asta nu se mai știe acum?

Sau altă dată le spunea:

— O, ce-i în realitate adevărul sau neadevărul? Cine poate ști exact ce s-a întimplat pe aci cu o mie sau două mii de ani în urmă? Știe cumva vreunul dintre voi?

— Nu, admiteau ceilalți.

— Ei, vedeți? strigă Gigi Ghidul. Cum puteți susține atunci că poveștile mele sînt neadevărate? E foarte posibil ca din întimplare lucrurile să se fi petrecut exact după cum spun eu. Înseamnă că am spus purul adevăr!

La asemenea argumente era greu să i se mai replici. În privința vorbăriei era greu să-l întreacă cineva pe Gigi.

Din păcate nu veneau decît foarte rar călători străini dornici să viziteze amfiteatrul, astfel încît Gigi era adesea nevoit să practice alte meserii. După cum se ivea prilejul, era paznic de grădină, martor la cununii, plimba cîinii, ducea scrisori de dragoste, participa la înmormîntări, devenea negustor de amintiri, vindea hrană pentru pisici, și mai făcea încă multe altele.

Gigi visa însă să devină cîndva celebru și bogat. Să locuiască într-o casă frumoasă ca în basme, înconjurată de un mare parc, să mănînce din farfurii aurite și să doarmă pe perne de mătase. În strălucirea viitoare sale celebrități se vedea pe sine ca pe un soare ale cărui raze îl încălzeau de pe acum în sărăcia sa, oarecum din depărtare.

— Și am să izbutesc! striga atunci cînd ceilalți rîdeau de visurile lui, o să vă amintiți cu toții de vorbele mele!

În orice caz, nici el însuși n-ar fi fost în stare să spună în ce mod avea de gînd să izbutească. Căci nu prea ținea la sirguintă neobosită și la muncă grea.

— Astfel nu-i nici o ispravă, îi spunea lui Momo, în modul acesta n-are decît să se îmbogățească cine vrea.

— Ia să te uiți mai bine la ei, cum arată cei ce și-au vîndut viața și sufletul pentru un pic de bunăstare! Nu, mulțumesc, nu vreau să fiu ca ei, nu în felul acesta. Chiar dacă de multe ori nu am bani nici pentru o ceașcă de cafea — totuși Gigi rămîne Gigi!

De fapt s-ar putea crede că ar fi cu totul imposibil ca doi oameni atât de fericiți ca Gigi Ghidul și Beppo Măturătorul, avînd concepții atât de diferite despre lume și despre viață, să se împrietenească. Totuși s-a întimplat. În mod straniu tocmai bătrînul Beppo era singurul care nu-l muștra niciodată pe Gigi din pricina neseriozității sale. Și la fel de straniu, tocmai Gigi cel limbut era singurul care nu-și bătea joc niciodată de ciudatul bătrîn Beppo.

Probabil aceasta se datora și modului în care micuța Memo îi asculta pe amândoi.

Nici unul dintre ei trei nu bănuia că foarte curînd o umbră va întuneca prietenia lor. Dar nu numai prietenia lor, ci chiar întregul ținut — o umbră ce creștea și tot creștea și începuse să se întindă de pe acum întunecată și rece, peste marele oraș.

Era ca o cotropire mută și imperceptibilă, pătrunzînd zilnic tot mai adînc și împotriva căreia nimeni nu se apăra, deoarece nimeni nu o observa cu adevărat. Iar cotropitorii — oare

cine erau?

Nici chiar bătrînul Beppo care știa să vadă multe nevăzute de alții, nu-i observa pe domnii cenușii cutreie-rînd în număr tot mai mare orașul și părăind ocupați fără încetare. Cu toate acestea ei nu erau nicidecum invizibili. Lumea îi vedea — și totuși nu-i vedea. Se pricepeau în mod sinistru să nu atragă atenția astfel că privirile nu se opreau asupra lor și toată lumea îi uita deîndată. Astfel erau în stare să lucreze în taină, tocmai pentru că nu se ascundeau. Dar deoarece nu atrăgeau atenția nimănui, firește că nimeni nu se întreba de unde au venit și mai veneau mereu, căci zilnic erau tot mai mulți.

Treceau pe străzi în mașini elegante cenușii, intrau în toate casele, se aflau în toate restaurantele. Adesea scriau cîte ceva în micile lor carnete de notițe.

Erau domni îmbrăcați complet într-un cenușiu ca pinza de păianjen. Pînă și obrazurile lor arătau ca cenușa sură. Purtau pe cap pălării tari, rotunde și fumau trabucuri mici, de culoarea cenușii. Fiecare din ei avea întotdeauna cu sine o mapă plumburie. Nici chiar Gigi Ghidul nu băgase de seamă că de cîteva ori mai mulți domni cenușii cutreieraseră locurile din preajma amfiteatrului scriind totodată diverse lucruri în carnețelele lor de notițe.

Numai Memo îi observase într-o seară cînd siluetele lor întunecate apăruseră pe marginea de sus a ruinei. Își făceau semne unul altuia iar mai tîrziu își apropiaseră capetele, ca și cum s-ar fi sfătuit. Nu se putuse auzi nimic, dar pe Momo o pătrunse un frig ce nu-l mai simțise vreodată. Nu-i folosi deloc că se înveli mai strîns în surtucul ei cel mare, căci nu era un frig obișnuit.

Apoi domnii cenușii plecaseră și de atunci nu mai apăruseră.

În seara aceea Momo nu izbutise să audă, ca de obicei, muzica cea slabă și totuși măreață. În ziua următoare viața continuase însă ca întotdeauna și Momo nu se mai gîndi la ciudații vizitatori. Pînă și ea îi uitase.

Capitolul al cincilea

POVEȘTI PENTRU MULȚI ȘI POVEȘTI PENTRU UNA SINGURĂ

Încetul cu încetul Momo îi devenise absolut necesară lui Gigi Ghidul. În măsura în care s-ar putea afirma așa ceva despre un tînăr atît de nestatornic și de ușuratic, îl cuprinsese o dragoste profundă față de fetița zburlîntă și ar fi dorit s-o care pretutindeni cu el.

După cum știm, pasiunea lui era să spună povești. Tocmai în acest punct se petrecuse cu el o transformare resimțită foarte clar de el însuși. Mai înainte istoriile sale se dovedeau uneori oarecum mediocre, pur și simplu nu-i trecea prin minte ceva potrivit, repetase unele lucruri și se mai inspirase din vreun film vizionat sau dintr-o povestire citită într-un ziar. S-ar putea spune că poveștile sale mergeau pe jos, dar de cînd o cunoștea pe Momo, le crescuseră dintr-o dată aripi.

În special atunci cînd Momo era de față și-l asculta, fantezia lui înflorea ca o pajiște în timpul primăverii. Copiii și oamenii mari se îmbulzeau în jurul lui. Acum știa să spună povești cu multe urmări continuînd zile întregi și chiar săptămîni, și era inepuizabil, plin de idei. De altfel el însuși se asculta la fel de interesat căci habar n-avea unde îl va duce imaginația sa.

O dată cînd sosiră din nou călători dornici să viziteze amfiteatrul (Momo ședea și ea într-o parte pe treptele de piatră), Gigi începu astfel:

— Mult stimate doamne și domni! După cum ar trebui să vă fie cunoscut tuturor, împărăteasa Strapația Augustina a purtat nenumărate războaie pentru a-și apăra țara împotriva atacurilor repetate ale Fricilor și Tremuricilor.

Într-un timp cînd învinsese din nou aceste popoare o apucă o asemenea furie din pricina neconținentei tulburării încît amenință să-i extermine cu toată semînția lor pe atacanți și să nu-i mai ierte decît dacă regele lor Xaxotraxolus i-ar preda drep răscumpărare peștișorul său auriu.

Căci pe vremurile acelea, doamnelor și domnilor, peștișorii aurii erau încă necunoscuți

în ținuturile noastre. Împărăteasa Strapația aflase însă de la un călător că acel rege Xaxotraxolus ar avea un peștișor care urma să se transforme în aur curat îndată ce va ajunge la maturitate. Iar împărăteasa dorea neapărat să intre în posesia unei asemenea rarități.

Regele Xaxotraxolus rîse pe furiș. Ascunse sub patul său peștișorul auriu pe care îl avea într-adevăr. În locul lui puse să-i fie predat împărătesei un pui de balenă într-un castron de supă împodobit cu pietre scumpe.

E drept că împărăteasa fu oarecum surprinsă de dimensiunile peștelui căci își imaginase că peștișorul auriu ar fi mai mic. Totuși ea își spuse că cu cît e mai mare, cu atît mai bine, căci se va obține mai mult aur de pe urma peștelui. Era adevărat că darul primit nu strălucea deloc auriu, ceea ce o cam neliniștea. Delegatul regelui o lămuri însă că abia atunci cînd peștele va ajunge la maturitate se va transforma în aur, și nicidecum mai înainte. De aceea va fi absolut necesar ca dezvoltarea lui să nu fie nicicum stingherită. Împărăteasa Strapația se liniști în urma unor asemenea explicații.

Puiul de pește creștea zi de zi și consuma cantități enorme de hrană. Împărăteasa Strapația nu era însă nevoiașă iar peștele primea atît cît putea înghiți, devenind gras și dolofan. În curînd castronul de supă îi fu prea strimt.

"Cu cît e mai mare, cu atît mai bine" spuse împărăteasa Strapația și puse să fie mutat în cada ei de baie. Peștele creștea și tot creștea. Atunci fu dus în bazinul imperial de înot. Transportul fu destul de anevoios căci peștele cîntărea acum la fel de mult ca un bou. Unul dintre sclavii obligați să-l care alunecă și căzu iar împărăteasa porunci ca nenorocitul să fie imediat azvîrlit în cușca leilor, căci acum peștele era totul pentru ea.

Zilnic petrecea multe ore șezînd la marginea bazinului de înot și privindu-l cum creștea. Nu se mai gîndea decît la aurul cel mult, căci după cum bine se știe, împărăteasa ducea o viață foarte luxoasă și niciodată nu-i ajungea aurul.

„Cu cît e mai mare, cu atît mai bine" își șoptea ea mereu. Aceste cuvinte fură declarate directive generale și gravate în litere de bronz pe toate clădirile oficiale.

În sfîrșit pînă și bazinul imperial de înot deveni prea strimt pentru pește. Atunci Strapația porunci să fie ridicată această clădire ale cărei ruine le aveți în fața ochilor dumneavoastră, doamnelor și domnilor. Era un imens acvariu rotund umplut cu apă pînă la marginile de sus și unde peștele putea să se întindă în voie. Acum împărăteasa însăși ședea ziua și noaptea acolo pe locul acela și urmărea dacă peștele se transformă în aur. Căci nu mai avea încredere în nimeni, nici în sclavii ei și nici în rudele ei, temîndu-se că peștele ar putea să-i fie furat. Așadar ședea acolo, slăbea tot mai mult de teamă și de griji, nu mai închidea nici un ochi și păzea peștele care se bălăcea vesel și nici nu se gîndea să se transforme în aur. Iar Strapația uita tot mai mult de treburile domniei.

Tocmai acest lucru îl așteptaseră Fricii și Tremuricii. Sub conducerea regelui lor Xaxotraxolus porniră într-o ultimă campanie cucerind cu repeziciune întreaga țară. N-au mai fost întîmpinați de nici un soldat, iar poporului îi era oricum totuna cine domnește.

Cînd împărăteasa Strapația află veștile, exclamă celebrele cuvinte: „Vai mie! O, dacă aș fi..." Din păcate, restul nu ne-a fost transmis. Este sigur însă că s-a aruncat în acest acvariu și s-a înecat lîngă pește, mormîntul speranțelor ei.

Pentru a-și sărbători biruința regele Xaxotraxolus porunci ca balena să fie tăiată iar tot poporul primi gratuit timp de o săptămînă file de pește prăjit. Vedeți prin urmare, doamnelor și domnilor, unde poate duce credulitatea!

Cu aceste cuvinte își încheie Gigi expunerea iar ascultătorii rămaseră vizibil impresionați. Contemplau ruina cu priviri respectuoase. Numai unul dintre ei era neîncrezător și întrebă:

— Cam cînd se spune că s-ar fi petrecut toate acestea?

Lui Gigi nu-i lipsea însă niciodată răspunsul și-i spuse:

— Se știe că împărăteasa Strapația era contemporană cu vestitul filosof Noiosius cel bătrîn.

Firește că scepticul nu dorea să admită că n-avea nici cea mai vagă idee despre perioada cînd trăise vestitul filosof Noiosius cel bătrîn, așa că răspunse numai:

— Aha, vă mulțumesc.

Toți ascultătorii erau acum tare mulțumiți și spuneau că această vizită merita într-adevăr să fie făcută și că nimeni nu le descriesese vreodată atît de viu și de interesant vremurile străvechi. Pe urmă Gigi le întinse modest chipiul cu cozoroc iar oamenii se dovediră corespunzător de generoși. Pînă și scepticul aruncă vreo cîteva monede în chipiu. De altfel, de cînd venise Momo, Gigi nu mai povestea niciodată aceeași poveste pentru a doua oară. I-ar fi părut mult prea plictisitor. Atunci cînd Momo se afla și ea printre ascultători, el avea impresia că în sinea sa a izbucnit un izvor și invenții mereu noi țîșneau și curgeau fără ca el să mai stea să se gîndească.

Dimpotrivă, adeseori trebuia să încerce să se mai în-frîneze pentru a nu merge prea departe ca atunci cînd cele două doamne în vîrstă atît de distinse, din America, au acceptat serviciile lui. Căci le spierase cumplit povești-tindu-le următoarele:

– Desigur că se știe și la dumneavoastră, în frumoasa Americă liberă, stimatele mele doamne, că nespuse de crudul tiran Despotius Alienatus își făcuse planul să transforme după ideile sale întreaga lume existentă pe atunci. Indiferent ce făcea, se vedea însă că oamenii rămâneau totuși aceeași și nu se lăsau transformați. La bătrînețe, Despotius Alienatus înnebuni. După cum știți desigur, doamnelor, pe vremea aceea nu existau încă psihiatrii capabili să vindece asemenea boli. Așadar tiranul trebuia lăsat să se dezlănțuie după cum voia. În demența sa îi veni tiranului ideea ca de aci înainte să lase lumea existentă așa cum era și mai bine să construiască o lume nouă nouă.

Porunci așadar să fie întocmit un glob la fel de mare ca și lumea ceva veche și pe care absolut totul, fiecare casă, fiecare copac precum și toți munții, mările și apele să fie reprezentate în mărime naturală. Întreaga omenire din vremurile acelea a fost obligată, sub amenințarea pedepsei cu moartea, să contribuie muncind la imensa lucrare.

Mai întâi a fost construit un postament pe care să stea acel glob gigantic. Dumneavoastră vedeți aci ruina aceluia postament.

Pe urmă a fost începută construcția globului propriu-zis, o sferă uriașă, la fel de mare ca și planeta Terra. Iar când sfera a fost în sfârșit terminată, s-a construit cu grijă pe ea tot ce se găsea pe vechiul pământ.

Desigur că a fost nevoie de foarte mult material pentru acea construcție, iar materialul n-avea de unde să fie luat decât de pe vechiul pământ. Așadar încetul cu încetul Terra devenea tot mai mică în timp ce noul glob creștea mereu. Iar când noul glob a fost terminat, fusese necesar să se ia tocmai ultima pietricică ce mai rămăsese din vechiul pământ. Firește că și toți oamenii se mutaseră pe noul glob, căci cel vechi fusese consumat. Când tiranul fu silit să recunoască faptul că în pofida strădaniilor sale totul rămăsese ca și mai înainte, își trase toga peste cap și plecă. Nu s-a aflat niciodată unde a plecat.

Vedeți, doamnelor, această scobitură în formă de pil-nie care se mai poate distinge și astăzi în ruină, a fost înainte vreme fundamentul sprijinit pe suprafața vechiului pământ. Prin urmare trebuie să vă imaginați că totul e răsturnat.

Cele două doamne în vîrstă atît de distinse din America au pălit, iar una din ele întrebă:

– Unde e acum acel glob?

– Vă aflați cu picioarele pe el! răspunse Gigi. Lumea de astăzi, doamnelor, e tocmai noul glob.

La aceste cuvinte cele două doamne în vîrstă atît de distinse scoaseră țipete îngrozite și o luară la fugă. Zadarnic își mai întinse Gigi chipiul cu cozoroc.

Cel mai mult îi plăcea însă lui Gigi să-i povestească numai micuței Momo singură, fără ca nimeni altul să stea să asculte. De cele mai multe ori erau basme, căci acelea îi plăceau cel mai mult lui Momo, iar aproape întotdeauna erau basme unde era vorba despre Gigi și Momo înșiși. Ele erau destinate numai lor amîndorura și sunau cu totul altfel decât tot ceea ce povestea Gigi de obicei.

Într-o seară frumoasă și caldă ședeau amîndoi alături, tăcuți, pe marginea de sus a treptelor de piatră. Pe cer începuseră să îi licărească primele stele, iar luna răsărea mare și argintie peste siluetele negre ale pinilor.

– Îmi spui un basm? se rugă Momo încetișor.

– Bine, răspunse Gigi. Despre ce să fie vorba?

– Despre Momo și Girolamo mi-ar place cel mai mult, spuse Momo.

Gigi se gîndi puțin, apoi întrebă:

– Cum să se numească?

– Poate – basmul cu oglinda fermecată?

Dus pe gînduri, Gigi dădu din cap.

– Sună destul de bine. Să vedem cum o să meargă.

Își petrecu brațul peste umerii lui Momo și începu:

– A fost odată o frumoasă domniță cu numele de Momo. Umbla îmbrăcată numai în catifele și mătăsuri și locuia sus de tot, mai presus de lumea toată, pe un pisc de munte acoperit cu zăpezi veșnice, într-un castel din sticlă multicoloră.

Avea tot ce și-ar fi putut dori cineva, mînca numai felurile cele mai delicioase și bea numai vinurile cele mai dulci. Dormea pe perne de mătase și ședea pe scaune din fildeș. Avea de toate – dar era singură de tot.

Totul din jurul ei, servitorimea, subretele, ciinii și pisicile, chiar și florile, toate acestea nu erau decât imagini în oglindă. Căci domnița Momo avea o oglindă fermecată, mare și rotundă, din argintul cel mai curat. În fiecare zi și în fiecare noapte o trimitea afară, în lumea largă. Iar oglinda cea mare plutea peste mări și țări, peste oraș și cîmpii. Văzînd-o, oamenii nu se mirau de fel, spuneau doar atît:

– Iată luna.

De fiecare dată cînd se întorcea oglinda fermecată ea revărsa înaintea domniței toate imaginile prinse în călătoria sa. Erau unele frumoase și altele urîte, unele interesante și altele plicticoase, după cum se întîmplase. Domnița își alegea cele care îi plăceau, iar pe celelalte le

arunca pur și simplu într-un pîrîu. Cu mult mai repede decît s-ar putea crede, imaginile oglindite eliberate lunecau înapoi spre proprietarii lor, trecînd prin apele pămîntului. De aceea se zărește întotdeauna propria imagine oglindită ori de cîte ori se apleacă cineva peste o fîntînă sau o băltoacă.

Am uitat să spun că domnița Momo era nemuritoare. Nu se privise niciodată pe sine în oglinda fermecată. Căci cine vede propria sa imagine oglindită în oglinda fermecată, devine muritor. Domnița Momo știa foarte bine acest lucru și de aceea nu-l făcea.

Prin urmare trăia cu numeroasele imagini din oglindă, se juca cu ele și se simțea destul de mulțumită.

Într-o bună zi se întîmplă însă ca oglinda fermecată să-i aducă o imagine însemnînd pentru ea mai mult decît toate celelalte. Era imaginea unui tînăr prinț. După ce zări imaginea, o cuprinse un dor atît de puternic încît voi neapărat să ajungă la el. Ce trebuia însă să facă? Nu știa nici unde locuia, nici cine era, și nu știa nici măcar numele lui.

Deoarece nu știa deloc cum să se descurce, hotărî să se privească totuși și pe ea însăși în oglinda fermecată. Căci se gîdea: Poate că oglinda va duce imaginea mea la prinț. Poate că va privi din întîmplare în sus tocmai atunci cînd oglinda fermecată plutește pe cer și atunci va vedea imaginea mea. Poate că va urmări oglinda în drumul ei și astfel mă găsește aci.

Așadar se privi îndelung în oglinda fermecată și o trimise în lume cu imaginea ei. Desigur că în modul acesta devenise acum muritoare.

Vezi auzi îndată ce i s-a întîmplat în continuare, dar mai întîi trebuie să-ți povestesc despre prinț.

Se numea Girolamo și stăpînea o mare împărăție creată de el însuși. Unde se afla împărăția? Nu era în ziua de ieri și nici în cea de azi, ci se afla mereu înainte cu o zi în viitor. De aceea se numea Țara de Mîine. Toți oamenii de acolo îl iubeau și-l admirau pe prinț. Într-o bună zi miniștri îi spuseră prințului Țării de Mîine:

– Majestate, trebuie să vă căsătoriți, căci așa se cuvine.

Prințul Girolamo n-avea nimic împotriva, așadar cele mai frumoase fete ale Țării de Mîine fură aduse la palat pentru ca el să-și aleagă pe una. Toate se gătiseră cit fuseseră în stare mai frumos, căci firește că fiecare dorea să fie aleasă.

Printre toate fetele se furișase însă în palat și o zîna rea căreia nu-i curgea prin vine sînge roșu și cald, ci unui verde și rece. Lucrul acesta bineînțeles că nu se cunoștea, căci ea se fardase nemaipomenit de frumos.

În clipa cînd prințul Țării de Mîine păși în marea sală de aur a tronului pentru a-și face alegerea, zîna șopti în grabă o formulă magică și atunci bietul Girolamo n-o mai văzu decît pe ea și niciuna alta. I se păru atît de minunat de frumoasă încît o întrebă imediat dacă vrea să fie soția lui.

– Cu plăcere, șuiere zîna cea rea, dar cu o condiție.

– O voi îndeplini, se grăbi să răspundă prințul Girolamo fără să mai stea să se gîndească.

– Bine, răspunse zîna cea rea surîzînd alît de dulce încît nenorocitul de prinț ameți, timp de un an de zile n-ai voie să privești în sus spre oglinda de argint plutind pe cer. Dacă o vei face totuși trebuie să uiți imediat tot ce-ți aparține. Trebuie să uiți cine ești în realitate și trebuia să intri în Țara de Azi unde nimeni nu te cunoaște, și acolo va trebui să trăiești ca un biet și necunoscut coategoale. Te învoiești?

– Dacă nu-i decît atît! exclamă prințul Girolamo. Condiția e foarte ușoară!

Ce se întîmplase între timp cu domnița Momo?

Așteptase și tot așteptase, dar prințul nu venise. Atunci se hotărî să pornească ea însăși prin lume pentru a-l căuta. Eliberă toate imaginile oglindite ce o înconjurau. Apoi porni singură de tot, încălțată în pantofiorii ei gingași, plecînd din castelul de sticlă multicoloră, prin munții înzăpeziți, coborînd în lume. Trecu prin tot felul de țări pînă ce ajunse în Țara de Azi. Pantofiorii i se tociseră și acum era nevoită să umble desculță. Oglinda fermecată purtînd imaginea ei continua însă să plutească în înălțimi peste lumea toată.

Într-o noapte prințul Girolamo ședea pe acoperișul palatului său de aur și juca table cu zîna cea cu sîngele verde și rece. Deodată o picătură micuță căzu pe mîna prințului.

– Începe să plouă, spuse zîna cu sîngele verde.

– Nu, răspunse prințul, nu se poate, nu-i nici un nor pe cer.

Privi în sus, drept spre marea oglindă fermecată din argint ce plutea acolo sus. Zări atunci imaginea domniței Momo și văzu că plînge și că una din lacrimile ei căzuse pe mîna lui. În aceeași clipă își dădu seama că zîna îl înșelase, că în realitate nici nu era frumoasă și că avea în vine doar sînge verde și rece. Domnița Momo era cea pe care el o iubea.

– Ți-ai călcat fîgăduiala, spuse zîna verde, iar fața i se schimonosi semănînd cu un șarpe, și acum trebuie să-mi plătești!

Cu degetele ei lungi și verzi îl prinse pe prințul Girolamo, rămas incremenit locului, își vîrî mîna în pieptul lui și-i făcu un nod în inimă. În acea clipă el uită că era prințul Țării de Mîine. Plecă din castelul său și din țara sa ca un hoț în timpul nopții. Umblă mult prin lume

pînă ce ajunsese în Țara de Azi unde trăi de atunci înainte ca un biet și necunoscut neisprăvit, numindu-se doar Gigi. Singurul lucru ce-l luase cu sine era imaginea din oglinda fermecată. De atunci înainte aceasta rămase goală.

Între timp se zdrențuiseră și hainele din catifea și mătăsuri ale domniței Momo. Acum purta un surtuc bărbătesc vechi și mult prea mare, împreună cu o fustă din petice colorate. Locuia într-o ruină străveche. Aci se întâlneau cei doi într-o bună zi. Domnița Momo nu-l recunoscuse însă pe prințul din Țara de Mîine, căci acum era doar un biet coate-goale. Nici Gigi n-o recunoscuse pe domniță, căci nu mai arăta deloc ca o prințesă. În nenorocirea lor comună cei doi s-au împrietenit și se consolau reciproc.

Într-o seară cînd oglinda fermecată din argint, goală acum, plutea din nou pe cer, Gigi luă imaginea ogîndită și i-o arătă lui Momo. Ajunsese foarte mototolită și se mai ștersese, dar domnița își dădu seama imediat că era propria ei imagine trimisă pe vremuri în lume. Iar acum recunoscuse și sub masca sărmanului coate-goale pe prințul Girolamo pe care-l căutase mereu și de dragul căruia devenise muritoare. Îi povesti totul lui Gigi.

Acesta clătină însă trist din cap și spuse:

— Nu pot înțelege nimic din tot ce-mi spui căci în inima mea e un nod, așa că nu-mi mai pot aminti nimic.

Atunci domnița Momo își duse mîna pe pieptul lui și-i deslegă încetîșor inima înnodată. Deodată prințul Girolamo își aminti cine era și unde era ținutul său. O luă de mîna pe domniță și plecă cu ea departe — spre meleagurile unde se află Țara de Mîine.

După ce Gigi sfîrși povestea, tăcură amîndoi o vreme, apoi Momo întrebă:

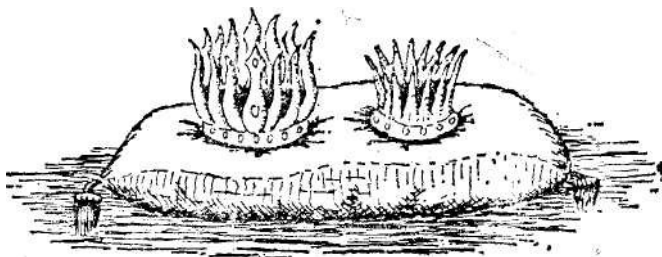
— Au devenit soț și soție mai tîrziu?

— Cred că da, spuse Gigi, — mai tîrziu.

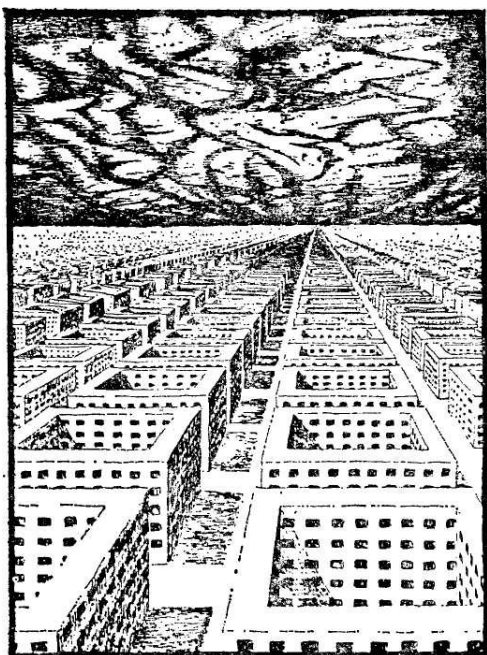
— Și au murit între timp?

— Nu, spuse Gigi hotărît, din întîmplare știu asta cu precizie. Oglinda fermecată te face muritor numai dacă privești singur în ea. Dacă privesc însă cite doi împreună spre ea, devii nemuritor. Și chiar așa au făcut amîndoi.

Luna se ridicase mare și argintie peste pini întunecați făcînd să lucească tainic vechile pietre ale ruinei. Momo și Gigi ședeau tăcuți alături privind îndelung în sus spre ea, iar amîndoi simțeau foarte limpede că în timpul acelei clipe erau nemuritori.

PARTEA A DOUA DOMNII CENUȘII

Capitolul al șaselea SOCOTEALA E GREȘITĂ DAR TOTUȘI SE REZOLVĂ

Există o taină foarte mare și totuși foarte obișnuită. Toți oamenii iau parte la ea, fiecare o cunoaște, dar numai foarte puțini se gîndesc vreodată la ea. Cei mai mulți o iau ca atare și nu se miră cituși de puțin cu privire la ea. Taina aceasta e timpul.

Există calendare și ceasuri pentru a-l măsura, ceea ce înseamnă însă prea puțin, căci oricine știe că o singură oră poate părea o veșnicie, uneori poate trece însă într-o clipită — depinde de ceea ce trăiești în ora respectivă.

Căci timpul e viață. Iar viața sălășluiește în inimă.

Era un adevăr pe care nimeni nu-l cunoaște mai bine decît domni cenușii. Nimeni nu cunoștea mai bine decît ei valoarea unei ore, unui minut, ba a unei secunde de viață. Desigur că ei considerau totul din punctul lor de vedere, după cum lipitorile privesc sîngele din punctul lor de vedere, astfel că acționau în consecință.

Aveau planurile lor în privința timpului omenirii. Erau planuri de amplă perspectivă și erau pregătite cu grijă.

Cel mai important lucru pentru ei era ca nimeni să nu observe activitatea lor. Se stabileseră fără a atrage atenția în viața marelui oraș și a locuitorilor săi. Pas cu pas, fără ca nimeni să bage de seamă pătrundeau zilnic mai departe captînd oamenii.

Cunoșteau pe fiecare ce putea fi luat în considerație pentru scopurile lor cu mult înainte ca respectivul să bănuiască ceva. Așteptau doar momentul potrivit cînd să-l atace. Contribuiau cît puteau pentru ca acel moment să se ivească.

Așa era, de pildă, domnul Fusi, frizerul. E drept că nu era unul dintre coaforii renumiți, dar era foarte bine văzut în cartierul său. Nu era nici sărac, și nici bogat. Atelierul său, situat în centrul orașului, era mic și nu lucra decît un singur ucenic în el.

Într-o zi, domnul Fusi stătea în ușa atelierului aștep-tîndu-și clienții. Ucenicul era liber și domnul Fusi era singur. Privea cum ploaia clipoce pe stradă, era o zi cenușie, iar în sufletul domnului Fusi vremea era la fel de cenușie.

Îmi trece viața, gîndea el, numai cu zăngănit de foarfeci și pălăvrăgeală și clăbuc de săpun. Cu ce mă aleg de pe urma existenței mele? După ce voi muri va fi ca și cum nici n-aș fi fost.

În realitate nu era deloc adevărat că domnul Fusi ar fi avut ceva împotriva unui mic taifas. Îi plăcea chiar foarte mult să le expună pe larg mușteriiilor părerile sale și să audă de la ei ce gîndeau despre cele spuse. N-avea nimic nici împotriva zăngănitului de foarfeci și a clăbu-cului. Munca sa îi făcea mare plăcere și știa că o face cum trebuie. În special în privința rasului sub bărbie și cu briciul contra nu-l întrecea nimeni ușor. Există însă momente cînd toate acestea nu mai au nici o importanță. Fiecărui i se poate întîmpla.

— Toată viața mea e ratată, gîndea domnul Fusi. Cine sînt de fapt? Un frizer oarecare, atît am ajuns să fiu. Dacă aș putea duce o viață adevărată, aș fi cu totul alt om!

Domnului Fusi nu-i era prea limpede cum ar fi trebuit să fie acea viață adevărată. Își imagina doar ceva important, ceva luxos, ceva ce era publicat în unele reviste ilustrate.

– Pentru așa ceva, gîndea amărît domnul Fusi, nu-mi lasă însă timp munca mea. Pentru o viață adevărată trebuie să ai timp. Trebuie să fii liber, dar eu rămîn cîte zile voi avea doar un prizonier al zăngănitului foarfecilor, al palavrăgelilor și al clăbucului.

În acest moment sosi o mașină elegantă, cenușie, oprind drept în fața frizeriei domnului Fusi. Un domn cenușiu coborî și intră în magazin. Își depuse servieta plumburie pe măsuta din dreptul oglinzii, își atîrnă pălăria tare, rotundă de cuier, se așeză pe scaunul pentru ras, scoase carnețelul de note din buzunar și începu să-l răsfoiască, pufăind din trabucul său mic și cenușiu.

Domnul Fusi închise ușa magazinului, căci avea impresia că dintr-o dată s-a făcut neobișnuit de frig în mica încăpere.

– Cu ce vă pot servi? întrebă zăpăcit. Ras sau tuns? dar în aceeași clipă se blestemă singur din pricina lipsei sale de tact, căci domnul avea o chelie lucie.

– Nici una, spuse domnul cenușiu fără să zîmbească, cu un glas straniu, lipsit de orice inflexiune, un glas oarecum cenușiu. Vin din partea Casei de Economie a Timpului. Sint agentul nr. XYQ/384/b. Am aflat că doriți să deschideți la noi un cont de economii.

– Aud pentru prima oară așa ceva, declară domnul Fusi încă și mai zăpăcit. Ca să fiu sincer, pînă acum nici n-am știut măcar că există o asemenea instituție.

– Ei bine, acum știți, răspunse scurt agentul.

Răsfoi carnețelul său de note și continuă:

– Sînteți domnul Fusi, frizerul?

– Exact, eu sint, spuse domnul Fusi.

– Înseamnă că am nimerit unde trebuia, spuse domnul cenușiu și închise carnețelul. Sînteți solicitant la instituția noastră.

– Cum așa? întrebă domnul Fusi, tot mai mirat.

– Vedeți, stimate domn, spuse agentul, vă irosiți viața cu zăngănitul foarfecilor, pălăvrageala și clăbucul. După ce muriți, va fi ca și cum n-ați fi existat niciodată. Dacă ați avea timp să trăiți o viață adevărată, precum doriți, ați fi cu totul alt om. Prin urmare singurul lucru de care aveți nevoie e timp. N-am dreptate?

– Tocmai așa gîndeam și eu, murmură domnul Fusi înfiorîndu-se, căci cu toate că ușa era închisă, se făcea tot mai frig.

– Ei, vedeți, spuse domnul cenușiu pufăind satisfăcut din micul său trabuc. De unde se poate însă lua timp? El trebuie economisit. Dumneavoastră, domnule Fusi, vă irosiți timpul într-un mod cu totul iresponsabil. Vă voi dovedi printr-o mică socoteală. Un minut are șazeci de secunde. Iar o oră are șazeci de minute. Mă puteți urmări?

– Desigur, spuse domnul Fusi.

Agentul nr. XYQ/384/b începu să scrie cu un condei cenușiu cifrele pe oglindă.

– De șazeci de ori șazeci fac trei mii și șase sute. Prin urmare o oră are trei mii și șase sute de secunde.

O zi are douăzeci și patru de ore, prin urmare de trei mii și șase sute de ori douăzeci și patru fac optzeci și șase de mii și patru sute de secunde pe zi.

După cum se știe, un an are trei sute și șazeci și cinci de zile. Rezultă prin urmare treizeci și unul de milioane, cinci sute și treizeci și șase de mii de secunde pe an.

Sau trei sute și cincisprezece milioane, trei sute și șazeci de mii de secunde în zece ani.

La cît timp evaluați durata vieții dumneavoastră, domnule Fusi?

– Știu și eu, bîlbîi amețit domnul Fusi, sper să ating vreo șaptezeci, optzeci de ani, dacă vrea soarta.

– Bine, continuă domnul cenușiu, ca să fim mai prudenți, să socotim pentru moment numai șaptezeci de ani.

Asta ar însemna trei sute și cincisprezece milioane, trei sute și șazeci de mii înmulțit cu șapte. Rezultă două miliarde, două sute și șapte milioane, cinci sute și douăzeci de mii de secunde.

Scrise cifrele cu caractere mari pe oglindă:

2 207 520 000 secunde

Le sublinie de mai multe ori și spuse:

– Prin urmare, domnule Fusi, aceasta e averea ce o aveți la dispoziție.

Domnul Fusi înghiți și își trecu mîna peste frunte. 11 amețea suma. Nu i-ar fi trecut niciodată prin minte că era atît de bogat.

– Da, spuse agentul dînd din cap și trăgînd din nou din micul său trabuc cenușiu. E o cifră impresionantă, nu-i așa? Să vedem mai departe. Cîți ani aveți, domnule Fusi?

– Patruzeci și doi, bîgui acesta simțîndu-se dintr-o dată vinovat, ca și cum ar fi comis o delapidare.

— Cît timp dormiți noaptea, în medie? cercetă în continuare domnul cenușiu.

— Aproximativ opt ore, mărturisi domnul Fusi.

Agentul calcula fulgerător. Condeiful scîrțîia peste sticla oglinzii încît domnului Fusi i se încrețea pielea.

— Patruzeci și doi de ani, zilnic opt ore — se și ajunge la patru sute patruzeci și unul de milioane, cinci sute și patru mii. Suma o putem considera pe bună dreptate ca pierdută. Cît timp consacrați zilnic lucrului, domnule Fusi?

— Tot opt ore, cu aproximație, admise abătut domnul Fusi.

— Așadar trebuie să mai trecem încă o dată aceeași sumă în contul deficitar, continuă neînduplecat agentul. Mai pierdeți însă și un anumit timp datorită necesității de a vă hrăni. Cît timp vă trebuie în total pentru toate mesele dintr-o zi?

— Nu știu exact, spuse înspăimîntat domnul Fusi, poate că vreo două ore?

— Mi se pare prea puțin, spuse agentul, dar să presupunem că așa este, rezultă în patruzeci și doi de ani un total de o sută și zece milioane trei sute și șaptezeci și șase de mii. Să continuăm! După cum știm, locuiți singur cu mama dumneavoastră care e în vîrstă. Zilnic îi consacrați bătrinei o oră întreagă, adică ședeți lîngă ea și îi vorbiți, deși e surdă și abia vă mai aude. Prin urmare e un timp irosit care face cînzeci și cinci de milioane, o sută și optzeci și opt de mii. Mai aveți și un cintezoii, în mod cu totul inutil, iar îngrijirea lui vă costă zilnic un sfert de oră, ceea ce înseamnă, calculat în secunde, treisprezece milioane, șapte sute și nouăzeci și șapte de mii.

— Bine, dar... întrerupse rugător domnul Fusi.

— Nu mă întrerupeți, se răsti la el agentul care începuse să calculeze din ce în ce mai repede. Deoarece mama dumneavoastră nu mai e în stare, trebuie ca dumneavoastră, domnule Fusi, să faceți singur o bună parte din treburile gospodărești. Trebuie să faceți cumpărăturile, să lustruiți ghețele și încă alte asemenea corvezi. Cît timp vă costă ele zilnic?

— Poate o oră, dar...

— Încă cincizeci și cinci de milioane, o sută și optzeci și opt de mii pe care îi pierdeți, domnule Fusi. Mai știm că o dată pe săptămînă vă duceți la cinematograful, o dată pe săptămînă participați la o asociație corală, vă întîlniți cu prietenii într-un local de două ori pe săptămînă, iar în celelalte zile vă vedeți seara cu cîte un prieten, ba uneori citiți chiar o carte. Pe scurt, vă ucideți timpul cu lucruri inutile, timp de vreo trei ore pe zi, ceea ce face o sută și zece și cinci de milioane, cinci sute și zece și patru de mii. — Nu vă simțiți bine, domnule Fusi?

— Nu, răspunse domnul Fusi — vă rog să mă scuzați...

— Isprăvim îndată, spuse domnul cenușiu. Trebuie să mai discutăm însă un capitol special al vieții dumneavoastră. Mai aveți și acel mic secret. Știți despre ce vorbesc.

Domnului Fusi începuseră să-i clănțane dinții, atît de frig i se făcuse.

— Știți și asta? șopti el istovit. Credeam că în afară de mine și de domnișoara Daria...

— În lumea noastră modernă, îl întrerupse agentul nr. XYQ/384/b secretele nu mai există. Priviți faptele în mod obiectiv și realist, domnule Fusi. Răspundeți-mi la o întrebare. Aveți de gînd să vă căsătoriți cu domnișoara Daria?

— Nu, spuse domnul Fusi, asta nu se poate...

— Desigur, continuă domnul cenușiu, deoarece domnișoara Daria va rămîne toată viața ținută de scaunul ei rulant, fiindcă picioarele îi sînt schiloade. Totuși o vizitați zilnic timp de o jumătate de oră ca să-i aduceți cîte o floare. În ce scop?

— Se bucură atît de tare de fiecare dată, răspunse domnul Fusi căruia îi erau cît pe aci să-i izbucnească lacrimile.

— Considerînd lucrurile în mod lucid, replică agentul, ea reprezintă pentru dumneavoastră, domnule Fusi, doar timp pierdut. Pînă acum în total douăzeci și șapte de milioane, cinci sute nouăzeci și patru de mii de secunde. Iar dacă mai adăugăm că aveți obiceiul ca în fiecare seară, înainte de culcare, să stați un sfert de oră la fereastră gîndindu-vă la ziua petrecută, mai obținem încă o sumă de scăzut în valoare de treisprezece milioane, șapte sute nouăzeci și șapte de mii. Acum să vedem ce vă mai rămîne, domnule Fusi.

Pe ogîndă era scrisă următoarea socoteală:

Somn	441 504 000 secunde
Muncă	441 504 000
Hrană	110 504 000
Mamă	55 188 000
Cintezoii	13 797 000
Cumpărături, etc.	55 188 000
Prietenii, corul, etc.	165 564 000
Secretul	27 594 000
Fereastră	13 797 000
Total	1 324 512 000

— Această sumă, spuse domnul cenușiu bătînd de mai multe ori cu condeiul în oglindă atît de tare încît parcă răsunau împușcături de revolver, această sumă e prin urmare timpul pe care l-ați și cheltuit pînă acum. Ce aveți de spus, domnule Fusi?

Domnul Fusi n-avea nimic de spus. Se așeză pe un scaun în colțul camerei ștergîndu-și fruntea cu batista, căci în pofida frigului cumplit transpira acum.

Domnul cenușiu dădea sever din cap.

— Da, constatați prea bine, ați și trecut de mai mult de jumătate din averea totală inițială ce vă aparține, domnule Fusi. Ia să vedem acum cît v-a mai rămas de fapt din cei patruzeci și doi de ani. După cum știți un an cuprinde treizeci și unul de milioane cinci sute treizeci și șase de mii de secunde. Înmulțit cu patruzeci și doi face un miliard trei sute douăzeci și patru de milioane cinci sute și douăsprezece de mii de secunde.

Scrise această cifră sub suma timpului cheltuit:

1 324 512 000 secunde

— 1 324 512 000 "

0 000 000 000 secunde

Își vîri condeiul în buzunar și făcu o pauză mai lungă, pentru ca vederea numeroaselor zerouri să-și facă efectul asupra domnului Fusi.

Efectul se produse.

— Iată prin urmare bilanțul întregii mele vieți de pînă acum, gîndea zdrobit domnul Fusi.

Era atît de impresionat de calculul care se potrivea cu atît de mare precizie încît accepta totul fără nici un fel de opoziție. Iar socoteala era exactă. Era unul din trucurile prin care domniul cenușii îi excrocau pe oameni în mii de împrejurări.

— Nu considerați, luă acum din nou cuvîntul, cu un ton blajin, agentul nr. XYQ/384/b, că în felul acesta nu mai puteți continua, domnule Fusi? N-ar fi mai bine să începeți să economisiți?

Domnul Fusi aprobă dînd din cap în tăcere. Avea buzele vinete.

— Dacă ați fi început de pildă cu douăzeci de ani în urmă, răsună glasul cenușiu al agentului în urechile domnului Fusi, să economisiți doar o singură oră pe zi, ați avea acum un capital de douăzeci și șase de milioane două sute și optzeci de mii de secunde. Firește că dacă ar fi fost vorbe de cîte două ore pe zi, ar fi fost o cifră dublă, adică cincizeci și două de milioane, cinci sute și șazeci de mii. Vă rog să vă gîndiți, domnule Fusi, ce sînt două prăpădite de ore în comparație cu o asemenea sumă?

— Nimic! exclamă domnul Fusi, un fleac ridicol!

— Mă bucur că vă dați seama, continuă calm agentul. Iar dacă am mai calcula și ceea ce ați fi economisit în aceleași condiții în încă alți douăzeci de ani, am ajunge la suma respectabilă de o sută și cinci milioane o sută și douăzeci de mii de secunde. Tot acest capital v-ar sta la dispoziție în al șazeci și doilea an al dumneavoastră.

— Strașnic! biigui domnul Fusi căscîndu-și ochii.

— Așteptați, continuă domnul cenușiu, să vedeți și mai multe. Noi, și anume Casa de Economii a Timpului, nu păstrăm doar pentru dumneavoastră timpul economisit, ci vă mai plătim și dobîndă pentru el. Cu alte cuvinte, în realitate ați avea încă și mai mult.

— Cu cît mai mult? întrebă domnul Fusi cu răsufierea tăiată.

— Depinde întru totul de dumneavoastră, explică agentul, e în funcție de cît ați economisit și de cît timp ați lăsa suma economisită în depozit la noi.

— S-o las în depozit la dumneavoastră, se interesă domnul Fusi, ce înseamnă asta?

— Foarte simplu, spuse domnul cenușiu, dacă nu ne cereți înapoi timpul economisit înainte de cinci ani, noi vă plătim în plus încă aceeași sumă. Averea dumneavoastră se dublează la fiecare cinci ani, înțelegeți? După zece ani ar fi ajuns la de patru ori suma inițială, după cincisprezece ani, de opt ori, și așa mai departe. Dacă ați fi început cu douăzeci de ani în urmă să economisiți zilnic doar două ore, atunci în momentul cînd ați împlini șazeci și doi de ani, prin urmare după o perioadă de patruzeci de ani, ați avea la dispoziție de două sute cincizeci și șase de ori timpul economisit de dumneavoastră pînă atunci. Ar fi douăzeci și șase de miliarde nouă sute și zece milioane șapte sute și douăzeci de mii.

Își scoase încă o dată condeiul cenușiu și scrise și cifra aceasta pe oglindă

26 910 720 000 secunde

— Vedeți așadar, domnule Fusi, spuse apoi zîmbind subțire pentru prima dată, ar fi mai mult decît de zece ori durata totală inițială a întregii dumneavoastră vieți. Pentru numai două ore economisite zilnic. Gîndiți-vă cît de rentabilă e oferta.

— Într-adevăr! spuse istovit domnul Fusi. Fără nici o îndoială. N-am avut norocul să încep mai de mult să economisesc. Abia acum îmi dau pe deplin seama, și trebuie să vă

mărturisesc – sînt disperat.

– Nu-i nici un motiv, răspunse blînd domnul cenușiu. Nu-i niciodată prea tîrziu. Dacă doriți, puteți începe chiar azi. Veți vedea că merită.

– Desigur că doresc! exclamă domnul Fusi. Ce trebuie să fac?

– Păi bine, domnule dragă, răspunse agentul ridicîndu-și sprîncenele, bănuiesc că știți cum se poate economisi timpul! De pildă trebuie să lucrați mai repede și să lăsați deoparte tot ce-i inutil. În loc de o jumătate de oră vă ocupați de fiecare client numai un sfert de oră. Evitați conversațiile ce vă răpesc din timp. Scurtați ora petrecută cu bătrîna dumneavoastră mamă la o jumătate de oră. Cel mai bun lucru ar fi s-o duceți într-un azil bun și ieftin unde va fi îngrijită, și în acest caz ați și cîștigat cîte o oră pe zi. Descotorosiți-vă de pasărea complet inutilă! N-o mai vizitați pe domnișoara Daria decît o dată la două săptămîni, dacă trebuie neapărat. Renunțați la sfertul de oră de retrospectivă a zilei și înainte de toate nu vă mai pierdeți prețiosul timp atît de des cu cîntatul în cor, cititul sau cu așa numiții dumneavoastră prieteni. Pe de altă parte vă îndemn ca pe lingă acestea să vă puneți în magazin un ceas mare și exact pentru a putea controla precis munca ucenicului.

– Foarte bine, spuse domnul Fusi, le pot face pe toate, dar timpul care-mi rămîne – ce să fac cu el? Trebuie să-l depun? Unde? Sau să-l păstrez? Cum se procedează?

– Despre acestea să nu vă faceți nici o grijă, spuse domnul cenușiu zîmbind subțire pentru a doua oară. Lăsați totul în seama noastră. Puteți fi sigur că nu se pierde nici o fărîmă din timpul ce l-ați economisit. Veți observa singur că nu vă rămîne nimic din el.

– Bine, răspunse uluit domnul Fusi, prin urmare mă bizui pe dumneavoastră.

– O puteți face liniștit, domnule dragă, spuse agentul ridicîndu-se. Prin urmare vă pot saluta ca un nou membru în comunitatea celor ce economisesc timpul. Acum sînteți cu adevărat un om modern și progresist. Domnule Fusi, vă felicit!

Cu aceste cuvinte își luă pălăria și servieta.

– O clipă! strigă domnul Fusi. Nu trebuie să mai încheiem vreun contract? Nu trebuie să iscălesc nimic? Nu capăt vreun document?

Agentul nr. XYQ/384/b se întoarse în ușă și-l examinează pe domnul Fusi cu oarecare neplăcere.

– În ce scop? întrebă. Economisirea timpului nu se poate compara cu alte forme de economisire. E o chestiune de încredere deplină – din ambele părți! Nouă ne ajunge acceptarea dumneavoastră. E irevocabilă. Iar noi ne ocupăm de economiile dumneavoastră. Cît veți economisi, asta depinde numai de dumneavoastră. Noi nu vă silim defel. Rămîneți cu bine, domnule Fusi!

Agentul se urcă în mașina sa elegantă, cenușie și demară rapid.

Domnul Fusi privi după el frecîndu-și fruntea. Încetul cu încetul începu să-i fie mai cald, dar se simțea bolnav și suferind. Fumul albastru din micul trabuc al agentului mai pluti multă vreme gros și dens prin încăperea și nu voia deloc să se risipească.

Abia după ce fumul dispăruse, domnul Fusi se simți ceva mai bine. Pe măsură ce trecea fumul păleau și cifrele de pe oglindă. Iar cînd ele nu se mai zăriră deloc, se stinsese și amintirea vizitatorului cenușiu în memoria domnului Fusi – se stinsese amintirea vizitatorului, nu însă și cea cu privire la hotărîrea luată! Acum credea că luase hotărîrea din propria sa inițiativă. Intenția ca de aci înainte să-și economisească timpul pentru a putea începe o altă viață cîndva în viitor i se înfipsea în suflet ca un ghimpe cu cîrlig.

Pe urmă sosi primul client din ziua aceea. Domnul Fusi îl servi cu proastă dispoziție, lăsă la o parte tot ce era inutil, tăcea mereu și într-adevăr isprăvi în douăzeci de minute în loc de o jumătate de oră.

Exact la fel proceda acum cu fiecare client. În acest mod munca nu-i mai făcea deloc plăcere, dar acum lucrul nu mai prezenta importanță. Pe lingă ucenicul său mai tocni încă două ajutoare și-i păzea cu strictețe să nu piardă nici o secundă. Fiecare manevrare era fixată după un anumit plan de timp. În prăvălioara domnului Fusi era agățată o firmuliță cu textul: **TIMPUL ECONOMISIT E TIMP DUBLU!**

Domnișoarei Daria îi scrisese o scrisoare scurtă și concisă spunînd că din lipsă de timp nu va mai putea veni la ea, din păcate. Cînteziul și-l vîndu la un magazin specializat în pasărele. Pe mama sa o cază într-un cămin pentru bătrîni, bun dar ieftin, unde o vizita o dată pe lună. Și în afară de acestea urmă toate sfaturile domnului cenușiu, crezînd însă că ar fi propriile sale decizii.

Devenea tot mai nervos și mai agitat, căci era ciudat: Din tot timpul ce și-l economisea mereu în realitate nu-i rămînea niciodată nimic. Dispărea pur și simplu în mod misterios și nu mai exista. Zilele îi deveneau pe nesimțite dar în mod evident, considerabil mai scurte și mereu tot mai scurte. Înainte de a-și da seama trecea o săptămînă, o lună, un an și încă un an, și încă unul.

Deoarece nu-și mai amintea de vizita domnului cenușiu ar fi trebuit să se întrebe cu toată seriozitatea ce se întîmpla cu timpul lui. O asemenea întrebare și-o punea însă la fel de puțin ca și toți ceilalți ce-și economisesc timpul. Îl cuprinsese un soi de obsesie oarbă. Iar

dacă uneori își dădea seama înspăimîntat cît de vertiginos treceau zilele lui. atunci economisea timpul cu și mai mare înverșunare.

La fel ca și cu domnul Fusi se întimpla cu mulți oameni din marele oraș. Zilnic erau tot mai mulți începînd să facă ceea ce ei numeau „Economia de timp”. Cu cît erau mai mulți, îi urmau încă și mai mulți, căci și cei care de fapt n-o doreau, nu le mai rămînea nimic altceva de făcut decît să participe și ei.

La radio, la televiziune și în ziare erau zilnic explicate și lăudate noile dispozitive de economisire a timpului ce vor dărui cîndva oamenilor libertatea de a duce o „viață adevărată”. Pe zidurile caselor și pe panourile de afișare erau lipite afișe unde puteau fi văzute tot soiul de imagini ale fericirii. Sub ele scria în litere strălucitoare:

CELOR CE ECONOMISESC TIMPUL LE MERGE TOT MAI BINE!

sau: **VIITORUL E AL CELOR CE ECONOMISESC TIMPUL!**

sau: **ÎMBUNĂTĂȚEȘTE-ȚI VIAȚA – ECONOMISEȘTE TIMPUL!**

Realitatea arăta însă cu totul altfel. E drept că cei ce economiseau timpul erau mai bine îmbrăcați decît locuitorii din apropierea vechiului amfiteatru. Cîștigau mai mulți bani și puteau să și cheltuiască mai mult. Aveau însă fețe obosite, prost dispuse sau morocănoase și ochi neprietenosi. Firește că pentru ei vorbele: „Du-te la Momo” erau necunoscute. N-aveau pe nimeni care să-i asculte într-un asemenea mod încît să devină mai deștepți, mai prietenoși sau chiar veseli. Pînă și în cazul că ar fi existat cineva de felul acesta printre ei, ar fi fost extrem de îndoielnic dacă s-ar fi dus vreodată într-acolo, decît dacă ar fi putut rezolva treaba în maximum cinci minute. Altfel ar fi considerat că e timp pierdut. După părerea lor pînă și orele lor libere trebuiau folosite la maximum încît să le ofere în mare grabă atît de multe distracții și relaxare pe cît era posibil.

Astfel nu mai erau în stare să-și facă adevărate sărbători, nici vesele și nici solemne. A visa era considerat de ei aproape o crimă. Cel mai puțin erau în stare să suporte liniștea. Căci atunci cînd era liniște îi cuprindea frica deoarece bănuiau ce se întimplă în realitate cu viața lor. De aceea făceau zgomot ori de cîte ori îi amenința liniștea. Desigur că nu era un zgomot vesel ca acela de la un loc de joacă al copiilor, ci un zgomot furios, cu rea dispoziție, și care umplea zilnic tot mai mult marele oraș.

Era lipsit de importanță dacă cineva își făcea datoria cu plăcere sau cu drag față de lucrul său – dimpotrivă, însemna că-și pierde doar timpul. Important era numai ca în timpul cel mai scurt să lucreze cît mai mult.

De aceea pretutindeni în marile fabrici și birouri erau agățate afișe unde scria:

TIMPUL E PREȚIOS – NU PIERDEȚI TIMPUL!

sau:

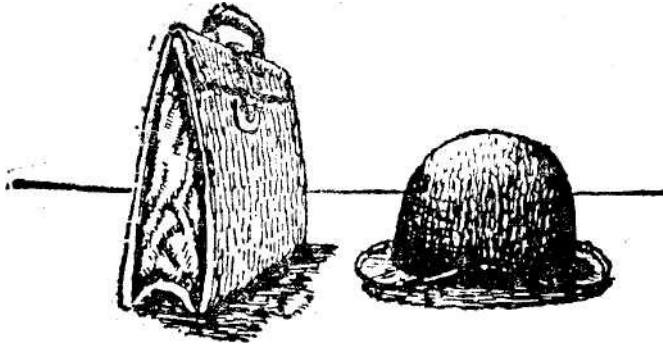
TIMPUL E BANI – DE ACEEA ECONOMISEȘTE-L!

Afișe asemănătoare se aflau și peste birourile șefilor, peste fotoliile directorilor, în camerele de consultație ale medicilor, în ateliere, restaurante și magazine, pînă și în școli și grădinițe. Nimeni nu era exceptat.

Pînă la sfîrșit marele oraș. Își schimbase și el tot mai mult înfățișarea. Vechile cartiere fură dărîmate și noi case ridicate. În ele erau lăsate deoparte toate cele considerate inutile. Nu-și mai dădeau silința să fie clădite astfel încît să fie potrivite cu oamenii ce urmau să locuiască în ele, căci atunci ar fi trebuit să fie construite altfel. Era mult mai ieftin și totodată o mare economie de timp să fie făcute astfel.

La nordul marelui oraș se și întindeau uriașe cartiere cu clădiri noi. În șiruri nesfîrșite se înălțau cazărmi cu multe etaje, asemănîndu-se între ele ca și ouăle. Deoarece toate casele arătau la fel, firește că și toate străzile arătau la fel. Iar străzile uniforme creșteau și tot creșteau, se și extindeau în linie dreaptă pînă în zare – un deșert al ordinei! Tot astfel decurgea și viața oamenilor care locuiau acolo: în linie dreaptă pînă în zare! Căci totul era dinainte exact calculat și plănuit, fiecare centimetru fiecare clipă.

Se părea că nimeni nu observă că economisindu-și timpul, în realitate economisea cu totul altceva. Nimeni nu voia să admită că propria viață îi devenea tot mai săracă, mai uniformă și mai rece.

Copiii erau însă cei ce o simțeau cel mai tare, căci nimeni nu mai avea vreme pentru ei. Timpul este însă însăși viața. Iar viața sălășluiește în inimă. Cu cât oamenii economiseau mai mult, cu atât aveau mai puțin.

Capitolul al șaptelea MOMO ÎȘI CAUTĂ PRIETENII ȘI E VIZITATĂ DE UN DUȘMAN

— Nu știi, spuse într-o zi Momo, îmi face impresia că toți vechii noștri prieteni vin tot mai rar la mine. Pe unii nu i-am mai văzut de foarte multă vreme.

Gigi Ghidul și Beppo Măturătorul ședeau lângă ea pe treptele de piatră năpădite de iarbă ale ruinei și priveau la apusul soarelui.

— Da, spuse Gigi îngândurat, și mie mi se întâmplă la fel. Se împuținează mereu cei ce-mi ascultă poveștile. Nu mai e ca înainte. Se întâmplă ceva.

— Dar ce se întâmplă? întrebă Momo.

Gigi ridică din umeri și, dus pe gânduri, șterse cu scuipat câteva litere ce le zgîriase pe o veche tăbliță neagră. Cu câteva săptămîni în urmă, bătrînul Beppo găsisse tăblița de scris într-o ladă de gunoi și i-o aduse lui Momo. Desigur că nu era nouă iar la mijloc avea o crăpătură mare, dar altfel mai era bună de întrebuințat. De atunci Gigi îi arăta zilnic lui Momo cum se scria o literă sau alta. Avînd în vedere că Momo avea o memorie foarte bună, învățase între timp să citească binișor. Doar cu scrisul nu prea mergea încă.

Beppo Măturătorul, care se tot gîndise la întrebarea lui Momo, dădu încet din cap spunînd:

— Da, e adevărat. Se apropie. În oraș s-a și instalat pretutindeni. De mult mi-am dat seama.

— Ce s-a instalat? întrebă Momo.

Beppo se gîndi o vreme, pe urmă răspunse:

— Nimic bun.

Din nou mai trecu o vreme, apoi adăugă:

— Se face frig.

— Da' de unde! spuse Gigi petrecîndu-i lui Momo brațul peste umăr, pentru a o consola. În schimb vin acum tot mai mulți copii încoace.

— Da, tocmai de aceea, spuse Beppo, tocmai de aceea.

— Ce vrei să spui? întrebă Momo.

Beppo chibzui îndelung și răspunse într-un tîrziu

— Nu vin de dragul nostru. Își caută doar un refugiu.

Toți trei priviră în jos spre terenul rotund acoperit cu iarbă din mijlocul amfiteatrului unde mai mulți copii erau ocupați cu un joc nou cu mingea, joc născocit de ei abia în acea după amiază.

Printre ei se aflau și unii din vechii prieteni ai lui Momo: Băiatul cu ochelari numit Paolo, fetița Maria cu frățiorul cel mic Dedé, băiatul gras cu vocea subțire al cărui nume era Massimo, precum și celălalt băiat ară-tînd întotdeauna oarecum neîngrijit cu numele de Franco. În afară de ei mai erau și alți copii veniți pe acolo abia de puține zile, precum și un băiețel mai mic venit pentru prima dată în după amiaza aceea. Se părea că era într-adevăr precum spusese Gigi: Din zi în zi veneau tot mai mulți.

De fapt lui Momo i-ar fi plăcut să se bucure, dar cei mai mulți dintre noii veniți nu știau să se joace. Ședeau îmbufnați și plictisiți privindu-i pe Momo și pe prietenii ei cum se joacă. Uneori tulburau intenționat jocul stricînd totul. Nu de puține ori se nășteau acum certuri și conflicte. Desigur că situația nu rămînea astfel căci prezența lui Momo își făcea efectul chiar și la acești copii și curînd începeau să aibă ei înșiși cele mai bune idei și să participe entuziasmați la joacă. Soseau însă aproape zilnic copii noi, veneau chiar de departe, din alte

cartiere. Astfel totul începea din nou de la capăt și, după cum se știe, adesea e de ajuns un singur element potrivnic pentru a distruge totul pentru cei din jur.

Mai era însă ceva ce Momo nu prea înțelegea. Începuse abia în timpul din urmă. Se întâmpla acum tot mai des ca unii copii să aducă tot felul de jucării cu care nu se puteau juca într-adevăr, de pildă un tanc teleghidat ce putea fi lăsat să umble singur — dar altfel nu era bun de nimic. Sau o rachetă spațială, care, legată de un băț, vîjîia învîrtindu-se în jurul lui — dar în afară de aceasta nu aveai ce face cu ea. Sau un robot mititel care știa să umble clătîindu-se, avea ochii scînteietori și întorcea capul — clar care nu era bun de folosit la nimic altceva.

Bineînțeles că erau jucării foarte scumpe, cum prietenii lui Momo nu avuseseră niciodată — nici chiar Momo. Înainte de toate jucăriile erau atît de desăvîrșite pînă în cele mai mici amănunte încît nu mai era nevoie să contribuie deloc cu propria imaginație. Așadar copiii ședeau de multe ori ore întregi privind fascinați și totuși plictisiți la un asemenea obiect zbirnînd acolo, sau clătîindu-se, sau vîjîind în cerc — dar nu le trecea nimic în plus prin minte. De aceea se întorceau din nou la vechile lor jocuri pentru care le ajungeau cîteva cutii goale, o față de masă ruptă, un mușuroi de cîrțiță sau un pumn de pietricele. Pe lîngă ele erau în stare să-și imagineze orișice.

În această seară se părea că e ceva ce împiedică jocul să-și ia avînt. Unul după altul copiii se lăsau de joacă pînă ce în sfîrșit se afluă cu toții șezînd în jurul lui Beppo, Gigi și Momo. Sperau că poate va începe Gigi să povestească ceva, dar nu se putea. Băiatul mai mic apărut astăzi pentru prima oară avea cu el un aparat de radio portativ. Ședea puțin mai departe de ceilalți și pusese aparatul la intensitatea maximă. Era o emisiune de reclame.

— N-ai putea să faci să sune mai încet cutia ta timpită? întrebă pe un ton amenințător băiatul neingrijit numit Franco.

— Nu înțeleg ce-mi spui, spuse băiatul străin rîn-jînd, radio-ul meu merge foarte tare.

— Fă-l imediat mai încet! strigă Franco ridicîndu-se în picioare.

Băiatul străin se făcu alb la față, dar răspunse dirz:

— N-ai să-mi comanzi nimic și nici altcineva. Pot să-mi las radioul atît de tare cît poftesc.

— Are dreptate, spuse bătrînul Beppo, nu-i putem interzice. Cel mult îl putem ruga.

Franco se așeză la loc.

— Să se ducă în altă parte, spuse exasperat, toată după amiaza ne-a stricat-o.

— Probabil că are vreun motiv, răspunse Beppo privind-l pe băiatul străin prietenos și atent prin micii săi ochelari. Cu siguranță că-și are motivul lui.

Băiatul străin tăcu. După un timp își făcu radioul încet și privi în altă parte. Momo se duse la el și se așeză în tăcere alături. Atunci el închise complet radioul.

Cîtva timp fu liniște.

— Ne povestești ceva, Gigi? se rugă unul dintre copiii noi veniți.

— Da, da, te rog, strigară ceilalți, o poveste veselă! — Nu, una palpitantă! — Ba nu, un basm! — O poveste de aventuri!

Gigi nu voia însă. Era pentru prima oară că se întîm-pia așa ceva.

— Mi-ar place mai mult, spuse el în sfîrșit, ca voi să-mi povestiți ceva, despre voi și cum e la voi acasă, ce faceți și de ce sînteți aici.

Copiii amuțiră. Dintr-o dată fețele lor erau triste și închise.

— Acum avem un automobil foarte frumos, se făcu auzit în sfîrșit unul din copii.

Simbăta, cînd tătucul și mămica au timp, automobilul e spălat. Dacă am fost cuminte am voie să ajut și eu. Mai tîrziu doresc să am și eu unul la fel.

— Și eu am acum voie, spuse o fetiță, să mă duc în fiecare zi la cinematograful dacă vreau. Ca să fiu într-un loc sigur, fiindcă ei nu au timp.

După o mică pauză mai adăugă:

— Dar eu nu vreau să fiu într-un loc sigur. De aceea vin pe ascuns aici și economisesc banii. Cînd voi avea destui, îmi cumpăr un bilet de tren și plec la cei șapte pitici.

— Ești o proastă! strigă alt copil, piticii nici nu există.

— Ba da, există, spuse încapățînată fetița. Am văzut chiar într-un prospect de călătorii.

— Am adunat unsprezece discuri cu basme, declară un băiețel, și pot să le ascult de cîte ori vreau. Mai înainte tata îmi povestea el singur cîte ceva, seara cînd venea de la lucru. Era frumos. Acum însă nu mai e niciodată acasă. Sau e obosit și nu are chef.

— Și mama ta? întrebă fetița Maria.

— E și ea plecată toată ziua.

— Da, spuse Maria, și la noi e exact la fel. Din fericire îl am pe Dedé, și își sărută frățiorul pe care-l ținea în brațe, apoi continuă: Cînd mă întorc de la școală încălzesc mîncarea pentru noi. Pe urmă îmi fac lecțiile. Pe urmă..., ridică din umeri, pe urmă ne mai învîrtim încolo și înapoi, pînă se face seară. De cele mai multe ori venim aici.

Toți copiii dădeau din cap, căci tuturor li se întâmpla mai mult sau mai puțin la fel.

— De fapt sînt foarte bucuroși, spuse Franco și pe fața lui nu se vedea deloc că ar fi bucuroși, că bătrînii mei n-au timp pentru mine acum. Altfel încep mereu să se certe și apoi

măninc bătaie.

Băiatul cu radioul portativ se întoarse acum deodată spre ei spunând:

– Acum capăt însă mult mai mulți bani de buzunar decât mai înainte!

– Bineînțeles! răspunse Franco, ei fac asta ca să scape de noi! Nu le mai sîntem dragi, dar nici ei înșiși nu-și mai sînt dragi. Nimic nu le mai e drag. Asta e părerea mea.

– Nu-i adevărat! strigă furios băiatul străin. Pe mine mă iubesc chiar foarte mult părinții mei. N-au nici o vină că nu mai au timp. Asta este. În schimb mi-au dăruit acum radioul portativ. A fost foarte scump. Nu-i asta o dovadă?

Toți tăcură.

Dintr-o dată băiatul care în tot timpul după amiezii le stricase joaca începu să plîngă. Încea să se stăpînească și-și ștergea ochii cu pumnii murdari, lacrimile curgeau însă în dire mai deschise pe petele murdare de pe obrajii săi.

Ceialți copii îl priveau compătimitor sau își îndreptau privirile în jos. Acum îl înțelegeau. De fapt fiecare din ei avea oarecum aceeași dispoziție. Cu toții se simțeau părăsiți.

– Da, spuse după o vreme bătrînul Beppo, repetînd, se face frig.

– Poate că în curînd nu voi mai avea voie să vin aici, spuse Paolo, băiatul cu ochelari.

– Da' de ce nu? întrebă mirată Momo.

– Părinții mei spun, explică Paolo, că voi nu sînteți decît niște trîntori și pierde-vară. Îi furați bunului Dumnezeu timpul, așa au spus. De aceea aveți atît de mult timp. Pentru că există mult prea mulți de felul vostru alți oameni au tot mai puțin timp, așa au spus. Iar eu să nu vin încoace căci altfel am să devin la fel ca voi.

Din nou cîțiva copii dădură din cap deoarece și lor li se spusese ceva asemănător.

Gigi îi privi pe rînd pe copii:

– Gîndiți cumva și voi la fel despre noi? Atunci de ce mai veniți totuși încoace?

După o scurtă tăcere Franco spuse:

– Mie îmi e totuna. În orice caz cînd mă fac mare am să fiu un hoț de drumul mare, așa îmi spune mereu bătrînul meu. Eu sînt de partea voastră.

– Așa? spuse Gigi ridicîndu-și sprîncenele, prin urmare și voi ne considerați niște pierde-vară?

Stingheriți, copiii priveau în jos. În sfîrșit Paolo îl privi întrebător pe bătrînul Beppo drept în față.

– Părinții mei nu mă mint, spuse încetișor. Pe urmă întrebă și mai încet: Oare nu sînteți?

Atunci bătrînul măturător se ridică în toată înălțimea sa, nu prea considerabilă, întinse trei degete în sus și grăi:

– Încă niciodată – niciodată în toată viața mea n-am furat nici o fărîmă de timp nici bunului Dumnezeu și nici vreunui seamăn de-al meu. Jur. Așa să-mi ajute Dumnezeu.

– Și eu! adăugă Momo.

– Și eu de asemeni, spuse grav Gigi.

Copiii tăceau impresionați, Nici unul dintre ei nu punea la îndoială cuvintele celor trei prieteni.

– Să știți că și eu vreau să vă spun ceva, continuă Gigi. Mai înainte oamenii veneau cu plăcere la Momo pentru ca ea să stea să-i asculte. Totodată se regăseau pe ei înșiși, dacă înțelegeți ce vreau să vă spun. Acum nu-i mai interesează însă și ceva. Mai înainte oamenii veneau de asemeni cu plăcere ca să asculte ce povestesc. Totodată se uitau pe sine. Nici așa ceva nu-i mai interesează acum, N-au timp pentru așa ceva, așa spun. Nici pentru voi nu mai au timp. Vă dați seama? E foarte straniu? E foarte straniu *pentru ce* nu mai au timp!

Miji ochii și dădu din cap. Apoi urmă:

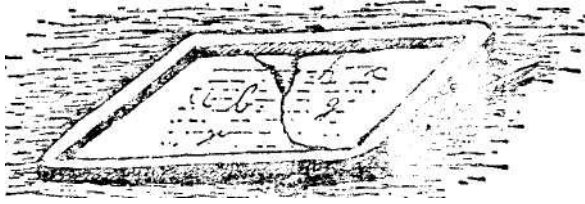
– Deunăzi m-am întîlnit în oraș cu un vechi cunoscut, un frizer, îl chemă Fusi. De multă vreme nu l-am mai văzut și era cit pe-aci să nici nu-l recunosc, atît era de schimbat, nervos, morocănos, lipsit de orice bucurie, înainte fusese un om plăcut, știa să cînte frumos și avea idei foarte personale despre toate. Dintr-o dată nu mai are timp pentru toate acestea. Omul a ajuns propria sa fantomă, nici nu mai este Fusi, înțelegeți? Dacă ar fi vorba numai despre el singur aș gîndi pur și simplu că a înnebunit puțin, dar oriunde ai privi vezi asemenea oameni. Se înmulțesc tot mai mult. Acum încep pînă și vechii noștri prieteni să aibă asemenea obiceiuri! Am ajuns să mă întreb dacă există o nebunie care să fie contagioasă?

Bătrînul Beppo dădu din cap:

– Cu siguranță, spusa el, trebuie să fie un fel de contagiune.

– Atunci trebuie să-i ajutăm pe prietenii noștri, spuse Momo îngrijorată.

În aceeași seară se sfătuiră împreună încă multă vreme pentru a vedea ce ar fi de făcut. Cu privire la domni cenușii precum și la activitatea lor neobosită nu bănuiau însă nimic.

În următoarele zile Momo porni în căutarea vechilor ei prieteni pentru a afla de la ei ce se întâmplă și din ce cauză nu mai vin pe la ea.

Mai întâi se duse la Nicola, zidarul. Cunoștea bine casa unde locuia el într-o cămăruță sub acoperiș. Nu era însă acolo. Ceilalți locatari știau doar că acum lucrează la șantierele mari ale noilor cartiere în cealaltă parte a orașului câștigând o groază de bani. Mai spuneau că acum nu mai vine decât rar pe acasă, iar când vine, e de cele mai multe ori foarte târziu. Adeseori e băut, și în general nu te mai prea puteai înțelege cu el.

Momo hotărî să-l aștepte. Se așeză pe scări în dreptul ușii din fața cămăruței lui. Se întunecă încetul cu încetul, iar ea adormi.

Era desigur târziu noaptea când fu trezită de pași tro-păitori și un cîntec răgușit. Era Nicola urcînd nesigur scările. Văzînd copilul, se opri uluit.

— Hei, Momo, mormăi el, vădit stingherit că ea îl vedea într-o asemenea stare, uite că mai ești și tu. Ce cauți aici?

— Pe tine, răspunse sfioasă Momo.

— Ia te uită cine-mi ești! spuse Nicola dînd, zîmbind, din cap. Vii aici în mijlocul nopții pentru a vedea ce-i cu vechiul tău prieten Nicola. Aș fi vrut și eu de mult să mai trec pe la tine, dar nu mai am timp pentru asemenea... chestiuni particulare.

Făcu cu mîna un gest confuz și se așeză greoi pe scară, lingă Momo.

— N-ai idee ce-i acum la mine, fetiço! Nu mai e ca înainte. Vremurile se schimbă. Dincolo, unde sînt acum, există un alt ritm. Se muncește în viteză. În fiecare zi construim un etaj întreg. Unul după altul. E cu totul altceva decît înainte! Totul e organizat, fiecare manevră, înțelegi, pînă în cel mai mic amănunt...

Vorbi în continuare, iar Momo îl asculta cu atenție. Pe măsură ce asculta mai multă vreme, cuvintele lui erau tot mai puțin entuziaste. Dintr-o dată se opri și trecîndu-și mîinile bătătorite peste obraji, spuse cu tristețe:

— Tot ce spun nu sînt decît prostii. Vezi bine, Momo, că iar am băut prea mult.

Recunosc. Acum beau de multe ori prea mult. Altfel nu pot suporta tot ce facem acolo. E împotriva conștiinței unui zidar cinstit. Mult prea mult nisip în mortar, înțelegi? Totul nu ține decît, patru, cinci ani, apoi se prăbușește dacă cineva tușește mai tare. Totul nu-i decît cîrpăceală, o cîrpăceală jalnică! Asta nu-i însă ce-i mai rău. Ce-i mai rău sînt casele pe care le clădim. Nici nu sînt case, sînt — sînt — silozuri de suflete! Ți se întoarce stomacul pe dos! Ce mă privește asta pe mine? Îmi capăt banii și gata. Da, da, vremurile se schimbă. Înainte lucrurile erau altfel la mine, eram mîndru de munca mea atunci cînd se clădea, ceva ce merita să fie admirat. Acum însă... Cîndva, după ce voi fi câștigat destul, las la o parte meseria mea și mă apuc de altceva.

Își lăsă capul în jos privind cu tristețe fix înaintea sa. Momo nu spunea nimic, îl asculta numai.

— Poate că ar trebui, urmă după o vreme Nicola vorbind încetișor, să mai trec într-adevăr odată pe la tine și să-ți povestesc totul. Da, într-adevăr, așa ar trebui să fac. Să spunem mîine, da? Sau mai bine poimîine? Ei, mai trebuie să văd cum mă pot descurca. Vin însă sigur. Așadar ne-am înțeles?

— Ne-am înțeles, răspunse Momo și se bucură.

Pe urmă s-au despărțit căci amîndoi erau tare obosiți.

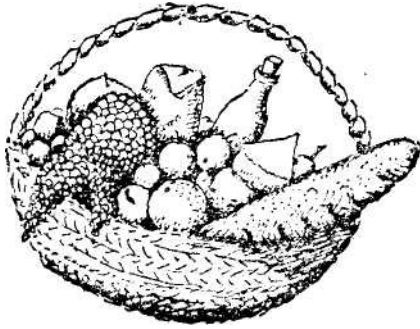
Nicola nu veni însă nici a doua zi și nici în cea următoare. Nu mai veni deloc. Poate că într-adevăr nu mai avu niciodată timp.

Următorii vizitați de Momo au fost birtașul Nino și nevasta lui cea grasă. Micuța casă veche cu tencuiala pătată de ploi și cu bolta de viță în fața ușii se afla situată la marginea orașului. Ca și mai înainte, Momo se îndreptă spre intrarea dosnică prin ușa bucătăriei. Era deschisă iar Momo auzi încă de departe că Nino avea un schimb de vorbe violent cu nevasta sa, Liliana. Femeia trebăluia cu cratițele și tigăile pe lingă plită. Obrazul gras îi lucea de transpirație. Gesticulînd, Nino îi vorbea insistent nevestei. Într-un colț ședea într-un coș de nuiete copilașul lor și țipa.

Momo se așeză încetișor lingă copilaș. Îl luă în brațe și-l legănă încet pînă ce tăcu. Cei doi soți încetară controversa lor și priviră într-acolo.

— A, tu ești, Momo, spuse Nino surizînd în treacăt. Mă bucur că te mai vedem. rț

— Vrei ceva de mâncare? întrebă Lilinna oarecum răstit.
Momo făcu din cap semn că nu vrea.
— Atunci ce vrei? întrebă nervos Nino. În momentul de față într-adevăr n-avem timp pentru tine.
— Voiam doar să vă-ntreb, răspunse cu glas scăzut Momo, de ce n-ați mai trecut pe la mine de atîta vreme?
— Nici eu nu știu, răspunse iritat Nino, acum avem alte griji.
— Da, strigă Liliana zdrăngănind din oale, acum el are cu totul alte griji! De pildă cum să-i facă pe vechii clienți să plece, iată grijile ce le are acum! Îți amintești de bătrînii aceia, Momo, care ședeau întotdeauna la masa din colț? I-a gonit! I-a dat afară!
— N-am făcut una ca asta! se apără Nino. I-am rugat politicos să-și caute un alt local. În calitate de birtaș am tot dreptul.
— Dreptul, dreptul! replică supărată Liliana. Așa ceva nu se face. E neomenos și josnic. Știi foarte bine că ei nu găsesc un alt local. La noi nu supărau pe nimeni.
— Desigur că nu supărau pe nimeni! strigă Nino. Fiindcă la noi nu venea un public ca lumea și care să plătească, atît timp cît bătrînii aceia nebărbieriți încurcau locul pe aici. Crezi că așa ceva le place oamenilor? Și din singurul pahar de vin roșu ieftin ce-l consumă într-o seară întreagă, noi nu ciștigăm nimic! Astfel nu ajungem niciodată la nimic!
— Pină acum ne-am descurcat destul de bine, răspunse Liliana.
— Pină acum, da! răspunse violent Nino. Știi însă foarte bine că așa nu mai merge. Proprietarul mi-a urcat chiria. Acum trebuie să plătesc mai mult cu o treime față de înainte. Totul se scumpește. De unde să iau banii dacă fac din localul meu un azil pentru hodorogi săraci și bă-trîni? De ce să-i cruț pe ceilalți? Nici pe mine nu mă cruță nimeni.
Liliana cea grasă trînti o tîgaie atît de tare pe plită încît aceasta pocni.
— Acum arn să-ți spun și eu ceva, strigă proptin-du-și mîinile în șoldurile largi. Printre acești hodorogi săraci și bătrîni, cum spui tu, se află și unchiul meu Ettore! Nu-ți permit să-mi vorbești de rău familia! E un om bun și cinstit, chiar dacă nu are tot atîția bani ca și publicul tău, „ca lumea” să plătească bine.
— Ettore n-are decît să se întoarcă, răspunse Nino făcînd un gest larg. I-am și spus-o că poate rămîne dacă vrea, dar el nu vrea!
— Firește că nu vrea, fără vechii săi prieteni! Ce-ți închipui? Crezi poate că-i place să stea singur cuc, acolo, într-un ungher?
— Atunci n-am ce face! țipă Nino. N-am poftă să-mi închei viața ca un mărunt birtaș dintr-o speluncă — numai din considerente pentru unchiul tău Ettore! Vreau și eu să ajung la ceva? E cumva o crimă? Vreau ca negoțul meu să ia avînt! Vreau să fac ceva din localul meu! N-o fac numai pentru mine. O doresc la fel de mult și pentru tine și pentru copilul nostru. Nu ești în stare să mă înțelegi, Liliana?
— Nu, spuse aspru Liliana, dacă nu se poate decît cu nesimțire — dacă chiar la început o pornești așa, atunci fără mine. Într-o bună zi să știi că o iau din loc. Fă ce vrei!
Luă din brațele lui Momo copilașul care începuse din nou să plîngă și fugi din bucătărie.
Multă vreme Nino nu spuse nimic. Își aprinse o țigară și o învîrti între degete.
Momo îl privea.
— I-adevărat, spuse el într-un tîrziu, erau oameni plăcuți. Țineam și eu la ei. Știi, Momo, îmi pare și mie rău că... dar ce vrei să fac? Vremurile se schimbă.
— Poate că Liliana are dreptate, mai continuă el după un timp. De cînd nu mai vin bătrînii, localul meu mi se pare întrucîtva străin. Rece, mă înțelegi? Nici eu nu-l mai pot suferi. Chiar că nu știu ce să fac. Totuși cu toții procedează așa în ziua de azi. De ce numai eu să procedez altfel? Sau ești cumva de părere să mă port altfel?
Momo dădu imperceptibil din cap.
Nino o privi și aprobă și el din cap. Apoi surîseră amîndoi.
— E bine că ai venit, spuse Nino. Uitasem cu totul că mai înainte cînd ni se ivea vreo problemă obișnuiam să spunem: Du-te la Momo! — Acum am să viu însă din nou, cu Liliana. Poimîine e închis la noi, și atunci venim. E bine?
— E bine, răspunse Momo.
Pe urmă Nino îi mai dădu o pungă cu mere și cu portocale, iar ea plecă acasă.
Nino și nevasta lui cea grasă veniră într-adevăr. Aduseră cu ei și copilașul precum și un coș plin cu bunătăți.

— Imaginează-ți, Momo, spuse Liliana radiind de bucurie, Nino s-a dus la unchiul Ettore și la ceilalți bă-trini, la fiecare în parte, s-a scuzat și i-a rugat să vină din nou.

— Da, adause surizînd Nino și scărpinîndu-se după ureche, s-au întors cu toții — probabil că nu se va mai produce cu un avînt al localului meu. Dar mie îmi place din nou.

Ridea, iar nevasta lui spuse:

— O s-o scoatem noi la capăt, Nino!

Au petrecut o după amiază foarte plăcută, iar cînd au plecat au făgăduit să revină curînd.

Astfel Momo se duse la unul după altul dintre vechii ei prieteni. Se duse la tîmplarul care îi făcuse pe vremuri măsuța și scaunele din scîndurile unor lăzi. Se duse la femeile care îi aduseseră patul și așternutul. Pe scurt, îi căută pe toți cei pe care îi ascultase mai înainte și care, datorită ei, deveniseră mai înțelepți, mai hotărîți sau mai mulțumiți. Cu toții făgăduiau să vină din nou la ea. Unii nu-și țineau făgăduiala sau nu erau în stare s-o facă pentru că nu-și găseau timpul necesar. Mulți prieteni vechi se întoarseră într-adevăr la ea și lucrurile erau aproape ca înainte.

Fără să știe, Momo se împotriva astfel planurilor domnilor cenușii. Iar ei nu puteau îngădui una ca asta.

Scurt timp după aceea — era o amiază deosebit de călduroasă — Momo găsi pe treptele de piatră ale ruinei o păpușă.

Se întîmplase de mai multe ori ca unii dintre copii să fi uitat sau pur și simplu să fii lăsat acolo vreuna din jucăriile scumpe cu care nu se puteau juca efectiv. Momo nu-și putea însă aminti să fi văzut acea păpușă la vreunul dintre copii. I-ar fi atras cu siguranță atenția căci era o păpușă cu totul deosebită.

Era aproape tot atît de mare ca și Momo însăși și cu un aspect atît de natural încît făcea aproape impresia unui mic om adevărat. Nu arăta însă ca un copil sau ca un sugăr, ci ca o elegantă tînără doamnă sau ca un manechin dintr-o vitrină. Purta o rochie roșie foarte scurtă și sandale cu barete și tocuri înalte.

Momo se uita fix la ea, fascinată.

După o vreme, cînd o atinse cu mîna, păpușa clipi de cîteva ori din pleoape, mișcă gura și spuse cu o voce su-nînd oarecum zbirniitor ca și cum ar fi răsunit dintr-un telefon:

— Bună ziua. Sînt Bibigirl, păpușa perfectă.

Momo tresări speriată, apoi răspunse însă fără să vrea:

— Bună ziua, mă numesc Momo.

Din nou păpușa își mișcă buzele și spuse:

— Îți aparțin ție. Toți te invidiază pentru mine.

— Nu cred că-mi aparții mie, spuse Momo. Mai degrabă cred că cineva te-a uitat aci.

Luă păpușa în brațe și o ridică. Atunci buzele păpușii se mișcară din nou și spuse:

— Aș dori să am mai multe lucruri.

— Da? răspunse Momo și se gîndi. Nu știi dacă am ceva ce să ți se potrivească. Stai, am să-ți arăt lucrurile mele și n-ai decît să spui ce ți-ar place.

Luă păpușa și se strecură prin gaura din zid jos în camera ei. Scoase o cutie cu tot soiul de comori de sub pat și o așeză în fața lui Bibigirl.

— Uite, îi spuse, asta-i tot ce am, Dacă-ți place ceva, spune-mi.

Îi arătă o frumoasă pană multicoloră, o piatră marmorată în diverse nuanțe, un nasture aurit, un ciob de sticlă colorată. Păpușa nu spunea nimic și atunci Momo o împinse puțin.

— Bună ziua, zbirniții păpușa, sînt Bibigirl, păpușa perfectă.

— Da, spuse Momo, știu. Voi să-ți alegi ceva, Bibigirl. De pildă mai am aici o scoică trandafirie foarte frumoasă. Îți place?

— Îți aparțin ție, răspunse păpușa. Toți te invidiază pentru mine.

— Da, ai mai spus-o o dată, zise Momo.

— Dacă nu-ți place nimic din toate lucrurile mele, poate am putea să ne jucăm, da?

— Aș dori să am mai multe lucruri, repetă păpușa.

— N-am mai multe lucruri, spuse Momo.

Luă păpușa și ieși din nou afară. Acolo o așeză pe Bibigirl cea perfectă pe jos și luă și ea loc în fața ei.

— Acum ne jucăm că tu vii la mine în vizită, propuse Momo.

— Bună ziua, spuse păpușa, sint Bibigirl. păpușa perfectă.

— Ce drăguț din partea dumneavoastră că ați venit să mă vizitați răspuse Momo. Do unde veniți, stimată doamnă?

— Îți aparțin ție, continuă Bibigirl, toți te invidiază pentru mine.

— I-ascultă, spuse Momo, așa nu ne putem juca, dacă spui mereu același lucru.

— Aș dori să am mai multe lucruri, răspuse păpușa clipind din pleoape.

Momo încercă un alt joc, și când dădu greș și cu el un altul și încă unul și încă unul. Nu izbuti însă nimic. Da, dacă păpușa n-ar fi spus nimic, atunci ar fi putut Momo să răspundă în locul ei și ar fi avut loc cea mai interesantă conversație. Astfel însă Bibigirl împiedică orice convorbire tocmai prin faptul că vorbea.

După un timp Momo fu copleșită de o senzație pe care nu o mai resimțise niciodată înainte. Pentru că era ceva cu totul nou pentru ea trecu un timp pînă ce își dădu seama că era plictiseala.

Momo se simți neputincioasă. I-ar fi plăcut să lase deoparte păpușa perfectă și să se joace într-altfel, dar dintr-un anumit motiv nu se putea desprinde de ea.

Astfel că pînă la sfîrșit Momo șezu nemișcată uitîndu-se fix la păpușa care, la rîndul ei se uita fix la Momo cu ochii ei albaștri sticloși, ca și cum s-ar fi hipnotizat una pe cealaltă.

În sfîrșit Momo făcu un efort de voință și își întoarse privirile de la păpușă. Se sperie puțin. Căci foarte aproape se afla un automobil elegant cenușiu a cărui sosire nu o băgase în seamă. În automobil ședea un domn într-un costum de culoarea pînzei de păianjen cu o pălărie tare cenușie pe cap și fumînd un mic trabuc cenușiu. Obrazul îi arăta și el ca și cum ar fi fost din cenușă.

Probabil că domnul o observase de mai mult vreme, căci dădu zîmbind din cap în spre Momo. Deși era foarte cald în această amiază încît aerul licărea în arșița soarelui, pe Momo începură dintr-o dată s-o treacă fiori de gheață.

Domnul deschise ușa automobilului, coborî și se îndreptă către Momo. În mînă ducea o servietă plumburie.

— Ce păpușă frumoasă ai! spuse cu glas straniu, lipsit de orice intonație. Toți camarazii tăi de joacă ar putea să te invidieze pentru ea.

Momo ridică doar din umeri și tăcu.

— Cu siguranță că a fost foarte scumpa? urmă domnul cenușiu.

— Nu știu, biigui intimidată Momo, am găsit-o.

— Ce spui! răspuse domnul cenușiu. Mi se pare că ești tare norocoasă.

Momo tăcu iar și își strînse mai bine pe trup surtucul ei bărbătesc mult prea larg. Frigul se întetea.

— În tot cazul n-am impresia, spuse domnul cenușiu surizînd subțire, că te bucuri prea mult, fetiço.

Momo clătină puțin capul. I se părea dintr-o dată că întreaga bucurie a dispărut pentru totdeauna din lume — ba nu, i se părea că niciodată n-a existat ceva asemănător. Tot ceea ce i se păruse ei că ar fi bucurie nu fusese decît imaginație. Totodată simțea însă ceva ce o punea în gardă.

— Mă tot uit la tine de mai multă vreme, urmă domnul cenușiu, și am impresia că nu știi cum te poți juca cu o păpușă atît de extraordinară. Vrei să-ți arăt eu?

Momo îl privi surprinsă și dădu din cap.

— Doresc să am mai multe lucruri, zbirnii dintr-o dată păpușa.

— Vezi, fetiço, spuse domnul cenușiu, ți-o declară ea singură. Cu o păpușă atît de extraordinară nu te poți juca la fel cum te-ai juca cu una obișnuită, e limpede. Nu pentru asta e făcută. Trebuie să i se ofere ceva dacă nu vrei să te plictisești cu ea. Fii atentă, fetiço!

Se duse la automobil și deschise portbagajul.

— În primul rînd, spuse, îi trebuie multe haine. Iată spre exemplu o rochie de seară încîntătoare.

O scoase și i-o aruncă lui Momo.

— Și aci e o haină de blană din nură veritabilă. Uite și un capot de mătase. Și un ansamblu pentru tenis. Și un costum pentru schi. Și un costum de baie. Un costum de călărie. O pijama. O cămașă de noapte. Încă o rochie. Și încă una. Și încă una. Și încă una...

Aruncă toate lucrurile între Momo și păpușa unde se îngrămădeau cu încetul într-un maldăr.

— Așa, spuse și zîmbi din nou subțire, acum ai cu ce te juca un timp, nu-i așa, fetiço? Ești de părere că după cîteva zile va fi iar plictisitor? Ei bine, atunci îți trebuie încă și mai multe lucruri pentru păpușă.

Se aplecă din nou peste portbagaj și aruncă lucruri spre Momo.

— Iată spre exemplu o mică geantă adevărată din piele de șarpe, cu un mic ruj adevărat pentru buze și o pu-drieră. Uite și un mic aparat de fotografiat. O rachetă de tenis. Un binoclu pentru păpuși care funcționează însă cu adevărat. O brățară, un colier, cercei, un revolver pentru păpuși, ciorăpei de mătase, o pălărioară cu pene, o pălărioară din paie, o pălărioară de primăvară, crose micuțe pentru golf, un mic carnet de cecuri, sticlute cu parfum, săruri pentru baie, sprayuri parfumate...

Făcu o pauză și o privi cercetător pe Momo care ședea ca paralizată pe jos printre toate lucrurile.

— După cum vezi, adaugă domnul cenușiu, totul e foarte simplu. Trebuie doar să ai mereu mai mult și tot mai mult, iar atunci nu te plictisești niciodată. Poate te gîndești însă că Bibigirl cea perfectă ar putea avea într-o bună zi *totul* și atunci s-ar ivi iar plictiseala. Nu, fetițo, nici o grijă! Căci mai avem și o companie potrivită pentru Bibigirl.

Acum scoase din portbagaj o altă păpușă. Era la fel de mare ca și Bibigirl, la fel de desăvîrșită, atît doar că era un tînăr. Domnul cenușiu îl așeză alături de Bibigirl cea perfectă și explică:

— Acesta e Bubiboy. Pentru el există de asemenea o cantitate nesfîrșită de accesorii. Iar cînd toate, toate acestea au ajuns plictisitoare, mai există și o prietenă a lui Bibigirl avînd un trusou propriu, numai pe măsura ei. Iar pentru Bubiboy există un prieten asortat care, la rîndul său, are prieteni și prietene. Vezi așadar că nu mai trebuie niciodată să se ivească plictiseala, căci lucrurile pot continua la nesfîrșit și mereu mai rămîne încă ceva ce-ți poți dori.

În timp ce vorbea, scotea o păpușă după alta din portbagajul automobilului său cu un conținut ce părea inepuizabil. Așeza toate lucrurile în jurul lui Momo. Ea ședea însă în continuare nemișcată privindu-l mai degrabă speriată pe domnul cenușiu.

— Ei? spuse el într-un tîrziu, pufăind norișori groși de fum, acum ai înțeles cum trebuie să te joci cu o astfel de păpușă?

— Am înțeles, răspunse Momo, începînd să tremure de frig.

Domnul cenușiu dădu mulțumit din cap sugîndu-și trabucul.

— Acum desigur ai dori să-ți rămînă aceste lucruri atît de frumoase, nu-i așa? Bine, fetițo, ți le dăruiesc! Le capeți pe toate, — nu imediat, ci unul după altul, se înțelege — și încă mult, mult mai multe. Nu trebuie să faci nimic pentru asta. Doar să te joci cu ele după cum ți-am explicați. Ei, ce ai de spus?

Domnul cenușiu îi zîmbea nerăbdător lui Momo, dar deoarece ea nu spunea nimic ci îl privea doar cu seriozitate, el mai adăugă grăbit:

— Atunci nici nu mai ai nevoie de prietenii tăi, înțelegi? Acum ai destul de multă distracție, dacă toate lucrurile acestea frumoase îți aparțin și capeți încă mereu altele, nu-i așa? Asta îți dorești, nu-i așa? Vrei să fie a ta păpușa aceasta extraordinară? Vrei neapărat s-o ai, așa-i?

Momo simțea că o aștepta o luptă, ba că se și afla în toiul ei. Nu știa încă pentru ce pornise lupta și împotriva cui. Căci cu cît asculta mai multă vreme ce-i spunea vizitatorul ei, i se întîmpla același lucru ce i se întîmplase mai înainte și cu păpușa: Auzea un glas vorbindu-i, auzea cuvinte, dar nu-l auzea pe cel ce vorbea. Făcu din cap semn că nu vrea.

— Cum se poate, cum se poate? spuse domnul cenușiu ridicînd din sprîncene. Tot nu ești mulțumită? Voi copiii din ziua de azi sinteți într-adevăr clin cale afară de pretențioși! Vrei să-mi spui oare ce-i mai lipsește păpușii perfecte?

Momo privi în jos și se gîndi.

— Cred, spuse încetîșor, că nu poate fi iubită.

Multă vreme domnul cenușiu nu răspunse nimic. Privea fix și sticlos ca și păpușile. Într-un tîrziu făcu un efort.

Momo îl privi drept în ochi. Omul o înfricoșă, înainte de toate prin răceala din priviri. În mod ciudat îi era însă și oarecum milă de el fără să poată spune din ce cauză.

— Pe prietenii mei îi iubesc, spune Momo.

Domnul cenușiu își schimonosi fața ca și cum ar fi avut dintr-odată dureri de dinți, dar îndată se stăpîni și zîmbi iar subțire ca un tăiș de cuțit.

80

— Sint de părere, răspunse el cu blîndețe, că ar trebui să stăm serios de vorbă, fetițo, ca să te lămurești ce are importanță.

Scoase din buzunar un carnețel cenușiu pentru notițe și-l răsfoi pînă ce găsi ceea ce căutase.

— Te numești Momo, nu-i așa?

Momo dădu din cap. Domnul cenușiu închise carnețelul, îl viri la loc în buzunar și se așeză, gemînd ușor, pe jos lîngă Momo. Cîtva timp nu spuse nimic ci pufăi doar gînditor din trabucul mic și cenușiu.

— Prin urmare Momo, ascultă-mă cu atenție! Începu în sfîrșit.

Era un lucru pe care Momo încercase să-l facă tot timpul, dar îi venea cu mult mai greu să-l asculte pe el față de toți cei pe care îi ascultase vreodată. De obicei era în stare să se transpună cu totul în celălalt și să înțeleagă ce voia să spună și cum era în realitate. La acest musafir nu izbutea. De câte ori încerca, avea senzația că se prăbușește în gol și în beznă ca și cum nici n-ar fi cineva acolo. Nu i se mai întâmplase niciodată una ca asta.

— Singurul lucru important în viață, continuă domnul cenușiu, este să realizezi ceva, să devii cineva, să ai ceva. Cel ce ajunge mai departe, cel care parvine și posedă mai mult decât ceilalți, acela îi revin de la sine și toate celelalte: prietenia, dragostea, onorurile și așa mai departe. Prin urmare ești de părere că-ți iubești prietenii. Să discutăm despre asta în mod foarte realist.

Domnul cenușiu pufăi câteva zerouri în văzduh. Momo își viri picioarele goale sub fustă și se înfășură cât putu mai mult în surtucul ei cel prea mare.

— În primul rînd se ridică întrebarea, începu acum din nou domnul cenușiu, cu ce se aleg de fapt prietenii tăi de pe urma existenței tale? Le folosește la ceva? Nu. Îi ajută să progreseze, să câștige mai mult, să facă ceva cu viața lor? Desigur că nu. Îi sprijini în strădania lor de a economisi timpul? Dimpotrivă. Îi reții de la toate, ești o piedică în calea lor, le distrugi ascensiunea! Poate că pînă acum nu ți-ai dat seama limpede, Momo — în orice caz le dăunezi prietenilor tăi prin simplul fapt că ești. Fără să știi, ești în realitate dușmanul lor! Și asta numești tu a iubi pe cineva?

Momo nu știa ce să răspundă. Niciodată nu privise lucrurile astfel. O clipă a fost chiar nesigură dacă nu cumva are dreptate domnul cenușiu.

— De aceea, continuă el, vrem să-i apărăm pe prietenii tăi împotriva ta. Iar dacă îi iubești într-adevăr ne vei ajuta. Noi dorim ca ei să ajungă să realizeze ceva. Noi sîntem adevărații lor prieteni. Nu putem sta și privi inactivi cum tu îi împiedici de la ce e important. Vrem să avem grijă ca să-i lași în pace. De aceea îți dăruim toate acele lucruri frumoase.

— Cine „noi?” întrebă Momo cu buzele tremurînde.

— Noi cei de la Casa de Economii a Timpului, răspunse domnul cenușiu. Sînt agentul BLW/553/c. Personal îți vreau numai binele, căci Casa de Economii a Timpului nu înțelege de glumă.

În clipa aceea Momo își aminti dintr-o dată de cele spuse de către Beppo și Gigi despre economisirea timpului și despre contagiune. Avu îngrozitoarea bănuială că domnul cenușiu avea vreo legătură cu ele. Își dorea din toată inima ca cei doi prieteni să fie alături de ea. Nu se simțise încă niciodată atît de singură. Hotărî ca totuși să nu se lase înfricoșată. Își adună toate puterile și curajul și se aruncă cu totul în beznă și golul îndărătul cărora domnul cenușiu se ascundea față de ea. El o observase pe Momo cu coada ochiului. Nu-i scăpase transformarea expresiei ei. Surise ironic în timp ce-și aprindea un trabuc cu mucul celui vechi.

— Nu te strădui, spuse el, nu te poți măsura cu noi.

Momo nu ceda.

— Pe tine nu te iubește nimeni? întrebă fetița în șoaptă.

Domnul cenușiu se încovoie dintr-o dată și se prăbuși oarecum în sine. Apoi răspunse cu un glas cenușiu:

— Trebuie să recunosc că n-am mai întîlnit niciodată pe cineva ca tine, într-adevăr nu.

Totuși cunosc mulți oameni. Dacă ar exista mulți de felul tău am putea să închidem curînd Casa de Economii a Timpului iar noi înșine să ne topim în neant — căci din ce să mai existăm în acest caz?

Agentul se întrerupse. Se uita fix la Momo și părea că luptă împotriva a ceva ce nu putea înțelege și învinge. Fața îi deveni încă și mai cenușie.

Cînd începu să vorbească din nou era ca și cum ar fi fost împotriva voinței sale, ca și cum cuvintele izbucneau de la sine din el fără ca să le poată împiedica. Fața i se schimonosea tot mai mult din pricina groazei de ceea ce se întîmplă cu el. Iar acum Momo auzi în sfîrșit adevăratul lui glas:

— Trebuie să rămînem necunoscuți, auzi ea ca de departe, nimeni nu trebuie să știe că existăm și ce facem... Avem grijă ca nici un om să nu ne păstreze în memorie... Numai atît timp cît rămînem necunoscuți ne putem vedea de treburile noastre... o treabă chinuitoare să socoti oamenilor timpul lor de viață cu ora, cu minutul, cu secunda... căci tot timpul pe care ei și-l economisesc e pierdut pentru ei... ni-l însușim noi... îl înmagazinăm... avem nevoie de el... ne e foame de el... Ah, voi nu știți ce este timpul vostru... Noi știm însă și vi-l sugem pînă în măduva oaselor... Și ne trebuie mai mult... tot mai mult... căci și noi sîntem tot mai mulți... tot mai mulți... tot mai mulți...

Domnul cenușiu rostise ultimele cuvinte aproape horcîind, acum își astupă însă gura cu amîndouă mîinile. Ochii i se holbau și o privea țintă pe Momo. După un timp se păru că își revine după un soi de buimăceală.

— Ce — ce-a fost asta? bolborosi el. M-ai tras de limbă! Sînt bolnav! Tu m-ai îmbolnăvit, tu!

Pe urmă continuă, aproape implorînd-o:

— Am vorbit numai prostii, fetiță dragă. Uită tot! Trebuie să uiți, la fel cum ne uită toți ceilalți! Trebuie! Trebuie!

O apucă pe Momo și o scutură. Ea mișcă buzele dar nu era în stare să spună nimic.

Domnul cenușiu sări în picioare, privi în jur ca și cum ar fi fost hăituit, înșfăcă servieta plumburie și alergă spre automobilul său. Atunci se petrecu ceva extrem de ciudat. Ca într-o explozie inversă toate păpușile precum și lucrurile răsfirate zburară din toate părțile intrînd în portbagajul care se închise pocnind. Pe urmă mașina porni într-o asemenea goană că pietrișul improșca în jur. Momo mai șezu multă vreme pe același loc încercînd să înțeleagă tot ce auzise, încetul cu încetul frigul cumplit îi ieși din oase și în aceeași măsură pricepea lucrurile tot mai limpede. Nu uită nimic. Căci auzise adevăratul glas al unui domn cenușiu.

În iarba uscată din fața ei se înălța o micuță coloană de fum. Acolo mai fumega mucul strivit al trabucului cenușiu prefăcîndu-se cu încetul în scrum.

Capitolul al optulea

O MULȚIME DE VISE ȘI UNELE ÎNDOIELI

În după amiaza următoare veniră Gigi și Beppo. O găsiră pe Momo șezînd la umbra zidului, încă palidă și tulburată. Se așezară lingă ea și o întrebă îngrijorați ce se întimpla cu ea. Momo începu să le povestească, oprindu-se mereu din vorbă, tot ce se petrecuse. La sfîrșit repetă cuvînt cu cuvînt întreaga convorbire avută cu domnul cenușiu.

În timpul povestirii, bătrînul Beppo o privise pe Momo foarte grav și cercetător.

Zbîrciturile de pe fruntea sa se adînciră. Chiar și după ce terminase Momo, el tot mai tăcea.

Dimpotrivă Gigi ascultase într-o agitație tot mai mare. Ochii lui începură să strălucească așa cum se întimpla adeseori cînd el însuși se înflăcăra povestind.

— Momo, acum, spuse el punîndu-i mina pe umăr, a sosit ora noastră cea mare! Ai descoperit ceea ce nu știa nimeni pînă acum! Acum îi vom salva nu numai pe vechii noștri prieteni, ci și întregul oraș! Noi trei, eu, Beppo și cu tine, Momo!

Sărise în picioare și ridicase amîndouă brațele. În imaginația sa se și vedea în fața unei imense mulțimi de oameni ovaționîndu-l pe el, eliberatorul.

— Bine, spuse Momo oarecum încurcată, dar cum să facem treaba asta?

— Ce vrei să spui? spuse iritat Gigi.

— Vreau să spun, îi explică Momo, cum să facem ca să-i înfrîngem pe domnii cenușii?

— Firește că pentru moment nu știu nici eu precis, spuse Gigi. Trebuie să ne mai gîndim.

Un lucru e însă limpede. Deoarece acum știm că ei există și care este activitatea lor, trebuie să pornim la luptă împotriva lor, — sau îți e cumva teamă?

Momo dădu încurcată din cap:

— Cred că nu sînt oameni obișnuiți. Cel care a fost la mine arăta oarecum altfel. Iar frigul e aprig de tet. Și dacă sînt mulți, cu siguranță că sînt foarte primejdioși. Ba mie mi-e frică.

— Da' de unde! strigă entuziasmat Gigi. Lucrurile sînt foarte simple. Acești domni cenușii nu-și pot urmări afacerile tenebroase decît dacă rămîn necunoscuți. Musafirul tău a spus-o doar el însuși. Așadar! N-avem decît să avem grijă ca ei să devină cunoscuți. Căci cine i-a recunoscut o dată îi păstrază în memorie, iar cine își amintește de ei îi recunoaște imediat! Prin urmare ei nu pot să ne facă nimic — sîntem inatacabili!

— Crezi? întrebă Momo cu oarecare îndoială.

— Bineînțeles! continuă Gigi strălucindu-i ochii. Altfel musafirul tău n-ar fi rupt-o la fugă atît de grăbit. Ei tremură în fața noastră!

— Atunci poate că nici nu-i vom găsi? spuse Momo. Poate se ascund de noi.

— Ar putea-o face într-adevăr ușor, recunoscu Gigi. În acest caz trebuie să-i scoatem din

ascunziș prin șiretlic.

– Dar cum? întrebă Momo. Cred că sînt foarte vicleni.

– Nimic mai ușor! strigă Gigi rîzînd. Îi prindem prin propria lor lăcomie. Șoarecii se prind cu slăninuță, deci hoții de timp se pot prinde cu timp.

Noi avem doar destul timp! De pildă tu ar trebui să stai și să-i atragi în chip de momeală. Iar atunci cînd apar, Beppo și cu mine vom năvăli din ascunzișul nostru și-i vom învinge.

– Dar pe mine ei mă cunosc acum, replică Momo. Nu cred că astfel i-am putea păcăli.

– Bine, spuse Gigi ale cărui idei începuseră să se precipite, atunci vom face altceva.

Domnul cenușiu a vorbit despre Casa de Economii a Timpului. Trebuie să fie o clădire. Șe află undeva în oraș. Trebuie s-o găsim. Vom izbuti cu siguranță căci sînt convins că e o clădire foarte deosebită, cenușie, sinistră, fără ferestre, o uriașă casă de bani din beton! O văd în fața ochilor! După ce am găsit-o intrăm. Fiecare din noi are în amîndouă mîinile cîte un revolver. „Restituiți imediat tot timpul furat!” le spun eu...

– Dar noi nici n-avem revolvere! îl întrerupse amărîtă Momo.

– Atunci acționăm fără revolvere, răspunse Gigi gro-zăvindu-se. Se vor speria încă și mai mult. Singură apariția noastră va fi de ajuns pentru a-i băga în panică.

– Poate că ar fi bine, spuse Momo, dacă am fi ceva mai mulți, nu numai noi trei. Cred că am găsi și mai repede Casa de Economii a Timpului dacă ar mai căuta și alții.

– E o idee foarte bună, spuse Gigi. Ar trebui să-i mobilizăm pe toți vechii noștri prieteni. Și pe copiii cei mulți care vin acum mereu pe aici. Propun ca toți să pornim imediat și fiecare din noi înștiințează pe toți cei ce-i găsește. La rîndul lor, ei să anunțe pe alții. Ne întîlnim cu toții mîine după amiaza la trei, tot aci, la o largă consfătuire.

Așadar porniră imediat la drum. Momo într-o direcție, Beppo și Gigi în altele.

După ce cei doi bărbați merseră o bucată de drum, Beppo, care tăcuse mereu pînă acum, se opri deodată locului.

– Ascultă, Gigi, spuse, sînt îngrijorat.

Gigi se întoarse pînă la el.

– De ce?

Beppo își privi cîtva timp prietenul și apoi spuse:

– O cred pe Momo.

– Ei și? întrebă mirat Gigi.

– Vreau să spun, continuă Beppo, cred că tot ce ne-a povestit Momo e adevărat.

– Bine, și ce-i cu asta? întrebă Gigi neînțelegînd ce urmărea Beppo.

– Știi, explică Beppo, dacă tot ce-a spus Momo e adevărat, trebuie să ne gîndim bine ce facem. Dacă e într-adevăr vorba despre o bandă secretă de răufăcători – unor asemenea oameni nu te poți opune cu ușurință, înțelegi? Dacă îi provocăm, s-ar putea ca Momo să ajungă într-o situație periculoasă. Despre noi nu vreau să discut, dar dacă îi mai atragem și pe copiii în toată afacerea, s-ar putea să-i primejduim și pe ei. Trebuie să ne gîndim foarte bine ce facem.

– Da' de unde! strigă rîzînd Gigi, întotdeauna îți faci fel de fel de griji! Cucit acționează mai mulți cu atît e mai bine.

– Mî se pare, replică foarte serios Beppo, că nici nu crezi că ce-a povestit Momo e adevărat.

– Ce înseamnă adevărat! răspunse Gigi. Ești un om lipsit de fantezie, Beppo. Întreaga lume e o mare poveste în care apărem și noi. Ba da, Beppo, ba da, cred tot ce ne-a povestit Momo, la fel ca și tine.

Beppo nu știa ce să mai replice, dar grijile sale nu scăzuseră datorită răspunsului lui Gigi.

Pe urmă s-au despărțit, fiecare din ei plecînd în altă direcție pentru a-i înștiința pe prieteni și pe copii despre adunarea din ziua următoare. Gigi plecă cu inima ușoară, Beppo o avea însă grea.

În acea noapte Gigi visă despre gloria sa viitoare în calitate de eliberator al orașului. Se vedea în frac, Beppo în haine negre iar Momo într-o rochie din mătase albă. Pe urmă li se puneau la toți trei coliere de aur în jurul gîtului iar pe cap cununi de laur. Răsuna o muzică solemnă iar orașul organiza în cinstea salvatorilor săi o re tragere cu torțe cum nu mai avusese loc vreodată în cinstea nimănui, atît de grandioasă și de strălucitoare.

În același timp bătrînul Beppo stătea întins în pat și nu putea să adoarmă. Cu cît se gîndea mai mult, cu atît mai limpede vedea primejdia acțiunii lor. Desigur că nu-i va lăsa pe Gigi și pe Momo să înfrunte singuri nimicirea lor – va merge cu ei, orice s-ar întîmpla. Trebuia totuși cal puțin să încerce să-i oprească.

În după amiaza următoare la ora trei ruina vechiului amfiteatru răsuna de strigătele și pălăvrageala agitată a multor glasuri. E drept că dintre prietenii vechi adulții din păcate nu veniseră (firește în afară de Beppo și de Gigi), dar erau acolo vreo cincizeci pînă la șazecei de

copii din apropiere și din depărtare, săraci și bogați, unii bine crescuți, alții sălbăticiți, mai mari și mai mici. Ca și fetița Maria, mulți aveau cu ei frațiori și surioare mai mici, duși de mână sau purtați în brațe și privind acum cu ochii măriți și cu degetul în gură adunarea neobișnuită. Franco, Paolo și Massimo erau acolo, ceilalți copii făceau aproape cu toții parte dintre cei veniți abia în ultima vreme în amfiteatru. Se interesau în mod cu totul deosebit de chestiunea despre care urma să fie vorba. De altfel apăruse și băiețelul cu radioul portativ — în orice caz acum era fără radio. Ședea lângă Momo și îi spusese de la bun început că se numea Claudio și că e bucuros că are voie să participe și el.

Cînd fu limpede că nu vor mai sosi alți întîrziati, Gigi Ghidul se ridică în picioare și, cu un gest amplu, impuse liniștea. Convorbirile și pâlăvrăgelile amuțiră, și o tăcere plină de așteptare se așternu în rotonda de piatră.

— Dragi prieteni, începu Gigi cu o voce tare, știți cu toții intrucîtva despre ce e vorba. Vi s-a comunicat odată cu invitația la prezenta adunare secretă. Pînă astăzi lucrurile stăteau astfel încît tot mai mulți oameni aveau tot mai puțin timp, deși timpul se economisea în continuu prin toate mijloacele. Vedeți însă că tocmai acel timp economisit le era luat oamenilor. De ce? Momo e cea care a descoperit! Timpul le este literalmente furat oamenilor de către o bandă de hoți ai timpului. Oprirea activității înfiorătoare a organizației criminale constituie scopul pentru care avem nevoie de ajutorul vostru. Dacă sînteți cu toții gata să colaborați, toată nenorocirea ce-a copleșit oamenii va înceta dintr-o dată. Nu sînteți de părere că merită să se ducă o luptă pentru această cauză?

Făcu o pauză și copiii aplaudară.

— Mai tîrziu ne vom sfătui pentru a vedea ce trebuie să întreprindem. Acum să vă povestească însă mai întîi Momo cum l-a întîlnit pe unul dintre indivizii respectivi și cum s-a trădat el singur.

— O clipă, spuse bătrînul Beppo ridicîndu-se în picioare, ascultați-mă, copii! Sînt împotriva ca Momo să vorbească. Nu e bine. Dacă vorbește o va paște și pe ea și pe voi toți cea mai mare primejdie...

— Ba da! strigară cîțiva copii. Să povestească Momo!

Alți copii își uniră glasurile, și pînă la sfîrșit strigau cu toții în cor:

— Momo! Momo! Momo!

Bătrînul Beppo se așeză, își scoase ochelarii și își trecu obosit degetele peste ochi.

Momo se ridică încurcată. Nu știa prea bine care dorință să îndeplinească, cea a lui Beppo sau cea a copiilor. Pînă la sfîrșit începu să istorisească. Toți o ascultau cu răsufierea tăiată. După ce isprăvi, urmă o lungă tăcere.

În timpul povestirii lui Momo simțiseră cu toții o oarecare teamă. Nu-și imaginaseră că hoții de timp ar putea fi atît de înfricoșători. Un frățior mititel începu să plîngă zgomotos dar fu liniștit curînd.

— Ei? întrebă Gigi în toiul tăcerii, care din voi se încumetă să pornească cu noi la luptă împotriva domnilor cenușii?

— De ce n-a vrut Beppo să ne povestească Momo pățania ei? întrebă Franco.

— Părerea lui e, explică Gigi surîzînd încurajator, că domnii cenușii consideră că oricine cunoaște secretul lor constituie o primejdie pentru ei și-l vor urmări în consecință. Eu sînt sigur însă că e tocmai invers și că oricine le cunoaște secretul e apărat împotriva lor iar ei nu-i mai pot face nici un rău. E limpede! Admite și tu, Beppo!

Dar bătrînul clătină doar ușor din cap.

Copiii tăceau.

— Un lucru e sigur, Gigi luă din nou cuvîntul, acum trebuie să facem cauză comună pînă-n pînzele albe! Trebuie să fim precauți, dar să nu ne lăsăm înfricoșați. De aceea vă întreb acum din nou, care din voi vrea să colaboreze?

— Eu! strigă Claudio ridicîndu-se în picioare. Era cam palid.

Exemplul lui îl urmară mai întîi șovăielnic, apoi din ce în ce mai hotărît și alții, pînă ce în sfîrșit acceptară cu toții.

— Ei, Beppo, spuse Gigi arătîndu-i copiii, ce mai spui acum?

— Bine, spuse trist Beppo, desigur că particip și eu.

— Prin urmare, spuse Gigi adresîndu-se din nou copiilor, să ne sfătuiți acum despre ce e de făcut. Cine are o propunere?

Toți se gîndeau. Într-un tîrziu, Paolo, băiatul cu ochelari, întrebă:

— Cum procedează ei? Vreau să spun, cum poate fi furat timpul? Cum se face una ca asta?

— Da, strigă Claudio, de fapt ce e timpul?

Nimeni nu știa să răspundă.

Pe cealaltă parte a rotondei de piatră se ridică acum fetița Maria cu frățiorul Dedé în brațe și spuse:

— Poate e ceva asemănător cu atomii? Și ei sînt în stare să scrie cu o mașină gîndurile pe care cineva le gîndește doar în cap. Am văzut eu la televizor. În ziua de azi există specialiști

pentru orișice.

— Am o idee! strigă Massimo cel gras cu vocea sa de fată. Când se face un film, totul se vede pe film. La înregistrările sonore totul e pe bandă. Poate că ei au un aparat cu care se poate înregistra timpul. Dacă am ști unde e înregistrat am putea să-l derulăm, și atunci ar fi regăsit timpul!

— În orice caz, spuse Paolo împingându-și ochelarii în sus pe năsuc, ar trebui să găsim mai întâi un om de știință pentru a ne ajuta. Altfel nu putem face nimic!

— Tu cu oamenii tăi de știință! strigă Franco. Nu se poate avea încredere în ei! Să presupunem că găsim unul care să se priceapă — de unde poți ști că nu colaborează cu hoții de timp? Atunci ni s-au încurcat itele de-a binelea!

Era o obiecție îndreptățită.

Acum se ridică o fată vădit bine crescută și spuse:

— Cred că cel mai bun lucru ar fi să anunțăm poliția.

— Mai e pînă atunci! protestă Franco. Ce-ar putea face poliția! Nu-i vorba despre hoți obișnuiți! Sau poliția e de mult informată, și atunci e limpede că n-are ce face. Sau nici n-a băgat de seamă toată porcăria — și atunci totul e lipsit de orice nădejde. Asta e părerea mea.

Urmă o tăcere perplexă.

— Totuși trebuie să întreprindem ceva, spuse într-un tîrziu Paolo. Chiar cît se poate de repede, mai înainte ca hoții de timp să bage de seamă în legătură cu complotul nostru.

Atunci se ridică Gigi Ghidul.

— Dragi prieteni. Începu, am reflectat bine în legătură cu toată chestiunea. Am elaborat sute de planuri și le-am respins pînă ce am găsit unul care va reuși cu siguranță, dacă voi toți colaborați. Voiam să ascult dacă vreunul din voi propune un plan mai bun. Să vă spun acum ce vom face.

Făcu o pauză plimbîndu-și încet privirile în jur. Mai mult de cincizeci de fețe de copil erau îndreptate spre el. De mult nu mai avusese atît de mulți ascultători.

— Forța domnilor cenușii, continuă Gigi, constă în faptul, după cum știți acum, că pot lucra necunoscuți și în secret. Prin urmare mijlocul cel mai simplu și mai folositor pentru a-i face inofensivi este ca toți oamenii să afle adevărul despre ei. Cum vom proceda? Vom organiza o mare demonstrație a copiilor! Vom confecționa pancarte și lozinci cutreierînd toate străzile cu ele. Vom atrage atenția oficialităților. Vom invita întregul oraș aci la noi în vechiul amfiteatru pentru a da toate explicațiile.

Vom stîrni o imensă agitație!

Mii și mii de oameni vor veni încoace! Iar cînd se va fi adunat aci o mulțime nemărginită vom dezvălui secretul înfiorător! Și atunci — atunci lumea se va transforma dintr-o dată. Niciodată nu va mai putea fi furat timpul cuiva. Fiecare va avea atît de mult cît dorește, căci din clipa aceea va fi deajuns pentru toți. Acest lucru, prieteni, îl putem realiza noi, noi cu toții, împreună în cazul cînd vrem. Vrem s-o facem?

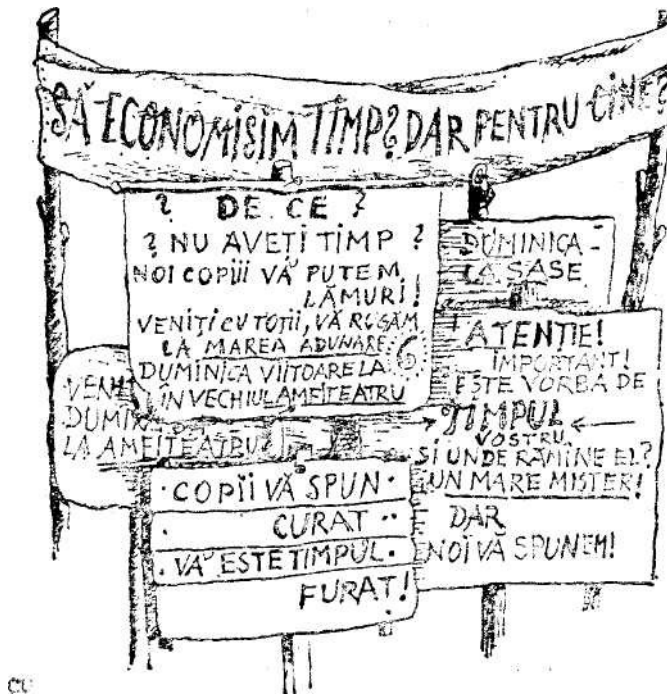
Răspunsul fu un strigă de bucurie din nenumărate glasuri.

— Prin urmare am constatat, Gigi își încheie cuvîntarea, că am luat în mod unanim hotărîrea să invităm tot orașul pentru duminica viitoare după amiaza în vechiul amfiteatru. Pînă atunci trebuie însă păstrată cea mai de-săvîrșită tăcere cu privire la planul nostru. S-a înțeles? Iar acum, prieteni — la muncă!

În ziua aceea precum și în cele următoare în ruine domni o activitate intensă, febrilă dar tainică. S-au adus bidoane cu vopsea, hîrtie, pensule, clei, scinduri, cartoane și șipci. (E preferabil să nici nu întrebăm cum și de unde).

În timp ce unii fabricau pancarte și firme și lozinci, ceilalți care știau să scrie mai bine imaginau texte impresionante scriindu-le apoi pe pancarte.

Erau chemări comunicînd de plidă următoarele:

Pe toate scria și locul împreună cu data invitației.

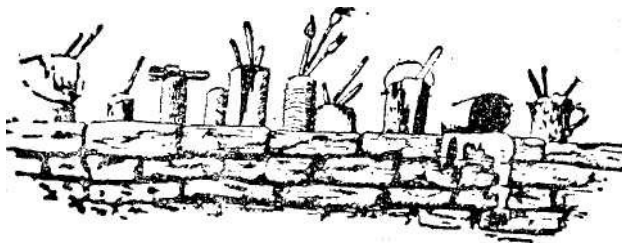
Cînd totul fu în sfîrșit gata, copiii se înșirară în amfiteatru, cu Gigi, Beppo și Momo în fruntea lor, pornind cu lozincile și pancartele într-un lung convoi spre oraș. Făceau zgomot cu tinichele și fluiere, strigau în cor lozinci și cîntau următorul cîntec cu textul scris de Gigi anume pentru acea împrejurare:

Oameni buni, stați, ascultați!
Nu vă mai lăsați furați!
Ieșiți din încurcătură!
Timpul vostru vi se fură!

Ora trei, duminica,
Dacă ne veți asculta
Nu veți fi mereu grăbiți
Nu veți mai fi păcăliți.

Firește că poezia avea mai multe strofe, în total douăzeci și opt, dar nu-i necesar să le înșirăm pe toate aci.

De cîteva ori poliția interveni și-i împrăstie pe copii, atunci cînd împiedicau circulația. Copiii nu se lăsau însă descurajați. Se adunau din nou în alte locuri și o luau de la capăt. Altfel nu li se întîmplă nimic, și în pofida celei mai riguroase atenții nu izbutiră să descopere nicăieri vreun domn cenușiu.

Mulți alți copii care pînă atunci nu aflaseră nimic despre toată chestiunea, văzînd convoiul i se alăturară pînă ce se adunară mai multe sute iar pînă la sfîrșit chiar o mie. Pretutindeni în marele oraș treceau acum prin străzi convoaie de copii invitîndu-i pe adulți la importanta adunare ce urma să transforme lumea.

Capitolul al nouălea

O ADUNARE CU UN SCOP BUN CARE NU MAI ARE LOC, ȘI O ADUNARE CU UN SCOP RĂU CARE ARE LOC

Ora cea mare trecuse.

Trecuse și nu venise nici unul dintre invitați. Tocmai adulții pe care îi privea în modul cel mai direct nici nu observară convoiul copiilor.

Prin urmare totul fusese inutil.

Soarele începuse să coboare în zare aflându-se mare și roșu într-un ocean de nori purpurii. Acum razele lui nu mai atingeau decât treptele de sus ale amfiteatrului unde de mai multe ore sute de copii ședeau în așteptare. Nu se mai auzea nici o învălmășeală de glasuri și nici o gălăgie veselă. Toți ședeau tăcuți și triști.

Umbrele se alungeau rapid, în curînd avea să se întunece. Copiii începeau să tremure căci se răcorise. Ceasul dintr-un turn de biserică din depărtare bătu de opt ori. Acum nu mai încăpea nici o îndoială că trebuia nu izbutise de loc.

Primii copii se ridicară și plecară în tăcere, alții li se alăturară. Nimeni nu spunea vreun cuvînt. Dezamăgirea era prea mare.

În sfîrșit, Paolo se duse la Momo și-i spuse:

— Nu mai are nici un rost să mai așteptăm, Momo. Acum nu mai vine nimeni. Noapte bună, Momo.

Plecă și el.

Pe urmă veni Franco la ea și-i spuse:

— Nu se poate face nimic. Nu ne putem bizui pe adulți, după cum s-a văzut acum. Din totdeauna eram neîncerezător față de ei, acum însă nu mai vreau deloc să am de-a face cu ei.

Apoi plecă și el. Îl urmară alții. La sfîrșit, după ce se întunecase, pînă și ultimii copii renunțară la speranță și plecară.

Momo rămase singură cu Beppo și cu Gigi. După un timp se ridică și bătrînul măturător.

— Pleci și tu? întrebă Momo.

— Trebuie, răspunse Beppo, am ore suplimentare.

— Noaptea?

— Da, în mod excepțional ne-a repartizat la descărcatul gunoaielor. Trebuie să mă duc acum acolo.

— Doar azi e duminică! Și niciodată n-a trebuit să faci așa ceva!

— I-adevărat, dar acum ne-a repartizat acolo. Au spus că în mod excepțional. Altfel nu termină. Lipsă de personal și așa mai departe.

— Îmi pare rău, spuse Momo, aș fi fost bucuroasă să rămii azi aci.

— Da, nici mie nu-mi face deloc plăcere că trebuie să plec acum, spuse Beppo. La revedere, pe miine.

Se urcă pe bicicleta scîrțuitoare și dispăru în întuneric.

Gigi fluiera încetișor o melodie melancolică. Se pricepea să fluiera foarte frumos și Momo stătea să-l asculte. Dintr-o dată melodia se opri brusc.

— Și eu trebuie să plec i spuse Gigi. Azi e duminică, trebuie să-l fac pe paznicul de noapte! Ți-am povestit că e ultima mea meserie? Era cît pe-aci să uit.

Momo îl privea lung și nu spunea nimic.

— Nu fi tristă, fiindcă planul nostru n-a reușit așa cum ne gîndeam, continuă Gigi. Și eu îmi imaginasem totul altfel. Totuși — de fapt ne-a făcut plăcere! A fost grozav.

Deoarece Momo tăcea stăruitor, își trecu mîna mîngîietor peste părul ei și mai adaugă:

— Nu lua lucrurile atît de tragic, Momo. Miine totul va arăta altfel. O să ne imaginăm ceva nou, o poveste nouă. Da?

— Asta n-a fost o poveste, spuse Momo încetișor.

Gigi se ridică:

— Înțeleg ce vrei să spui, dar mai discutăm miine dimineață. De acord? Trebuie s-o pornesc acum, și așa am întîrziat. Iar tu ar trebui să te culci.

Plecă, fluierînd melodia sa melancolică.

Astfel Momo rămase singură de tot, șezînd în rotonda de piatră. Noaptea era fără stele. Cerul se acoperise cu nori. Se stîrni un vînt straniu. Nu era puternic, dar neînterupt, și de o răceală ciudată. S-ar fi putut spune că era un vînt cenușiu.

Afară, departe de marele oraș, se înălțau enormele halde de gunoaie. Era un adevărat lanț de munți din cenușă, cioburi, cutii de tinichea, saltele vechi, resturi de materiale plastice, cutii de carton și toate celelalte lucruri zilnic aruncate în marele oraș și așteptînd aci să plece treptat spre uriașele crematorii.

Bătrînul Beppo împreună cu colegii săi ajută pînă tîr-ziu noaptea să descarce gunoiul de pe camioanele înșirate în rînduri lungi și cu farurile mari aprinse în așteptarea descărcării lor. Pe măsură ce se descărcau veneau încă și mai multe să prelungească șirul ce aștepta.

— Grăbiți-vă! se striga mereu. Haideți, haideți! Altfel nu mai isprăvim niciodată!
Beppo muncise și tot muncise pînă ce cămașa i se lipise de trup. Către miezul nopții se isprăvisese în sfîrșit.

Deoarece Beppo era bătrîn și în orice caz nu era de constituție prea robustă, acum ședea istovit pe o cadă de plastic găurită și întoarsă în jos și încerca să-și tragă răsufierea.

— Hei, Beppo, îl strigă unul dintre colegii săi, plecăm acasă cu camionul. Vii cu noi?

— O clipă, spuse Beppo apăsîndu-și cu mîna inima care îl durea.

— Nu te simți bine, bătrîne? îl întrebă altul.

— E totul în ordine, răspunse Beppo, puteți pleca. Mai mă odihnesc puțin.

— Atunci noapte bună! strigară ceilalți.

Plecară cu camionul. Se lăsă liniștea. Numai șobolanii mai foșneau ici și colo prin gunoaie și uneori chițăiau. Beppo adormi cu capul sprijinit pe brațe.

Nu știa cît timp dormise astfel cînd îl sculă o rafală de vînt rece. Deschise ochii și brusc fu complet treaz.

Pe tot uriașul munte de gunoaie se aflau domnii cenușii în costume elegante cu pălării tari și rotunde pe cap, serviete plumburii în mînă și mici trabucuri cenușii în gură. Tăceau cu toții privind neclintit spre punctul cel mai înalt al haldei de gunoaie unde fusese instalată un fel de catedră pentru judecători la care erau așezați trei domni ce nu se deosebeau întru nimic față de ceilalți.

În primul moment Beppo fu cuprins de teamă. Îi fu frică să nu fie descoperit. Ii era limpede că nu avea voie să se afle aci, nici nu mai avea nevoie să se întrebe mult.

Pe urmă observă însă curînd că domnii cenușii priveau ca hipnotizați în sus spre masa cu judecători. Poate că nici nu-l vedeau sau îl luau doar drept vreun lucru aruncat la gunoi. Beppo hotărî ca în orice caz să stea mut ca pămîntul și nemișcat.

— Agentul BLW/553/c să se prezinte în fața Curții supreme, răsună în liniștea generală vocea domnului șezînd la mijloc sus la masa de judecată.

Chemarea fu repetată mai departe jos și răsună ca un al doilea ecou încă o dată și mai departe. Pe urmă se deschise o cărare în mulțimea adunată și un domn cenușiu urcă încet pe halda de gunoaie. Singurul lucru ce-l deosebea în mod evident de ceilalți era faptul că cenușiul feței sale era aproape alb.

În sfîrșit ajunse în fața mesei judecătorilor.

— Sînteți agentul BLW/553/c? întrebă cel din mijloc.

— Da.

— De cînd lucrați pentru Casa de Economii a Timpului?

— De cînd am luat ființă.

— Se înțelege de la sine. Scuțiți-ne de asemenea observații inutile! Cînd ați luat ființă?

— În urmă cu unsprezece ani, trei luni, șase zile, opt ore, treizeci și două de minute și — exact în acest moment — optsprezece secunde.

Deși convorbirea era purtată cu glasurile scăzute și la o distanță foarte mare, în mod straniu Beppo putea desluși fiecare cuvînt.

— Vă este cunoscut, continuă chestionarul domnul din mijloc, că în acest oraș există un număr considerabil de copii care au umblat azi pretutindeni cu lozinci și cu pancarte avînd chiar planul nemaipomenit să invite tot orașul la ei pentru a da explicații cu privire la noi?

— Îmi este cunoscut, răspunse agentul.

— Cum vă explicați, urmă neînduplecat judecătorul cu întrebările, că acești copii sînt informați despre noi și despre activitatea noastră?

— Nu pot să-mi explic, fu răspunsul agentului. Dacă-mi pot însă permite o observație, aș dori să expun înaltei curți că toată chestiunea nu trebuie luată mai în serios decît merită. Nu-i mai mult decît o copilărie neajutorată! Pe lingă aceasta mai rog înalta curte să ia în considerație faptul că am izbutit fără nici un efort să zădărnîcim adunarea plănuită, nelăsîndu-i pe oameni să aibă timp pentru ea. Chiar dacă n-am fi izbutit, sînt sigur că acești copii n-ar fi știut să comunice oamenilor nimic altceva decît vreo poveste de groază copilărească. După părerea mea ar fi trebuit chiar să lăsăm să aibă loc adunarea, pentru ca astfel...

— Acuzat! îl întrerupse cu asprime domnul din mijloc, vă dați seama unde vă aflați?

Agentul se frînse din mijloc.

— Da, șopti.

— Nu vă aflați în fața unui juriu omenesc, continuă judecătorul, ci în fața semenilor dumneavoastră. Știți foarte bine că nu puteți să ne mințiți. De ce încercați totuși?

— Este — o deformație profesională, bîigui acuzatul.

— Cît de serioasă sau ba trebuia considerată acțiunea copiilor constituie un lucru pe care vă rog să-l lăsați în seama aprecierii prezidiului. Dar chiar dumneavoastră singur, acuzat, știți foarte bine că nimic și nimeni nu reprezintă o primejdie atît de mare pentru munca noastră ca tocmai copiii.

— Știu, recunosc spăsit acuzatul.

— Copiii sînt inamicii noștri firești, declară judecătorul. Dacă n-ar fi ei, de mult toată omenirea ar fi sub stă-pinirea noastră. Copiii se lasă mult mai greu convinși să economisească timpul decît toți ceilalți oameni. De aceea una dintre cele mai riguroase legi ale noastre spune că abia în ultimul rînd vin copiii. Ați avut cunoștința de această lege, acuzat?

— Am cunoscut-o foarte bine, înaltă curte, gîfii acuzatul.

— Cu toate acestea avem dovezi indiscutabile, spuse judecătorul, că unul din noi, repet, *unul din noi* a stat de vorbă cu un copil și în plus i-a mai și trădat adevărul despre noi.

Acuzat, știți poate cine a fost acel *unul din noi*?

— Eu am fost, răspunse zdrobit agentul BLW/553/c.

— Și de ce ați încălcat astfel cea mai severă lege a noastră?

— Deoarece acel copil, se apără acuzatul, împiedică foarte tare munca noastră prin efectul ce-l exercită asupra celorlalți oameni. Am acționat cu cele mai bune intenții față de Casa de Economii a Timpului.

— Intențiile dumneavoastră nu ne interesează, întrerupse glacial judecătorul. Ne interesează exclusiv rezultatul. Iar în cazul dumneavoastră, acuzat, nu numai că n-a fost nici un fel de câștig de timp pentru noi, ci în plus i-ați mai trădat copilului și cîteva dintre secretele noastre cele mai importante. Recunoașteți, acuzat?

— Recunosc, șopti acuzatul plecîndu-și capul.

— Prin urmare vă recunoașteți vinovăția?

— Da, rog însă înalta curte să ia în considerare și circumstanța atenuantă că am fost efectiv vrăjit. Prin modul cum mă asculta copilul a smuls toate secretele din mine. Nici eu însumi nu-mi pot explica de ce s-a ajuns atît de departe, dar jur că așa a fost.

— Nu ne interesează scuzele dumneavoastră. Nu se iau în considerare circumstanțe atenuante. Legea noastră e ineluctabilă și nu admite nici un fel de excepție. În tot cazul ne vom ocupa puțin de acest copil ciudat. Cum se numește?

— Momo.

— Băiat sau fată?

— O fetiță.

— Domiciliul?

— La ruinele amfiteatrului.

— Bine, spuse judecătorul după ce-și notase totul în carnetelul său de notițe. Puteți fi sigur, acuzat, că acest copil nu ne va mai dăuna niciodată. Vom avea grijă prin toate mijloacele. Să vă fie spre mîngîiere cînd vom trece acum neîntîrziat la executarea sentinței.

Acuzatul începu să tremure.

— Cum sună sentința? șopti.

Cei trei domni așezați la masa judecătorească se aplecară unul către celălalt, șușotiră și dădură din cap.

Apoi cel din mijloc se întoarse iar către acuzat și declară:

— Sentința referitoare la agentul BLW/553/c e unanim următoarea: Acuzatul a fost găsit vinovat de înaltă trădare. Și-a mărturisit el însuși vina. Legea noastră prescrie ca drept pedeapsă să i se retragă de îndată întreg timpul.

— Îndurare! îndurare! strigă acuzatul.

Dar alți doi domni cenușii aflați lîngă el îi și smulseseră servieta plumburie precum și micul trabuc.

Iar atunci se petrecu ceva straniu. În aceeași clipă cînd condamnatul rămase fără trabuc, începu să devină rapid tot mai străveziu și mai străveziu. Țipetele sale deveneau și ele mai stînsa și mai încete.

Stătea acolo. Își ținea mîinile în fața obrazului și se topea efectiv în neant. La sfîrșit de tot fu ca și cum vîntul ar stîrni cîteva fărîme de scrum învirtejindu-le, apoi dispărură și ele.

Toți domnii cenușii care priviseră și judecaseră se îndepărtară în tăcere. Îi înghiți întunericul, și numai vîntul cenușiu mai sufla peste haldele pustii.

Beppo Măturătorul mai ședea încă nemișcat la locul său privind fix punctul unde dispăruse acuzatul. Avea impresia că se transformase într-un bloc de gheață și că abia acum începe încet să se topească. Acum știa din proprie experiență că domnii cenușii existau într-adevăr.

Pe la aceeași oră — orologiul din turnul depărtat sunase miezul nopții — micuța Momo ședea încă pe treptele de piatră ale ruinei. Aștepta. N-ar fi știut să spună ce aștepta. Oarecum avea însă senzația că mai trebuie să aștepte. Așadar pînă acum nu se putuse hotărî să plece la culcare. Dintr-o dată simți că ceva o atinge încetîșor pe piciorul gol. Se plecă fiindcă era tare întuneric și recunoscuse o mare broască țestoasă care o privea drept în obraz, țînîndu-și capul ridicat și cu un soi de zîmbet în jurul gurii. Ochii ei negri și înțelepți o priveau atît de prietenos ca și cum ar fi vrut să-i vorbească de îndată.

Momo se aplecă de tot spre ea și o scărpină cu degetul sub bărbie.

— Cine ești tu de fapt? o întrebă încetișor. Drăguț din partea ta că cel puțin tu vii să mă vizitezi, broască țestoasă. Ce dorești de la mine?

Momo nu știa dacă la început nu băgase de seamă sau dacă abia în acel moment apăreau, în orice caz pe țeasta de pe spatele broaștei se formau dintr-o dată litere lumi-nînd slab și pîrînd alcătuite din desenele plăcii cornoase.

VINO CU MINE descifra cu greu Momo.

Se ridică mirată:

— Mie îmi spui?

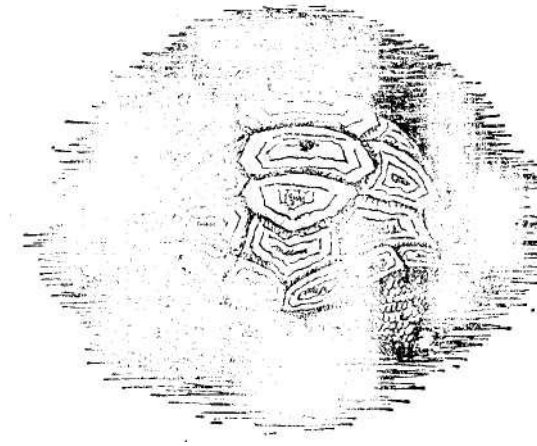
Broasca țestoasă se și pusese însă în mișcare. După cîțiva pași se opri și se întoarse spre copil.

— Într-adevăr mie îmi spune, își spuse Momo.

Apoi se ridică în picioare și porni după broască.

— Mergi, mergi, îi spuse încetișor. Te urmez.

Pas cu pas mergea după broasca țestoasă care o conduse încet, foarte încet afară din rotonda de piatră pornind apoi în direcția marelui oraș.

Capitolul al zecelea O URMĂRIRE VIJELIOASĂ ȘI O FUGĂ DOMOALĂ

Bătrînul Beppo venea prin noapte pe bicicleta sa scîr-țuitoare. Se grăbea cît putea mai tare. Tot mereu îi sunau în urechi cuvintele judecătorului cenușiu: „...ne vom ocupa puțin de acest copil ciudat... puteți fi sigur, acuzat, că acest copil nu ne va mai dăuna niciodată... vom avea grijă prin toate mijloacele...”

Nu încăpea nici o îndoială, Momo se afla în mare primejdie! Trebuia să ajungă cît de curînd la ea, trebuia s-o prevină împotriva celor cenușii, trebuia s-o apere de ei deși nu prea știa cum. Va găsi el vreun mijloc. Beppo călca apăsător pe pedale. Smocul său de păr cărunț flutura în vînt. Drumul pînă la amfiteatru era lung.

Întreaga ruină era iluminată orbitor de către farurile numeroaselor automobile elegante cenușii care o înconjuraseră din toate părțile. Zeci de domni cenușii alergau în sus și în jos pe treptele năpădite de iarbă scotocind fiecare ascunziș. Pînă la sfîrșit descoperiră și spărtura din zid îndărătul căreia se afla camera lui Momo. Cîțiva dintre ei se strecurară înăuntru, căutară sub pat și chiar și în soba zidită.

Pe urmă ieșiră din nou afară, își scuturară distinsele costume cenușii și ridicară din umeri.

— Păsărica a zburat, spuse unul din ei.

— E revoltător, spuse altul, că în timpul nopții copiii hoinăresc în loc să stea frumos în patul lor.

— Nu-mi place absolut deloc, declară al treilea. Face aproape impresia că cineva a prevenit-o din timp.

— Nu sa poate, spuse primul. Respectivul ar fi trebuit să fie informat de hotărîrea noastră încă înaintea noastră.

Domnii cenușii se priveau alarmați, unul pe celălalt.

— Dacă a fost într-adevăr prevenită de respectivul, își dădu părerea al treilea, atunci cu

siguranță nu se mai află pe aci. N-am face decît să pierdem timpul în mod inutil dacă am căuta în continuare aci.

— Aveți vreo propunere mai bună?

— După opinia mea ar trebui să înștiințăm imediat centrala pentru ca ea să dea ordinul de angajare generală a forțelor.

— Centrala ne va întreba în primul rînd dacă într-ade-văr am cercetat foarte amănunțit împrejurimile, și pe bună dreptate.

— Bine, spuse primul domn cenușiu, atunci să cercetăm mai întii împrejurimile. Dar dacă fetița a fost ajutată între timp de către respectivul atunci comitem astfel o mare greșală.

— Ridicol! se repezi celălalt supărat la el. În acest caz centrala mai poate totuși să ordone angajarea generală a forțelor. Atunci vor participa toți agenții disponibili la urmărire. Copilul n-are nici cea mai mică șansă să ne scape. Iar acum — la lucru, domnilor! Știți foarte bine ce-i în joc.

Mulți oameni din împrejurimi s-au mirat în noaptea aceea că zgomotul automobilelor care goneau nu mai înceta. Pînă și cele mai mici străduțe lăturalnice și potecile cu pietriș, cele mai pline de gropi fură pînă dis-de-dimi-neață atît de pline de larmă cum de obicei erau numai căile principale de circulație.

Nimeni nu putea să închidă ochii. În aceleași ore micuța Momo, condusă de broasca țestoasă, umbla tacticos prin marele oraș care acum nu mai dormea niciodată, nici chiar la astfel de ore tîrzii din noapte.

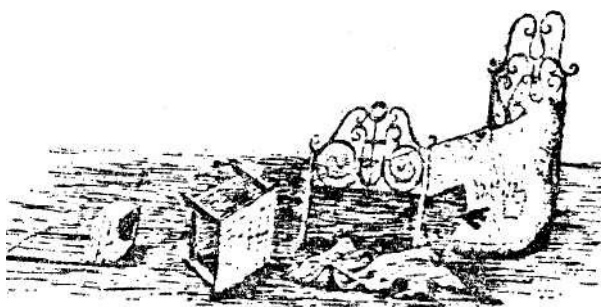
Fără răgaz goneau și grăbeau oamenii învălmășindu-se în mase uriașe, se împingeau nerăbdător la o parte unii pe alții, se înghionteau sau mărșăluiau unii după alții în coloane nesfîrșite. Pe carosabil se îngrămădeau automobilele iar printre ele duduiau uriașe autobuze mereu supraaglomerate. Pe fațadele caselor se aprindeau reclamele luminoase inundînd forfota cu luminile lor colorate, iar apoi se stingeau din nou.

Momo care nu văzuse încă niciodată toate acestea umbla ca în vis și cu ochii larg deschiși, mereu în urma broaștei țestoase. Traversau piețe largi și străzi puternic luminate, automobilele treceau gonind în fața și în urma lor. Trecătorii se îmbulzeau în jurul lor, dar nimeni nu observa fetița cu broasca țestoasă.

Ele nu erau niciodată nevoite să ocolească pe cineva, nu erau niciodată înghiontite, nici un automobil nu trebuia să frîneze din pricina lor. Era ca și cum broasca țestoasă știa cu absolută siguranță mai dinainte unde și în ce moment nu va trece nici un automobil, nu va păși nici un pieton. Așadar nu trebuiau niciodată să se grăbească și niciodată să se oprească pentru a aștepta. Iar Momo începea să se mire cum de era posibil să umbli atît de încet și totodată să înaintezi atît de repede.

Cînd Beppo Măturătorul sosi în sfîrșit la vechiul amfiteatru descoperi la lumina slabă a farului încă înainte de a coborî de pe bicicletă numeroasele urme de cauciucuri în jurul ruinei. Lăsă să-i cadă bicicleta în iarbă și alergă la spărtura din zid.

— Momo! șopti mai întii iar pe urmă încă o dată, mai tare: Momo!

Nici un răspuns.

Beppo înghiți în sec. Gitlejul i se uscasc. Se strecură prin spărtura zidului în încăperea cufundată în beznă, se împiedică și își scrînti piciorul. Cu degetele tremurînde aprinse un chibrit și privi în jur.

Măsuța și cele două scaune din scînduri de ladă erau răsturnate, așternutul și salteaua erau smulse din pat. Iar Momo nu era acolo.

Beppo își mușcă buzele și înăbuși un hohot răgușit de plîns care era să-i spargă pieptul timp de o clipă.

— Doamne, vorbi el încetișor, o doamne, au și luat-o. Mi-au și luat fetița. Am venit prea tîrziu. Ce să fac acum? Ce pot face acum?

Chibritul îi arse degetele. Aruncă chibritul și rămase în întuneric.

Se strecură iar afară cît putu mai repede și șchiopătă cu piciorul scrîntit pînă la bicicleta

sa. O încălecă și porni să pedaleze.

– Gigi trebuie să facă ceva! repeta mereu în sinea sa. Acum trebuie Gigi să facă ceva!
Sper să găsesc șopronul unde doarme.

Beppo știa că de scurtă vreme Gigi mai câștiga câțiva bănuți suplimentari dormind în fiecare duminică noaptea în șopronul unui mic atelier de reparat automobile. Acolo urma să bage de seamă ca nu cumva să dispară piese încă bune de folosit, așa cum se mai întâmplase de multe ori pînă atunci.

Cînd Beppo ajunse într-un tîrziu la șopron și începu să bată cu pumnii în ușă, Gigi nu se clinti gîndind că ar putea fi hoții de piese de automobil. Pe urmă recunoscu însă vocea lui Beppo și îi deschise.

– Ce s-a întîmplat? se vaită speriat. Nu pot suferi să fiu trezit atît de brutal din somn.

– Momo!... îngăimă Beppo cu suflarea tăiată. Lui Momo i s-a întîmplat ceva îngrozitor!

– Ce spui? întrebă Gigi descumpănit așezîndu-se pe culcușul său. Momo? Ce s-a întîmplat?

– Nici eu nu știu încă, gifii Beppo, s-a întîmplat ceva rău.

Se apucă să povestească toate prin cîte trecuse, curtea supremă de pe haldele de gunoaie, urmele de cauciucuri din jurul ruinei și dispariția lui Momo. Desigur trecu cîtva timp pînă ce istorisi totul, căci în pofida temerilor și grijilor pentru soarta fetei, bătrînul nu era în stare să vorbească mai repede.

– Am știut de la bun început, spuse încheindu-și raportul, am știut că n-o să meargă bine. Acum s-au răzbunat. Au răpit-o pe Momo! O doamne, trebuie s-o ajutăm, Gigi! Dar cum? Dar cum?

În timpul spuselor lui Beppo orice urmă de culoare dispăruse din obrajii lui Gigi. Avea senzația că dintr-o dată i-a fost tras de sub picioare pămîntul pe care călca. Pînă în acea clipă totul fusese pentru el doar o gigantică joacă. Luase lucrurile în serios numai în măsura în care lua în serios orice joc și orice poveste spusă de el – fără. a cîn-tări vreodată urmările posibile. Pentru prima dată în viața lui o poveste continua fără el, devenea independentă și toată imaginația din lume nu era în stare s-o desființeze! Se simțea ca și cum ar fi fost paralizat.

– Știi, Beppo, începu Gigi să vorbească după o vreme, s-ar putea ca Momo să fi plecat doar să se plimbe puțin. Uneori obișnuiește s-o facă. O dată a hoinărit chiar trei zile și trei nopți prin jur. Sînt de părere că pînă acum poate că n-avem nici un motiv să ne facem asemenea griji.

– Dar urmele de cauciucuri? întrebă iritat Beppo. Dar salteaua smulsă din pat?

– Bine, să presupunem, răspunse evaziv Gigi, că a fost într-adevăr cineva pe acolo. Dar cine îți spune că a găsit-o pe Momo? Poate că plecase mai înainte. Altfel n-ar fi fost totul răscolit și răsturnat.

– Dar dacă totuși au găsit-o? strigă Beppo, atunci ce ne facem? îl apucă pe prietenul mai tînăr de reverele hainei și-l zgîlții. Gigi, nu fi caraghios! Domnii cenușii sînt reali! Trebuie să facem ceva, și chiar imediat!

– Liniștește-te, Beppo, bîlbii speriat Gigi. Firește că vom face ceva. Trebuie să ne gîndim însă bine. Pentru moment nici nu știm unde s-o căutăm pe Momo.

Beppo îi dădu drumul lui Gigi și izbucni:

– Mă duc la poliție!

– Fii serios! strigă îngrozit Gigi. Nu poți face una ca asta! Să presupunem că ei pornesc s-o caute și o găsesc într-adevăr pe Momo a noastră. Știi ce vor face atunci cu ea? Știi unde sînt duși copiii orfani ce rătăcesc hoinărint? Sînt băgați într-un fel de azil cu gratii la ferestre! Asta-i ce vrei să-i faci tu lui Momo a noastră?

– Nu, șopti Beppo privind perplex, sigur că nu vreau. Dacă totuși e în primejdie?

– Ia închipuție-ți că poate nu e, continuă Gigi, poate într-adevăr ... hoinărește puțin, și tu îi trimiți poliția pe cap. N-aș vrea să fiu în pielea ta cînd te va privi fata pentru ultima oară. Beppo se prăbuși pe un scaun de lîngă masă și își puse fața pe brațe.

– Nu știu deloc ce să fac. gemu, nu știu deloc.

– Sînt de părere, spuse Gigi, că ar trebui în orice caz să așteptăm pînă miine sau pînă poimîine înainte de a întreprinde ceva. Dacă pînă atunci tot nu s-a întors putem merge la poliție. Probabil că pînă atunci totul va fi în ordine și vom ride toți trei de toată chestia.

– Așa crezi tu? șopti Beppo copleșit dintr-o dată de o oboseală cumplită. Fusese o zi prea istovitoare pentru bietul bătrîn.

– Cu siguranță, răspunse Gigi trăgîndu-i lui Beppo gheata de pe piciorul scrîntit.

Îl ajută să se culce în pat și înveli piciorul într-o cîrpă udă.

– Se rezolvă, spuse cu blîndețe, totul se rezolvă.

Cînd văzu că Beppo adormise, suspină și se culcă pe jos cu haina vîrită sub cap în chip de pernă. Nu putea însă să adoarmă. Toată noaptea se gîndi la domnii cenușii. Pentru prima dată din viața lui atît de lipsită de griji de pînă atunci îl cuprinsese frica.

Ordinul de mobilizare generală a tuturor forțelor fusese dat la centrala Casei de

Economii a Timpului. Toți agenții din marele oraș primiseră dispoziția de a întrerupe orice altă activitate și de a se îndeletnici exclusiv cu căutarea fetei Momo. În toate străzile mișunau figurile cenușii; ședeau pe acoperișuri și în șanțurile de canalizare, controlau pe neobservate gările și aeroportul, autobuzele și tramvaiele — pe scurt, erau pretutindeni.

Dar pe fetița Momo n-o găseau.

— I-ascultă, broască țestoasă, întrebă Momo, încotro mă duci?

Amîndouă treceau în momentul acela printr-o curte dosnică și întunecată.

„NU TE TEME” scria pe spinarea broaștei țestoase.

— Nici nu mă tem, spuse Momo după ce descifrase scrisul.

O spunea însă mai mult ei însăși pentru a se îmbărbăta, căci puțin îngrijorată era totuși.

Drumul pe care o conducea broasca țestoasă devenea tot mai ciudat și mai întortocheat.

Trecuseră prin grădini, peste poduri, prin pasaje subterane, porți ale unor curți și chiar prin vestibuluri, de citeva ori pînă și prin pivnițe. Dacă Momo ar fi știut că o întreagă armată de domni cenușii o urmăreau și o căutau, probabil că i-ar fi fost frică de-a binelea. Nu bănuia însă nimic, așa că o urma răbdătoare și pas cu pas pe broasca țestoasă pe drumul în aparență atît de încilcit. Era bine că proceda astfel. După cum mai înainte broasca țestoasă își croise calea prin circulația străzilor tot astfel părea să prevadă acum cu exactitate cînd și unde vor apărea următorii. Uneori domnii cenușii treceau cu o clipă mai tirziu pe locul unde cele două fuseseră înainte. Nu le întilneau însă niciodată.

— Ce noroc că acum știu să citesc atît de bine, spuse Momo fără a bănui nimic, nu ești și tu de părere?

Pe platoșa de pe spinarea broaștei țestoase scria ca un semnal de alarmă cuvîntul:

„TACI”.

Momo nu înțelese de ce, dar urmă instrucțiunea. La o mică depărtare treceau trei personaje întunecate.

Casele cartierului unde se aflau acum erau tot mai cenușii și mai sărăcicioase. Blocuri înalte cu camere de închiriat și cu tencuiala căzută se înșirau pe marginea străzilor pline de gropi cu apă. Pe aci totul era întunecat și pustiu.

La Centrala Casei de economii a timpului ajunse știrea că fetița Momo a fost văzută.

— Bine, fu răspunsul. Ați pus mina pe ea?

— Nu, dintr-o dată a dispărut ca și cum ar fi înghițit-o pămîntul. I-am pierdut iar urma.

— Cum se poate?

— Ne întrebăm și noi. Ceva nu e în ordine.

— Unde se afla cînd ați văzut-o?

— Tocmai asta e. E vorba despre un cartier al orașului care ne e complet necunoscut.

— Un asemenea cartier nu există, constată centrala.

— Se pare că totuși există. Este — cum s-ar putea spune? — ca și cum zona s-ar afla la limita timpului. Copilul se îndrepta către acea limită.

— Cum? strigă centrala. Reluați urmărirea! Trebuie s-o prindeți, cu orice preț! S-a înțeles?

— S-a înțeles! veni răspunsul cenușiu.

Momo crezu mai întii că sînt zorii zilei, lumina stranie apăruse însă atît de neașteptat, exact în clipa cînd cotise în acea stradă. Aci nu mai era noapte, dar nici nu era încă zi. Iar semiîntunericul nu semăna nici cu cel al zorilor și nici cu cel al amurgului. Era o lumină ce desena neobișnuit de limpede și de precis contururile tuturor lucrurilor și totuși părea că nu vine de nicăieri — sau mai degrabă de pretutindeni în același timp. Căci umbrele lungi și negre aparținînd pînă și celor mai mici pietricele de pe stradă se îndreptau în direcții total diferite, ca și cum acel pom de acolo ar fi fost luminat din spre stînga iar casa aceea din spre dreapta, dar monumentul de colo din față.

De altfel chiar monumentul însuși arăta destul de ciudat. Pe un mare soclu cubic din piatră neagră era așezat un uriaș ou alb. Doar atît.

Casele erau însă și ele altfel decît tot ce văzuse Momo vreodată. Erau de un alb aproape orbitor. Îndărătul ferestrelor se vedeau umbre negre încît nu se putea ști dacă cineva locuiește acolo. Momo avea însă oarecum sentimentul că acele case nici nu erau construite pentru a fi locuite ci pentru a sluji unui alt scop misterios.

Străzile de aci erau complet goale, nu numai de oameni, ci și de ciini, păsări și automobile. Totul părea nemișcat și ca închis sub sticlă. Nu adia nici cel mai ușor vînticel.

Momo era uimită vîzînd cît de repede înainta, deși broasca țestoasă mergea mai degrabă încă și mai încet decît pînă atunci.

În exteriorul acestui straniu cartier, acolo unde era noapte, goneau trei automobile elegante cu farurile mari aprinse de-a lungul străzii cu gropi. În fiecare sebeau mai mulți domni cenușii. Unul, șezînd în automobilul din fruntea convoiului, o descoperise pe Momo cînd cotise în strada cu casele albe unde începuse lumina ciudată.

Cînd, ajunseră la acel colț de stradă se întîmplă ceva cu totul de neînțeles. Dintr-o dată automobilele nu se mai puteau urni din loc. Șoferii apăsau pe accelerație, roțile scrișneau dar automobilele mergeau pe loc, oarecum ca și cum s-ar afla pe o bandă rulantă depănîndu-se cu aceeași viteză dar în sens opus. Cu cît accelerau mai mult cu atît mai puțin se deplasau. Cînd domnii cenușii își dădură seama, săriră blestemînd din automobile și încercară s-c ajungă pe jos pe Momo pe care abia o mai zăreau în depărtare. Alergau cu fețele schimonosite iar cînd pînă la sfîrșit fură nevoiți să se oprească istovii, abia înaintaseră cu totul vreo zece metri. Iar fetița Momo dispăruse undeva în depărtare printre casele albe ca zăpada.

— Gata! spuse unul dintre domni, gata s-a isprăvit! Acum n-o mai prindem.

— Nu pot înțelege, spuse altul, de ce n-am înaintat mai mult.

— Nici eu, răspuse primul, dar întrebarea e numai dacă ni se va considera ca o circumstanță atenuantă pentru nereușita noastră.

— Sinteți de părere că vom fi dați în judecată?

— Laude cu siguranță că nu vom primi.

Toți domnii participanți își plecară capetele și se așezară pe radiatoarele și barele din față ale automobilelor lor. Nu se mai grăbeau.

Momo ajunsese departe, foarte departe prin întorto-chierile străzilor și piețelor goale, albe ca zăpada, mergînd în urma broaștei țestoase. Tocmai pentru că umblau atît de început se părea că strada lunecă repede sub picioarele lor, iar clădirile zboară în trecere. Din nou broasca țestoasă coti după un colț, Momo o urmă — și se opri surprinsă. Strada avea cu totul alt aspect decît toate cele precedente.

De fapt era mai curînd o ulicioară îngustă. Casele înghesuite una într-alta atît la dreapta cît și la stînga arătau toate ca palate delicate din sticlă, pline de turnulețe, balconașe și terase ce ar fi zăcut din vremuri imemorabile pe fundul mării și ar fi apărut acum dintr-o dată, cu alge crescute pe ele și acoperite cu scoici și mărgean, bătînd pastelat în toate culorile ca și sideful.

Ulicioara ducea spre o sigură casă care o încheia, fiind situată transversal față de celelalte. În mijlocul casei se afla o poartă mare verde acoperită artistic cu diferite figuri.

Momo își ridică ochii spre tăblița agățată de perete chiar deasupra ei și purtînd numele străzii. Era din marmură albă și pe ea scria în litere aurii:

ULIȚA NICICÎND

Privind și descifrînd Momo nu zăbovise decît cîteva clipe și totuși broasca țestoasă ajunsese departe, aproape de sfîrșitul uliței, în dreptul ultimei case.

— Așteaptă-mă și pe mine, broască țestoasă! strigă Momo, dar în mod straniu nu-și putea auzi propria voce.

Dimpotrivă se părea că broasca țestoasă o auzise căci se opri și își întoarse capul. Momo voia s-o urmeze, dar cînd intră acum în ulița Nicicînd simți brusc ca și cum ar trebui să lupte împotriva unui puternic curent aflîn-du-se sub ape, sau împotriva unui vînt năprasnic și totuși intangibil care o împingea înapoi. Se opinti oblu față de presiunea misterioasă, se trase mai departe ținîndu-se de ieșiturile zidurilor și uneori înainta în patru labe.

— Nu izbutesc să înaintez, îi strigă broaștei țestoase pe care o vedea mică în depărtare, șezînd la capătul străzii, ajută-mă!

Broasca țestoasă se întoarse încetișor. Cînd se află în sfîrșit în dreptul lui Momo pe carapacea din spinarea ei apăru sfatul:

„UMBLA DE-A-NDĂRATELEA”

Momo încercă. Se întoarse cu spatele și începu să meargă înapoi. Izbuti de îndată să înainteze fără nici un fel de greutate. Era foarte straniu ce se întîmpla cu ea în acest timp. Căci în timp ce umbla de-a-ndăratelea ea și gîndea de-a-ndăratelea, respira de-a-ndăratelea, simțea de-a-ndăratelea, pe scurt — trăia de-a-ndăratelea!

Într-un tirziu se lovi de ceva tare. Se întoarse și văzu că se afla în fața ultimei case ce închidea strada de-a curmezișul. Se sperie oarecum fiindcă poarta din metal verde acoperită de figuri părea uriașă văzută atît de aproape.

— Oare voi fi în stare s-o deschid? se întreba Momo îndoindu-se. În aceeași clipă se

deschiseră însă de la sine cele două imense canaturi. Momo se mai opri locului câteva momente căci descoperise încă o firmuliță peste ușă. Era purtată de un inorog alb, și pe ea se putea citi:

CASA NICIUNDE

Deoarece Momo nu știa să citească prea repede, cele două canaturi ale porții erau tocmai gata să se închidă din nou pînă ce fetița isprăvi. Se mai strecură repede printre ele. apoi uriașa poartă se închise cu un mic tunet în urma ei.

Momo se afla într-un coridor înalt și foarte lung. La dreapta și la stînga erau înșirați la distanțe egale bărbați și femei goale din piatră ce păreau să susțină tavanul. Aci nu se mai simțea deloc misteriosul contracurent.

Momo o urma pe broasca țestoasă tîrîndu-se înaintea ei de-a lungul coridorului. La capătul lui, broasca țestoasă se opri în dreptul unei ușițe foarte mici, abia îndeajuns de mare pentru ca Momo să poată trece prin ea aplecîndu-se.

„AM SOSIT”

se putea citi pe carapacea de pe spinarea broaștei țestoase. Momo se lăsă în jos și zări direct în fața nasului pe mica ușiță o ūrmuliță cu inscripția:

MAESTRUL SECUNDUS MINUTIUS ORA

Momo respiră adînc și apoi apăsă hotărît pe micuța clanță. Cînd ușița se deschise se auziră dinăuntru o mulțime de voci muzicale în tic-tac, sunînd, zbirniînd și zumzâînd. Copilul urmă broasca țestoasă iar ușița se închise trîntindu-se îndărătul lor.

Capitolul al unsprezecelea

CÎND CEI RĂI TRANSFORMĂ CE E MAI RĂU ÎN CE E MAI BUN

În lumina cenușie a unor ganguri și coridoare lăturalnice fără sfîrșit agenții Casei de Economii a Timpului alergau fără zgomot încolo și înapoi șoptindu-și agitați vestea cea mai recentă: Toți domnii din prezidiu se adunaseră într-o ședință extraordinară!

Faptul nu putea însemna decît că se ivise o mare primejdie; astfel deduceau unii.

Faptul nu putea însemna decît că se ivise o nouă posibilitate nebănuită pînă acum de cîștig al timpului, astfel deduceau alții. În sala cea mare de ședințe se întruniseră domnii cenușii din prezidiu. Ședeau unul lîngă altul la o masă de conferințe pîrînd nesfîrșită. Ca întotdeauna, fiecare avea cu sine servieta sa plumburie și fiecare își fuma micul trabuc cenușivi. Doar pîlăriile tari rotunde fuseseră scoase și acum se vedea că aveau cu toții chelii lucii ca oglinda.

Dispoziția — în măsura în care se poate vorbi despre dispoziție în cazul domnilor cenușii — era în general apăsată.

Președintele din capul mesei cele lungi se ridică. Șoaptele se opriră și două șiruri nesfîrșite de fețe cenușii se întoarseră spre el.

— Domnilor, încep președintele, situația noastră e gravă. Mă văd silit să vă aduc tuturor la cunoștință faptele foarte neplăcute dar de neschimbat.

Pentru urmărirea fetiței Momo am mobilizat toți agenții noștri disponibili. Urmărirea a durat în total șase ore, treisprezece minute și opt secunde. A fost inevitabil ca toți agenții participanți să omită adevăratul scop al existenței lor, anume agonisirea de timp. La această pagubă se mai adaugă însă și timpul întrebuintat de agenții noștri în vederea urmării.

Adunînd aceste două sume negative rezultă o pierdere de timp care în urma unor calcule foarte exacte se ridică la trei miliarde șapte sute treizeci și opt de milioane două sute cincizeci și nouă de mii o sută și paisprezece secunde.

Domnilor, aceasta reprezintă mai mult decît o întreagă viață de om! Socotesc că nu mai e necesar să vă explic ce înseamnă suma pentru noi.

Făcu o pauză și arătă cu un gest amplu o uriașă ușă blindată cu numeroase încuietori de siguranță și cifrate situată în peretele din partea frontală a sălii.

— Depozitele noastre de timp, domnilor, strigă președintele cu vocea ridicată, nu sînt inepuizabile! Cel puțin dacă ar fi fost folositoare urmărirea! E vorba însă de un timp irosit în mod absolut inutil! Fetița Momo ne-a scăpat.

Domnilor, un asemenea lucru n-are voie să ni se mai întîmple a doua oară. Mă voi opune în modul cel mai categoric oricărei alte întreprinderi de asemenea dimensiuni costisitoare. Trebuie să economisim, domnilor, nu să risipim! Așadar vă rog să elaborați toate viitoarele planuri în acest sens. N-am să vă spun mai mult. Vă mulțumesc.

Se așeză pufăind nori groși de fum. Șoapte agitate se auzeau în șirurile de domni cenușii.

Se ridică un al doilea orator la celălalt capăt al mesei cele lungi, iar toate fețele se îndreptară spre el.

— Domnilor, începu să spună, dorim din toată inima și în egală măsură prosperitatea Casei noastre de Economii a Timpului. Mi se pare însă total inutil să ne lăsăm alarmați de toată chestiunea sau chiar să facem din ea un fel de catastrofă. Nu-i deloc cazul. Știm cu toții că depozitele noastre de timp conțin provizii atît de considerabile încît chiar un multiplu al pagubei suferite n-ar putea să reprezinte o primejdie serioasă pentru noi. Ce e pentru noi o viață de om? Doar un fleac!

Totuși sînt de acord cu stimatul nostru președinte că ceva asemănător n-ar trebui să se mai repete. O întîm-plare ca aceea cu fetița Momo e însă absolut unică. Pînă acum nu s-a petrecut niciodată ceva de felul acesta și e cit se poate de improbabil că se va repeta vreodată a doua oară.

În sfîrșit, domnul președinte ne-a muștrat pe bună dreptate fiindcă ne-a scăpat fetița Momo. Oare ce urmăream noi însă decît ca s-o facem inofensivă? Iar acest țel a fost atins pe deplin. Fata a dispărut, a evadat din domeniul timpului. Am scăpat de ea. Cred că putem fi mulțumiți cu rezultatul obținut.

Vorbitorul se așeză zîmbind satisfăcut de sine. Din cîteva părți se auziră aplauze ușoare.

Se ridică un al treilea orator pe la mijlocul mesei cele lungi.

— Voi vorbi concis, declară cu fața crispată. Consider că vorbele liniștitoare auzite acum de noi sînt de-a dreptul iresponsabile. Copilul despre care e vorba nu-i un copil obișnuit. Știm cu toții că dispune de însușiri ce ar putea deveni extrem de periculoase atît nouă cît și cauzei noastre. Faptul că întîmplarea a fost unică pînă acum nu dovedește de fel că nu s-ar mai putea repeta. Se impune vigilență! N-avem voie să ne declarăm mulțumiți mai înainte ca fetița să fie într-adevăr în mîinile noastre. Numai astfel putem fi siguri că nu ne va mai face niciodată vreun rău. Deoarece a fost în stare să părăsească domeniul timpului poate să se și întoarcă în orice moment. Și se va întoarce!

Se așeză. Ceilalți domni din prezidiu își traseră capetele între umeri șezînd ghemuiți.

Luă cuvîntul un al patrulea vorbitor care ședea în fața celui de al treilea:

— Domnilor, vă rog să mă scuzați dar trebuie s-o spun cu toată limpezimea: șovăim mereu să spunem lucrurilor pe nume. Trebuie să privim drept în față faptul că o putere străină a intervenit în chestiune. Am calculat exact toate posibilitățile. Probabilitatea ca o ființă omenească să poată părăsi vie și cu propriile sale forțe domeniul timpului este exact de 42 milioane. Cu alte cuvinte, e practic exclus.

Un murmur agitat se auzi în rîndurile membrilor comitetului.

După ce murmurul se potoli, vorbitorul continuă:

— Totul pledează pentru faptul că fetița Momo a fost ajutată să se sustragă intervenției noastre. Știți eu toții despre cine vorbesc. E vorba despre acel așa zis Maestrul Ora.

La auzul numelui cei mai mulți dintre domnii cenușii tresăriră ea și cum ar fi fost loviți, alții săriră în picioare și începură să strige învîlmășindu-și vorbele și gesticulînd violent.

— Vă rog, domnilor, strigă al patrulea orator cu brațele larg întinse, vă rog insistent să vă stăpîniți. Știu la fel de bine ca și dumneavoastră că pronunțarea acelu nume nu e — să spunem — destul de cuviincioasă. Și mie îmi trebuie multă stăpînire de sine, dar vrem și trebuie să vedem limpede! Dacă acel — așa numit a ajutat-o pe fetița Momo înseamnă că a avut motivele sale. Iar motivele lui, e evident, sînt îndreptate împotriva noastră. Pe scurt, domnilor, trebuie să contăm pe faptul că acel — așa numit nu va trimite numai copilul înapoi, ci pe lîngă aceasta îl va și înarma împotriva noastră. Astfel va deveni o primejdie de moarte pentru noi. Prin urmare nu trebuie să fim numai gata să mai jertfim încă o dată timpul unei vieți omenești pentru a doua oară sau de mai multe ori nu, domnilor, dacă va fi necesar trebuie să riscăm *totul*, repet: *totul*. Într-un asemenea caz, orice fel de economie ne-ar costa

extrem de scump. Cred că înțelegeți ce vreau să spun.

Agitația printre domnii cenușii creștea, cu toții vorbeau de-a valma. Un al cincilea orator sări pe scaunul său dînd furios din miini:

— Liniște, liniște! striga. Domnul antevorbitor se limitează din păcate numai la indicarea a tot soiul de posibilități catastrofale. E însă clar că nici el singur nu știe ce am putea face ca să le evităm. Spune să fim gata la orice sacrificiu — ei bine! Să fim hotărîți pentru toate alternativele — ei bine! Să nu facem economii cu proviziile noastre — ei bine! Toate nu sînt însă decît vorbe goale. Să ne spună ce putem face efectiv. Nimeni dintre noi nu știe în ce mod acel așa numit va înarma fetița Momo împotriva noastră! Ne vom afla în fața unei primejdii complet necunoscute nouă. Aceasta e problema ce trebuie rezolvată.

Gălăgia din sală se întee devenind un adevărat tumult. Cu toții strigau laolaltă, unii loveau cu pumnul în masă, alții își duseseră palmele în fața obrazilor, panica îi cuprinsese pe toți.

Cu greu se făcu ascultat și un al șaselea orator.

— Domnilor, vă rog, domnilor, repeta mereu căutînd să-i potolească pînă ce se făcu liniște, vă rog, domnilor, vă implor să reveniți la un raționament rece. E lucrul cel mai important acum. Să presupunem în liniște că fetița Momo se întoarce — indiferent cum ar fi înarmată — de la acel așa numit. N-ar fi nevoie să luptăm noi personal. Noi înșine nu sîntem prea potriviți pentru o asemenea întîlnire, după cum ne-a demonstrat-o atît de convingător soarta nenorocită a agentului BLW/553/c, topit acum. Nu-i deloc necesar. Avem doar destui complici printre oameni! Dacă îi vom folosi într-un mod priceput și fără să atragem atenția vom putea elimina din lumea noastră atît pe fetița Momo cît și primejdia legată de ea, fără să apărem noi direct. Procedul ar fi economic, lipsit de orice pericol pentru noi și fără îndoială foarte eficace.

Mulțimea membrilor prezenți răsufle ușurată. Propunerea le surîdea tuturor. Probabil că ar fi fost imediat acceptată dacă un al șaptelea orator așezat la capătul de sus al mesei n-ar fi cerut cuvîntul.

— Domnilor, spuse el, ne gîndim mereu numai la modul cum am putea scăpa de fetița Momo. S-o mărturisim, deschis, ne îndeamnă frica. Dar frica e un rău sfătuitor, domnilor. Căci mie mi se pare că lăsăm să ne scape o ocazie importantă, ba chiar unică. Un proverb spune: Pe cel ce nu-l poți învinge să ți-l faci prieten. De ce n-am încerca s-o atragem pe fetița Momo de partea noastră?

— I-auzi! I-auzi! strigară cîteva glasuri, explicați mai amănunțit!

— E evident, continuă oratorul, că fetița a găsit într-adevăr calea către așa-numitul, calea pe care de la bun început noi am căutat-o zadarnic! Deci e de presupus că fetița ar putea probabil să regăsească drumul oricînd, ar putea să ne ducă pînă acolo! În acest caz am putea trata după metodele noastre cu așa-numitul. Sînt sigur că am termina repede cu el. Iar dacă ne vom afla pe locul lui nu va mai trebui să adunăm cu trudă orele, minutele și secunde, nu, ci dintr-o singură lovitură am avea întregul timp al tuturor oamenilor la dispoziția noastră! Iar cel ce dispune de timpul oamenilor are întreaga putere! Domnilor, dați-vă seama, am atinge țelul nostru! În acest scop ar putea să ne fie folositoare fetița Momo pe care vreți cu toții s-o înlăturați!

În sală se lăsase o liniște mormîntală.

— Știți însă foarte bine, strigă unul, că fetița Momo nu poate fi mințită! Amintiți-vă de agentul BLW/553/c! Fiecare din noi ar avea aceeași soartă!

— Cine a spus ceva despre minciuni? răspunse oratorul. Firește că îi vom comunica deschis întregul nostru plan.

— În acest caz, strigă gesticulînd un altul, nu va accepta niciodată! E de neînchipuit!

— N-aș fi chiar atît de sigur, dragul meu. se mai amestecă și un al nouălea vorbitor în dezbateri, desigur că ar trebui doar să-i oferim ceva, un lucru care s-o ispitească. De pildă mă gîndesc să-i promitem ei însăși atît timp cît va dori...

— O promisiune, îl întrerupse celălalt, pe care bineînțeles nu o vom respecta!

— Bineînțeles că ba da, o vom respecta! replică cel de-al nouălea vorbitor surîzînd glacial. Căci dacă nu vom proceda cîstit cu ea, își va da seama.

— Nu, nu! strigă președintele bătînd cu mîna în masă, nu pot admite una ca asta! Dacă i-am da într-adevăr atîta timp cît va dori ar putea să ne coste o avere!

— Nu chiar, îl liniști oratorul. Cît poate să cheltuiască un singur copil? Desigur, ar fi vorba de o mică pagubă continuă, dar gîndiți-vă ce am căpăta în schimb! Timpul tuturor oamenilor! Puținul pe care l-ar putea consuma din el Momo ar trebui înregistrat la cheltuieli în rubrica respectivă a contului. Gîndiți-vă la imensele avantaje, domnilor!

Oratorul se așeză și toți se gîndiră la avantaje.

— Totuși, spuse într-un tîrziu oratorul al șaselea, nu merge.

— Cum așa?

— Din simplul motiv că, din păcate, fetița are și așa atît timp cît vrea. N-are nici un sens să încercăm s-o mituim cu ceva ce are în prisosință.

– Atunci ar trebui ca mai întâi să-i luăm timpul de care dispune, replică cel de-al nouălea orator.

– Of, dragul meu, spuse obosit președintele, ne învîr-tim în cerc. Nici nu putem lua contact cu copilul. Tocmai asta e problema.

Suspine de dezamăgire se auziră în rîndul membrilor prezenți.

– Aș avea o propunere, se ridică un al zecelea orator. Cu voia dumneavoastră.

– Aveți cuvîntul, spuse președintele.

Domnul cenușiu făcu o mică plecăciune președintelui și continuă:

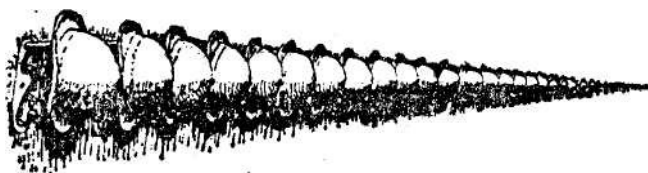
– Fetița nu se poate lipsi de prietenii ei. Îi place să-și dăruiască altora timpul. Să ne gîndim însă ce s-ar face ea dacă n-ar mai fi nimeni lingă ea cu care să-și împartă timpul?

Deoarece Momo nu va sprijini planurile noastre de bună voie, ar trebui să acționăm prin prietenii ei. Își scoase din servietă un dosar și-l deschise.

– E vorba în primul rînd de un oarecare Beppo Măturătorul precum și unul Gigi Ghidul. Mai există și o listă mai lungă de copii care o vizitează cu regularitate. Vedeți, domnilor, că nu-i mare lucru!

Vom îndepărta pur și simplu toate aceste persoane în așa fel de la ea încît nu-i va mai putea vedea niciodată. Atunci biata micuță Momo va fi absolut singură. Ce va mai reprezenta pentru ea timpul mult de care dispune? O povară, ba chiar un blestem! Mai curînd sau mai tîrziu nu va mai putea să suporte. Dar în acel moment, domnilor, noi vom fi la fața locului și ne vom pune condițiile. Pariez o mie de ani contra unei zecimi de secundă că fata ne va conduce pe calea căutată de noi numai pentru a-și recăpăta prietenii.

Domnii cenușii care fuseseră atît de abătuti își ridicară capetele. Un zîmbet triumfător, subțire ca o lamă de cuțit, se vedea pe buzele lor. Aplaudau iar zgomotul răsuna prin nesfîrșitele coridoare și ganguri lăturalnice făcînd impresia unei avalanșe de pietre.

Capitolul al doisprezecelea MOMO AJUNGE ACOLO DE UNDE PORNEȘTE SPRE NOI

Momo se afla în cea mai mare sală văzută vreodată de ea. Era mai mare decît cea mai uriașă biserică și decît cea mai imensă gară. Coloane enorme sprijineau plafonul mai degrabă bănuît decît zărit foarte sus în semiîntuneric. Nu existau ferestre. Lumina aurie ce străbătea încăperea gigantică izvora din nenumărate luminări înfipte pretutindeni și ale căror flăcări ardeau atît de nemișcate ca și cum ar fi fost zugrăvite cu culori strălucitoare neavînd nevoie să consume ceară pentru a lumina.

Zbirniitul, zumzăitul, tictacul și sunetele înmiite pe care le auzise Momo în momentul intrării proveneau de la nenumărate ceasuri de toate formele și de toate mărimile. Erau așezate și culcate pe mese lungi, în vitrine de sticlă, pe console de perete aurite și pe rafturi nesfîrșite.

Erau cesulețe mititele de buzunar împodobite cu pietre scumpe, deșteptătoare obișnuite din tablă, clepsidre, ceasuri muzicale cu păpușele ce dansau pe ele, ceasuri din lemn și ceasuri din piatră, ceasuri din sticlă și ceasuri puse în funcțiune de un șuvoi clipocînd de apă. Pe pereți atîrnau toate soiurile de ceasuri cu cuc precum și alte ceasuri cu greutăți și pendule oscilînde, unele care mergeau încet și solemn și altele ale căror pendulase micuțe se zbăteau grăbite încolo și înapoi. O galerie unde ducea o scară în spirală înconjura întreaga sală la înălțimea primului etaj. Mai sus era o a doua galerie, peste ea încă una și apoi încă una. Iar peste tot erau atîrnate, așezate și culcate ceasuri. Erau și ceasuri sferice universale, indicînd ora exactă pentru orice punct de pe glob, precum și planetarii mari și mici cu soarele, luna și stelele. În mijlocul sălii se înălța o întregă pădure de pendule cu picior, o pădure de ceasuri începînd cu obișnuitele pendule de cameră și pînă la adevărate orologii de turnuri.

Neconștient bătea său suna pe undeva cîte un mecanism căci fiecare din toate acele ceasuri arăta o altă oră.

Totuși nu era un zgomot neplăcut, ci un foșnet uniform și zumzăitor, ca vara în pădure.

Momo se plimba dintr-un loc în altul privind cu ochii larg deschiși toate ciudățeniile. Tocmai se afla în fața unui ceas muzical bogat împodobit pe care două păpușele micuțe, o femeie și un bărbat, își dădeau mîinile pentru a dansa. Fetița voia să-i împingă puțin cu degetul pentru a vedea dacă vor începe să se miște, cînd auzi un glas prietenos spunînd:

— A! Iată că te-ai întors, Casiopeea! Nu mi-ai adus-o pe micuța Momo?

Copilul se întoarse și zări într-o potecă dintre ceasurile cu picior un delicat domn bătrîn cu părul argintiu, aplecîndu-se și privind broasca țestoasă care ședea pe jos în fața lui. Domnul purta o jachetă lungă brodată cu fir de aur, pantaloni scurți din mătase albastră, ciorapi albi și pantofi cu cataramă mari de aur. La încheieturile miinilor precum și la gît ieșeau din jachetă dantele, iar părul său argintiu era împletit într-o codiță la ceafă. Momo nu mai văzuse niciodată o asemenea costumație, dar cineva mai puțin neștiutor decît ea ar fi recunoscut imediat că era o modă purtată cu două sute de ani în urmă.

— Ce spui? continuă domnul bătrîn încă aplecat spre broasca țestoasă, că a și sosit? Dar unde e?

Își puse mici ochelari asemănători cu cei ai lui Beppo, aceștia fiind însă de aur, și privi căutînd în jur.

— Aici sînt! strigă Momo.

Domnul bătrîn veni spre ea cu miinile întinse și surizînd bucuros. În același timp lui Momo i se părea că odată cu fiecare pas prin care se apropia devenea tot mai tînăr și încă și mai tînăr. Cînd se află în sfîrșit în fața ei, îi luă amîndouă miinile strîngîndu-i-le cu căldură, arăta abia cu puțin mai mare decît Momo însăși.

— Bine ai venit! strigă vesel, din toată inima fii binevenită în Casa Niciunde. Dă-mi voie să mă prezint, micuță Momo. Sînt maestrul Ora — Secundus Minutius Ora.

— M-ai așteptat într-adevăr? întrebă mirată Momo.

— Desigur! Doar anume ți-am trimis broasca mea țestoasă Casiopeea ca să te aducă.

Scoase din vestă un ceas de buzunar plat și împodobit cu diamante și apăsă pe capac care se deschise brusc, împins de un arc.

— Ai venit chiar neobișnuit de punctual, constată surizînd și îi întinse ceasul.

Momo văzu că pe cadran nu erau nici arătătoare și nici cifre, ci numai două spirale extrem de subțiri ce se încrucișau în sens opus învîrtindu-se încet. În locurile unde se întretaiau liniile apărea uneori strălucirea unor minuscule puncte.

— E un ceas care arată ora stelară, spuse maestrul Ora. Arată cu precizie orele stelare atît de rare și chiar acum a început o asemenea oră.

— Ce-i o oră stelară? întrebă Momo.

— În decursul vremii apar în lumea noastră momente deosebite, explică maestrul Ora, cînd se întîmplă ca toate lucrurile și toate ființele, pînă la cele mai îndepărtate stele, acționează în mod armonios împreună într-un mod cu totul unic, încît se poate realiza ceva ce n-ar fi fost altfel niciodată posibil, nici înainte și nici după aceea. Din păcate în general oamenii nu se pricep să le folosească astfel că de cele mai multe ori orele stelare trec fără a fi băgate în seamă. Cînd există însă cineva care le recunoaște se petrec lucruri mari în lume.

— Poate e nevoie de un astfel de ceas, spuse Momo. Maestrul Ora negă dînd surizător din cap:

— Ceasul singur n-ar folosi nimănu. Trebuie să te și pricepi să-l descifrezi.

Închise ceasul și-l viri la loc în buzunarul vestei. Văzînd privirea mirată a lui Momo care îi examina costumul, se privi și el gînditor și examinîndu-se, își încreți fruntea și spuse:

— O, cred însă că *eu* am cam întîrziat — cu moda, vreau să spun. Cită lipsă de atenție din partea mea i Voi corecta imediat.

Pocni din degete și cit ai clipi din ochi se află în fața ei îmbrăcat într-un costum negru cu jachetă și cu un guler înalt, scrobit.

— E mai bine așa? întrebă șovăitor.

Cînd zări însă fața și mai surprinsă a lui Momo, continuă îndată:

— Firește că nu! Unde mi-e mintea!

Pocni din degete, iar acum purta o îmbrăcămintă cum nici Momo și nici vreo altă ființă n-a văzut-o vreodată, căci era moda ce va fi purtată abia peste o sută de ani.

— Tot nu-i bine? se informă la Momo. Ei, în numele lui Orion, trebuie s-o nimeresc!

Așteaptă, mai încerc o dată!

Pocni pentru a treia oară din degete, și în sfîrșit se ivi în fața copilului în haine de stradă obișnuite cum se poartă în ziua de azi.

— Acum e cum trebuie, nu-i așa? spuse făcîndu-i cu ochiul lui Momo. Sper că nu te-am speriat. A fost doar o mică glumă a mea. Poate că acum te pot pofti la masă, fetiță dragă. Micul dejun e pregătit. Ai făcut un drum lung și sper că-ți va cădea bine.

O luă de mînă și o duse drept în mijlocul pădurii de ceasuri. Broasca țestoasă îi urmă rămînînd puțin în urmă. Cărarea se desfășura ca într-un labirint, mergînd cruciș și curmeziș și terminîndu-se la capăt într-o mică încăpăre formată de pereții din spate ale unor mari pendule. Într-un colț se afla o măsuță cu picioarele curbate și o sofa gingașă precum și fotolii asortate. Aci totul era de asemenea luminat de strălucirea aurie a flăcărilor nemișcate ale luminărilor.

Pe măsuță stătea o carafă voluminoasă de aur, două ceșcuțe și alături farfurii, lingurițe și cuțițașe, totul din aur strălucitor. Într-un coșuleț erau franzeluțe rumene aurii și crocante,

într-o micuță strachină unt galben auriu iar în alta miere ce părea aur lichid. Maestrul Ora turnă din carafa voluminoasă în amindouă ceșcuțele ciocolata lichidă și spuse cu un gest îmbietor:

— Poftește, ia și mănincă din plin, micul meu oaspete!

Momo nu așteptă să i se spună a doua oară. Până atunci nici nu știuse că există ciocolată care poate fi băută. De asemenea și franzelețele unse cu unt și miere făceau parte din cele mai rare lucruri întâlnite de ea în viață. Erau atât de delicioase încât nimic nu-i plăcuse vreodată mai mult.

Pentru început fu cu totul ocupată de micul ei dejun și se desfăta ospătînd cu nesaț și fără a se gândi la altceva. În mod straniu, în timpul mîncării îi dispăru toată oboseala, se simțea odihnită și vioaie deși toată noaptea nu dormise nici o clipă. Cu cît minca mai mult cu atît mai mult îi plăcea totul. Avea impresia că ar putea să tot mănince înainte încă zile întregi.

Maestrul Ora o privea cu prietenie cum mănincă și era destul de înțelegător să n-o stingherească deocamdată prin convorbiri. Își dădea seama că era foamea suferită timp de mulți ani pe care oaspetele său încerca acum s-o potolească. Poate că acesta era motivul pentru care în timp ce-o privea începu treptat să arate din ce în ce mai bătrîn pînă ce deveni din nou un bărbat cu părul cărunț. Cînd văzu că Momo nu se prea descurcă cu cuțitul îi unse el franzelețele și i le puse în farfurie. El însuși nu minca decît puțin, doar ca să-i țină tovărășie.

În sfîrșit Momo fu totuși sătulă. În timp ce-și sorbea ciocolata privea cercetător peste marginea ceșcuței de aur spre amfitrionul ei începînd să reflecteze ce și cine ar putea fi el. Bineînțeles își dăduse seama că nu era cineva obișnuit, dar pînă acum nu știa mai mult despre el decît numai numele lui.

— De ce, întrebă Momo punînd ceșcuța pe masă, ai pus broasca țestoasă să mă aducă la tine?

— Pentru a te apăra împotriva domnilor cenușii, răspunse maestrul Ora serios. Ei te caută pretutindeni și nu ești în siguranță față de ei decît aci la mine.

— Vor să-mi facă vreun rău? se informă speriată Momo.

— Da, fetiço, suspină maestrul Ora, s-ar putea spune așa.

— De ce? întrebă Momo.

— Se tem de tine, îi explică maestrul Ora, căci le-ai făcut cel mai mare rău cu putință pentru ei.

— Nu le-am făcut nimic, spuse Momo.

— Ba da. Ai făcut pe unul dintre ei să se trădeze. Ai povestit-o și prietenilor tăi. Voi ați chiar să comunicați tuturor adevărul despre domnii cenușii. Crezi că nu-i suficient pentru a face din ei dușmanii tăi de moarte?

— Am trecut doar prin tot orașul, broasca țestoasă și cu mine, spuse Momo. Dacă mă caută pretutindeni ar fi putut să mă prindă foarte ușor. Am și mers foarte încet.

Maestrul Ora luă broasca țestoasă care ajunsese acum la picioarele lui, o așeză pe genunchii săi și o scărpină pe gît.

— Ce părere ai, Casiopeea? întrebă zîmbind. Ar fi putut să vă prindă?

Pe carapace apărură literele „NICIODATĂ” licărind atît de vesel încît se putea crede că se aude o chicoteală.

— Casiopeea, explică maestrul Ora, are darul de a prevedea puțin viitorul. Nu mult, dar totuși cam o jumătate de oră.

„PRECIS” apăru pe carapace.

— Scuze, se corectă maestrul Ora, precis o jumătate de oră. Știe cu precizie dinainte ce se petrece în următoarea jumătate de oră. De aceea firește că știe de pildă și dacă va întîlni pe domnii cenușii sau nu.

— A, ce folositor! spuse mirată Momo. Dar dacă știe dinainte că s-ar întîlni cu domnii cenușii într-un anumit loc, o ia pe alt drum.

— Nu, răspunse maestrul Cra, din păcate lucrurile nu sînt chiar atît de simple. Ea nu poate schimba cu nimic ceea ce știe dinainte, căci prevede numai ceea ce se va întîmpla cu adevărat. Prin urmare dacă ar ști că într-un anumit loc se va întîlni cu domnii cenușii, atunci i-ar întîlni într-adevăr, n-ar putea schimba nimic.

— Nu prea înțeleg, spuse Momo oarecum dezamăgită, înseamnă că nu folosește la nimic să știi ceva dinainte.

— Uneori totuși folosește, răspunse maestrul Ora, în cazul tău, de pildă, știe că trebuie să urmeze un anumit drum și nu un altul, iar pe drumul urmat nu-i va întîlni pe domnii cenușii. Are și aceasta o oarecare importanță, nu găsești?

Momo tăcea. Gîndurile i se învălmășeau ca un ghem de ațe învălătucite.

— Dar să revenim la tine și la prietenii tăi, continuă maestrul Ora, trebuie să-ți aduc laudele mele. Pancartele și inscripțiile voastre m-au impresionat profund.

— Le-ai citit cumva? întrebă bucuroasă Momo.

— Toate, răspunse maestrul Ora, cuvînt cu cuvînt.

– Din păcate, spuse Momo, nu le-a mai citit nimeni altcineva, așa se pare.
Maestrul Ora dădu din cap cu părere de rău.
– Da, din păcate. Au avut grijă domnii cenușii.
– Îi cunoști bine? se interesează Momo.
Din nou maestrul Ora dădu din cap și suspină:
– Îi cunosc. Și ei mă cunosc pe mine.
Momo nu prea știa ce să înțeleagă din acest răspuns ciudat.
– Ai fost de mai multe ori pe la ei?
– Nu, încă niciodată. Nu părăsesc niciodată casa Niciunde.
– Dar domnii cenușii, vreau să spun – ei te vizitează uneori?
Maestrul Ora surise:
– Nici o grijă, micuță Momo. Aci nu pot intra. Chiar dacă ar cunoaște drumul pînă la ulița Niciind. Dar nu-l cunosc.
Momo se gîndi o vreme. E drept că explicațiile maestrului o linișteau, dar ar fi dorit să știe mai multe despre el.
– De unde le știi pe toate, despre pancarte și despre domnii cenușii? Începu fetița din nou discuția.
– Îi țin mereu sub observație, pe ei și tot ce-i în legătură cu ei, spuse maestrul. Astfel te-am observat și pe tine împreună cu prietenii tăi.
– Dar ai spus că nu ieși niciodată din casă?
– Nici nu-i nevoie, spuse maestrul în timp ce devenea tot mai tînăr, văzînd cu ochii, de vreme ce am ochelarii mei Vedetot.
Își scoase ochelarii săi mici de aur și îi întinse lui Momo.
Momo îi puse pe nas, clipi, privi sașiu și spuse:
– Nu disting absolut nimic.
Căci nu vedea decît un vibraj de culori, lumini și umbre neclare. Îi și venea amețală.
– Da, auzi vocea maestrului, așa se întîmplă la început. Nu-i tocmai ușor să vezi cu ochelarii Vedetot. Te vei obișnui însă repede cu ei.
Se ridică în picioare, veni în spatele scaunului lui Momo și puse ușor amîndouă mîinile pe brațul ochelarilor de pe nasul lui Momo. Imaginea deveni imediat limpede.
Momo zări mai întîi grupul domnilor cenușii cu cele trei automobile la marginea acelei zone a orașului cu lumina cea stranie. Erau tocmai ocupați să-și împingă înapoi automobilele.
Pe urmă privi mai departe și văzu alte grupuri în străzile orașului, vorbind între ei cu gesturi agitate și pîrînd să strige unul altuia o comunicare.
– Vorbesc despre tine, explică maestrul, nu pot înțelege că le-ai putut scăpa.
– De ce au fețele atît de cenușii? dori să afle Momo în timp ce continua să privească.
– Pentru că își bazează existența pe ceva mort, răspunse maestrul. Știi doar că se mențin datorită timpului de viață al oamenilor. Dar acel timp moare efectiv atunci cînd e smuls de la adevărații săi proprietari. Fiindcă fiecare om are *propriul* său timp. Numai atît timp cît e într-adevăr al său, timpul rămîne viu.
– Asta înseamnă că domnii cenușii nici nu sînt oameni?
– Nu, și-au luat numai înfățișarea de oameni.
– Și ce sînt de fapt?
– În realitate na sînt nimic.
– Dar de unde vin?
– Apar fiindcă oamenii le dau posibilitatea să apară. E suficient ca faptul să se producă. Pe urmă oamenii le mai dau și posibilitatea să fie stăpîniți de ei. Aceasta e de asemenea îndeajuns pentru ea să se și producă.
– Dar dacă n-ar mai putea să fure timp?
– Atunci ar trebui să se întoarcă în neantul din care au venit.
Maestrul îi scoase lui Momo ochelarii și-i vîrî în buzunar.
– Din păcate, mai continuă după o vreme, au ajuns să aibă o mulțime de complici printre oameni. E un lucru foarte rău.
– Eu una, spuse foarte hotărît Momo, nu las pe nimeni să-mi ia timpul meu!
– Vreau să sper, răspunse maestrul. Vino, Momo, vreau să-ți arăt colecția mea. Acum arăta din nou dintr-o dată ca un om bătrîn.
O luă de mîină pe Momo și o duse afară în sala cea mare. Acolo îi arătă cîte un ceas, puse în funcțiune ceasuri cu muzicuțe, îi prezentă planetarii și ceasuri cu ora universală și începu să întinerească iar treptat văzînd cît de mult se bucură micuța sa vizitatoare de toate minunățiile...
– Îți place să dezlegi ghicitori? o întrebă în treacăt în timp ce mergeau mai departe.
– Da, sigur, cu multă plăcere! răspunse Momo. Știi vreuna?
– Da, spuse maestrul Ora privind-o zîmbind, dar e foarte grea. Numai puțini sînt în stare s-o ghicească.

— Foarte bine, spuse Momo. am s-o țin minte și mai târziu am s-o spun și prietenilor mei.
— Sînt foarte curios să văd dacă tu o poți dezlega. Ascultă cu atenție:

Într-o singură casă locuiesc trei frați
Dar se prezintă diferit îmbrăcați.
Și dacă vrei să-i deosebești
Pe fiecare cu ceilalți l-asemuiești.
Primul nu-i aci, abia va veni.
Nici al doilea nu e, căci o și porni.
Doar al treilea e aci, dintre ei cel mai mic,
Și fără el ceilalți n-ar fi chiar nimic.
Totuși al treilea, de care se vorbește,
Există fiindcă primul sosește
Și totul astfel se petrece
Cînd primul în al doilea trece
Și se produce o preschimbare.
Numai atunci mezinul apare,
De vrei să-l prinzi însă, nu izbutești
Căci tot pe unul din ceilalți nimeresti.
Spune-mi acum: Sînt cei trei, doar unul?
Sau sînt numai doi? Sau poate niciunul?
De vei putea să mi-i spui pe nume
Vei ști cine sînt atotputernici în lume.
Stăpînesc împreună împărăția cea mare
Fiind ei înșiși chiar ea. Cine sînt ei oare?

Maestrul Ora o privi pe Momo dînd încurajator din cap. Fetița ascultase cu mare atenție. Avînd o memorie excelentă, repetă acum ghicitoarea cuvînt cu cuvînt.

— Uf, suspină apoi, e într-adevăr foarte greu. N-am idee ce-ar putea fi. Nici nu știu de unde să încep.

— Hai, încearcă, spuse maestrul.

Momo mai murmură încă o dată întreaga ghicitoare. Pe urmă clătină capul.

— Nu știu, recunosc.

Între timp venise după ei și broasca țestoasă. Ședea lîngă maestrul Ora și o privea pe Momo cu atenție.

— Ei, Casiopeea, spuse maestrul, știi doar totul cu o jumătate de oră înainte. Va fi Momo în stare să dezlege ghicitoarea?

„VA FI” apărură pe carapacea din spinarea Casiopeei.

— Vezi, spuse maestrul întorcîndu-se către Momo, vei ghici. Casiopeea nu se înșeală niciodată.

Momo își încrețise fruntea și începu din nou să se gîndească intens. Ce fel de frați existau care să locuiască împreună în aceeași casă? Era limpede că nu putea fi vorba despre oameni. În toate ghicitorile frații reprezentau întotdeauna sîmburi de mere sau dinți sau altceva de acest fel, în orice caz lucruri de același soi. Aci era însă vorba despre trei frați care se transformau într-un mod oarecare unul într-altul. Ce putea să fie și să se transforme unul într-altul? Momo privi în jurul ei. Erau spre exemplu lumînările cu flăcările lor nemișcate. Acolo ceara se transforma prin flacără în lumină. Da, puteau fi trei frați. Totuși nu era exact, căci erau de față toți trei. Iar doi dintre ei *nu* trebuiau să fie de față. Așadar poate că era ceva ca floarea, fructul și sîmînța. Da, într-adevăr, în acest caz se potriveau multe. Totuși nu mergea! Căci o sîmînță o puteai foarte bine privi. Iar în ghicitoare se spunea că dacă vrei să-l prinzi pe mezin nimeresti întotdeauna pe unul din ceilalți frați.

Gîndurile lui Momo rătăceau în toate direcțiile. Nu putea și nu putea găsi nici o urmă care s-o ducă mai departe. Casiopeea spusese însă că va dezlega ghicitoarea. Așadar începu încă o dată de la capăt și murmură încet cuvintele ghicitorii.

Cînd ajunsese la locul „Primul nu-i aci, abia va veni” văzu că broasca țestoasă îi face cu ochiul. Pe spinarea ei apărură cuvintele „CEEA CE PREVĂD EU” și se stinseră apoi imediat.

— Taci, Casiopeea, spuse zîbind maestrul fără ca să fi privit spre ea, nu sufla ca la școală! Momo se descurcă și singură.

Momo desigur că văzuse cuvintele de pe carapacea broaștei țestoase și începu acum să se gîndească ce-o fi vrut să spună. Oare ce prevedea Casiopeea? Prevedea că Momo va dezlega ghicitoarea. Dar din asta nu rezulta nici un sens.

Prin urmare ce altceva mai prevedea? Știa întotdeauna tot ce se va întimpla. Prevedea...

— Viitorul! strigă Momo cu glas tare. Primul nu-i aci — abia va veni — asta înseamnă Viitorul!

Maestrul Ora aprobă dînd din cap.

– Nici al doilea nu e, căci o și porni – atunci asta înseamnă Trecutul!
Din nou maestrul dădu din cap surizînd cu bucurie.
– Acum devine însă mai greu – spuse Momo gînditoare. Cine poate fi al treilea? Se spune că doar al treilea e aci, dintre ei cel mai mic și fără el ceilalți n-ar fi chiar nimic și este singurul prezent.

Se mai gîndi și apoi exclamă:
– Asta e! Clipa de față! Trecutul e format din clipele care au fost iar viitorul din cele ce vor veni! Prin urmare amîndoi nici n-ar exista dacă n-ar fi prezentul. E exact!
Obrajii lui Momo se înroșeau de atîta rîvnă:
– Dar ce înseamnă urmarea:

Totuși al treilea, de care se vorbește
Există doar pentru că primul sosește
Și totul astfel se petrece
Cînd primul în al doilea trece.

Înseamnă deci că prezentul nu există decît fiindcă viitorul se transformă în trecut!
Îl privi surprinsă pe maestrul Ora:
– E într-adevăr exact! Nu m-am gîndit niciodată la așa ceva. Prin urmare clipa de față nici nu există, ci numai trecutul și viitorul! Spre exemplu acum, clipa prezentă – dacă vorbesc despre ea, s-a și preschimbat în trecut! A, acum înțeleg ce vrea să spună:

De vrei să-l prinzi însă, nu izbutești
Căci tot pe unul din ceilalți nimerești.

Acum înțeleg și restul, căci s-ar putea crede că nu există decît unul singur din cei trei frați, și anume prezentul, sau numai trecutul sau viitorul. Sau poate nici unul, fiindcă fiecare nu există decît deoarece există și ceilalți doi! Ți se învîrtește totul în cap!

– Ghicitoarea nu s-a terminat încă, spuse maestrul. Ce e împărăția cea mare pe care cei trei frați o stăpînesc împreună, fiind ei înșiși chiar ea?

Momo îl privi descumpănită. Ce ar putea fi? Ce reprezintă prezentul, trecutul și viitorul, totul luat împreună?

Privi în jurul ei, prin sala uriașă. Privirea îi trecu peste miile de ceasuri și dintr-o dată ochii îi străluciră.

– Timpul! strigă Momo bătînd din palme, da, e vorba despre timp! Răspunsul e timpul!
De bucurie sări de citeva ori în sus.

– Acum mai spune-mi și ce e casa unde locuiesc cei trei frați, o îndemnă maestrul.

– E lumea, răspuse Momo.

– Bravo! exclamă maestrul bătînd și el din palme. Tot respectul, Momo! Te pricepi la dezlegarea ghicitorilor! Asta mă bucură cu adevărat.

– Și pe mine! răspuse Momo mirîndu-se puțin în sinea ei de ce se bucura maestrul atît de tare fiindcă ea dezlegase o ghicitoare.

Trecură mai departe prin sala cu ceasuri și maestrul îi mai arătă și alte lucruri rare, dar Momo era în continuare cu gîndul la ghicitoare.

– Spune-mi, îl întrebă ea într-un tîrziu, ce *este* de fapt timpul?

– Ai văzut tu singură chiar acum, răspuse maestrul Ora.

– Nu, vreau să spun, îi explică Momo, timpul însuși – trebuie să fie ceva. Doar există. Ce e în realitate?

– Ar fi frumos, spuse maestrul, dacă ai putea tu singură să răspunzi și la această întrebare.

Momo se gîndi multă vreme.

– El există, murmură pierdută în gînduri, e un lucru sigur. Nu poți însă să pui mîna pe el. Nici nu-l poți apuca și reține. Poate că e ceva ca o mireasmă? Dar mai e și ceva ce trece mereu. Prin urmare trebuie să vină de undeva. Poate că e ceva ca vîntul? Sau nu! Acum știu! Poate că e un fel de muzică pe care n-o auzi deoarece răsună mereu. Deși mi se pare că am auzit-o uneori, foarte încet.

– Știu, aprobă dînd din cap maestrul, din această cauză am și fost în stare să te chem la mine.

– Mai trebuie însă să mai fie și altceva, spuse Momo urmîndu-și firul gîndurilor, căci muzica a venit de foarte departe dar a răsunit adînc înăuntrul meu. Poate că așa se petrec lucrurile și cu timpul.

Tăcu incurcată și mai adaugă apoi neputincioasă:

– Vreau să spun așa cum se formează valurile de apă din cauza vîntului. Ah, probabil că vorbesc numai prostii!

– Sînt de părere, spuse maestrul, că ai vorbit foarte frumos. De aceea am să-ți

încredințez o mare taină. De aci, din casa Niciunde de pe strada Nicicind pornește timpul tuturor oamenilor.

Momo îl privi cu venerație.

— Oh, spuse fetița încetișor, îl faci tu însuși?

Maestrul Ora surîdea din nou.

— Nu, copile, nu sînt decît administratorul. Datoria mea e să distribui fiecărui om timpul care îi e hărăzit.

— N-ai putea ca în acest caz să orînduiești lucrurile astfel ca hoții de timp să nu mai poată fura timpul oamenilor? întrebă Momo.

132

— Nu, nu pot să fac așa ceva, răspunse maestrul Ora, căci ceea ce fac oamenii cu timpul lor e ceva ca hotărâsc ei singuri. Tot ei înșiși trebuie să-și apere timpul. Eu nu pot decît să-l distribui lor.

Momo mai privi în jurul ei prin sală, pe urmă îl întrebă:

— De aceea ai atît de multe ceasuri? Pentru fiecare om cîte unul, da?

— Nu, Momo, răspunse maestrul, ceasurile acestea nu reprezintă decît o pasiune a mea. Nu sînt decît imitați: cît se poate de nereușite a ceva ce are fiecare om în pieptul său. Căci la fel cum aveți ochi pentru a vedea lumina și urechi pentru a auzi sunetele, tot astfel aveți și o inimă pentru a simți timpul cu ea. Întregul timp care nu e simțit cu inima e la fel de pierdut ca și culorile curcubeului pentru un orb sau cîntecul unei păsărele pentru un surd. Din păcate există însă inimi oarbe și surde care nu simt nimic, deși bat.

— Iar dacă inima mea va înceta odată să bată? întrebă Momo.

— Atunci încetează și timpul pentru tine, copilă, răspunse maestrul Ora. S-ar mai putea spune că tu însăși ești cea care se întoarce înapoi în timp, trecînd prin toate zilele și nopțile, lunile și anii tăi. Călătorești înapoi prin viața ta pînă ce ajungi la marea poartă rotundă din argint prin care ai intrat cîndva. Pe acolo ieși iar afară.

— Ce e de partea cealaltă?

— Tu vei afla acolo de unde pornește muzica pe care ai auzit-o uneori foarte încet. Atunci faci însă parte din ea, ești tu însăși un sunet al ei.

O privi cercetător pe Momo.

— Probabil că încă nu poți înțelege toate acestea.

— Ba da, spuse Momo încetișor, cred că pot.

Își aminti de drumul făcut prin ulița Nicicind în care trăise de-a-ndaratelelea și-l întrebă:

— Tu ești moartea?

Maestrul Ora surîse și tăcu o vreme înainte de a răspunde:

— Dacă oamenii ar ști ce e moartea nu s-ar mai teme de ea. Iar dacă nu le-ar fi frică de moarte nimeni n-ar mai putea vreodată să le fure timpul vieții.

— Atunci n-ar trebui decît să li se spună, propuse Momo.

— Așa crezi tu? întrebă maestrul, dar eu le spun cu fiecare oră pe care le-o dau. Mă tem însă că nici nu vor* să asculte. Preferă să-i creadă pe cei ce le provoacă frică. Și acesta e un mister.

— Mie nu mi-e frică, spuse Momo.

Maestrul Ora dădu încet din cap. O privi multă vreme pe Momo, apoi o întrebă:

— Ai vrea să vezi de unde vine timpul?

— Da, șopti fetița.

— Am să te duc acolo, spuse maestrul. În acel loc trebuie însă să taci. Nu-i voie să întrebî nimic și nici să spui ceva. Îmi făgăduiești?

Momo dădu din cap în tăcere.

Maestrul se aplecă spre ea, o ridică și o ținu strîns în brațe. Dintr-o dată fetei i se păru foarte înalt și nespus de vîrstnic, dar nu ca un moșneag, ci ca un pom sau un munte de piatră străvechi. Pe urmă el îi acoperi ochii cu mîna iar ea simțea ca un fel de zăpadă ușoară și răcoroasă căzîndu-i peste obraz.

Momo avea impresia că maestrul pășește cu ea printr-un gang lung și întunecos. Se simțea însă ocrotită și nu se temea. La început credea că aude bătăile proprii ei inimi, pe urmă i se păru însă tot mai mult că în realitate era răsunsetul pașilor maestrului.

Fuse un drum lung, dar la capătul lui o puse jos pe Momo. Fața lui era aproape de a ei, o privi lung și își puse degetul pe buze. Pe urmă maestrul se îndreptă și se retrase. În jurul ei era un amurg auriu.

Încetul cu încetul Momo își dădu seama că se află sub o uriașă boltă perfect rotundă care îi păru la fel de mare ca și bolta cerului. Iar bolta cea uriașă era din aur curat. Sus de tot la mijloc era o deschidere circulară de unde cădea drept în jos o coloană de lumină peste un lac la fel de rotund ale cărui ape negre stăteau nemișcate și netede ca o oglindă întunecată.

Aproape de suprafața apei lucea ceva în coloana de lumină, ceva ca o stea lucitoare. Se mișca cu o încetineală maiestuoasă iar Momo recunoscu un pendul imens oscilînd încolo și încoace peste oglinda neagră, dar care nu era atîrnat de nimic. Plutea și părea să fie lipsit de

orice greutate.

Pe măsură ce pendulul stelar se apropia cu încetul tot mai mult de marginea lacului, acolo se ridica din apele întunecate un mare boboc de floare. Cu cât se apropia mai mult pendulul, bobocul se deschilea tot mai larg pînă ce fu pe deplin înflorit pe suprafața apei.

Era o floare de o asemenea minunăție cum Momo nu mai văzuse niciodată pînă atunci. Părea să nu fie făcută din nimic altceva decît din culori strălucitoare. Momo nici nu bănuise vreodată că pot exista astfel de culori. Pendulul stelar se opri o clipă peste floare, iar Momo era cu totul cufundată în priveliștea din fața ochilor ei, ui-tînd tot ce era în jur. Mireasma singură i se părea ceva de care îi fuse întodeauna dor, fără să știe ce era anume.

Pe urmă pendulul începu încet, încet să balanseze înapoi. În timp ce se îndepărta treptat, Momo zări spre consternarea ei că splendida floare începe să se ofilească. O petală după alta se desprindea cufundîndu-se în adîncurile întunecate. Momo era atît de îndurerată ca și cum ceva de neînlocuit s-ar fi despărțit pentru totdeauna de ea.

Cînd pendulul ajunse peste mijlocul lacului întunecat floarea cea minunată se desfăcuse cu totul. În același timp începuse însă pe partea opusă să se ridice un alt boboc de floare din apele negre. Iar cînd pendulul se apropie acum cu încetul de el, Momo văzu că o floare încă și mai minunată începea să se deschidă acolo. Fetița ocoli lacul pentru a o putea privi de aproape.

Arăta cu totul altfel decît floarea dinaintea ei. Nici culorile ei nu le mai văzuse vreodată Momo, dar i se păru că floarea de acum e încă și mai bogată și mai prețioasă. Mireasma ei era cu totul alta, mult mai încîntătoare și pe măsură ce fetița o privea mai îndelung îi descoperea tot mai multe amănunte minunate.

Din nou se întoarse însă pendulul stelar și întreaga minunăție trecu și se desfăcu și se cufundă, petală cu petală, în adîncurile de nepătruns ale lacului întunecat.

Încet, încet pendulul se îndrepta acum înapoi spre partea opusă dar nu chiar spre același loc ca mai înainte ci cu puțin mai încolo. La un pas depărtate de primul loc începu din nou să se ridice un boboc și să se deschidă treptat.

Lui Momo i se păru că ultima floare era cea mai frumoasă. Era floarea florilor, o minune nemaiîntîlnită!

Momo ar fi vrut să plîngă cu glas tare văzînd că și această perfecțiune începe să se ofilească și să se cufunde în adîncurile întunecate. Își aminti însă de făgăduiala făcută maestrului Ora și tăcu chitic.

Pe partea opusă pendulul trecuse de asemenea cu un pas mai departe și o nouă floare se ridicase din ape.

Încetul cu încetul Momo începu să înțeleagă că fiecare nouă floare era întodeauna cu totul altfel decît toate cele dinaintea ei și mereu i se părea că tocmai cea care înflorește atunci e cea mai frumoasă din toate.

Ocolind toată vremea lacul privea cum o floare după alta se deschide și se ofilește. Avea impresia că n-ar obosi niciodată privindu-le.

După un timp își dădu seama că se mai petrece încă ceva ce nu-i atrăsese atenția pînă atunci.

Coloana de lumină strălucind din mijlocul boitei nu putea fi numai văzută — Momo începu s-o și audă!

La început era doar un foșnet precum al vîntului auzit în copacii din depărtare. Pe urmă vuietul deveni mai puternic, pînă ce se asemănă cu cel al unei cascade sau cu tunetul valurilor mării lovindu-se de un țârm stîncos.

Momo deslușea tot mai clar că vuietul se compunea din nenumărate sunete care se orînduiau între ele mereu altfel, se transformau alcătuiind mereu alte armonii. Era muzică dar în același timp cu totul altceva. Dintr-o dată Momo o recunoscuse: era muzica auzită de ea uneori foarte încet și ca din mare depărtare, atunci cînd ascultase tăcerea stînd sub bolta strălucitoare de stele.

Acum sunetele deveneau însă tot mai limpezi și mai strălucitoare. Momo bănuia că lumina ce cînta chema din adîncurile apelor întunecate, făurindu-le, fiecare din flori în altă plămăuire, fiecare într-o unică și irepetabilă înfățișare.

Cu cât asculta mai multă vreme, cu atît mai limpede izbutea să deslușească vocile diferite.

Nu erau însă voci omenești, ci se auzeau ca și cum ar cînta aurul și argintul și toate celelalte metale. Pe urmă apăreau, oarecum îndărătul lor, voci de cu totul alt fel. Voci din depărtări neînchipuite și de o măreție de nedescris. Deveneau tot mai deslușite astfel că Momo auzea acum uneori chiar și cuvinte. Erau cuvinte într-o limbă pe care n-o mai auzise niciodată și totuși o înțelegea. Erau soarele și luna și planetele și toate stelele dezvăluindu-și numele lor cele adevărate. Iar în numele lor era și hotărîrea a tot ce aveau de făcut și cum aveau să conlucreze cu toții pentru a plămăui și a lăsa să se ofilească fiecare dintre minunățiile de flori.

Dintr-o dată Momo înțelese că toate acele cuvinte îi erau destinate *ei!* Întregul univers

pînă la cele mai îndepărtate stele era îndreptat spre ea, ca un singur chip neînchipuit de mare care o privea și îi vorbea!

Fu copleșită de ceva ce era mai mare decît teama.

În aceeași clipă îl zări pe maestrul Ora făcîndu-i semn cu mîna în tăcere. Fetița se repezi spre el, maestrul o luă în brațe și ea își ascunse fața pe pieptul lui. Din nou mîinile lui i se așezară ușoare ca zăpada pe ochi, se întunecă, se lăsă liniștea și se simți ocrotită. Maestrul se întoarce cu ea pe gangul lung.

Cînd se aflară din nou în camera mică printre ceasuri, o culcă pe sofaua cea gingașă.

— Maestre Ora, șopti Momo, n-am știut niciodată că timpul tuturor oamenilor e atît de căuta cuvîntul potrivit și nu-l putea găsi — ...atît de mare, spuse în sfîrșit.

— Ceea ce ai văzut și ai auzit, Momo, răspunse maestrul, n-a fost timpul tuturor oamenilor. N-a fost decît propriul tău timp. În fiecare om există tărîmul unde ai fost tu acum. Nu poate însă ajunge acolo decît cine se lasă purtat de mine. Cu ochii obișnuiți nu poate fi zărit.

— Da' unde am fost eu acum?

— În propria ta inimă, spuse maestrul Ora mîngîind-o blind pe părul zbîrlit.

— Maestre Ora, șopti din nou Momo, am voie să-mi aduc și prietenii la tine?

— Nu, răspunse maestrul, nu se poate încă.

— Cît timp am voie să rămîn la tine?

— Pînă ce simți nevoia să te întorci la prietenii tăi, copilă.

— Am voie să le povestesc ce-au spus stelele?

— Ai voie, dar nu vei fi în stare.

— De ce nu?

— Ar trebui ca mai întii să crească în tine cuvintele potrivite.

— Aș dori însă să le povestesc, tuturor! Aș dori să le pot cînta vocile auzite. Cred că în acest caz totul ar merge spre bine.

— Dacă într-adevăr dorești, atunci trebuie să știi să aștepti, Momo.

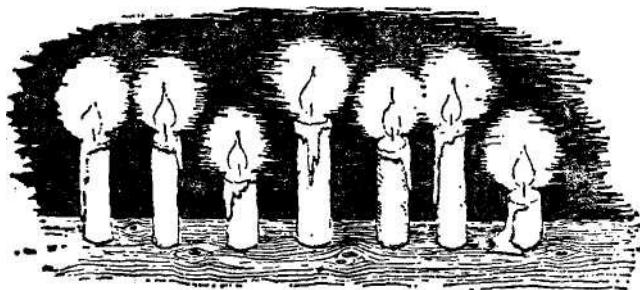
— Mie nu mi-e greu să aștept.

— Să aștepti, fetiço, ca o sămînță care doarme în pămînt timp de un întreg ciclu solar înainte de a putea răsări. Atît va dura pînă ce cuvintele vor fi crescut în tine. Vrei?

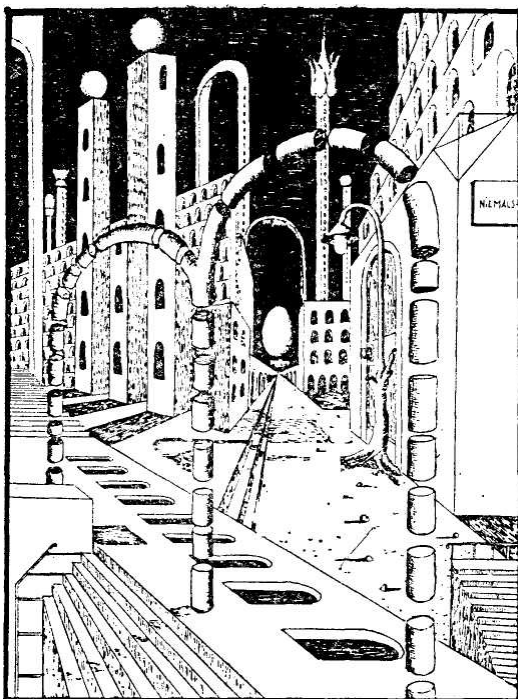
— Da, șopti Momo.

— Atunci dormi, spuse maestrul trecîndu-i mîna peste ochi, adormi!

Momo respiră adînc și fericită adormi.

PARTEA A TREIA FLORILE CLIPELOR

Capitolul al treisprezecelea COLO O ZI ȘI AICI UN AN

Momo se trezi și deschise ochii.

Trecu o vreme pînă ce își dădu seama unde se află. Era zăpăcită regăsindu-se pe treptele de piatră acoperite de iarbă ale vechiului amfiteatru. Nu fusese oare abia cu citeva clipe în urmă la maestrul Ora în casa Niciunde? Cum de ajunsese dintr-o dată aici?

Era întuneric și răcoare. În zarea din răsărit se crăpa de ziuă. Momo tremura de frig și își strînse mai bine pe trup surtucul ei mult prea mare.

Își amintea foarte limpede toate prin cîte trecuse, cutreierarea marelui oraș în timpul nopții pe urmele broaștei țestoase, cartierul cu lumina cea stranie și casele orbitor de albe, ulița Niciînd, sala cu ceasuri nenumărate, ciocolata lichidă și franzeluțele cu miere, fiecare cuvînt în parte al discuțiilor ei cu maestrul Ora precum și ghicitoarea. Înainte de toate își amintea însă de întîmplările de sub bolta de aur. Nu trebuia decît să închidă ochii pentru a revedea minunăția de culori nemaivăzute vreodată a florilor. Iar glasurile soarelui, al lunei și al stelelor încă îi mai răsuna în urechi și chiar atît de limpede încît era în stare să îngîne și melodiile.

În timp ce cînta încetișor, cuvinte luau naștere în ea, cuvinte ce exprimau într-adevăr mireasma florilor precum și culorile lor nemaivăzute vreodată. Cuvintele erau rostite de vocile din amintirea lui Momo — iar cu amintirea însăși se întîmplase o minune! Acum fetița găsea în ea nu numai ceea ce văzuse și auzise ci mai multe și mereu mai multe. Ca dintr-o nesecată fîntînă fermecată apăreau mii și mii de imagini de flori ale clipelor, iar la fiecare floare răsuna noi cuvinte. Momo nu trebuia decît să asculte cu atenție înlăuntrul ei pentru a le repeta, ba chiar a le cînta. Era vorba despre lucruri minunate și tainice și repetînd cuvintele, Momo putea înțelege semnificația lor.

Prin urmare la aceasta se gîndise maestrul Ora cînd spusese că din lăuntrul ei trebuie să crească cuvintele!

Sau nu fusese cumva totul doar un vis? Nu cumva toate nici nu se petrecuseră cu adevărat?

Pe cînd Momo stătea și se gîndea văzu cum jos în rotondă se mișcă ceva. Era o broască țestoasă căutîndu-și tacticos ceva ierburi de ronțait!

Momo se strecură repede pînă jos la ea așezîndu-se alături pe iarbă. Broasca țestoasă ridică o clipă capul, examină fata cu ochii ei negri, bătrîni și apoi se hrăni liniștită mai departe.

— Bună dimineața, broască țestoasă, spuse Momo.

Nici un răspuns nu apărî pe carapacea de pe spinarea broaștei țestoase.

— Tu ai fost cea care m-a dus noaptea trecută la maestrul Ora? întrebă Momo.

Din nou nici un răspuns. Dezamăgită, Momo suspină.

— Păcat, murmură fetița, prin urmare nu ești decît o broască țestoasă obișnuită și nu... ah, am uitat numele, Era un nume frumos dar foarte lung și neobișnuit. Nu l-am mai auzit niciodată mai înainte.

„CASIOPEEA!" apărură dintr-o dată în litere slab luminate pe carapace. Momo descifră cu încintare.

— Da! exclamă bătînd din palme, acesta era numele! Prin urmare totuși ești chiar tu? Ești broasca țestoasă a maestrului Ora, nu-i așa?

„CINE ALTFEL?"

— Atunci de ce nu mi-ai răspuns de la început?

„IMI IAU MICUL DEJUN" apărură scris pe carapace.

— Iartă-mă! răspunse Momo. N-am vrut să te stingheresc. Aș dori numai să știu cum se face că dintr-o dată sînt din nou aci?

„DORINȚA TA" apărură drept răspuns.

— Ciudat, murmură Momo, nu-mi amintesc deloc. Dar tu, Casiopeea? De ce n-ai rămas la maestrul Ora ci ai venit cu mine?

„DORINȚA MEA" scria pe carapace.

— Mulțumesc foarte mult, spuse Momo, e drăguț din partea ta.

„CU PLĂCERE" fu răspunsul. Astfel se părea că broasca țestoasă a încheiat convorbirea căci păși apăsător mai departe pentru a-și continua micul dejun întrerupt.

Momo se așeză pe treptele de piatră bucurîndu-se că-i va revedea pe Beppo, Gigi și pe ceilalți copii. Ascultă muzica ce nu contenise să răsune în lăuntru ei. Deși era singură de tot și nimeni n-o auzea, începu să cînte tot mai tare și mai inimos melodiile și cuvintele auzite în ea. I se părea că și păsările, și greierii și pomii, ba chiar și străvechile pietre o ascultă acum.

N-avea de unde să știe că pentru multă vreme nu avea să mai găsească alți ascultători. N-avea de unde să știe că-și aștepta cu totul zadarnic vechii prieteni, că lipsise foarte multă vreme și că lumea se schimbase între timp.

Cu Gigi Ghidul le-a mers destul de ușor domnilor cenușii.

Totul începuse aproximativ cu un an în urmă, scurtă vreme după ziua în care Momo dispăruse fără urmă, cînd apăruse în ziar un articol despre Gigi. „Ultimul povestitor adevărat de basme" scria acolo. Pe urmă se mai spunea unde și cînd poate fi înfilnit și că el reprezintă o atracție ce nu trebuie scăpată.

După aceea începură să vină tot mai des oameni la vechiul amfiteatru pentru a-l vedea și a-l asculta pe Gigi. Firește că băiatul nu avea nimic împotrivă.

Ca întotdeauna povestea ce-i trecea prin cap iar la sfîrșit colinda cu chipiul său ce se umplea de fiecare dată cu monezi și cu bancnote. În curînd fu angajat de o întreprindere turistică ce-i mai plătea în plus și o sumă fixă pentru dreptul de a-l prezenta ea însăși ca o atracție. Turiștii erau aduși în autobuze și după scurtă vreme Gigi fu nevoit să respecte un adevărat plan orar pentru ca într-adevăr toți cei ce plățiseră pentru acest scop să aibă prilejul să-l asculte.

Momo începu să-i lipsească foarte tare încă de pe atunci căci poveștile lui nu mai aveau aripi, deși tot se mai opunea cu perseverență povestirii de două ori a aceluiași basm, chiar și atunci cînd i se oferă suma îndoită pentru a repeta cite o poveste.

Peste citeva luni nu mai avu nevoie să apară în vechiul amfiteatru și să colinde apoi cu chipiul. Radioul îl angajă și mai tîrziu chiar și televiziunea. Acolo își povestea acum de trei ori pe săptămîină istoriile în fața a milioane de ascultători și cîștiga o mulțime de bani.

Între timp se și mutase din apropierea vechiului amfiteatru într-un cartier cu totul diferit unde locuiau toți bogătașii și celebritățile. Închinase o casă mare și modernă situată într-un parc îngrijit. De asemenea nu se mai numea Gigi ci Girolamo.

Încetase de mult să mai născocască mereu noi povești, ca înainte. Nu mai avea timp pentru așa ceva.

Începu să-și gospodărească economic ideile. Dintr-una singură făcea acum cinci povești diferite. Cînd nici aceasta nu mai fu suficient pentru a răspunde cererii mereu crescînde, într-o bună zi făcu ceva ce n-ar fi trebuit să facă. Istorisi una din poveștile care nu-i aparțineau de-cît lui Momo singură.

Fu înghițită la fel de grăbit ca și toate celelalte și apoi uitată imediat. Se cereau încă multe alte povești de la el. Gigi era atît de amețit de un asemenea ritm încît, fără să mai stea mult pe gînduri, încît divulgă în șir, una după alta, toate poveștile ce fuseseră destinate numai lui Momo. După ce o povestise pe cea din urmă, simți dintr-o dată cît de gol e pe dinăuntru și pustiit, și că acum nu mai poate născoci nimic nou. Era surprinzător că nimeni nu părea să observe aceasta. În orice caz cererea nu fu cu nimic influențată.

De ea se agățase Gigi precum se agață unul ce se înecă de o scîndură. Căci acum doar era bogat și celebru — nu visase întotdeauna să ajungă aici?

Totuși uneori noaptea, culcat în patul său cu plapuma; de puf și îmbrăcată în mătase, i

se făcea dor de cealaltă viață când fusese împreună cu Momo și cu bătrînul Beppo și cu ceilalți copii și cînd mai știa într-adevăr să povestească.

Într-acolo nu mai ducea însă nici un drum căci Momo era și rămînea dispărută. La început Gigi făcuse cîteva încercări serioase pentru a o regăsi dar mai tîrziu nu mai avusese timp. Acum avea trei secretare foarte capabile care încheiau contractele pentru el, lor le dicta poveștile, se ocupau de reclama sa și îi fixau programele și datele, dar un termen pentru căutarea lui Momo nu mai putu fi inclus niciodată.

Nu mai rămăsese decît foarte puțin din vechiul Gigi. Totuși într-o bună zi își adună cît mai rămăsese și se hotărî să se gîndească la sine. Își spuse că acum ajunsese să fie cineva a cărui voce avea greutate și care era ascultat de milioane de oameni. Cine, dacă nu el, ar fi putut spune oamenilor adevărul! Avea de gînd să le povestească despre domni cenușii. Mai avea de gînd să le spună că nu e vorba despre o poveste inventată și că îi roagă pe toți ascultătorii săi să-l ajute în căutarea lui Momo.

Luase hotărîrea într-una din nopțile cînd i se făcuse dor de vechii săi prieteni. Cînd se iviră zorile îl găsiră șezînd la masa sa de lucru pentru a-și face note în vederea planului său. Înainte însă de a fi scris primul cu-vînt sună telefonul. Ridică receptorul, ascultă și încremeni de spaimă.

O voce straniu de lipsită de orice intonație, oarecum cenușie, îi vorbea și totodată simțea cum se răspîndește în el un frig pîrînd să izvorască din măduva oaselor.

– Renunță! spunea vocea. Te sfătuim cu binele.

– Cine e la aparat? întrebă Gigi.

– Știi foarte bine, răspunse vocea. Desigur că nu mai e nevoie să ne prezentăm. E drept că pînă acum n-ai avut încă direct plăcerea să ne întîlnești, dar de mult ne aparții cu totul și cu totul. Îndrăznește să spui că n-ai știut!

– Ce vreți de la mine?

– Nu ne place ceea ce ai hotărît să faci. Fii cuminte și renunță, da?

Gigi își adună toată îndrăzneala.

– Nu, spuse Gigi, nu renunț. Nu mai sînt micul și necunoscutul Gigi Ghidul. Acum sînt un om vestit. Vom vedea dacă puteți să mă înfrunțați.

Glasul rise fără nici o intonație iar lui Gigi începură să-i clănțane dinții.

– Ești un nimeni, spuse glasul. Noi te-am creat. Ești o păpușă de cauciuc. Noi te-am umflat, dar dacă ne superi lăsăm să iasă tot aerul din tine. Nu cumva crezi serios că ceea ce ești acum ți se datorează numai ție și neînsemnatului tău talent?

– Da, așa cred, răspunse răgușit Gigi.

– Bietul, micuțul Gigi, spuse glasul, ești și rămii un fantezist. Mai înainte erau prințul Girolamo sub masca sârmanului coate-goale. Dar acum ce ești? Sârmanul coate-goale Gigi sub masca prințului Girolamo. Totuși ar trebui să ne fii recunoscător căci în definitiv noi am fost cei care ți-am împlinit toate visurile.

– Nu-i adevărat! bîigui Gigi. E o minciună!

– Ce idee! răspunse glasul și rise din nou fără nici o intonație, tocmai tu vrei să ne înveți care-i adevărul? Mai înainte spuneai doar mereu tot felul de fraze frumoase despre ce-i adevărat și ce' nu e. O, nu, bietule Gigi, n-o să-ți meargă deloc bine dacă vei încerca să te referi la adevăr. Cu ajutorul nostru ai ajuns celebru pentru scornelile tale. Pentru adevăruri nu ești însă competent. De aceea trebuie să renunți.

– Ce-ați făcut cu Momo? șopti Gigi.

– Nu-ți mai sparge drăguțul tău căpșor confuz cu problema asta. Pe ea n-o mai poți ajuta – și cu atît mai puțin povestind acum istoriile despre noi. Singurul lucru ce-l vei realiza astfel va fi că frumosul tău succes va dispărea tot atît de repede pe cît a apărut. Desigur că tu singur trebuie să hotărăști. Nu vrem să te împiedicăm să faci pe eroul și să te ruinezi, dacă ții atît de mult. Să nu te aștepți însă din partea noastră că vom ține și în continuare mîinile noastre ocrotitoare peste tine, dacă te arăți atît de nerecunoscător. Nu-ți este cu mult mai plăcut să fii bogat și celebru?

– Ba da, răspunse Gigi cu glasul sugrumat.

– Ei vezi! Prin urmare – nu te mai ocupa de noi, da? Mai bine povestește-le oamenilor în continuare lucrurile ce doresc să le audă de la tine!

– Cum aș putea s-o mai fac? rosti Gigi cu mare efort. Acum cînd știu totul.

– Îți dau un sfat bun. Nu te lăsa atît de tare în serios. N-ai atîta importanță. Privind lucrurile astfel poți foarte frumos să continui ca și pînă acum.

– Da, șopti Gigi privind fix, privind lucrurile astfel...

Pe urmă se auzi un pocnet în receptor iar Gigi închise și el telefonul. Se prăbuși pe tăblia mesei sale mari de lucru ascunzîndu-și obrazul în mîini. Un hohot mut îl zguduia.

Începînd din acea zi Gigi pierduse orice fel de stimă față de sine. Renunță la planul său și continuă ca și pînă atunci, dar în același timp se simțea un șarlatan. În realitate chiar era unul. Mai înainte fantezia lui îl purtase pe căile ei din văzduh iar el o urmase fără nici o grijă. Acum însă mințea!

Știa bine că acum făcea pe piaița, pe măscăriciul publicului, începu să-și urască activitatea. Astfel poveștile lui deveneau tot mai stupide sau sentimentaliste.

Toate acestea nu-i scădeau însă întru nimic succesele, dimpotrivă, se vorbea despre un nou stil și mulți încercau să-l imite. Devenise marea modă. Gigi n-avea însă nici o bucurie. Acum știa doar cui i se datorează totul. Nu ciș-tigase nimic. Pierduse totul.

Totuși gonea mai departe cu automobilul de la o programare la alta, zbura cu avioanele cele mai rapide și dicta neîncetat secretarelor sale, oriunde s-ar fi aflat, vechile povești îmbrăcate într-o haină nouă. După cum se scria în toate ziarele el era „surprinzător de fecund”. Astfel visătorul Gigi se transformase în mincinosul Girolamo.

Domnilor cenușii le fusese cu mult mai greu s-o ducă la capăt cu bătrînul Beppo Măturătorul.

După noaptea cînd dispăruse Momo el ședea în fiecare noapte, de cîte ori era liber de muncă, în vechiul amfiteatru și aștepta. Grija și neliniștea sa creșteau de la o zi la alta. Cînd în sfîrșit nu mai putu să rabde, hotărî să meargă la poliție în pofida obiecțiilor îndreptățite expuse de Gigi.

— Tot e mai bine, își spunea el, s-o bage pe Momo din nou într-un astfel de cămin cu gratii la ferestre decît s-o țină închisă domnii cenușii. În caz că mai e în viață. Dintr-un astfel de cămin a mai evadat o dată și ar putea s-o facă din nou. Poate că aș putea și eu să am grijă ca să nici n-o mai bage acolo, dar în primul rînd trebuie să fie găsită.

Așadar se duse la cel mai apropiat post de poliție situat la marginea orașului. Cîtva timp mai șovăi în fața ușii învîrtindu-și pălăria în mîini, pe urmă se îmbărbătă singur și intră.

— Ce doriți? întrebă polițistul ocupat cu completarea unui formular lung și complicat.

Lui Beppo îi trebui o vreme pînă ce izbuti să spună:

— Trebuie să se fi întîmplat ceva îngrozitor.

— Așa? întrebă polițistul care încă mai scria în continuare, despre ce-i vorba?

— E vorba despre Momo a noastră, răspunse Beppo.

— Un copil?

— Da, o fetiță.

— E copilul dumneavoastră?

— Nu, spuse încurcat Beppo, adică da, dar nu sînt tatăl ei.

— Nu, adică da, spuse supărat polițistul. Al cui copil e? Cine sînt părinții săi?

— Nimeni nu știe, răspunse Beppo.

— Unde-i anunțat copilul?

— Anunțat? întrebă Beppo. Cred că la noi. Cu toții o cunoaștem.

— Prin urmare *nu-i* anunțat, constată suspinînd polițistul. Știți că e interzis? Unde am ajunge? La cine lo-cuiește copilul?

— La ea acasă, răspunse Beppo. adică în vechiul amfiteatru. Acum nu mai locuiește însă acolo. A dispărut.

— Un moment, spuse polițistul. Dacă am înțeles bine locuia pînă acum în ruinele de acolo, de afară o fetiță vagabondă cu numele de... cum ați spus?

— Momo, răspunse Beppo.

Polițistul începu să noteze totul.

— ...cu numele de Momo. Momo și mai cum? Numele întreg, vă rog.

— Momo și atît, spuse Beppo.

Polițistul se scărpină sub bărbie și-l privi întristat pe Beppo.

— Așa nu se poate, dragul meu. Vreau să vă ajut, dar în felul acesta nu se poate redacta un anunț. Spuneți-mi în primul rînd cum vă numiți.

— Beppo, spuse Beppo.

— Și mai cum?

— Beppo Măturătorul.

— Am întreg de nume, nu de ocupație.

— E amîndouă, explică cu răbdare Beppo.

Polițistul puse pe masă tocul și își acoperi fața cu mîinile.

— Doamne Dumnezeule, murmură disperat. De ce trebuia tocmai eu să fiu de serviciu acum.

Pe urmă se îndreptă, își duse umerii spre spate, îi zîmbi încurajator bătrînului și spuse cu blîndețea unei infirmiere:

— Datele personale le putem nota și mai tîrziu. Acum povestiți-mi mai întîi pe rînd ce a fost de fapt și cum s-a întîmplat totul.

— Totul? întrebă șovăitor Beppo.

— Tot ce-i în legătură cu problema, răspunse polițistul. E drept că n-am timp deloc, pînă la prînz trebuie să completez tot maldărul de formulare, sînt la capătul puterilor și al nervilor — totuși nu vă grăbiți și povestiți-mi ce aveți pe inimă.

Se rezemă de spătarul scaunului și închise ochii cu expresia unui martir pus la frigare. În felul său complicat și amănunțit bătrînul Beppo începu să istorisească întreaga poveste, începînd cu apariția lui Momo și însușirile ei neobișnuite și pînă la domnia cenușii de pe haldele de gunoaie unde chiar el trăsese cu urechea.

— Și în aceeași noapte, își încheie povestirea, Momo a dispărut.

Polițistul îl privi lung și îndurerat.

— Cu alte cuvinte, declară într-un tîrziu, a fost odată o fetiță cît se poate de neverosimilă a cărei existență nu poate fi dovedită și care a fost răpită și dusă cine știe unde de către un fel de stafii despre care se știe foarte bine că nici nu există, dar nici aceasta nu-i absolut sigur. Și cu problema aceasta vreți să se ocupe poliția?

— Da, vă rog! spuse Beppo.

Polițistul se aplecă spre el și strigă răstit:

— Ia suflați spre mine!

Beppo nu înțelese porunca, ridică din umeri și pe urmă suflă ascultător spre fața polițistului.

Aceasta adulmecă și clătină capul:

— E clar că nu sînteți beat.

— Nu, murmură Beppo roșindu-se intimidat, nici n-am fost vreodată.

— Atunci de ce-mi povestiți atîtea tîmpenii? întrebă polițistul. Credeți că poliția e atît de idioată încît să creadă basmul cu cocoșul roșu.

— Da, răspunse Beppo cu naivitate.

Atunci polițistul își pierdu cu totul răbdarea. Sări de pe scaun și trînti cu pumnul în formularul lung și complicat.

— Acum mi-ajunge, strigă învinetîndu-se. Ștergeți-o imediat, dacă nu, vă arestez pentru insultă adusă autorităților.

— Iertați-mă, murmură intimidat Beppo, n-am vrut să... voiam să spun...

— Afară! urlă polițistul.

Beppo se întoarse și ieși.

În zilele următoare apăru în diferite alte sedii ale poliției. Scenele desfășurate acolo nu se prea deosebeau de prima. Fu dat afară, fu trimis acasă în mod prietenos, sau fu amînat pentru a scăpa de el.

O dată Beppo nimeri însă un funcționar superior cu mai puțin simț al umorului decît colegii săi. Ascultă întreaga poveste cu fața imobilă, apoi spuse rece:

— Bătrînul acesta e nebun. Va trebui să se constate dacă e și primejdios societății.

Duceți-l în celula de arest.

În celulă Beppo fu nevoit să aștepte o jumătate de zi, pe urmă fu încărcat de către doi polițiști într-o dubă. Trecură cu el prin tot orașul pînă la o clădire mare și albă cu gratii în fața ferestrelor. Nu era vreo închisoare sau altceva asemănător, cum crezuse Beppo la început, ci un spital pentru bolnavi mental.

Aici fu examinat temeinic. Profesorul și infirmierii se purtau prietenos cu el, nu rideau de el și nu-l certau, păreau chiar să fie foarte interesați de povestea lui, căci îl puneau s-o istorisească mereu din nou. Cu toate că nu-î contraziceau niciodată, Beppo avea impresia că nu-l credeau cu adevărat. Nu se dumirea exact ce era cu ei, dar nu-l mai lăsau să plece.

De cîte ori întreba cînd i se va da voie să plece, i se spunea:

— În curînd, dar pentru moment mai avem nevoie de dumneata. Trebuie să înțelegi, cercetările n-au fost încheiate, dar progresează.

Iar Beppo, crezînd că e vorba despre cercetări privind soarta micuței Momo, se hotărî să aibă răbdare.

I se repartizase un pat într-un dormitor mare unde mai dormeau încă mulți alți pacienți. Într-o noapte se trezi și zări în lumina slabă a becului roșu că cineva stătea lîngă patul lui. Mai întîi descoperi doar punctul roșu și scinte-ieter al unui trabuc aprins, pe urmă recunoscu însă și pălăria tare rotundă precum și servieta persoanei din întuneric. Înțelese că era unul din domnii cenușii, i se făcu frig pînă în măduva oaselor și voi să strige după ajutor.

— Tăcere! spuse glasul cenușiu în întuneric, am fost însărcinat să vă fac o propunere.

Ascultați-mă și nu-mi răspundeți decît cînd vă spun eu! Pînă acum ați putut constata oarecum cît de departe ni se extinde puterea. Depinde întru totuși de dumneavoastră dacă vreți să cunoașteți mai mult din ea. E drept că nu ne puteți dăuna întru nimic răspîndind la toată lumea povestea despre noi, totuși nu ne e plăcut. De altfel desigur că aveți completă dreptate presupunînd că mica dumneavoastră prietenă Momo e prizoniera noastră. Renunțați însă la speranța că ar putea fi găsită vreodată la noi. Niciodată nu se va întîmpla așa ceva. Iar prin strădaniile dumneavoastră de a o elibera nu faceți decît ca situația bietului copil să devină mai neplăcută. Trebuie să ispășească pentru fiecare din încercările dumneavoastră, dragul meu. Așadar gîndiți-vă bine în viitor ce faceți și ce spuneți.

Domnul cenușiu pufăi cîteva rotogoale de fum cons-tatînd cu satisfacție efectul cuvintelor sale asupra bătrî-nului Beppo. Căci bătrînul credea fiecare cuvînt.

— Pentru a fi cât mai concis posibil, căci și timpul meu e prețios, continuă domnul cenușiu, vă fac următoarea propunere. Vă restituim copilul cu condiția ca să nu mai pronunțați niciodată vreun cuvânt referitor la noi și la activitatea noastră. În afară de aceasta mai pretindem de la dumneavoastră, ca să spun așa, în chip de taxă de răscumpărare, suma de una sută de mii de ore de timp economisit. Nu vă faceți nici o grijă cu privire la modul cum să ajungeți în posesia sumei de timp, totul e treaba noastră. Dumneavoastră aveți doar misiunea să economisiți timpul. În ce mod, e treaba dumneavoastră. Dacă sînteți de acord vom avea noi grijă ca în decursul următoarelor zile să fiți eliberat de aci. Dacă nu sînteți de acord, rămîneți pentru totdeauna aci iar Momo rămîne pentru totdeauna la noi. Gîndiți-vă. Vă facem această generoasă propunere numai o singură dată, anume acum. Ce spuneți?

Beppo înghiți de două ori în sec, apoi spuse răgușit:

— De acord.

— Foarte înțelept, spuse mulțumit domnul cenușiu, prin urmare să nu uitați: tăcere absolută și o sută de mii de ore. Îndată ce le vom primi o recăpătați pe mica Momo. Procedați cum trebuie.

Cu aceste cuvinte domnul cenușiu părăsi dormitorul. Dîra de fum rămasă în urma lui părea să lucească slab în întunecime ca o luminiță rătăcitoare.

Începînd cu acea noapte Beppo nu-și mai povesti istorioara. Iar dacă era întrebat de ce o povestise mai înainte, ridica trist din umeri. Cîteva zile mai tîrziu fu trimis acasă.

Beppo nu se duse însă acasă, ci de-a dreptul la casa cea mare cu curte unde el și cu colegii săi își primeau de obicei măturile și roabele. Își luă mătura, plecă cu ea în orașul cel mare și începu să măture.

Dar nu mai mătura ca mai înainte, la fiecare pas o respirație și la fiecare respirație o mișcare cu mătura, ci acum muncea în grabă și fără dragoste de muncă și numai pentru a cîștiga ore. Știa cu o dureroasă limpezime că astfel își reneagă și-și trădează cele mai profunde convingeri, ba chiar întreaga sa viață de pînă atunci, îmbolnăvinduo-se de scirbă față de modul cum proceda. Dacă ar fi fost vorba numai de el, ar fi preferat să moară de foame decît să se trădeze pe sine. Era însă vorba de Momo, pe care trebuia s-o răscumpere și acesta era singurul mod la care se pricepea pentru a economisi timpul.

Mătura ziua și noaptea fără a se duce vreodată acasă. Cînd îl doboră istovirea se așeza pe o bancă dintr-un parc sau mai simplu pe o bordură de trotuar și ațipea cîte puțin. Apoi tresărea din somn după scurt timp și mătura mai departe. La fel de grăbit mai înghițea între timp cîte ceva de mîncare. Nu se mai întoarse la coliba sa de lîngă amfiteatru.

Mătură săptămîni de-a rîndul și luni de-a rîndul. Sosi toamna și sosi și iarna. Beppo mătura.

Veni primăvara și din nou vara. Beppo nici nu-și dădu seama, căci mătura și tot mătura pentru a economisi cele o sută de mii de ore pentru răscumpărare.

Oamenii din marele oraș n-aveau vreme să-l bage în seamă pe micuțul bătrîn. Iar puținii care totuși îl priveau își atingeau fruntea cu degetul în spatele lui cînd zorea gîfîind pe lîngă ei mînuindu-și mătura ca și cum ar fi fost o problemă de viață și de moarte. Nu era însă nimic nou pentru Beppo ca oamenii să-l considere țicnit așa că nu le dădea nici o atenție.

Numai dacă cineva îl întreba uneori de ce se grăbește atît de tare, își întrerupea pentru o clipă lucrul, îl privea cu teamă și trist pe celălalt și își ducea degetul la buze.

Pentru domnii cenușii cea mai grea misiune a fost să-i facă pe copiii prieteni cu Momo să urmeze planurile lor. După dispariția lui Momo copiii se adunaseră totuși în vechiul amfiteatru de cîte ori aveau posibilitatea. Născociseră mereu jocuri noi, cîteva lăzi vechi și cutii le erau de ajuns pentru a întreprinde în ele miraculoase călătorii în lumea întregă sau pentru a construi din ele cetăți și castele. Își făureau planuri și își spuneau povești în continuare, într-un cuvînt se purtau ca și cum Momo ar mai fi fost printre ei. În mod surprinzător astfel se dovedise că totul era aproape ca și cum ea ar fi fost într-adevăr încă acolo.

Pe lîngă aceasta copiii nu se îndoiseră nici o clipă că Momo se va întoarce. Nu se discutase niciodată chestiunea, dar nici nu era nevoie. Convingerea neexprimată îi lega pe copii între ei. Momo făcea parte din ei și reprezenta centrul lor tainic, indiferent dacă era acolo sau ba.

Împotriva acestui fapt domnii cenușii nu fuseseră în stare să lupte.

Dacă nu erau în stare să-i influențeze direct pe copii pentru a-i desprinde de Momo, trebuiau s-o facă pe ocolite, prin intermediul adulților care aveau dreptul de ho-tărîre asupra copiilor. Se înțelege că nu toți adulții, ci cei potriviți pentru a le fi complici și care, din păcate, nu erau puțini la număr. În plus domnii cenușii foloseau acum împotriva copiilor propriile lor arme.

Unii dintre localnici își amintiră dintr-o dată de cortegiul copiilor, de lozincile și pancartele lor.

— Trebuie să întreprindem ceva, se spunea, nu se poate ca tot mai mulți copii să rămînă neîngrijiți. Părinților nu li se poate reproșa nimic căci viața modernă nu le lasă timpul

necesar pentru a se ocupa de copiii lor. Administrația orașului e cea care ar trebui să aibă grijă de ei...

— Nu se poate admite, spuneau alții, ca desfășurarea fără piedici a circulației pe străzi să fie primejduită de către copii vagabonzi. Creșterea numărului accidentelor pricinuite pe străzi datorită copiilor costă tot mai mulți bani ce ar putea fi cheltuiți mai rațional în alte scopuri.

— Copiii nesupravegheați, mai spuneau alții, decad sub aspect moral și devin răufăcători. Administrația orașului trebuie să aibă grijă ca astfel de copii să fie prinși. Trebuie să înființate instituții unde să fie crescuți pentru a ajunge membri folositori societății și să devină capabili de muncă.

Iar alții erau de următoarea părere:

— Copiii reprezintă materialul uman al viitorului, iar viitorul va fi epoca reactoarelor și a creierelor electronice. Va fi necesară o întreagă armată de specialiști și muncitori calificați pentru a lucra cu toate acele mașini, dar în loc de a pregăti pe copiii noștri pentru lumea de mâine, mai îngăduim încă să-și irosească mulți dintre ei ani întregi din timpul lor prețios cu jocuri inutile. E o rușine pentru civilizația noastră și o crimă față de viitoarea omenire!

Asemenea cuvinte îi convingeau într-un tot pe eco-nomisitorii de timp. Deoarece erau foarte mulți din ei în marele oraș, izbutiră într-un timp destul de scurt să convingă administrația orașului să întreprindă ceva pentru copiii nesupravegheați.

Așadar au fost înființate în toate cartierele așa numitele „Depozite de copii”. Erau case mari unde trebuiau să fie aduși copiii de care nimeni nu avea timp să se ocupe și de unde puteau fi ridicați din nou în funcție de posibilități.

S-a interzis riguros ca vreun copil să se mai joace pe stradă sau într-o zonă verde sau oriunde în altă parte. Dacă un copil era totuși prins că se joacă în aer liber apărea imediat cineva și-l ducea la cel mai apropiat depozit de copii. Iar părinții copilului erau puși la o amendă considerabilă.

Nici prietenii lui Momo nu scăpaseră de noua reglementare. Fuseseră despărțiți după cartierul de unde proveneau, fiind băgați în diferite depozite de copii. Firește că nici nu mai putea fi vorba ca acolo să li se îngăduie să-și nascocască ei înșiși jocurile. Supraveghetorii erau cei ce le prescriau jocurile și erau numai dintre acelea prin care puteau învăța câte ceva folositor. E drept că în același timp uitau alte lucruri și anume, să se bucure, să se entuziasmeze și să viseze.

Treptat fețele copiilor căpătau o înfățișare de mici economisitori de timp. Morocănoși, plictisiți și dușmănoși făceau ceea ce li se cerea. Iar dacă uneori rămâneau totuși nesupravegheați, nu le mai venea în minte nimic ce ar fi putut face.

Singurul lucru la care se mai pricepeau după toate acelea era să facă zgomot — dar firește nu era un zgomot vesel, ci unul furios și rău.

Domnii cenușii nu veneau la copii. Rețeaua țesută de ei peste marele oraș era acum deasă și, după câte se părea, indestructibilă. Nici chiar copiii cei mai isteți nu izbuteau să se strecoare printre ochiurile ei. Planul domnilor cenușii fusese îndeplinit. Totul fusese pregătit pentru întoarcerea lui Momo.

Începând de atunci vechiul amfiteatru rămăsese gol și părăsit.

Așadar acum Momo ședea pe treptele de piatră așteptându-și prietenii. De când se întorsese stătuse astfel în așteptare toată ziua. Nu venise însă nimeni. Nimeni.

Soarele cobora către apus. Umbrele creșteau și se făcea frig.

Într-un târziu Momo se ridică. Îi era foame, căci nimeni nu se gândise să-i aducă ceva de mâncare. Niciodată nu se mai întâmplase așa ceva. Se părea că pînă și Gigi și Beppo uitaseră azi de ea. Momo credea însă că fără îndoială totul nu era decît o omisiune, vreo întâmplare neplăcută ce va fi lămurită a doua zi.

Coborî pînă la broasca țestoasă care se și retrăsese sub carapace pentru a se culca. Momo se lăsă jos lingă ea și bătu sfios cu degetul îndoit în carapacea din spinarea ei. Broasca țestoasă își scoase capul și o privi pe Momo.

— Iartă-mă te rog, spuse Momo, îmi pare rău dacă te-am trezit, dar n-ai putea să-mi spui de ce n-a venit azi toată ziua nici unul din prietenii mei?

Pe carapace apărură cuvintele: „NU MAI E NICI UNUL”.

Momo citi dar nu înțelese ce-ar putea însemna.

— Ei bine, spuse încrezătoare fetița, miine se va lămuri totul. Miine vor veni cu siguranță prietenii mei.

„NICIODATĂ” fu răspunsul.

Momo privi o vreme țintă la literele slab luminate.

— Ce vrei să spui? întrebă speriată în șfîrșit. Ce s-a întâmplat cu prietenii mei?

„PLECAȚI” citi fetița.

Făcu din cap semn că nu și tpsuse încetișor:

— Nu. Nu se poate. Cu siguranță că te înșeli, Casio-pee. Abia ieri au fost cu toții aci

pentru marea adunare din care n-a mai ieșit nimic.

„AI DORMIT MULT TIMP” fu răspunsul.

Momo își aminti că maestrul Ora îi spusese că trebuie să doarmă timp de un întreg ciclu solar precum o sămânță în pământ. Fusese de acord fără a se gândi cât timp ar putea dura. Acum începea însă să bănuiască.

— Cît de mult timp? întrebă în șoaptă.

„UN AN ÎNTREG”

Lui Momo îi trebui cîtva timp pînă să priceapă răspunsul.

— Dar Beppo și Gigi, băigui fata în sfîrșit, ei doi mă așteaptă încă cu siguranță!

„NU MAI E NIMENI” scria pe carapace.

— Cum se poate? lui Momo îi tremurau buzele. Nu se poate să fi dispărut totul — tot ce a fost...

Încet apăru pe spinarea lui Casiopeea cuvîntul „DISPĂRUT”.

Pentru prima dată în viață Momo resimți puternic ce înseamnă acest cuvînt. Inima îi fu grea ca niciodată mai înainte.

— Dar eu, murmură descumpănită, eu mai sînt doar aci...

Ar fi dorit să plîngă dar nu putea.

După o vreme simți că broasca țestoasă o atinge de piciorul desculț.

„SÎNT EU CU TINE” scria pe carapace.

— Da, spuse Momo zîbind curajos, ești tu cu mine, Casiopeea. Și mă bucur că ești. Hai să ne culcăm.

Ridică în brațe broasca țestoasă și o duse în camera ei, strecurîndu-se prin crăpătura din zid. În lumina apusului de soare Momo văzu că totul era precum lăsase ea. (Beppo făcuse ordine în cameră.) Peste tot era însă un strat gros de praf și pinze de păianjen.

Pe măsuta din scînduri de lăzi era o scrisoare sprijinită de o cutie de tinichea. Scrisoarea era de asemenea acoperită cu pinze de păianjen.

„Către Momo” scria pe plic.

Inima lui Momo începu să bată mai repede. Nu mai primise niciodată vreo scrisoare. O luă în mînă privind-o din toate părțile, pe urmă rupse plicul, scoase un bilet și citi:

„Dragă Momo, eu m-am mutat. Dacă te întorci te rog să mă anunți imediat. Îmi fac multe griji din pricina ta. Îmi lipsești foarte mult. Sper că nu ți s-a întimplat nimic rău. Dacă ți-e foame te rog să te duci la Nino. Îmi trimite socoteala și eu plătesc tot. Prin urmare mănîncă cît vrei, auzi? Nino îți va spune tot. Iubește-mă mereu! Și eu te iubesc mereu!

Pentru totdeauna al tău

Gigi.”

Dură multă vreme pînă ce Momo silabisi scrisoarea, deși era evident că Gigi își dăduse multă silință să scrie frumos și clar. Cînd termină într-un tîrziu cu descifrarea scrisorii se stinse și ultima licărire de lumină a zilei.

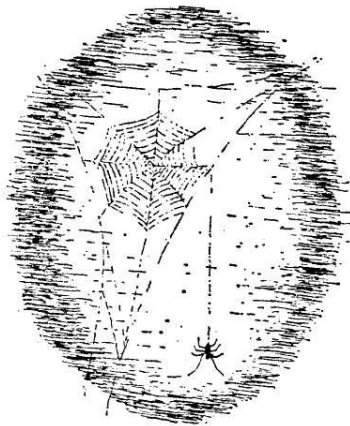
Acum Momo era consolată.

Ridică broasca țestoasă și o așeză lîngă ea pe pat. În timp ce se învelea în plapuma plină de praf spuse încetișor:

— Vezi, Casiopeea, că nu sînt singură.

Se părea însă că broasca țestoasă a și adormit. Iar Momo care citind scrisoarea îl văzuse pe Gigi aievea înaintea ochilor nu se gândi nici o clipă că scrisoarea stătea acolo de aproape un an.

Își lipi obrazul de hîrtie. Acum nu-i mai era frig.

Capitolul al paisprezecelea
PREA MULT DE MÎNCARE ȘI PREA PUȚINE RĂSPUNSURI

A doua zi spre prînz Momo își luă broasca țestoasă sub braț și porni pe drumul ce ducea spre micul local al lui Nino.

— Ai să vezi, Casiopeea, spuse fetița, acum se va lămuri totul. Nino știe unde se află Gigi și Beppo. Pe urmă ne ducem să adunăm și copiii și vom fi din nou cu toții împreună. Poate că Nino și soția lui vin și ei cu noi împreună cu toți ceilalți. Cu siguranță că-ți vor place mult toți prietenii mei. Poate că diseară facem o mică serbare. Am să le povestesc despre flori și despre muzică și despre maestrul Ora și despre toate. Ah, mă bucur de pe acum să-i revăd pe toți. În primul rînd mă bucur însă de o masă bună. Știi că mi-e tare foame.

Astfel sporovăia veselă. Mereu punea mîna pe scrisoarea lui Gigi ce-o purta cu sine vîrită în buzunarul hainei. Broasca țestoasă o privea doar cu ochii ei străvechi dar nu-i răspundea nimic.

Mergînd, Momo începu să fredoneze și apoi chiar să cînte. Din nou erau melodiile și cuvintele vocilor răsunînd în amintirea ei la fel de deslușit ca și cu o zi mai înainte. Momo știa acum că nu le va pierde niciodată.

Pe urmă se întrerupse însă brusc. În fața ei se afla localul lui Nino. În prima clipă Momo gîndi că a greșit drumul. În locul casei vechi cu tencuiala pătată de ploii și cu micul umbrar în fața porții acum era acolo o cutie lungă de beton cu geamuri mari pe întreaga parte dinspre stradă. Strada însăși fusese asfaltată și o mulțime de automobile treceau pe ea. Pe partea opusă apăruse o mare benzinărie iar în apropiere o uriașă clădire cu birouri. În fața noului local erau parcate multe vehicule iar pe ușa de intrare strălucea cu litere mari inscripția:

RESTAURANT RAPID „LA NINO”

Momo intră și în primul moment fu dezorientată. De-a lungul peretelui cu ferestre erau înșirate multe mese cu tăblii mititele cocoțate pe picioare lungi, încît arătau ca un fel de ciuperci ciudate. Erau atît de înalte încît un om matur putea mîncă stînd în picioare. Scaune nu mai existau.

De cealaltă parte a sălii era o lungă barieră din vergele metalice strălucitoare, un fel de gard. În spatele lui se înșirau la mică distanță cutii lunguiețe din sticlă unde se găseau sandvișuri cu șuncă și brînză, cîrnăciori, farfurii cu salate, budinci, prăjituri și tot felul de alte lucruri necunoscute lui Momo.

Toate acestea Momo nu le putu zări decît cu încetul căci sala era plină ochi de oameni căroră se părea că fetița le stă mereu în drum, indiferent unde pășea, era mereu împinsă la o parte și îmbrîncită ca să treacă înainte. Cei mai mulți duceau tăvi cu farfurii și sticle pe ele încercînd să-și cucerească un loc lîngă măsuțe. În spatele celor ce se și aflau acolo mîncînd la rezeală așteptau mereu alții grăbiți să le ia locul. La unele măsuțe se isca un schimb de cuvinte minioase între cei ce așteptau și cei ce mîncău. În general făceau cu toții o impresie destul de nemulțumită.

Între gîrdulețul metalic și cutiile de sticlă înainta foarte încet o coadă de oameni. Din loc în loc, fiecare își lua cîte o farfurie sau o sticlă și un pahar de carton din cutiile de sticlă.

Momo era uimită. Prin urmare aci fiecare putea să-și ia tot ce voia! Nu putea vedea pe nimeni care să fi împiedicat oamenii sau cel puțin să fi cerut bani de plată. Poate că aci totul era gratuit! Ar fi fost o explicație pentru înghesuiala celor mulți.

După o vreme Momo izbuti să-l zărească de departe pe Nino. Ascuns de șirul lung de oameni ședea la capătul rîndului cutiilor de sticlă în fața unei case la care bătea neîntrerupt, primind bani și dînd restul. Prin urmare la el plăteau oamenii! Datorită gîrdulețului metalic fiecare era condus astfel încît nu putea ajunge la măsuțe fără să fie obligat să treacă prin fața lui Nino.

— Nino! strigă Momo încercînd să treacă înghesuindu-se printre oameni. Făcea semne cu scrisoarea lui Gigi, dar Nino n-o auzea. Casa făcea prea mult zgomot și îi solicita întreaga atenție.

Momo își luă inima în dinți, se urcă peste gîrduleț și se îmbulzi prin coadă căutînd să ajungă la Nino. Deoarece cîțiva oameni începură să ocărăscă ridicîndu-și vocea, Nino își aruncă și el privirea.

Văzînd-o pe Momo îi dispăru dintr-o dată expresia de proastă dispoziție.

— Momo! strigă radios, exact ca mai înainte, te-ai întors! Ce surpriză!

— Circulați! strigau oamenii din coadă. Copilul să treacă la rînd ca și noi. Nu-i voie să treci peste rînd! Ce plod obraznic!

— O clipă! strigă Nino ridicîndu-și împăciuitoare mîi-nile, vă rog puțină răbdare!

— Așa poate veni oricine! strigă unul din coada celor ce așteptau. Treceți înainte, treceți înainte! Copilul are mai mult timp decît noi.

— Gigi plătește totul pentru tine, Momo, îi șopti grăbit Nino fetiței, așa că poți să-ți iei de mâncare tot ce vrei. Așază-te însă la rînd ca și ceilalți. Îi auzi doar!

Mai înainte ca Momo să fi putut întreba ceva, fu împinsă la o parte de oamenii din coadă. Nu-i rămase altceva de făcut decît să procedeze la fel cu toți ceilalți. Se așeză la capătul cozii și luă dintr-un raft o tavă și dintr-o cutie mare un cuțit, o furculiță și o lingură. Apoi fu împinsă mai departe încet, pas cu pas.

Deoarece avea nevoie de amîndouă mîinile ca să ducă tava, o așeză pe Casiopeea pe tavă. În trecere își scotea din loc în loc cîte ceva din cutiile de sticlă așezînd mîncă-rurile în jurul broaștei țestoase. Momo era oarecum zăpăcită de totul, așa că rezultă o combinație destul de ciudată. O bucată de pește prăjit, o felie de pîine unsă cu marmeladă, un cîrnăcior, un mic pateu și un pahar de carton cu limonadă. La mijlocul tăvii, Casiopeea preferase să se retragă cu totul sub carapace fără a-și da vreo părere.

Cînd Momo ajunse în sfîrșit la casă, îl întrebă repede pe Nino:

— Știi unde-i Gigi?

— Da, spuse Nino, Gigi al nostru a ajuns celebru. Cu toții sîntem foarte mîndri de el căci în definitiv e unul dintre ai noștri! Apare des la televiziune și vorbește de asemenea la radio. Iar în ziare scrie mereu cîte ceva despre el. De curînd au venit chiar și la mine doi reporteri ca să le povestesc despre vremurile de mai înainte. Le-am spus povestea cum o dată Gigi...

— Înaintați la casă! strigară cîteva voci din coadă.

— Și de ce nu mai vine? întrebă Momo.

— Ah, știi, șopti Nino care începuse să dăvină puțin nervos, acum nu mai are timp. Are de făcut lucruri mai importante și de altfel la vechiul amfiteatru în orice caz nu mai e nimic.

— Ce se întîmplă acolo? strigară mai multe voci supărate de la capătul cozii. Credeți că vrem să stăm aci o veșnicie?

— Unde locuiește el acum? se interesă perseverentă Momo.

— Undeva pe Dealul Verde, răspunse Nino, se spune că are acolo o vilă frumoasă cu un parc în jurul ei, dar te rog să treci acum mai departe.

În realitate Momo nu voia să treacă mai departe căci avea încă multe, multe întrebări de pus, totuși fu împinsă înainte. Se duse cu tava ei la o măsuță-ciupercă și după o scurtă așteptare apucă un loc. E drept că măsuța era prea înaltă pentru ea încît abia ajungea cu nasul la tăblie.

Cînd își împinse tava pe masă cei, din jur priviră cu fețele scîrbite la broasca țestoasă.

— Nemaipomenit, spuse Unul către vecinul său, ce ești obligat să vezi în ziua de azi!

Iar celălalt mormăi:

— Ce vreți — tineretul de azi!

Încolo nu mai spuseră nimic și nu-i mai dădură nici o atenție lui Momo. Totuși mîncatul se dovedi destul de anevoios pentru ea deoarece nu prea izbutea să privească în farfurie. Însă fiindcă era foarte flămîndă înghiți totul pînă la ultima fărîmă.

Era sătulă dar mai voia neapărat să afle ce se întîmplase cu Beppo. Așadar se mai așeză o dată la coadă. Deoarece se temea că oamenii se vor supăra din nou pe ea dacă stă doar degeaba la rînd, își mai luă încă o dată în trecere diferite mîncăruri din cutiile de sticlă.

Cînd ajunse în sfîrșit iar la Nino, îl întrebă:

— Unde e Beppo Măturătorul?

— Te-a așteptat multă vreme, îi explică în mare grabă Nino deoarece se temea de noi supărări din partea clienților. Își inchipuia că ți s-a întîmplat ceva îngrozitor. Povestea mereu ceva despre domnii cenușii dar nu-mi mai amintesc ce anume. Îl cunoști doar, din totdeauna a fost cam trăsînit.

— Hei, voi acolo în față! strigă cineva din coadă, ați adormit?

— Imediat, domnule! îi strigă Nino.

— Și pe urmă? întrebă Momo.

— Pe urmă a înfuriat toată poliția, continuă Nino tre-cîndu-și nervos mîna peste obraz.

Cerea ca ei să te caute neapărat. După cîte știu l-au dus pînă la sfîrșit la un fel de sanatoriu. Mai multe nu știu nici eu.

— Ei drăcie! strigă acum o voce furioasă din coadă, ce-i aici, un restaurant rapid sau o sală de așteptare? Aveți o reuniune de familie acolo în față sau ce?

— Întucîtva! strigă rugător Nino.

— Mai e închis acolo? întrebă Momo.

— Nu cred, răspunse Nino, se spune că i-au dat drumul nefiind periculos.

— Bine, dar atunci unde-i acum?

— N-am nici o idee, crede-mă, Momo. Te rog mult, treci înainte acum.

Din nou Momo fu împinsă mai departe de către oamenii care se îmbulzeau din spate. Iar se duse la una din măsuțele-ciupercă, așteptă pînă apucă un loc și se îndopă cu mîncarea de pe tavă. De data aceasta îi plăcu mult mai puțin. Gîndul de a lăsa mîncarea acolo nici nu-i trecu fetiței prin minte. Acum mai dorea să afle ce se întîmplase cu copiii care mai înainte veneau mereu s-o vadă. N-avea încotro, trebuia să se așeze din nou în șirul celor ce așteptau,

să treacă pe lângă cutiile din sticlă și să-și umple tava cu mâncare pentru ca oamenii să nu se supere pe ea.

În sfârșit ajunse din nou la Nino, la casă.

— Dar copiii? întrebă Momo. Ce-i cu ei?

— Acum totul s-a schimbat, explică Nino a cărui frunte se acoperi de transpirație văzînd-o din nou pe Momo. Nu pot să-ți explic acum, vezi bine cum merg lucrurile aici.

— De ce nu mai vin acum la mine? stăruî încăpățînată Momo cu întrebările.

— Toți copiii de care nimeni nu poate avea grijă sînt acum duși la depozite de copii. Nu mai e voie să rămînă copiii de capul lor fiindcă... Într-un cuvînt, administrația are acum grijă de ei,

— Grăbiți-vă, trîncănitorilor de acolo de la casă! strigau iar voci din coadă. Vrem și noi să ajungem odată să mîncăm.

— Prietenii mei? întrebă neîncrezătoare Momo. Au vrut ei într-adevăr una ca asta?

— Nici nu i-a întrebă rumeni, răspunse Nino agitîndu-și nervos mîinile peste clapele casei. Copiii nu pot hotărî singuri în asemenea chestiuni. S-a avut grijă ca să dispară de pe străzi. E lucrul cel mai important, nu-i așa?

Momo nu răspunse nimic ci îl privi cercetător pe Nino ceea ce îl zăpăci cu totul.

— La naiba! strigă din nou o voce iritată din fundul sălii. Îți vine să-ți iei cîmpii văzînd cum se pierde vremea azi aici. Trebuie neapărat să stați acolo la o parolă plăcută?

— Ce să mă fac eu acum fără prietenii mei? întrebă încetișor Momo.

Nino ridică din umeri frămîntîndu-și degetele.

— Momo, spuse Nino respirînd adînc ca unul care se străduie să se stăpînească cu forța, fii înțelegătoare și mai vino altădată, crede-mă că acum n-am timp să mă sfătuiesc cu tine ce să faci în viitor. Știi bine că aici poți mîncă întotdeauna. Dacă aș fi în locul tău m-aș duce și eu la un astfel de depozit de copii unde ai o ocupație și ești îngrijită și pe deasupra mai și înveți cite ceva. Te vor duce în orice caz acolo dacă te plimbi așa singură prin lume.

Din nou Momo nu spuse nimic ci-l privi numai pe Nino. Mulțimea celor ce se înghesuiau din spatele ei o împinse mai departe. Se duse automat la una din măsuțe și la fel de automat înghiți și a treia masă de prînz, deși abia îi intra în gît avînd un gust de carton și de talaj. După aceea i se făcu greață.

O luă pa Casiopeea sub braț și ieși în tăcere fără să-și întoarcă măcar capul.

— Hei, Momo, strigă Nino după ea zărînd-o în ultimul moment, așteaptă puțin! Nici nu mi-ai povestit pe vinde ai fost între timp!

Pe urmă se îmbulziră însă cei care veneau la rînd și el începu din nou să bată clapele la casă, încasa banii și dădea restul. Surîsul de pe fața lui dispăruse de mult.

— Multă mâncare, spuse Momo către Casiopeea cînd ajunseseră din nou la vechiul amfiteatru, multă nuncare am căpătat într-adevăr, chiar mult prea multă. Totuși am senzația că nu sînt sătulă.

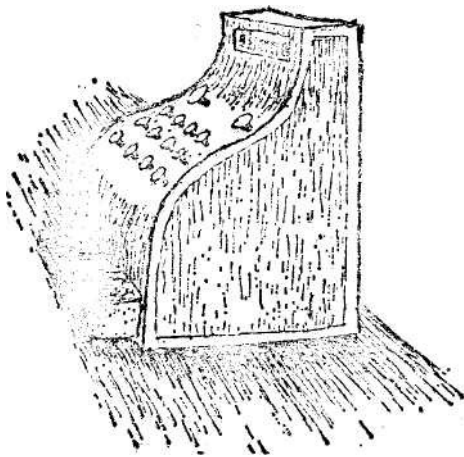
După cîtva timp mai adaugă:

— Nici n-aș fi putut să-i povestesc lui Nino despre flori și despre muzică.

După ce mai trecu din nou cîtva timp mai spuse:

— Mîine ne ducem *însă* să-l căutăm pe Gigi. O să-ți placă cu siguranță, Casiopeea. Ai să vezi.

Pe spinarea broaștei țestoase nu apărură decît un mare semn de întrebare.

GĂSIT ȘI PIERDUT

A doua zi Momo porni dis-de-diminează pentru a căuta locuința lui Gigi. Firește că luă și broasca țestoasă cu ea. Știa unde se află Dealul Verde. Era un cartier de vile foarte depărtat de zona unde se găsea vechiul amfiteatru. Se găsea în apropierea cartierului cu clădirile noi și uniforme, deci tocmai de cealaltă parte a marelui oraș.

Era un drum lung. E drept că Momo era obișnuită să umble desculță dar când ajunse într-un târziu la Dealul Verde picioarele o dureau totuși.

Se așeză la marginea unui șanț pentru a se odihni un moment.

Era într-adevăr un cartier foarte distins. Aici străzile erau largi, foarte curate și aproape goale de oameni. În grădinile de după zidurile înalte și grilajele de fier, pomi bătrâni își înălțau vîrfurile către cer. Casele din grădini erau de cele mai multe ori clădiri lunguiețe din sticlă și beton cu acoperișurile plane. Gazoanele bine tunse din fața caselor erau de un verde crud și invitau de-a dreptul să faci tumbe pe ele. Nicăieri nu se vedea însă careva plimbîndu-se prin grădină sau jucîndu-se pe iarbă. Probabil că proprietarii nu aveau timp pentru așa ceva.

— Dacă aș ști numai, îi spuse Momo broaștei țestoase, cum pot afla acum unde locuiește Gigi.

„VEI ȘTI ÎNDATĂ” scria pe spinarea broaștei țestoase.

— Așa crezi tu? întrebă plină de speranță Momo.

— Hei, nespălato, spuse dintr-o dată un glas lângă fetiță, ce cauți aci?

Momo se întoarse. Văzu un bărbat cu o ciudată vestă în dungi.

Momo nu știa că valeții celor bogați purtau asemenea veste. Se ridică și spuse:

— Bună ziua. Caut locuința lui Gigi. Nino mi-a spus că acum locuiește pe aci.

— A cui casă o cauți?

— A lui Gigi Ghidul, E prietenul meu.

Omul cu vesta vărgată privi neîncrezător copilul. Poarta grădinii rămăsese puțin crăpată în spatele lui și Momo putu să-și arunce o privire înăuntru. Văzu o peluză întinsă unde se jucau cițiva ogari și un havuz clipocind. Pe un pom plin de flori ședea o pereche de păsuni.

— Oh! exclamă Momo cu admirație, ce pasări frumoase!

Voi să între pentru a le privi din apropiere, dar omul cu vesta o reținu apucînd-o de guler.

— Stai pe loc! spuse omul. Ce-ți vine în minte, ne-spălato!

Apoi îi dădu drumul fetiței și își șterse mîna cu batista ca și cum ar fi atins ceva dezgustător.

— Toate acestea sînt ale tale? întrebă Momo arătînd dincolo de poartă.

— Nu, spuse omul cu vesta parcă și mai urîcios, dar acum cară-te! N-ai ce căuta aici!

— Ba da, îl asigură apăsat Momo, trebuie să-l caut pe Gigi Ghidul. Căci el mă așteaptă.

Nu-l cunoști?

— Pe aici nu sînt ghizi, răspunse omul cu vesta și îi întoarse spatele.

Întră în grădină și voi să închidă poarta, cînd în ultimul moment păru că-i mai trece ceva prin minte.

— Nu cumva vrei să spui Girolamo, vestitul povestitor?

— Ba da, chiar Gigi Ghidul, răspunse bucuroasă Momo, așa îl cheamă. Știi unde-i locuința lui?

— Într-adevăr te așteaptă? se interesă omul.

— Da, spuse Momo, sigur de tot. E prietenul meu și plătește tot ce mînînc eu la Nino.

Omul cu vesta ridică din sprîncene și clătină din cap.

— Ce ți-e și cu artiștii! spuse acru. Ce capricii neașteptate pot avea uneori! Dacă crezi într-adevăr că el ține la vizita ta: casa lui e ultima pe stradă, sus de tot.

Poarta grădinii se închise trîntindu-se.

„MAIMUȚOIULE” scria pe carapacea Casiopeei dar literele se stinseră imediat.

Ultima casă de pe stradă, sus de tot, era înconjurată de un zid mai înalt de un stat de om. La fel ca și cea de la omul cu vestă, poarta grădinii era de fier astfel încît nu se putea privi înăuntru. Nicăieri nu putea fi găsit vreun buton de sonerie sau vreo firmuliță cu un nume.

— Aș vrea să știu, spuse Momo. dacă aici e într-adevăr noua casă a lui Gigi. De fapt nici nu i se potrivește.

„TOTUȘI ESTE” scria pe spinarea broaștei țestoase.

— De ce e totul atît de încuiat? întrebă Momo. Aci nu pot intra.

„AȘTEAPTĂ” apăru drept răspuns.

— Ei bine, spuse suspinînd Momo, poate că trebuie să aștept mult și bine. De unde să știe Gigi că sînt aci afară — dacă el e cumva înăuntru.

„VINE ÎNDATĂ” se putea citi pe carapace.

Prin urmare Momo se așeză drept în fața porții aștep-tînd cu răbdare. Multă vreme nu se petrecu nimic, iar Momo începu să se gîndească la posibilitatea ca broasca țestoasă să se fi

înșelat și ea o dată.

— Ești într-adevăr sigură de tot? o întrebă după un timp.

În locul vreunui răspuns așteptat, apăru pe carapace cuvântul: „ADIO”.

Momo se sperie:

— Ce vrei să spui, Casiopeea? Vrei să mă părăsești din nou? Ce ai de gând?

„PLEC SĂ TE CAUT” fu explicația încă și mai enigmatică a broaștei țestoase.

În aceeași clipă poarta se deschise brusc și un automobil lung și elegant tișni în plină viteză ieșind afară. Momo abia izbuti să se salveze sărind înapoi și căzu.

Automobilul mai goni o mică distanță, apoi frână încet roțile scrișniră. O ușă se deschise brusc și Gigi sări afară.

— Momo! strigă întinzându-și brațele. Iat-o chiar pe micuța mea Momo!

Momo sărise în picioare și alergă spre el, Gigi o prinse în brațe ridicînd-o în aer, o sărută de sute de ori pe amîndoi obrajii topăind cu ea pe stradă.

— Te-ai lovit? o întrebă cu răsufierea tăiată, dar nici nu așteptă să audă ce spune ea, ci vorbi agitat mai departe, îmi pare foarte rău că te-am speriat, dar mă grăbesc foarte tare, înțelegi? Iar am întirziat. Unde mi-ai fost tot timpul? Trebuie să-mi povestești totul. Nici n-am mai crezut că te întorci vreodată. Mi-ai găsit scrisoarea? Da? Mai era acolo? Bine, și te-ai dus să măninci la Nino? Ți-a plăcut? Ah, Momo, avem atît de multe să ne povestim, s-au întîmplat îngrozitor de multe între timp. Cum îți merge ție? Spune în sfîrșit și tu ceva! Dar bătrînul nostru Beppo, ce mai face? Nu l-am mai văzut de o veșnicie. Dar copiii? Ah Momo, știi, mă gîndesc de multe ori la vremea cînd eram cu toții împreună și eu vă spuneam povești. Erau vremuri frumoase. Acum e însă cu totul, cu totul altfel.

Momo încercase de mai multe ori să răspundă întrebărilor lui Gigi, dar deoarece el nu-și intrerupea deloc torentul de cuvinte fetița aștepta privindu-l. Arăta altfel decît înainte, frumos, îngrijit și mirosea plăcut. Totuși întrucîtva îi era oarecum străin.

Între timp mai coborîseră încă alte patru persoane din mașină apropiindu-se: un bărbat într-o uniformă din piele pentru șoferi și trei doamne cu fețele severe dar foarte fardate.

— S-a rănit copilul? întrebă una din ele, mai degrabă cu reproș decît îngrijorată.

— Nu, nu, nici vorbă, o asigură Gigi, s-a speriat numai.

— N-are decît să nu hoinărească prin fața porții, spuse cea de-a doua doamnă.

— Dar e Momo! strigă rizînd Gigi. E vechea mea prietenă Momo!

— Ah, va să zică există într-adevăr fetița asta? întrebă mirată cea de-a treia doamnă.

Credeam întotdeauna că e una din născocirile dumneavoastră. — Am putea anunța imediat presa și radioul! „Revederea cu domnița din basme” sau așa ceva, va impresiona nemaipomenit publicul! Am să organizez imediat! Va fi bomba sezonului!

— Nu, spuse Gigi, nu vreau.

— Dar tu, fetiço, se adresă acum prima doamnă direct către Momo și zîmbi, ție ți-ar face cu siguranță plăcere să apari în ziare, nu-i așa?

— Lăsați copilul în pace! spuse supărat Gigi.

Cea de-a doua doamnă își aruncă ochii pe ceasul brățară.

— Dacă acum nu pornim cu viteză maximă avionul nava pleca în fața nasului. Știți și dumneavoastră ce ar putea să însemne pentru noi.

— Doamne, spuse nervos Gigi, nu mai pot nici să schimb în liniște cîteva cuvinte cu Momo după atît de mult timp! Vezi tu singură, fetiço, cum nu-mi îngăduie, acești zbiri, nu-mi îngăduie!

— Oh, nouă ne e complet indiferent, declară înțepată cea de-a doua doamnă. Nu ne facem decît datoria. Sîntem plătite pentru a vă organiza programul, stimete maestre.

— Da, desigur, desigur, încuviință Gigi. Așadar să pornim acum! Știi ceva, Momo? Vii cu noi la aeroport. Putem sta de vorbă pe drum. După aceea șoferul meu te duce acasă. Vrei?

Nici nu mai așteptă să vadă ce ar avea de spus Momo, ci o trase de mîină după el pînă la automobil. Cele trei doamne luară loc pe bancheta din spate. Gigi se așeză lîngă șofer și o luă pe Momo pe genunchi. Porniră la drum.

— Așa! spuse Gigi, acum povestește-mi, Momo! Frumos totul pe rînd. Cum de ai dispărut atunci așa dintr-o dată?

Momo era gata să înceapă să povestească despre maestrul Ora și despre florile clipelor, cînd una din doamne se aplecă spre ei în față.

— Scuzați-mă, spuse doamna, dar mi-a venit chiar acum o idee extraordinară. Ar trebui s-o ducem neapărat pe Momo la agenția Public-Film. Ar fi exact starul pentru rolul de copil din povestea dumneavoastră cu vagabonzi ce urmează să fie filmată în curînd. Imaginați-vă ce știre senzațională! Momo joacă rolul lui Momo!

— Nu m-ați înțeles? întrebă răstit Gigi. Nu vreau în nici un caz să amestecați copilul în asemenea treburi!

— Chiar că nu știu ce vreți, răspunse jignită doamna. Oricare altul s-ar da în vînt după o asemenea ocazie.

— Nu sînt oricare altul, țipă Gigi dintr-o dată furios. Intorcîndu-se spre Momo mai

adaugă:

– Scuză-mă, Momo, poate că nu poți înțelege dar nu vreau cu nici un preț ca banda asta să pună gheara și pe tine.

Acum toate cele trei doamne erau jignite.

Gemînd, Gigi își duse mîna la frunte, apoi scoase o cutiuță de argint din buzunarul vestei, scoase o pilulă și o înghiți.

Timp de cîteva minute nimeni nu mai spuse nimic.

Pe urmă Gigi se întoarse spre cele trei doamne.

– Iertați-mă, murmură sleit, nu m-am referit la dumneavoastră. Am ajuns la capăt cu nervii.

– Da, da, cunoaștem asta, răspunse prima din cele trei doamne.

– Acum, continuă Gigi zîmbindu-i puțin strîmb lui Momo, nu mai vorbim decît despre noi, Momo.

– Numai o singură întrebare înainte de a fi prea tîr-ziu, se amestecă în vorbă cea de-a doua doamnă. Ajungem îndată. N-ați putea să mă lăsați să iau la repezeală cel puțin un interviu fetiței?

– Terminați! urlă Gigi exasperat la culme. *Eu* vreau să stau de vorbă cu Momo și anume în particular. E foarte important pentru mine! De cîte ori mai trebuie să v-o spun?

– Chiar dumneavoastră îmi reproșați mereu, răspunse doamna furioasă și ea acum, că nu fac o reclamă destul de eficientă pentru dumneavoastră.

– E-adevărat, se lamentă Gigi. Dar nu acum! Nu *acum!*

– E foarte regretabil, spuse doamna. E ceva ce-ar excita glandele lacrimale ale publicului, dar cum doriți. Poate putem s-o facem și mai tîrziu, atunci cînd...

– Nu! o întrerupse brusc Gigi. Nici acum și nici mai tîrziu și nicicînd. Acum vă rog să tăceți din gură în timp ce stau de vorbă cu Momo!

– Dați-mi voie! replică violent doamna, în definitiv e vorba despre publicitatea *dumneavoastră* și nu a mea! Ar trebui să vă gîndiți mai bine dacă vă puteți permite în momentul de față să renunțați la o asemenea ocazie!

– Nu, strigă Gigi cu disperare, nu mi-o pot permite! Totuși Momo nu trebuie amestecată în astfel de treburi! Iar acum – vă implor – lăsați-ne pe amîndoi în pace doar cinci minute! Doamnele tăcură. Istovit, Gigi își trecu mîna peste ochi.

– Vezi și tu – cit de departe au ajuns lucrurile cu mine, spuse Gigi hohotînd amar. Nu mai pot da înapoi, chiar dacă aș vrea. S-a isprăvit cu mine. „Gigi rămîne Gigi!” Îți mai amintești? Gigi n-a rămas însă Gigi. Îți spun un lucru, Momo, cel mai primejdios eveniment ce ți se poate întîmpla în viață este împlinirea unor visuri și dorinți fierbinți. În orice caz dacă lucrurile se petrec ca la mine. Pentru mine nu mai există nimic la ce aș putea visa. Nici chiar la voi n-aș mai putea-o învăța. Sînt sătul de toate. Privea amărît pe fereastra automobilului.

– Singurul lucru ce l-aș mai putea face acum ar fi – să tac din gură, să nu mai povestesc nimic, să amuțesc, poate pantru tot restul vieții sau cel puțin atîta vreme pînă ce voi fi fost uitat și pînă ce voi fi din nou un biet coate-goale necunoscut.

Să fii însă sărac și fără visuri – nu, Momo, ar fi un iad. De aceea e mai bine să rămîn acolo unde sînt acum. E drept că și astfel e un iad, dar cel puțin unul confortabil. – Ah, ce-mi veni să spun toate acestea? Firește că tu nu poți înțelege.

Momo nu făcea decît să-l privească. Înțelegea înainte de toate că era bolnav, bolnav de moarte. Bănuia că domnișii aveau ceva de-a face cu boala lui. Nu știa cum ar fi fost ea în stare să-l ajute tinînd seama că el nici nu dorea.

– Uite că vorbesc mereu numai despre mine, spuse Gigi, hai și povestește-mi în sfîrșit ce ți s-a întîmplat ție între timp, Momo!

În clipa aceea automobilul opri în fața aeroportului. Coborîră cu toții și se grăbiră în hala cea mare. Aci Gigi era așteptat de stewardese în uniformă. Cîțiva reporteri de ziare îl fotografiară și îi puseră întrebări. Stewardesele îl zoreau însă căci avionul urma să-și ia zborul în cîteva minute.

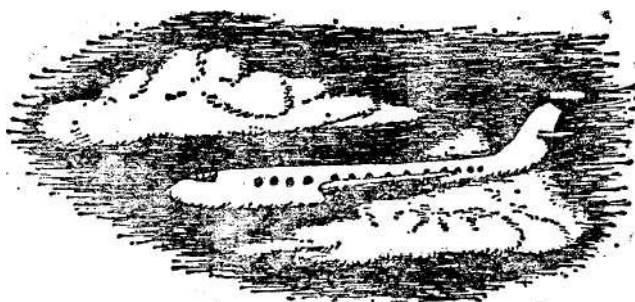
Gigi se aplecă spre Momo și o privi. Brusc îi veniră lacrimi în ochi.

– Ascultă, Momo, spuse Gigi atît de încet încît cei din jur nu-l putură auzi, rămii cu mine! Te iau cu mine în călătorie și peste tot. Locuiești la mine în casa mea cea frumoasă și te îmbraci numai cu catifele și mătăsuri, ca o adevărată mică domniță. Numai să fii lingă mine și să mă ascuți. Poate că atunci mi-ar veni din nou în minte povești adevărate, unele ca pe vremuri, știi? N-ai decît să spui da, Momo, și totul va fi fin nou în ordine. Te rog, ajută-mă!

Momo dorea foarte tare să-l ajute pe Gigi. O dorea inima pentru el. Simțea însă că în felul acela nu era bine. că el trebuia să redevină Gigi și că nu-i va folosi la nimic dacă ea n-ar mai fi Momo. Ochii ei se umplură de asemenea de lacrimi. Făcu semn, că nu se poate, clătîndu-și capul. Iar Gigi o înțelese. Dădu trist din cap și fu tras mai departe de către doamnele plătite de el însuși în acest scop. Din depărtare mai făcu o dată semn cu mîna. Momo îi făcu și ea semn cu mîna, apoi Gigi dispăru. În tot timpul întîlnirii cu Gigi, Momo nu apucase să spună nici un cu-vînt. Totuși ar fi avut atît de multe să-i spună. Avea impresia că

prin faptul că-l găsisse l-a pierdut de tot.

Se întoarse încet și se îndreptă către ieșirea din hala cea mare. Deodată tresări pătrunsă de o spaimă cumplită. O pierduse și pe Casiopeea!

Capitolul al șaisprezecelea NECAZURI DIN BELȘUG

— Acum încotro? întrebă șoferul când Momo se așază din nou în automobilul lung și elegant al lui Gigi.

Dezorientată, fetița privea drept înainte. Ce să-i spună? Unde voia să se ducă? Trebuia s-o caute pe Casiopeea. Unde? Unde și când o pierduse? În tot timpul drumului cu Gigi nu mai fusese cu ea, Momo știa precis.

Prin urmare în fața casei lui Gigi? Acum își aminti și că pe carapace apăruse cuvântul „ADIO” și pe urmă „PLEC SĂ TE CAUT”. Desigur că broasca țestoasă știuse dinainte că în curînd se vor pierde una de cealaltă. Deci acum Momo pleca s-o caute. Unde urma însă s-o caute pe Casiopeea?

— Ei, ce se aude? spuse șoferul bătînd cu degetele darabana pe volan. Mai am și altceva de făcut decît să te plimb.

— Vă rog la casa lui Gigi, răspunse Momo.

Șoferul păru surprins și spuse:

— Credeam că te duc la tine acasă. Sau vei locui cumva la noi de aci înainte?

— Nu, răspunse Momo, am pierdut ceva pe stradă. Trebuie să caut acum.

Șoferul acceptă căci în orice caz trebuia să ajungă acolo.

Cînd gosiră în fața vilei lui Gigi, Momo coborî și începu de îndată să caute pretutindeni în jur.

— Casiopeea! chema fetița mereu cu glas scăzut. Casiopeea!

— Ce cauți tu de fapt? întrebă șoferul prin fereastra automobilului.

— Broasca țestoasă a maestrului Ora, răspunse Momo, se numește Casiopeea și cunoaște întotdeauna viitorul cu o jumătate de oră mai devreme. Scrie literele pe carapacea din spinare. Trebuie s-o găsesc neapărat. Vreți să mă ajutați, vă rog?

— N-am timp de glume idioate! mîrii șoferul și trecu prin poarta care se trînti în urma automobilului.

Așadar Momo căută singură. Căută de-a lungul întregii străzi, dar nu găsi nici urmă de Casiopeea.

— Poate a și pornit pe drumul spre acasă, gîndi Momo, spre vechiul amfiteatru.

Prin urmare Momo porni încet înapoi pe același drum pe care și venise. Cerceta fiecare ungher de zid și căuta în fiecare rigolă. Mereu striga numele broaștei țestoase. Zadarnic.

Momo ajunse abia tîrziu noaptea la vechiul amfiteatru. Aici cercetă de asemenea cu mare grijă peste tot, în măsura în care era posibil pe întuneric. Nutrea sfios speranța că printr-o minune broasca țestoasă ar fi sosit înaintea ei acasă, dar desigur lucrul nici nu era posibil avînd în vedere cît de încet umbla.

Momo se virî în pat. Iar acum era într-adevăr pentru prima dată singură de tot.

Următoarele săptămîni Momo le petrecu rătăcind fără nici un țel prin marele oraș și căutîndu-l pe Beppo Măturătorul. Deoarece nimeni nu știa să-i spună nimic despre locul unde s-ar afla, nu-i rămînea fetiței decît speranța disperată că drumurile lor se vor întretaia din în-tîmplare. Firește în uriașul oraș posibilitatea ca doi oameni să se întîlnească întîmplător era tot atît de infimă ca și cea prin care un mesaj închis într-o sticlă și aruncat în valurile întinsului ocean de către un naufragiat să fie pescuit de o barcă de pescari pe un țarm îndepărtat.

Totuși se aflau poate foarte aproape, își spunea Momo. Cine știe cît de des se întîmpla ca ea să treacă tocmai într-un loc unde Beppo fusese abia de o oră, un minut, ba poate chiar cu o clipă în urmă. Sau invers, cît de des nu se putea întîmpla ca Beppo să sosească după mai

mult sau mai puțin timp în urma ei exact în aceeași piață sau la același colț de stradă. De aceea Momo aștepta adesea multe ore în același loc. Până la sfârșit trebuia să o pornească odată, altfel că devenea din nou posibil ca ei să nu se nimerească la o foarte mică diferență.

Cît de bine i-ar fi prins acum Casiopeea! Dacă ar mai fi fost cu ea ar fi putut s-o sfătuiască „AȘTEPTĂ” sau MERGI MAI DEPARTE” acum însă Momo nu știa niciodată ce să facă. Trebuia să se teamă că nu-l întâlnește pe Beppo fiindcă stătea și aștepta, trebuia de asemenea să se teamă că nu-l întâlnește fiindcă nu-l aștepta.

Îi căuta și pe copiii care înainte veniseră mereu la ea, dar niciodată nu vedea vreunul. În general nu mai vedea nici un copil pe stradă și își aminti de cuvintele lui Nino, anume că de copii are acum grijă administrația orașului.

Faptul că Momo însăși nu fu niciodată prinsă de un polițist sau de un alt adult pentru a fi dusă într-un depozit de copii se datora supravegherii secrete și neincetate de către domniile cenusii. Nu s-ar fi potrivit cu planurile lor în pivnița lui Momo. Dar ea nu știa nimic despre acestea.

În fiecare zi se ducea o dată la Nino pentru a mânca. Totuși nu izbuti niciodată să discute mai mult cu el decît la prima lor întâlnire. Nino era mereu la fel de grăbit și nu avea niciodată timp.

Din săptămîni se făcură luni, iar Momo era tot singură.

Numai o dată, stînd în amurg pe parapetul unui pod, Momo zări în depărtare pe un alt pod o persoană mică și încovoiată. Mînuia cu mare zor o mătură ca și cum ar fi fost vorba de viață și de moarte. Momo crezu că-l recunoaște pe Beppo, strigă și făcu semne cu mîna, dar omul nu-și întrerupse activitatea nici o clipă. Momo porni în fugă dar cînd ajunse la celălalt pod nu mai putu descoperi pe nimeni.

— Probabil că nici n-a fost Beppo. Își spuse Momo pentru a se consola. Nu, nici nu se poate să fi fost el. Doar știu cum mătură Beppo.

În unele zile rămînea și acasă în vechiul amfiteatru, deoarece spera că s-ar putea ca Beppo să treacă pe acolo pentru a vedea dacă ea s-a întors. Iar dacă tocmai atunci ea ar lipsi, el ar trebui desigur să creadă că tot mai e dispărută, în astfel de cazuri o chinuia din nou gîndul că tocmai acest lucru se și întîmplase, în urmă cu o săptămîină sau chiar ieri! Deci aștepta, dar desigur zadarnic. Se hotărî să deseneze cu litere mari pe peretele camerei sale: M-AM ÎNTORS, dar nimeni nu citi în afară de ea însăși.

Un singur lucru n-o părăsi tot timpul. Amintirea vie a celor petrecute la maestrul Ora, a florilor și a muzicii, îi era de ajuns să închidă ochii și să asculte în lăuntru ei pentru a i se înfățișa frumusețea strălucitoare a florilor și să audă muzica glasurilor. Ca și în prima zi era în stare să repete cuvintele și să cînte melodiile deși ele se alcătuiău din nou și nu erau niciodată aceleași.

Uneori ședea zile întregi singură pe treptele de piatră vorbind și cîntînd. Nu era nimeni acolo care s-o asculte în afară de copaci și de păsări și de vechile pietre.

Există multe feluri de singurătate, Momo însă o trăia pe aceea cunoscută doar cîtorva oameni, care totuși n-o resimțeau cu aceeași intensitate.

Avea impresia că se află ca și încuiată într-o peșteră cu comori, plină de nenumărate bogății devenind mereu mai multe și amenințînd s-o sufoce. Nu exista nici o ieșire! Nimeni nu putea pătrunde pînă la ea și nici ea nu putea face semn nimănui, atît de adînc era îngropată sub un munte de timp.

Trăia chiar unele ore cînd își dorea să nu fi auzit niciodată muzica și să nu fi văzut culorile. Totuși dacă ar fi fost pusă să aleagă, n-ar mai fi renunțat la amintirea lor pentru nimic în lume. Chiar și dacă ar fi trebuit să moară din pricina ei. Acesta era adevărul aflat acum de ea. Există bogății ce te nimicesc dacă nu le poți împărtăși și altora.

O dată la cîteva zile Momo alerga pînă la vila lui Gigi și aștepta adesea multă vreme în fața porții. Speră să-l mai vadă o dată. Între timp acceptase totul. Voia să rămînă la el, să-l asculte povestind și să vorbească cu el, indiferent dacă lucrurile vor fi din nou ca mai înainte sau ba, Poarta nu se deschise însă niciodată.

Nu trecuseră decît cîteva luni petrecute astfel și totuși era cea mai lungă vreme trăită vreodată de Momo. Căci adevăratul timp nu poate fi măsurat cu ornicul sau cu un calendar.

De fapt nu se poate povesti nimic despre o asemenea singurătate. Poate va fi suficient să mai spunem un singur lucru: Dacă Momo ar fi putut găsi drumul către maestrul Ora — și a încercat adesea, — s-ar fi dus la el și l-ar fi rugat să nu-i mai atribuie nici un timp, sau să-i îngăduie să rămînă pentru totdeauna la el în casa Niciunde.

Fără Casiopeea nu era însă în stare să mai găsească i drumul. Iar broasca țestoasă era și rămînea în continuare dispărută. Sau se rătăcise pe undeva prin lume. În orice caz nu se mai întorsese.

În loc de aceasta se întîmplă cu totul altceva.

Într-o zi Momo întîlni în oraș trei copii care mai înainte veniseră mereu pe la ea. Erau Paolo și fetița Maria care obișnuia să poarte întotdeauna în brațe pe frățiorul său Dedé. Toți trei arătau foarte schimbați. Purtau un fel de uniformă cenușie iar fețele lor făceau o impresie

de încremenire și de neînsuflețire. Chiar și când Momo îi în-tîmpină plină de bucurie abia zîmbiră un pic.

– V-am căutat atît de mult, le spuse Momo cu răsufierea tăiată, veniți acum iar la mine?

Cei trei schimbară între ei o privire, apoi făcură din cap semn că nu.

– Atunci poate că miine, da? întrebă Momo. Sau poimiine?

Din nou cei trei făcură semn că nu.

– Haindeți, veniți iar! se rugă Momo. Înainte veneați mereu.

– Înainte! răspunse Paolo, dar acum totul e altfel. Nu mai avem voie să ne pierdem timpul fără nici un folos.

– Niciodată n-am făcut așa ceva, spuse Momo.

– Da, a fost frumos, spuse Maria, dar nu despre asta-i vorba.

Cei trei copii meraseră mai departe. Momo alergă după ei.

– Unde vă duceți acum? îi întrebă.

– La lecția de joacă, răspunse Franco. Acolo învățăm să ne jucăm.

– Ce anume învățați? întrebă Momo.

– Azi ne jucăm de-a cartelele perforate, îi explică Paolo, e un joc extrem de util dar trebuie să fii extraordinar de atent.

– Și cum e jocul?

– Fiecare din nou reprezintă o cartelă perforată. Fiecare cartelă perforată conține o mulțime de date diferite: cît de mare, ce vîrstă, ce greutate, și așa mai departe. Desigur niciodată datele reale ale fiecăruia, căci ar fi mult prea simplu. Uneori sîntem numai cifre lungi și complicate, de pildă MUX/763/y. Pe urmă ne amestecă și ne bagă într-un fișier. Apoi unul dintre noi trebuie să găsească o anumită cartelă perforată. Trebuie să pună întrebări în așa fel încît să elimine toate celelalte cartele și pînă la sfîrșit să nu mai rămînă decît aceea căutată. Cel ce izbutește cel mai repede a cîștigat.

– Și asta vă face plăcere? întrebă Momo oarecum îndoielnic.

– Nu-i vorba despre asta, spuse Maria cu teamă, nu-i voie să discutăm așa ceva.

– Atunci despre ce-i vorba? se interesă Momo.

– E important faptul că-i folositor pentru viitor, răspunse Paolo.

Între timp ajunseseră în fața porții unei case mari și cenușii. Peste ușă era o firmă cu inscripția „Depozit de copii”.

– Aș avea multe să vă povestesc, spuse Momo.

– Poate ne mai vedem cîndva, răspunse Maria cu tristețe.

În jurul lor erau mulți copii și intrau cu toții prin aceeași ușă. Cu toții arătau asemănător cu cei trei prieteni ai lui Momo.

– La tine era mult mai frumos, spuse dintr-o dată Franco. Acolo ne veneau de la sine o mulțime de idei, dar în felul acesta nu se învață nimic, așa spun ei.

– Nu puteți fugi de acolo? le propuse Momo.

Cei trei făcură semn că nu și priviră în jur să vadă dacă nu cumva a mai auzit cineva.

– Am încercat de cîteva ori, la început, șopti Franco, dar e inutil. Te prind întotdeauna din nou.

– Nu-i voie să vorbești așa, spuse Maria. În definitiv acum au grijă de noi.

Cu toții tăcură privind fix înainte. Într-un tîrziu Momo își luă inima în dinți și întrebă:

– N-ați putea să mă luați și pe mine cu voi? Sînt mereu atît de singur.

În acel moment se întîmplă ceva neașteptat. Înainte ca vreunul din copii să fi putut răspunde ceva, fură absorbiți în casă ca de o uriașă forță magnetică. În urma lor porta se trînti răsunînd puternic.

Speriată Momo observase totul. Totuși după cîteva momente se apropie de poartă pentru a suna sau a bate în ea. Voia să se roage încă o dată să fie lăsată și ea să se joace cu copiii, indiferent ce fel de jocuri ar fi. Abia făcuse însă un pas către poartă cînd încremeni de spaimă. Între ea și ușă se afla unul din domnii cenușii.

– Inutil! spuse zîmbind subțire, cu trabucul în colțul gurii. Nici nu mai încerca! Nu-i în interesul nostru să intri și tu acolo.

– De ce? întrebă Momo.

Simțea din nou răspîndindu-se în ea frigul acela cumplit.

– Fiindcă cu tine avem altceva de gînd, declară cenușiiul pufăind un rotogol de fum ce se așeză ca un laț în jurul gîtului lui Momo și nu se risipi decît foarte încet.

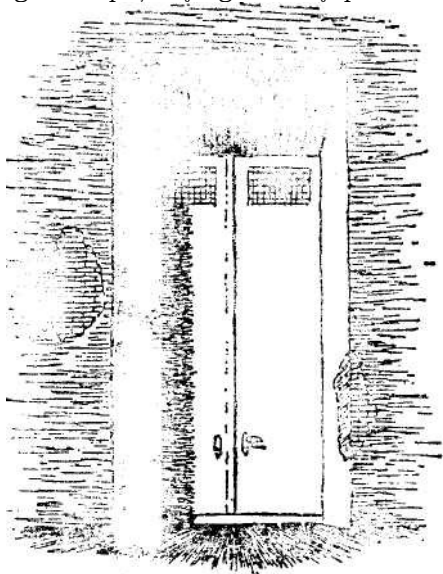
Treceau oameni pe acolo dar cu toții erau foarte grăbiți.

Momo îi arată cu degetul pe domnul cenușiu și voi să strige după ajutor dar nu izbuti să scoată nici un sunet.

– Lasă asta! spuse domnul cenușiu scoțînd un hohot de rîs lipsit cu totul de veselie și cenușiu. Tot nu ne cunoști mai bine? Tot nu știi cît de puternici sîntem? Ți-am luat pe toți prietenii. Nimeni nu te mai poate ajuta. Și cu tine însăși putem face tot ce vrem, dar te cruțăm, după cum vezi.

– De ce? izbuti cu mare greutate să spună Momo.

— Pentru că am vrea să ne faci un mic serviciu, răspuse domnul cenușiu. Dacă ești înțelegătoare poți ciș-tiga mult și pentru tine și pentru prietenii tăi. Vrei?

— Da, șopti Momo.

Domnul cenușiu zîmbi subțire.

— Atunci să ne întâlnim azi la miezul nopții pentru a sta de vorbă.

Momo dădu din cap în tăcere. Domnul cenușiu nu mai era însă acolo. Numai fumul trabucului mai plutea în aer. Nu spusese unde urmau să se întâlnească.

Capitolul al șaptesprezecelea

O MARE TEAMA ȘI O ÎNCUMETARE ÎNCA ȘI MAI MARE

Momo se temea să se reîntoarcă la vechiul amfiteatru. Cu siguranță că domnul cenușiu care voia s-o întâlnească la miezul nopții va veni acolo.

Iar la gîndul că va fi acolo singură de tot numai cu el o apuca groaza.

Nu, nu mai voia să-l revadă deloc, nici acolo și nici în altă parte. Indiferent ce-ar fi dorit să-i propună — faptul că în realitate nu urma să fie nimic bun pentru ea și pentru prietenii ei îi fusese mai mult decît limpede.

Cum ar putea însă să se ascundă de el?

Cel mai sigur i se părea că ar fi în mijlocul altor oameni. E drept că văzuse cum nimeni nu-i băga în seamă, nici pe ea și nici pe domnul cenușiu, totuși dacă ar vrea să-i facă vreun rău și ea ar striga după ajutor, atunci oamenii ar deveni atenți și ar salva-o. Își mai spunea că în afară de aceasta ar fi fost și mult mai greu de găsit în mijlocul unei mulțimi mari de oameni.

În restul după-amiezii și toată seara pînă tîrziu noaptea Momo umblă în mijlocul îmbulzelii trecătorilor prin cele mai populate străzi și piețe pînă ce reveni iar acolo unde își începuse drumul, ca într-un mare cerc. Îl mai parcurse a doua oară și a treia oară. Se lăsa purtată de curentul maselor de oameni mereu grăbiți.

Umblase însă toată ziua și începură s-o doară picioarele din pricina oboselii. Se făcu tîrziu și tot mai tîrziu, iar Momo mergea pe jumătate adormită, mai departe, tot mai departe, mai departe...

— Numai o clipă să mă odihnesc, gîndi fetița într-un tîrziu, numai o mică clipă, apoi voi putea să fiu mai atentă...

La marginea străzii se afla o motofurgetă cu trei roți unde erau încărcate cîteva lăzi și diferiți sad. Momo se sui pe furgetă și se rezemă de un sac plăcut și moale.

Își ridică picioarele obosite vîrîndu-le sub fustă. Ah, ce bine se simțea acum! Suspînă ușurată, se lipi de sac și, mai înainte de a-și da seama, adormi istovită.

Începu să viseze confuz. Îl vedea pe bătrînul Beppo folosindu-și mătura în chip de bară de echilibrare și balansîndu-se pe o frînghie, sus de tot, peste o prăpastie întunecată.

— Unde e celălalt capăt? îl auzea strigînd mereu. Nu găsesc celălalt capăt!

Într-adevăr frînghia părea nesfîrșit de lungă. Se pierdea în întuneric la amîndouă capetele.

Momo dorea din toată inima să-l ajute pe Beppo dar nu era în stare nici măcar să-i atragă atenția. Era mult prea departe, mult prea sus.

Apoi îl văzu pe Gigi scoțind din gură o nesfârșită bandă de hîrtie. Trăgea de ea și tot trăgea, dar banda de hîr-tie nu se mai termina și nici nu se rupea. Gigi se și afla pe un adevărat munte din benzi de hîrtie. I se părea lui Momo că o privește rugător ca și cum s-ar sufoca dacă nu-l ajută ea.

Voia să alege la el dar picioarele i se încurcau în benzile de hîrtie. Cu cît încerca mai tare să se elibereze cu atît mai mult se încurca în ele.

Pe urmă îi văzu pe copii. Cu toții erau plăți precum cărțile de joc. În fiecare carte erau perforate diferite modele de mici găuri. Cărțile se învîrtejeau apoi trebuiau să se rearanjeze și se ștanțau alte găuri în ele. Copiii în chip de cărți de joc plîngeau în tăcere dar erau din nou învîrtejiți și cădeau unul peste altul zornăind și huruind.

— Stați! Opriți! voia să strige Momo dar zornăitul și huruitul îi acoperi vocea slabă.

Zgomotul devenea tot mai puternic pînă ce fetița se trezi din pricina lui.

În primul moment nici nu-și dădu seama unde se află căci în jurul ei era întuneric.

Pe urmă își aminti că se urcase într-o motofurgonetă. Iar acum furgoneta pornise și motorul ei era cel ce făcea atîta zgomot.

Momo își șterse obrajii încă uzi de lacrimi. Oare unde se afla?

Probabil furgoneta pornise de mai multă vreme fără ca ea să fi băgat de seamă, căci acum se găseau într-o zonă a orașului cu totul pustie la o oră atît de tîrzie din noapte. Pe străzi nu era nici țipenie de om iar casele înalte erau cufundate în întuneric.

Furgoneta nu mergea prea repede și Momo sări din ea fără a se mai gîndi mult. Voia să se întoarcă pe străzile aglomerate unde credea că e în siguranță față de domni cenușii. Apoi își aminti însă ceea ce visase și se opri.

Zgomotul motorului se stinse treptat pe străzile întunecate și se lăsă liniștea.

Momo nu mai voia să fugă. Fugise cu speranța de a se salva. Toată vremea nu se gîndise decît la sine, la propria ei singurătate, la propria ei teamă! Totuși prietenii ei erau cei ce se găseau în nevoie. Dacă mai exista cineva în stare să-i ajute, atunci numai ea era aceea. Chiar dacă posibilitatea de a-i îndupleca pe domni cenușii să-i elibereze prietenii ar fi fost infimă, trebuia cel puțin s-o încerce.

După ce gîndi astfel simți dintr-o dată cum se petrece o transformare stranie cu ea. Sentimentul de teamă și de neajutorare fusese atît de uriaș încît luă brusc o altă întorsătură și se transformă în contrariul său. Fetița biruise încercarea. Acum se simțea atît de îndrăzneată și plină de încredere ca și cum nici o putere din lume n-ar putea să-i facă vreun rău, sau mai bine zis: nici n-o mai interesa ce s-ar putea întîmpla cu ea.

Acum *voia* să-l întîlnească pe domnul cenușiu. Voia cu orice preț.

— Trebuie să mă duc imediat la vechiul amfiteatru, își spuse. Poate că încă nu-i prea tîrziu, poate că mă așteaptă.

Era însă mai ușor de hotărit decît de îndeplinit. Fetița nu știa unde se află și n-avea nici cea mai vagă bănuială în ce direcție ar fi trebuit să pornească. Totuși plecă la întîmplare.

Alerga mai departe și mereu mai departe prin străzile întunecate și liniștea mormîntală. Deoarece era desculță nu auzea nici măcar zgomotul propriilor ei pași. De fiecare dată cînd cotea în altă stradă spera să descopere ceva ce să-i indice încotro să meargă, vreun semn pe care să-l recunoască. Nu găsea însă nimic. Nici nu putea întreba pe careva căci singura ființă întîlnită era un ciine slab și murdar căutînd ceva de mîncare într-o grămadă de gunoi; chiar și el fugi înfricoșat cînd se apropiu de el.

Într-un tîrziu Momo ajunse la o piață uriașă și goală. Nu era o piață frumoasă cu pomi sau cu fîntini, ci doar un spațiu larg și gol. Doar la margine se distingeau pe cerul nopții formele întunecate ale caselor. Momo traversă piața. Tocmai cînd ajunsesese în mijlocul ei începu să bată un ornic dintr-un turn oarecum în apropierea ei. Bătu de multe ori, prin urmare s-ar fi putut să fie miezul nopții. Dacă domnul cenușiu o aștepta acum la amfiteatru, gîndi Momo, atunci nu mai era cu puțință ca ea să ajungă la timp acolo. Iar el va pleca fără să fi rezolvat nimic. Posibilitatea de a-și ajuta prietenii va fi fost pierdută — poate pentru totdeauna!

Momo își mușcă pumnul. Ce trebuia, ce putea să mai facă acum? Nu avea nici o idee.

— Sînt aici! strigă cît putu mai tare în întuneric.

Nu avea însă nici o speranță că o va auzi domnul cenușiu. Se înșelase însă.

Căci îndată ce se stinsese ultima bătaie a clopotului? apără o lumină slabă în același timp în toate străzile care duceau din jur spre piața mare și goală. Lumina slabă se întetîi curînd. Apoi Momo își dădu seama că erau farurile multor automobile ce se apropiau acum încet din toate părțile îndreptîndu-se spre mijlocul pieții, exact de locul unde se găsea ea. Indiferent în ce direcție privea, de pre-tutîndeni o orbea lumina puternică a farurilor și trebuia să-și apere ochii cu mîna. Prin urmare soseau!

Momo nu se așteptase la o mobilizare atît de amplă. Pentru o clipă îi dispăru toată îndrăzneala. Deoarece era încercuită și nu avea pe unde fugi, se ghemui cît mai mult posibil în surtucul ei bărbătesc, mult prea mare pentru ea.

Pe urmă se gîndi însă la flori și la vocile din marea muzică și se simți alinată și

îmbărbătată.

Automobilele se apropiaseră mai mult și tot mai mult cu motoarele zbîrnîind încetșor. În sfîrșit, cu o bară lîngă alta, se opriră într-un cerc al cărui centru era Momo.

Pe urmă coborîră domnii. Momo nu putea vedea cîți erau căci rămaseră în întuneric în spatele farurilor. Simțea însă că asupra ei erau îndreptate multe priviri – priviri ce nu conțineau nimic prietenos. I se făcu frig.

Multă vreme nimeni nu spuse nici un cuvînt, nici Momo și nici vreunul dintre domnii cenușii.

Într-un tîrziu auzi glasul cenușiu:

– Prin urmare aceasta e fetița Momo care a crezut cîndva că e în stare să ne provoace.

Uitați-vă la ea, nenorocita de ea!

Cuvintelor le urmă un zgomot zornăitor semănînd de departe cu rîsetele mai multor voci.

– Atenție! spuse mai în șoaptă o altă voce cenușie, știți bine cît de primejdioasă poate fi pentru noi această fetiță. N-are nici un sens să căutăm s-o înșelăm.

Momo asculta atentă.

– Bine, spuse prima voce din întunericul din spatele farurilor, să încercăm atunci cu adevărul.

Din nou se produse o lungă tăcere. Momo simțea că domnii cenușii se temeau să spună adevărul. Părea să le ceară un efort neînchipuit de mare. Momo auzea ceva ce semăna cu un gîfuit izbucnit din multe gitlejuri.

În sfîrșit începu iar să vorbească unul din ei. Vocea venea din altă direcție dar răsuna la fel de cenușie..

– Așadar să vorbim deschis. Ești singură, biată copilă. Prietenii tăi sînt inaccesibili.

Nu mai există nimeni cu care să-ți împarți timpul.

Totul a fost premeditat. Vezi bine cît de puternici sîntem. N-are nici un rost să ni te opui. Multele ore petrecute în singurătate, ce reprezintă ele acum pentru tine? Un blestem ce te apasă, o povară ce te înăbușe, o mare ce te îneacă, un chin ce te pîrjolește. Ești izolată de toți oamenii.

Momo asculta și tăcea în continuare.

– Odată, urmă vocea, va Veni și momentul cînd nu vei mai putea îndura, miine, peste a săptămînă, peste un an. Pentru noi e totuna, n-avem decît să așteptăm. Știm bine că vei veni cîndva tîrîndu-te să ne spui: Sint gata la toate, numai să mă eliberați de această povară!

– Sau ai și ajuns cumva atît de departe? N-ai decît s-o spui.

Momo făcu din cap semn că nu.

– Nu vrei să te lași ajutată de noi? întrebă glacial vocea.

Un val de frig venea din toate părțile spre Momo, dar ea strînse din dinți și făcu semn că nu vrea.

– Știe ce reprezintă timpul, sîsii o altă voce.

– E o dovadă că a fost într-adevăr la așa-numitul, răspunse la fel de sîsiit prima voce.

Pe urmă întrebă cu glas tare:

– Îl cunoști pe maestrul Ora?

Momo afirmă dînd din cap.

– Ai fost într-adevăr la el?

Momo dădu iar din cap.

– Prin urmare cunoști și – florile clipelor?

Pentru a treia oară Momo dădu afirmativ din cap. O, cît de bine le cunoștea!

Din nou se produse o tăcere mai îndelungată. Cînd se auzi iar o voce, ea venea acum din altă direcție.

– Îți iubești prietenii, nu-i așa?

Momo afirmă dînd din cap.

– Și ai dori să-i eliberezi de sub stăpînirea noastră?

Din nou Momo dădu din cap.

– Ai putea, dacă ai vrea într-adevăr.

Momo își înfășură strîns surtucul pe trup căci tremura toată de frig.

– N-ar fi decît un fleac pentru tine să-ți eliberezi prietenii. Noi te ajutăm pe tine și tu ne ajuți pe noi. E just și echitabil.

Momo privea atentă în direcția de unde venea acum vocea.

– Am dori și noi să facem personal cunoștință cu acest maestru Ora, înțelegi? Nu știm însă unde locuiește. De la tine nu cerem mai mult decît să ne conduci pînă la el. Atîta tot. Ascultă-ne cu atenție, Momo, ca să fii pe deplin sigură că vorbim sincer cu tine și avem intenții cinstite. În schimb îți recapeți prietenii și puteți duce iar viața voastră veselă de mai înainte. Iată o ofertă avantajoasă!

Acum Momo își deschise gura pentru prima oară. Făcu un efort pentru a vorbi căci buzele îi erau ca și înghețate.

– Ce vreți cu maestrul Ora? întrebă cu încetineală.

— Vrem să facem cunoștință cu el, răspunse tăioasă vocea și frigul se înteti. Mulțumește-te cu atît.

Momo amuți și așteptă. Printre domnii cenușii se iscă o mișcare, păreau să devină neliniștiți.

— Nu te înțeleg, spuse vocea, gîndește-te la tine și la prietenii tăi! Ce-ți mai faci griji pentru maestrul Ora. Lasă-l în grija lui proprie. E destul de bătrîn ca să aibă singur grijă de sine. În afară de aceasta — dacă e destul de înțelept și se înțelege cu binele cu noi nici nu ne vom atinge de el. Altfel avem mijloacele noastre pentru a-l sili.

— La ce să-l siliți? întrebă Momo cu buzele vinete.

Brusc vocea răsună stridentă și încordată cînd răspunse:

— Ne-am săturat să tot adunăm puțin cite puțin orele, minutele și secundele oamenilor. Vrem tot timpul tuturor oamenilor. Vrem ca maestrul Ora să ni-l predea!

Îngrozită, Momo privea țintă în întuneric, într-acolo de unde venea vocea.

— Dar oamenii? întrebă fetița, ce se va întîmpla atunci cu ei?

— Oamenii, țipă vocea frîngîndu-se, sînt de multă vreme cu totul de prisos. Ei înșiși sînt de vină că lumea nu îi mai încap. Noi vom stăpîni lumea!

Acum frigul devenise atît de înspăimîntător încît Momo nu-și mai mișca buzele decît cu greutate dar nu mai era în stare să scoată nici o vorbă.

— N-avea nici o grijă, micuță Momo, continuă vocea vorbind brusc mai încet și aproape lingușitor, tu și cu prietenii tăi sînteți bineînțeles exceptați. Veți fi ultimii oameni care se vor mai juca și vor mai spune povești. Voi nu vă mai amestecați în treburile noastre iar noi vă lăsăm în pace.

Vocea amuți dar începu de îndată să vorbească din altă direcție:

— Știi bine că am spus adevărul. Ne vom ține fîgă-duiala. Iar acum ne conduci la Ora.

Momo încercă să vorbească. Frigul o făcea cît pe aci să-și piardă cunoștința. După mai multe încercări izbuti în sfîrșit să bîguie:

— Chiar dacă aș putea, n-aș face-o.

De undeva vocea întrebă amenințătoare:

— Ce înseamnă „dacă ai putea”? Poți foarte bine. Doar ai fost la Ora, deci cunoști drumul!

— Nu-l mai găsesc, șopti Momo, am încercat. Numai Casiopeea îl cunoaște.

— Cine e Casiopeea?

— Broasca țestoasă a maestrului Ora.

— Și unde e acum?

Momo, abia păstrîndu-și cunoștința, spuse cu greu:

— S-a întors — cu — mine — dar — am — pierdut-o.

Ca dintr-o mare depărtare auzea în jurul ei o învălmășeală de voci agitate. Auzea cum se strigă:

— Să se dea imediat alarma maximă! Trebuie găsită acea broască țestoasă. Orice broască țestoasă trebuie cercetată! Casiopeea trebuie găsită! Trebuie! Trebuie!

Vocile se stinseră. Se lăsă liniștea. Cu încetul Momo începu să-și revină. Stătea singură în piața largă peste care nu mai trecea decît cîte o pală de vînt rece pîrînd să vină dintr-un mare gol, un vînt oarecum cenușiu.

Capitolul al optsprezecelea CÎND PRIVEȘTI ÎNAINTE FĂRĂ A PRIVI ÎNAPOI

Momo nu știa cît timp trecuse. Ornicul din turn bătea uneori, dar Momo abia dacă-l auzea. Căldura nu-i revenea în trupul înghețat decît foarte încet. Se simțea ca paralizată și nu era în stare să ia nici o hotărîre.

Oare să se întoarcă acasă la vechiul amfiteatru și să se culce? Acum orice speranță pentru ea și pentru prietenii ei se pierduse pentru totdeauna? Căci acum înțelesese că niciodată nu va mai fi bine, niciodată.

Se mai adăuga și teama pentru Casiopeea. Ce se va întîmpla dacă domnii cenușii o vor

găsi într-adevăr? Momo începu să-și aducă amare învinuire că pomenise despre Casiopeea. Fusesse însă atât de amețită încît nici nu apucase să se gîndească mai bine.

— Poate că totuși, încerca să se consoleze Momo, Casiopeea a ajuns de mult la maestrul Ora. Da, să sperăm că nu mă mai caută. Ar fi un noroc pentru ea — și pentru mine...

În clipa aceea ceva îi atinse ușor piciorul gol. Momo se sperie și se aplecă încet pentru a vedea ce era.

În fața ei ședea broasca țestoasă! În întuneric începură să licărească literele: „SÎNT IAR ACI”.

Fără să mai stea pe gînduri Momo o apucă și o vîri sub surtuc. Apoi se ridică, ascultă și scrută întunericul din jur temîndu-se că domnii cenușii ar mai putea fi prin apropiere.

Totul rămase însă liniștit.

Sub surtuc, Casiopeea dădea violent din picioare căutînd să se elibereze. Momo o ținea strîns lipită de ea dar privi înăuntru și îi șopti:

— Te rog stai liniștită!

— „CE-I CU AIUREALA ASTA?” scria cu litere strălucitoare pe carapace.

— Nu trebuie să fii văzută! șușoti Momo.

Acum apărură pe spinarea broaștei țestoase cuvintele: „NU TE BUCURI DELOC?”

— Ba da, spuse Momo aproape hohotînd de plîns, ba da, Casiopeea, chiar foarte mult!

Apoi o sărută de mai multe ori pe nas.

Literele de pe spinarea broaștei țestoase erau evident îmbujorate cînd apăru răspunsul: „TE ROG FOARTE MULT!”

Momo zîmbi.

— M-ai căutat în toată această lungă vreme?

„FIREȘTE”

— Și cum de m-ai găsit tocmai acum și tocmai aci? „ȘTIAM DINAINTE” fu răspunsul.

Prin urmare reieșea că broasca țestoasă o căutase pe Momo toată vremea pînă acum deși știa că nu o va găsi? În acest caz nici n-ar mai fi trebuit să caute? Era din nou una din enigmaticele Casiopeei la care îi stătea mintea în loc dacă te gîndeai prea mult. În orice caz acum nu era momentul potrivit să meditezi la acea problemă.

Momo îi povesti în șoaptă broaștei țestoase cele întîmplate între timp, iar la sfîrșit o întrebă:

— Ce să facem acum?

Casiopeea ascultase cu atenție. Acum apărură pe carapace cuvintele: „MERGEM LA ORA”

— Acum? strigă foarte speriată Momo. Ei te caută peste tot. Numai aici nu sînt. N-ar fi mai înțelept să rămînem aici?

Pe spinarea broaștei țestoase scria numai: „ȘTIU, MERGEM”.

— Atunci, spuse Momo, vom nimeri drept în brațele lor.

„NU ÎNTÎLNIM PE NICI UNUL” fu răspunsul.

Ei bine, dacă știa atât de precis, firește că te puteai bizui pe ea. Momo o așeză jos pe Casiopeea. Pe urmă se gîndi însă la drumul lung și greu pe care umblase odată și dintr-o dată simți că nu mai are destulă putere pentru a-l mai parcurge.

— Du-te singură, Casiopeea, îi spuse încetișor, eu nu mai pot, și transmite maestrului Ora multe salutări din partea mea.

„E APROAPE DE TOT” scria pe spinarea Casiopeei.

Momo citi și privi mirată în jur. Încetul cu încetul înțelese că se află în cartierul sărăcăcios ce părea pustiit. Din acest cartier trecuseră atunci într-o zonă diferită cu casele albe și lumina stranie. Dacă așa stăteau lucrurile, poate că într-adevăr ar putea fi în stare să mai ajungă pînă la ulița Niciind și la casa Niciunde.

— Bine, spuse Momo, vin cu tine. Nu s-ar putea să te port însă în brațe ca să mergem mai repede?

„NU DIN PĂCATE” era scris pe spinarea Casiopeei.

— De ce trebuie neapărat să te tîrăști tu însăși pe jos? întrebă Momo.

Atunci apăru răspunsul enigmatic: „DRUMUL E ÎN MINE”.

Cu aceste cuvinte broasca țestoasă se puse în mișcare iar Momo o urmă, încet, încet, și cu pași mici.

Abia dispăruse fetița împreună cu broasca țestoasă într-una din străduțele alăturate că și începu forfota în umbrele întunecate ale caselor din jurul pieții. Acesta fu străbătută de un foșnet pîrîitor ca un fel de chicotit mut. Erau domnii cenușii care pîndiseră și ascultaseră din umbră toată scena. O parte din ei rămăsese locului pentru a spiona fetița. Fuseseră nevoiți să aștepte multă vreme, dar nici ei nu bănuiseră că așteptarea lor va fi încununată de un asemenea succes întrecînd toate așteptările lor.

— Uitați-vă cum pleacă, șopti o voce cenușie. Să punem mîna pe ele?

— În nici un caz, șușoti altă voce. Le lăsăm să plece.
— Cum așa? întrebă prima voce. Trebuie să prindem broasca țestoasă. Cu orice preț, așa ni s-a spus.

— Exact. Și pentru ce avem nevoie de ea?

— Pentru a ne conduce la Ora.

— Întocmai. E ceea ce face chiar acum. Nici n-avem nevoie s-o silim. O face de bună voie — chiar dacă nu intenționat.

Din nou adie un chicotit mut printre umbrele întunecate din jurul pieții.

— Înștiințați imediat toți agenții din oraș. Căutarea poate înceta. Cu toții să ni se alăture nouă. Totuși cu cea mai mare băgare de seamă, domnilor 1 Nimeni dintre noi să nu le taie drumul. Pretutindeni să aibă cale liberă. Nu trebuie să întâlnească pe nici unul dintre noi. Iar acum, domnilor, să urmărim în liniște pe cele două călăuze ale noastre, din fericire lipsite de orice bănuială!

Așa se făcu că Momo și Casiopeea într-adevăr nu întâlneau în cale pe nici unul din urmăritorii lor. Căci oriunde își îndreptau pașii, urmăritorii le ocoleau și dispăreau la timp pentru a li se alătura colegilor lor în spatele fetei și al broaștei țestoase. Un cortegiu mereu crescând de domni cenușii, ascunși pe după ziduri și colțuri de case urmărea fără zgomot drumul celor două fugare.

Momo era atât de obosită cum nu mai fusese niciodată în viața ei. Uneori credea că în momentul următor va cădea și va adormi. Pe urmă se mai străduia însă să mai facă un pas și încă unul. Și atunci se simțea puțin mai bine pentru foarte scurtă vreme.

Numai dacă broasca țestoasă nu s-ar fi tîrît atât de îngrozitor de încet! Dar nu se putea schimba cu nimic acest fapt. Momo nu mai privea nici la dreapta și nici la stînga, ci numai la propriile ei picioare și la Casiopeea.

I se părea că trecuse o veșnicie pînă cînd observă că strada de sub picioarele ei se luminează. Momo își ridică pleoapele ce i se păreau grele ca plumbul și privi în jur.

Da, ajunseseră în sfîrșit în acel cartier al orașului unde se răsplinea lumina ce nu era nici revărsatul zorilor și nici amurgul și unde toate umbrele se îndreptau în direcții diferite. Casele cu ferestrele negre se înălțau orbitor de albe și inaccesibile. Iar acel moment ciudat nereprezentînd nimic altceva decît un ou uriaș pe un soclu de piatră neagră era tot acolo.

Momo prinse curaj căci acum nu mai putea trece prea multă vreme pînă ce vor fi ajuns la maestrul Ora.

— Te rog, îi spuse Casiopeei, nu putem merge puțin mai repede?

„CU CÎT MAI ÎNCET, CU ATÎT MAI REPEDE” fu răspunsul broaștei țestoase. Se tîra mai departe, parcă și mai încet decît înainte. Iar Momo își dădu seama — la fel ca data trecută — că aici înaintau mai repede tocmai datorită mersului încet. Era ca și cum strada le lunecă sub picioare cu atât mai repede cu cît mergeau mai încet.

Căci acesta era secretul cartierului alb al orașului: Cu cît pășeau mai încet, cu atât mai repede te mișcai din loc, iar cu cît te grăbeai mai tare, cu atât mai încet înaintai. Era un lucru pe care domnii cenușii nu-l știuseră atunci cînd o urmăreau cu trei automobile pe Momo. Astfel le scăpase Momo.

Atunci!

Acum lucrurile stăteau însă altfel. Căci acum nici un voiau s-o ajungă din urmă pe fetița cu broasca ei țestoasă. Acum le urmau pe amîndouă la fel de încet precum mergeau și ele. Așadar descoperiră și acel secret. În urma celor două fugare străzile albe se umpleau cu încetul de oastea domnilor cenușii. Deoarece și ei aflaseră acum cum trebuiau să se miște aici, mergeau chiar ceva mai încet decît broasca țestoasă, apropiindu-se astfel tot mai mult. Era ca o întrecere de alergare inversă, o cursă a încetinelii.

Drumul ducea cruciș și curmeziș prin străzile de vis, pătrunzînd tot mai adînc în interiorul cartierului alb al orașului. În cele din urmă a fost atins colțul uliței Niciicînd.

Casiopeea cotise și alerga spre casa Niciunde.

Momo își aminti că în acea străduță nu putuse înainta pînă ce nu se întorsese și mersese de-a-ndăratelea. De aceea făcu și acum la fel.

Inima era cît pe-acî să i se oprească de spaimă.

Ca un zid cenușiu și umblător se apropiau hoții de timp, unul lîngă altul, umplînd întreaga lățime a străzii, un șir după altul, cît vedeai cu ochii.

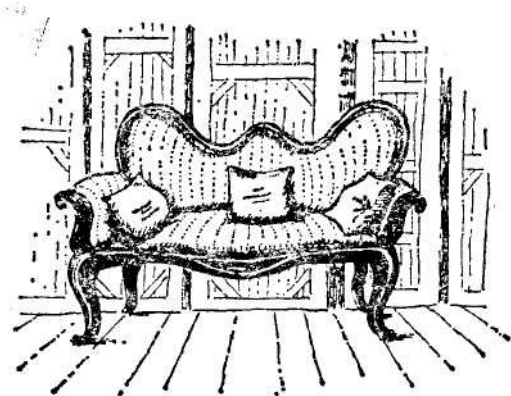
Momo scoase un țipăt dar nu fu în stare să-și audă propriul glas. Alerga de-a-ndăratelea pe strada Niciicînd cu ochii larg holbați spre oastea domnilor cenușii ce o urmăreau.

Acum se petrecu din nou ceva ciudat. Cînd primii urmăritori încercară să pătrundă în strada Niciicînd se destrămară efectiv în neant în fața ochilor lui Momo. Mai întîi dispăreau mîinile lor întinse înainte, apoi picioarele și trupurile iar la sfîrșit și obrazurile pe care se vedea o expresie surprinsă și îngrozită.

Momo nu fusese singura care observase ce se petrece, ci firește și ceilalți domni cenușii ce se îmbulzeau în urma celor dintîi veniți. Cei din față se propteau împotriva mulțimii celor ce urmau și pentru moment se produse un fel de încăierare între ei. Momo le vedea fețele

furioase și pumnii ridicați amenințător. Nici unul nu îndrăzni însă s-o urmărească mai departe.

Pe urmă Momo ajunse în sfârșit la casa Niciunde. Poarta cea mare și grea din metal verde se deschise. Momo se repezi înăuntru, fugi prin gangul cu statuile de piatră, deschise ușa micuță din celălalt capăt, se strecură prin ea, alergă prin sala cu nenumăratele ceasuri spre odăița dintre pendulele cu picior, se trânti pe canapeaua gingașă și își ascunse obrazul sub o pernă pentru a nu mai auzi și vedea nimic.

Capitolul al nouăsprezecelea ASEDIAȚII TREBUIE SĂ IA O HOTĂRÎRE

O voce coborită vorbea.

Momo se dezmeticea cu încetul din profunzimile somnului fără vise. Se simțea minunat de odihnită și înviorată. Auzi cum vocea spunea:

— Copilul n-are nici o vină, dar tu, Casiopeea, cum de ai putut face una ca asta?

Momo deschise ochii. Lîngă măsuța din fața canapelei ședea maestrul Ora. Cu fața mîhnită privea în fața sa, într-acolo unde ședea broasca țestoasă:

— Nu puteai să-ți inchipui că cei cenușii vă vor urmări?

„NU ȘTIU DECÎT DINAINTE, apărui pe spinarea Ca-siopeei, NU GÎNDESC”.

Maestrul Ora dădu din cap suspinînd:

— Ah, Casiopeea, Casiopeea — uneori ești o enigmă chiar și pentru mine!

Momo se așeză.

— Ah, micuța noastră Momo s-a trezit! spuse prietenos maestrul Ora. Sper că te simți bine acum?

— Foarte bine, mulțumesc, răspunse Momo, scuzați-mă, vă rog, că am dormit aici.

— Nu-ți face nici o grijă, răspunse Ora, totul e în ordine. Nu-i nevoie să-mi explici nimic.

În măsura în care n-am observat singur totul prin ochelarii mei Vedetot, m-a mai informat și Casiopeea.

— Ce-i cu domnii cenușii? întrebă Momo.

Maestrul Ora își scoase din haină o batistă mare albastră:

— Ne asediază. Au înconjurat casa Niciunde din toate părțile. Adică atît cît au putut să se apropie.

— Dar nu pot să intre pînă la noi? întrebă Momo.

Maestrul Ora își suflă nasul:

— Nu, nu pot. Ai văzut chiar tu că se destramă în neant dacă intră în ulița Niciînd.

— Din ce cauză? se interesă Momo.

— Se datorează forței de suucțiune a timpului, răspunse maestrul Ora. Știi doar, nu-i așa, că acolo trebuie făcut de-a-ndărătelea. Căci în jurul casei Niciunde timpul curge invers. De obicei lucrurile se desfășoară astfel încît timpul intră în tine. Prin faptul că ai tot mai mult timp în tine, îmbătrînești. În ulița Niciînd timpul iese însă din tine. S-ar putea spune că ai întinerit în timp ce ai trecut pe acolo. Nu prea mult, ci numai atît timp cît ți-a trebuit ca să traversezi strada.

— Nu mi-am dat deloc seama, spuse mirată Momo.

— Desigur, îi explică zîbind maestrul, pentru un om nu înseamnă prea mult deoarece el e cu mult mai mult decît timpul pe care-l conține. La domnii cenușii situația e însă alta. Ei se compun numai din timp furat. Acela iese din ei cît ai bate din palme cînd se află în curentul suucțiunii de timp, la fel ca și aerul dintr-un balon plesnit. Doar că de pe urma balonului rămîne cel puțin invelișul iar de pe urma lor nu rămîne nimic.

Momo gîndea încordată, și după un timp întrebă:

— N-ar fi posibil să se potrivească lucrurile astfel încît tot timpul să se desfășoare invers? Vreau să spun că numai pentru foarte scurt timp. Atunci toți oamenii ar întineri puțin, ceea ce n-ar strica nimănui, iar hoții de timp s-ar destrăma în neant.

Maestrul Ora surise:

— Desigur că ar fi foarte frumos. Din păcate nu se poate. Cele două curente se echilibrează. Dacă unul din ele se oprește, dispare și celălalt. Atunci n-ar mai exista deloc timpul...

Se opri și își împinse pe frunte ochelarii Vedetot.

— Adică... murmură apoi, se ridică și, adîncit în gînduri, se plimbă de cîteva ori în sus și în jos prin mica încăpere.

Momo îl observa cu atenție iar Casiopeea îl urmărea și ea cu ochii.

Pe urmă maestrul se așeză privind-o cercetător pe Momo.

— Mi-ai dat o idee, spuse, dar nu depinde numai de mine dacă poate fi pusă în practică.

Se întoarse către broasca țestoasă așezată la picioarele

— Casiopeea, scumpa mea! Ce e după părerea ta cel mai bun lucru de făcut în toiul unui asediu?

„LUAT MICUL DEJUN!” apără pe carapace în chip de răspuns.

— Da, spuse maestrul nu-i o idee reală!

În aceeași clipă masa fu pregătită. Sau poate că fusese toată vremea, numai că Momo nu băgase de seamă pînă atunci. În orice caz se aflau din nou acolo micile ceșcuțe aurii și tot restul dejunului strălucind auriu: cana cu ciocolată aburită, mierea, untul și franzelutele crocante.

Între timp Momo se gîndise de multe ori cu dor la toate acele bunătăți și începu de îndată să mănînce cu lăcomie. De data aceasta aproape că-i plăceau încă și mai mult decît prima dată. De altfel acum mîncă pe săturate și maestrul Ora.

După o vreme, mestecînd cu gura plină, Momo spuse:

— Ei vor să le dai întregul timp al tuturor oamenilor. N-ai să faci însă una ca asta, nu?

— Nu, fetișo, răspunse maestrul. N-am s-o fac niciodată. Timpul a început odată, și se va sfîrși odată, dar abia atunci cînd oamenii nu vor mai avea nevoie de el. De la mine domnii cenușii nu vor primi nici măcar o clipă.

— Au spus însă, continuă Momo, că te pot sili.

— Înainte de a discuta chestiunea, spuse maestrul cu mare seriozitate, aș dori să-i privești tu însăși.

Își scoase ochelarii cei mici de aur și îi întinse lui Momo care și-i așeză pe nas.

La început văzu din nou numai un vârtej de culori și de forme amestînd-o ca și prima dată. Acum îi trecu însă repede. După scurtă vreme ochii i se adaptară la ochelarii Vedetot.

Acum vedea întreaga oaste a asediatorilor!

Umăr lîngă umăr stăteau unul lîngă altul domnii cenușii într-un șir nesfîrșit. Stăteau nu numai în dreptul uliței Niciînd, ci și mai departe, tot mai departe într-un mare cerc trecînd prin cartierul cu casele albe ca zăpada și al cărui centru era casa Niciunde. Împresurarea era neîntreruptă. Pe urmă Momo mai observă încă ceva, un lucru straniu. La început crezu doar că geamurile ochelarilor Vedetot sînt aburite, sau că ea e cea care nu poate vedea limpede, căci o negură ciudată făcea ca formele domnilor cenușii să fie foarte neclare.

Pe urmă pricepu însă că acel abur nu avea nimic de-a face nici cu ochelarii și nici cu ochii ei, ci că se răspîndea acolo afară pe străzi. În unele locuri devenise dens și opac, în altele abia începea să apară. Domnii cenușii stăteau nemișcați. Ca întotdeauna fiecare avea pe cap pălăria sa tare și rotundă, servieta în mînă, iar în gură îi fumega micul trabuc cenușiu. Norii de fum nu se risipeau însă ca de obicei în aerul obișnuit. Aici, unde nu sufla nici o adiere, fumul se prelingea în aerul sticlos în chip de văluri vîscoase ca și pînzele de păianjen, se tîra peste străzi urcînd pe fațadele caselor albe și se întindea în lungi flamuri de la o ieșitură de zid la alta. Se încheaga într-o ceață scîrboasă, albastră-verzuie care se îngrămădea încet dar statornic, înălțîndu-se tot mai mult și înconjurînd casa Niciunde din toate părțile precum un zid ce creștea neconținut.

Momo mai văzu cum din cînd în cînd soseau alți domni trecînd în rînd în locul celor ce erau înlocuiți. De ce se petreceau însă toate acestea? Ce plan urmăreau hoții de timp? Fetișă își scoase ochelarii privindu-l întrebător pe maestrul Ora.

— Ai văzut destul? întrebă maestrul. Atunci dă-mi te rog ochelarii înapoi.

În timp ce-și punea ochelarii, urmă:

— M-ai întrebat dacă ei mă pot sili la ceva. Pe mine însumi nu mă pot atinge, după cum știi și tu acum. Pot însă să le facă oamenilor un rău mult mai cumplit decît tot ce le-au făcut pînă acum. Astfel încearcă să mă constringă.

— Un rău și mai cumplit? întrebă speriată Momo.

Maestrul Ora aprobă dînd din cap:

— Eu repartizez fiecărui om timpul său. Împotriva acestei situații domnii cenușii nu pot

face nimic. Nici nu pot opri timpul pe care-l dau eu. Pot însă să-l otrăvesc.

– Să otrăvesc timpul? întrebă consternată Momo.

– Cu fumul trabucurilor, explică maestrul. Ai văzut vreodată pe vreunul din ei fără micul său trabuc cenușiu? Desigur că nu, căci fără el n-ar mai putea exista.

– Da' ce fel de trabucuri sînt ele? se interesă Momo:

– Îți amintești de florile clipelor, spuse maestrul Ora. Ți-am spus atunci că fiecare om deține un asemenea lăcaș de aur al timpului, deoarece fiecare are o inimă. Dacă oamenii îi lasă să pătrundă acolo pe domnii cenușii aceștia izbutesc să-și însușească mereu mai multe din minunatele flori. Dar florile clipelor smulse astfel din inimile oamenilor nu pot muri, căci nu s-au trecut cu adevărat, și nici nu pot trăi, căci au fost despărțite de adevăratul lor posesor. Cu toate fibrele ființei lor tind să se întoarcă la omul căruia îi aparțin.

Momo asculta cu răsuflarea tăiată.

– Trebuia să știi, Momo că și răul își are tainele lui. Nu știu unde păstrează domnii cenușii florile furate. Știu numai atât, că prin propria lor răceală le congelează pînă ce florile devin tari precum paharele de cleștar. Astfel sînt împiedicate să se întoarcă. Pe undeva, adînc sub pămînt, trebuie să existe cămări uriașe unde se află tot timpul înghețat. Nici acolo nu mor însă florile clipelor.

Obrajii lui Momo începură să ardă de indignare.

– Din acele depozite subterane se aprovizionează domnii cenușii mereu. Smulg florilor clipelor petalele lor, le lasă să se usuce pînă ce devin tari și cenușii apoi își răsucesc din ele micile lor trabucuri. Pînă în acel moment mai e încă totuși un rest de viață în petale. Dar timpul viu nu le părăsește domnii cenușii. De aceea își aprind trabucurile și le distrug fumîndu-le. Abia în fumul lor timpul e cu adevărat mort de tot. Iar din acel timp mort al oamenilor își susțin existența.

Momo se ridicase și spuse:

– Ah, atît de mult timp mort...

– Da, zidul de fum produs de ei și care crește în jurul casei Niciunde se compune din timp mort. Încă mai e destul cer liber, eu încă mai pot trimite oamenilor timpul lor nevătămat. Totuși în momentul cînd clopotul întunecat de fum se va fi închis în jurul nostru și peste noi, se va amesteca în fiecare oră trimisă de mine cîte ceva din timpul neînsuflețit, spectral al domnii cenușii. Iar cînd oamenii primesc un asemenea timp se îmbolnăvesc, se îmbolnăvesc chiar de moarte.

Înspăimîntată, Momo se uită fix la maestrul Ora. Cu vocea scăzută îl întrebă:

– Ce fel de boală e?

– La început nu prea bagi de seamă. Într-o bună zi nu mai ai chef să faci nimic. Nimic nu te mai interesează, ești plictisit. Iar indispoziția nu dispăre, se statornicește și crește mereu. Se înrăutățește de la o zi la alta, de la o săptămînă la alta. Te simți tot mai prost dispus, tot mai gol pe dinăuntru, tot mai nemulțumit cu sine și cu lumea întregă. Pe urmă treptat dispăre chiar și acest sentiment și nu mai simți nimic. Devii indiferent și cenușiu, lumea ți se pare străină și nu te mai privește întru nimic. Nu mai există nici un fel de furie și nici entuziasm, nu te mai poți bucura și nici întrista, uiți cum să rîzi și cum să plîngi. Atunci s-a făcut frig înlăuntru și nu mai poți iubi nimic și pe nimeni. Odată ajunsă atît de departe boala a devenit incurabilă. Nu mai există nici o cale de întoarcere. Rătăcești cu fața goală și cenușie, ai devenit de o seamă cu domnii cenușii înșiși. Ba ai devenit chiar unul dintre ei. Boala se numește: Plictiseala de moarte.

Momo se cutremură.

– Prin urmare dacă nu le dai tot timpul al tuturor oamenilor, întrebă fetița, vor face astfel ca toți oamenii să devină de o seamă cu ei?

– Da, răspunse maestrul Ora, astfel vor să mă constrîngă.

Se ridică și se întoarse cu spatele.

– Am așteptat pînă acum ca oamenii singuri să se elibereze de acești ticăloși. S-ar fi putut, căci tot oamenii i-au ajutat să existe. Acum nu mai pot însă aștepta. Trebuie să fac ceva, dar nu pot singur.

O privi pe Momo:

– Vrei să-mi ajuți?

– Da, șopti Momo.

– Trebuie să te trimit într-o primejdie ce nici nu poate fi evaluată, spuse maestrul Ora. Va depinde numai de tine, Momo, dacă lumea se va opri în loc pentru totdeauna sau dacă va începe din nou să trăiască. Vrei cu adevărat să încerci?

– Da, repetă Momo și de data aceasta glasul îi era hotărît.

– Atunci fii foarte atentă la ceea ce îți spun, explică maestrul, căci va trebui să te bizui numai și numai pe tine iar eu nu te voi mai putea ajuta. Nici eu și nimeni altul.

Momo aprobă dînd din cap și privindu-l pe maestru cu cea mai mare atenție.

– Trebuie să știi, începu el, că eu nu dorm niciodată. Dacă aș adormi, în aceeași clipă ar înceta și timpul. Lumea s-ar opri. Iar dacă nu mai există timpul, nici domnii cenușii nu mai

au pe cine să fure. E drept că ar mai putea exista în continuare o vreme, avînd în vedere că au în stăpînire proviziile mari de timp. Cînd acestea vor fi fost însă consumate vor fi nevoiți să se destrame în neant.

— În acest caz, spuse Momo, totul e foarte simplu.

— Din păcate nu-i chiar atît de simplu, altfel n-aș avea nevoie de ajutorul tău, fetițo. Căci dacă nu mai există timp, nu mă mai pot nici eu trezi. Astfel lumea întregă ar rămîne nemișcată și incremenită în vecii vecilor. E însă în puterea mea să-ți dau ție, Momo, și numai ție, o floare a clipelor. Desigur că doar una deoarece *ele* înfloresc pe rînd. Prin urmare cînd tot timpul de pe lume se va fi oprit, tu singură ai mai avea la dispoziție doar o oră.

— Atunci te-aș putea trezi eu! spuse Momo.

— Numai cu atît, răspuse maestrul n-am fi rezolvat nimic, căci proviziile domnilor cenușii sînt cu mult mai mari. Într-o scurtă vreme ei n-ar fi consumat aproape nimic din ele. Prin urmare ar continua să existe și după aceea. Treburile pe care ar trebui să le rezolvi sînt cu mult mai grele! Îndată ce domniile cenușii își vor fi dat seama că timpul a încetat să mai curgă — și își vor da seama foarte curînd căci le va înceta reprovizionarea cu trabucuri — își vor intrerupe asediul și vor alerga către proviziile lor de timp. Trebuie să-i urmezi pînă acolo, Momo. După ce le-ai găsit ascunzișul trebuie să-i împiedici să mai ajungă la proviziile lor. Îndată ce li se termină trabucurile, se termină și cu ei. După aceea mai rămîne încă ceva de rezolvat, și va fi poate cel mai greu din toate. După ce a dispărut ultimul hoț de timp, trebuie să eliberezi tot timpul furat. Căci abia cînd acesta se va reîntoarce la oameni va înceta lumea să rămînă incremenită iar eu însumi mă pot trezi. Iar pentru toate acestea nu ai la dispoziție decît o singură oră.

Momo îl privea descumpănită pe maestrul Ora. Nu se gîndise la atît de multe dificultăți și primejdii.

— Vrei totuși să încerci? întrebă maestrul. E singura și ultima posibilitate.

Momo tăcea.

I se părea cu neputință să rezolve ea singură totul.

„MERG ȘI EU CU TINE!” citi dintr-o dată pe spinarea Casiopeei. Cu ce-ar fi putut să o ajute broasca țestoasă în toate problemele? Totuși era o micuță rază de lumină pentru Momo. Ideea de a nu fi cu totul singură fi dădea curaj. E drept că era un curaj lipsit de orice bază rațională dar avu efectul de a o face brusc să se decidă.

— Vreau să încerc, spuse hotărît.

Maestrul Ora o privi lung și începu să zîmbească.

— Multe vor fi mai ușoare decît crezi tu acum. Ai auzit glasurile stelelor. Nu trebuie să te temi.

Pe urmă se întoarse către broasca țestoasă și o întrebă:

— Și tu, Casiopeea, vrei să mergi cu ea?

„FIREȘTE!” Scria pe carapace. Literele dispărură și apărură cuvintele: „DOAR TREBUIE CINEVA SA AIBĂ GRIJĂ DE EA!”

Maestrul Ora și Momo își zîmbiră unul altuia.

— Va primi și ea o floare a clipelor? întrebă Momo.

— Casiopeea n-are nevoie de așa ceva, declară maestrul scărpinînd-o afectuos pe broasca țestoasă de-a lungul gîtului, ea e o ființă în afară de timp. Își poartă propriul ei timp în sinea ei. Ar putea să umble tîrîș prin lume chiar dacă totul ar fi mort pentru totdeauna.

— Bine, spuse Momo în care se trezise brusc dorința de fapte, ce trebuie să facem acum?

— Acum răspuse maestrul Ora, ne vom lua rămas bun.

Momo înghiți, apoi întrebă cu vocea scăzută:

— Nu ne vom mai revedea?

— Ne vom revedea, Momo, răspuse maestrul, dar pînă atunci fiecă oră a vieții tale îți va aduce un gînd bun din partea mea, căci rămînem prieteni, nu-i așa?

— Da, spuse Momo dînd din cap.

— Acum voi pleca, urmă maestrul Ora, dar tu n-ai voie să mă urmezi și nici să mă întreb unde mă duc. Căci somnul meu nu-i un somn obișnuit și e mai bine ca tu să nu fii de față. Încă un lucru: îndată ce am plecat trebuie să deschizi imediat cele două uși, cea mică unde e scris numele meu și cea mare din metal verde care duce afară pe ulița Nicicînd. Căci îndată ce se oprește timpul totul rămîne nemișcat și nici acele uși nu se mai pot mișca din loc prin nici o forță din lume. Ai înțeles și ai reținut totul, copila mea?

— Da, spuse Momo, dar cum să-mi dau seama cînd s-a oprit timpul?

— N-avea nici o grijă, ai să-ți dai seama.

Maestrul Ora se ridică, iar Momo se ridică și ea. O mîngîie ușor peste părul zburlit.

— Rămii cu bine, micuță Momo, îi spuse, a fost o mare bucurie pentru mine că ai stat și m-ai ascultat și pe mine.

— Le voi povesti tuturor despre tine, răspuse Momo, dar mai tîrziu.

Acum maestrul Ora arăta iar nespus de bătrîn, la fel ca atunci cînd o purtase în brațe la templul de aur, bătrîn ca un munte de piatră sau ca un copac străvechi.

Se întoarse și ieși repede din micuța cameră formată din pendule. Momo îi auzi pașii tot mai departe și mai departe pînă ce nu le mai putu deosebi de tic-tacul ceasurilor. Poate că intrase în acel tic-tac.

Momo o ridică pe Casiopeea în brațe strîngînd-o tare la piept. Cea mai mare aventură a vieții ei începuse irevocabil.

Capitolul al douăzecilea URMĂRIREA URMĂRITORILOR

În primul rînd Momo se duse și deschise mica ușă din interior unde era scris numele maestrului Ora. Pe urmă alergă repede prin gangul cu marile statui din piatră și deschise de asemenea ușa cea mare exterioară din metal verde. Fu nevoită să folosească întreaga ei putere căci canaturile uriașe erau foarte grele.

După ce termină, alergă înapoi în sala cu nenumărate ceasuri și așteptă, ținînd-o pe Casiopeea în brațe, cele ce urmau să se petreacă.

Și se porni!

Brusc avu loc un soi de cutremurare care nu făcu însă să se clatine spațiul, ci timpul, s-ar fi putut spune un cutremur de timp. Nu există cuvinte pentru a exprima cum se resimțea acesta. Evenimentul fu însoțit de un sunet cum nici un om nu a auzit vreodată pînă atunci. Era ca un suspin venit din străfundul veacurilor.

Pe urmă totul încetă.

În aceeași clipă încetă brusc mulțimea de voci ale nenumăratelor ceasuri cu tic-tacurile, zbirniiturile, sunatul și bătăile lor. Balansul limbii pendulelor se opri în poziția în care se afla. Nimic, nimic nu se mai mișca. Se răspîndi o liniște atît de desăvîrșită cum mai înainte nu domnise niciodată și nicăieri în lume. Timpul încetase.

Momo văzu că avea în mîna o minunată floare a clipei, neobișnuit de mare. Nu-și dăduse seama cum a apărut în mîna ei acea floare. Se afla acolo, simplu, ca și cum acolo ar fi fost din totdeauna.

Cu băgare de seamă, Momo făcu un pas. Într-adevăr era în stare să se miște, fără nici un efort, la fel ca întotdeauna. Pe măsută se mai aflau resturile micului dejun. Momo se așeză pe unul din fotolii dar pernele erau acum tari ca marmura și nu se mai afundau. În ceșcuța ei mai rămăsese o înghițitură de ciocolată, dar ceșcuța nu mai putea fi clintită din loc. Momo încercă să-și moaie degetul în lichidul din ceașcă, dar era tare ca sticla. Același lucru se întîmplase și cu mierea. Chiar și firimiturile de pîine de pe farfurie nu se puteau urni din loc. Nimic, nici chiar cel mai mărunt fleac nu mai putea fi schimbat acum, cînd nu mai exista timpul. Casiopeea dădea din picioare, iar Momo o privea.

„ÎȚI PIERZI TIMPUL!” scria pe carapacea din spinare.

O, doamne! Așa era. Momo se ridică în grabă. Alergă prin sală, se strecură prin ușița mică, alergă mai departe prin gang iar la ușa cea mare își aruncă o privire după colț dar se retrase în aceeași clipă. Inima începu să-i bată nebunește. Hoții de timp nu fugeau deloc! Dimpotrivă, veneau prin ulița Niciînd unde încetase acum și curentul invers al timpului, și se îndreptau spre casa Niciunde! Aceasta nu era prevăzut în plan!

Momo alergă înapoi în sala cea mare și se ascunse, cu Casiopeea în brațe, în spatele unei mari pendule cu picior.

— Nu începe prea strălucit, murmură fetița.

Apoi auzi pașii domnilor cenușii răsunînd afară în gang.

Se înghesuiră unul după altul prin ușița mică pînă ce un întreg grup se află în sală. Priveau în jur.

— Impresionant! spuse unul din ei. Prin urmare aceasta e noua noastră locuință.

— Fetița Momo ne-a deschis ușa, spuse o altă voce cenușie, am observat-o precis. E un copil înțelept! Sint foarte curios să știu cum a procedat pentru a-l convinge pe bătrîn.

O a treia voce, foarte asemănătoare, îi răspunse:

— După părerea mea așa-numitul a cedat singur. Faptul că suțiuinea timpului, a încetat în ulița Nicicînd nu poate însemna decît că el însuși a oprit-o. Prin urmare și-a dat seama că trebuie să ni se supună. Acum vom isprăvi repede cu el. Unde s-o fi ascuns?

Domnii cenușii priviră căutînd în jurul lor, pe urmă unul dintre ei spuse dintr-o dată, iar glasul său suna încă și mai cenușiu:

— Ceva nu-i în ordine, domnilor! Ceasurile! Priviți ceasurile! Toate sînt oprite. Pînă și clepsidra de aci.

— Se vede că el le-a oprit, spuse nesigur alt domn cenușiu.

— O clepsidră nu poate fi oprită! exclamă primul. Totuși, priviți, domnilor, nisipul care curgea s-a oprit în toiul căderii sale! Ceasul nici nu poate fi mișcat! Ce înseamnă toate acestea?

Încă pe cînd vorbea se auzeau pași alergînd pe gang, pe urmă un alt domn cenușiu se înghesui gesticulînd agitat prin ușiță și strigă:

— Am primit chiar acum vești de la agenții noștri din oraș. Automobilele lor s-au oprit. Totul s-a oprit. E imposibil să mai smulgi cea mai mică picătură de timp vreunui om. Întreaga noastră aprovizionare de rezervă e distrusă. Nu mai există timp! Ora a oprit timpul!

Un moment domni o liniște mormîntală. Apoi unul întrebă:

— Ce spuneteți? Aprovizionarea noastră de rezervă e distrusă? Ce ne vom face cînd trabucurile aduse cu noi vor fi consumate?

— Știți și singur ce ne vom face! strigă altul. E o catastrofă îngrozitoare, domnilor!

Acum țipau cu toții de-a valma:

— Ora vrea să ne distrugă!

— Asediul trebuie imediat întrerupt!

— Trebuie să încercăm să ajungem la depozitele noastre de timp!

— Fără automobile? Nu putem ajunge la timp! Trabucurile mele nu ajung decît pentru douăzeci și șapte de minute!

— Ale mele pentru patruzeci și opt!

— Atunci dați-mi-le încoace!

— Ați înnebunit?

— Salvați-vă care puteți!

Cu toți se repeziseră la mica ușiță și se îmbulzeau în același timp prin ea pentru a ieși. Momo putea zări din ascunzișul ei cum în panica lor se dădeau unul pe altul la o parte cu pumnii, se împingeau și se trăgeau încăie-rîndu-se tot mai violent. Fiecare voia să iasă înaintea celorlalți și lupta pentru viața sa cenușie. Își trînteau pălăriile de pe capete, se băteau între ei și își smulgeau unul altuia din gură trabucurile mici și cenușii. Cînd i se întîmpla așa ceva, fiecare părea să-și piardă brusc orice putere. Stătea locului cu mîinile întinse, cu o expresie plîngăcioasă și infrișată, devenea repede tot mai străveziu și pînă la sfîrșit dispărea. Nu rămînea nimic de pe urma lui, nici măcar pălăria sa.

Nu mai rămăseseră decît trei domni cenușii în sală astfel că izbutiră în sfîrșit să se strecoare unul după altul prin ușiță și să scape.

Momo, ținînd broasca țestoasă sub un braț iar în cealaltă mînă floarea clipei, fugi după ei. Acum totul depindea de faptul de a nu-i mai scăpa din ochi pe domnii cenușii.

Cînd ieși pe poarta mare văzu că hoții de timp alergaseră pînă la începutul uliței Nicicînd. Acolo stăteau în miezul palelor de fum alte grupuri de domni cenușii, dis-cutînd agitați și gesticulînd.

Văzînd că cei ieșiți din casa Niciunde alergau, începură și ei să alerge, alții se alipiră de fugari și în scurt timp întreaga oaste se retrăgea în debandadă. O coloană de domni cenușii ce părea fără sfîrșit fugea spre centrul orașului prin straniul cartier de vis cu casele albe ca zăpada și cu umbre ce cădeau în toate direcțiile. Prin dispariția timpului încetase firește și aici misterioasa inversare a repeziciunii cu încetineala.

Convoitul domnilor cenușii trecea pe lîngăarele monument al oului și mai departe pînă acolo unde erau primele case obișnuite, acele blocuri cenușii și dărăpănate unde locuiau oamenii ce trăiau la limita timpului. Acum și aici totul era încremenit.

Momo îi urma la o distanță potrivită pe ultimii din convoi. Astfel începu o urmărire inversă prin marele oraș, o urmărire în care mulțimea uriașă a domnilor cenușii fugea iar o fetiță cu o floare în mînă și o broască țestoasă sub braț îi urmărea.

Cît de neobișnuit arăta acum orașul! Pe partea carosabilă a străzii stăteau înșirate automobilele, în spatele volanelor ședeau nemișcați șoferii cu mîinile pe contacte sau pe claxoane (unul își atîngea tocmai fruntea cu degetul și se holba furios la vecinul său), bicicliști cu brațul întins pentru a semnala că vor să cotească, iar pe trotuare toți pietonii, bărbați, femei, copii, ciini și pisici, cu toții nemișcați și încremeniți, pînă și urmele gazelor de

eșapament.

La întretăierile străzilor agenții de circulație înțepeniseră în toiul semnalizării, cu fluierul între buze. Peste o piață, un stol de porumbei plutea nemișcat în aer. Sus de tot, peste toate celelalte, un avion stătea pe cer ca și cum ar fi fost pictat. Apa fîntinilor arăta precum gheața. Frunzele căzute din pomi rămăseseră nemișcate în văzduh. Iar un cățel care tocmai își ridicase piciorul lingă un stîlp rămăsese astfel ca și cum ar fi fost împăiat.

Domnii cenușii alergau prin orașul incremenit ca a fotografie. Momo mereu în urma lor, dar cu băgare de seamă pentru a nu fi observată de către hoții de timp. În orice caz aceștia nu mai băgau nimic în seamă căci goana lor se dovedea tot mai anevoioasă și mai trudnică.

Nu erau obișnuiți să parcurgă distanțe atît de mari în pas de alergare. Gîfiau și li se tăia răsufierea. În același timp erau obligați să-și mențină în gură micile trabucuri cenușii fără de care ar fi fost pierduți. Multora le cădeau din gură în toiul alergării și mai înainte de a le fi regăsit de pe jos, se și destrămau în văzduh.

Nu numai împrejurările exterioare făceau ca fuga lor să devină tot mai complicată, ci din ce în ce mai mult îi amenința acum primejdia din partea propriilor tovarăși de suferință. Căci unii ai căror trabucuri arseseră pînă la capăt smulgeau în disperarea lor trabucul altuia din gura sa. Astfel că numărul lor se împuțina cu încetul dar mereu.

Cei ce mai aveau cîte o mică provizie de trabucuri în servietele lor trebuiau să fie foarte atenți pentru ca ceilalți să nu bage de seamă căci altfel cei ce nu mai aveau nimic se năpusteau asupra celor mai bogați încercînd să le răpească acele comori. Aveau loc încăierări sălbătice. Cete întregi se azvîrleau unii asupra altora pentru a înșfăca din provizii. Atunci trabucurile se rostogoleau în stradă și erau strivite în tumultul iscat. Frica de a trebui să dispără de pe lume îi făcuse pe domnii cenușii să-și piardă capul cu totul.

Pe măsură ce se apropiau de centrul orașului se ivise încă ceva ce le făcea dificultăți crescînde. În unele locuri din marele oraș mulțimea de oameni era atît de compactă încît domnii cenușii nu se puteau strecura decît cu mari eforturi printre oameni, ca și cum ar fi fost copaci într-o pădure deasă. Momo, fiind micuță și subțirică trecea cu mult mai ușor. Pînă și un pufuleț plutind nemișcat în aer era atît de țepăn încă domnii cenușii aproape că își spărgeau capul de el dacă din neatenție îl loveau în fuga lor.

Era un drum lung iar Momo n-avea nici cea mai mică idee cit de lung mai avea să fie. Îngrijorată își privi floarea din mînă. Dar între timp abia înflorise pe deplin. Prin urmare nu avea încă nici un motiv de grijă.

Pe urmă se întimplă însă ceva ce o făcu pe Momo să uite imediat de toate. Într-o străduță lăturalnică îl zări pe Beppo Măturătorul!

— Beppo! strigă plină de bucurie și alergă spre el. Beppo, te-am căutat peste tot! Unde ai fast tot timpul? De ce n-ai venit niciodată? Ah, Beppo, dragul meu Beppo!

Voi să-l îmbrățișeze dar se dădu înapoi căci se lovise de el ca de un perete din fier. O durea destul de rău și în ochi i se iviră lacrimi. Hohotind de plîns stătea în fața lui privindu-l.

Statura lui atît de mărunță părea încă și mai încovoiată. Fața lui atît de blajină devenise slabă, trasă și foarte palidă. În jurul bărbiei îi crescuse o barbă albă, țepoasă și neîngrijită, deoarece nu-și mai îngăduise timpul necesar pentru bărbierit. În miini ținea o mătură veche complet tocită de mult măturat. Astfel stătea Beppo acolo, nemișcat ca și toate celelalte, privind prin micii săi ochelari spre murdăria străzii.

Prin urmare acum îl găsise în sfîrșit, acum cînd nu-i mai era cu nimic de folos pentru că el nici nu putea s-o observe. Poate că va fi ultima oară că-l mai vede. Cine putea ști cum se va sfîrși totul. Iar dacă se va sfîrși prost, bătrînul Beppo va sta în vecii vecilor nemișcat aci.

Broasca țestoasă se zbătea în brațele lui Momo.

„MAI DEPARTE!” scria pe carapacea ei.

Momo fugi înapoi pe strada principală și se sperie. Nu mai zărea pe nici unul dintre hoții de timp! Momo alergă o bucată de drum în direcția în care goniseră mai înainte domnii cenușii, dar zadarnic. Le pierduse urma!

Se opri descumpănită. Ce putea face acum? O privi întrebător pe Casiopeea.

„ÎI REGĂSEȘTI. ALEARGĂ ÎNAINTE!” era sfatul broaștei țestoase.

Ei bine, de vreme ce Casiopeea știa mai dinainte că îi va găsi pe hoții de timp, lucrul era în orice caz exact, indiferent pe ce drum va porni Momo.

Prin urmare alergă mai departe după cum îi trecea prin minte, o dată la stînga, altă dată la dreapta, alte ori drept înainte.

Între timp ajunsese în zona din partea nordică a ma-relui oraș, unde cartierele clădirilor noi cu casele mereu identice și străzile în linie dreaptă se întindeau pînă în zare. Momo alerga mai departe, tot mai departe, dar fiindcă toate casele și străzile semănau atît de perfect între ele, fetița avea impresia că nici nu se mișcă din loc și aleargă fără să înainteze.

Era un adevărat labirint, dar un labirint al ordinii și al asemănării.

Momo era cît pe aci să-și piardă curajul cînd zări din-tr-o dată un ultim domn cenușiu venind de după un colț. Șchiopăta, pantalonii îi erau sfîșiați, pălăria și servieta îi lipseau, numai între buzele lui strînse și îndirjite mai fumega restul unui mic trabuc cenușiu.

Momo îl urmări până într-un loc unde din șirul ne-sfârșit al caselor lipsea una. În locul ei se înălța un zaplaz înalt din scinduri negeluite înconjurând o arie foarte extinsă. În zaplaz era o poartă puțin crăpată și pe acolo se strecură ultimul întirziat dintre domnii cenușii.

Peste poartă se afla o placă indicatoare și Momo se opri pentru a o descifra.

Capitolul al douăzeci și unulea SFÎRȘITUL ODATĂ CU CARE ÎNCEPE CEVA NOU

Momo zăbovise cu descifrarea plăcii de avertizare.

Cînd se strecură acum prin poartă nu mai zărea nimic nici din ultimul domn cenușiu.

În fața ei se afla o imensă excavație pentru fundație cu o adîncime de vreo douăzeci, treizeci de metri. Excavatoare și ale utilaje pentru construcții erau risipite primprejur. Pe o rampă înclinată conducînd în jos spre fundul groapei fuseseră oprite cîteva camioane în cursul drumului lor. Ici și colo stăteau constructori încrămeniți în diferite poziții.

Acum încotro? Momo nu putea descoperi nici o intrare ce să fi fost folosită de domnul cenușiu. Privi spre Casiopeea, dar nici ea nu părea să știe ce rămînea de făcut mai departe. Nici o literă nu apărea pe carapacea ei.

Momo coborî în fundul excavației și privi în jur. Brusc zări încă o dată o față cunoscută. Era Nicola, zidarul, care îi pictase pe vremuri frumosul tablou cu flori pe peretele camerei ei. Desigur că și el era nemișcat, ca și toți ceilalți, dar atitudinea sa era neobișnuită. Stătea cu o mîină la gură, ca și cum i-ar striga cuiva ceva, iar cu cealaltă mîină arăta deschiderea unei uriașe conducte care ieșea chiar lîngă el din podeaua groapei de excavație. Din în-tîmplare se părea că în același timp o privește chiar pe Momo.

Momo nu rămase mult pe gînduri, luă totul drept un semn și se vîri în conductă. Abia intrase că și începu să alunece căci conducta cobora abrupt. Avea tot soiul de cotituri așa că fetița era zvîrlită încolo și înapoi ca pe un tobogan. Lunecarea vertiginoasă o ameți cu totul în timpul coborîșului adînc, tot mai adînc. Uneori era în-vîrtită în jurul ei însăși încît cădea valvîrtej cu capul înainte, însă nici broasca țestoasă și nici floarea nu-i scăpară din mîini în tot acest timp. Cu cît cobora mai adînc cu atît se făcea mai frig.

La un moment dat se și gîndi în ce mod ar mai putea vreodată să iasă de acolo, dar mai înainte de a ajunge să-și facă griji, conducta luă sfîrșit într-un gang subteran.

Aci nu mai era întuneric. Domnea o penumbră cenușie ce părea că pornește chiar din pereți.

Momo se ridică în picioare și alergă mai departe. Deoarece era desculță pașii ei nu făceau nici un zgomot, spre deosebire de cei ai domnului cenușiu pe care îi auzea acum din nou în fața ei. Urmări sunetul pașilor.

Din gang se ramificau în toate părțile alte ganguri, o întregă rețea subterană care, după cum se părea, se extindea sub întregul cartier de blocuri noi.

Pe urmă auzi un zgomot confuz de voci. Se duse într-acolo și privi cu băgare de seamă pe după un colț.

În fața ochilor avea o sală uriașă cu o masă imensă pentru ședințe. În jurul mesei ședeau în două șiruri lungi domnii cenușii — sau, mai bine zis, grămăjoara ce mai rămăsese din ei. Cît de ponosiți arătau acum ultimii hoți ai timpului! Costumele le erau zdrențuite, aveau vîntăi și zgîrieturi pe cheliile lor cenușii iar fețele le erau schimonosite de frică.

Numai trabucurile lor mai ardeau încă.

Momo văzu că în fund de tot, în peretele din spate al sălii, o ușă blindată enormă era puțin deschisă. Un frig glacial venea din sală. Deși știa bine că nu-i va folosi la nimic, se ghemui pe jos învelindu-și picioarele goale în fustă.

Auzi cum unul din domnii cenușii care ședea în capul mesei de ședințe, drept în fața ușii blindate, spunea:

— Trebuie să gospodărim cu mare economie proviziile, noastre căci nu știm pentru cât timp vor trebui să ne ajungă. Trebuie să ne restrângem.

— Nu mai sîntem decît puțini! strigă altul. Proviziile ajung pentru ani de zile!

— Cu cât începem mai devreme să economisim, continuă impasibil primul vorbitor, cu atît mai mult vom putea rezista. Știți bine, domnilor, la ce mă gîndesc cînd spun că trebuie să economisim. E cu totul suficient dacă numai *cîtiva* dintre noi supraviețuiesc acestei catastrofe. Trebuie să privim lucrurile în mod realist! Așa cum ședem aci, domnilor, sîntem prea mulți! Trebuie să ne reducem considerabil numărul! E o poruncă a înțelepciunii. Acum îmi permit să vă rog, domnilor, să faceți numărătoarea.

Domnii cenușii făcură numărătoarea. După aceea președintele scoase o monedă din buzunar și declară:

— Vom trage la sorti. Cifra înseamnă că domnii cu numerele pereche rămîn. Pajura înseamnă că rămîn cei cu numerele nepereche.

Aruncă banul în sus și-l prinse în mînă.

— Cifră! strigă. Domnii cu numerele pereche rămîn, cei cu numerele nepereche sînt solicitați să se destrame fără întîrziere!

Un geamăt mut străbătu rîndurile păgubașilor dar nici unul nu se opuse.

Hoții de timp cu numerele pereche le luară celorlalți trabucurile iar osîndiții se destrămară în neant.

— Iar acum, grăi președintele în tăcerea ce se lăsase, vă rog să repetați același lucru încă o dată.

Aceeași procedură înfiorătoare se repetă a două, a treia și chiar a patra oară. În sfîrșit nu mai rămăseseră decît șase din toți domnii cenușii. Ședeau cite trei față în față la capul mesei și se priveau glacial.

Momo privise înfiorîndu-se cele petrecute. Își dăduse seama că de fiecare dată cînd se micșora numărul domnilor cenușii frigul îngrozitor se mai reducea simțitor. În comparație cu situația de mai înainte acum era aproape suportabil.

— Șase, spuse unul dintre domnii cenușii, e un număr urît.

— Ajunge acum, răspuse unul de pe partea cealaltă a mesei, n-are nici un sens să reducem încă și mai mult numărul nostru. Dacă noi șase nu vom izbuti să supraviețuim catastrofei, atunci nu vor izbuti nici trei.

— Nu-i chiar așa, spuse altul, dar dacă va fi nevoie avem timp să discutăm chestiunea. Vreau să spun, mai tîrziu.

Cîtva timp se lăsă tăcerea, apoi unul spuse:

— Ce bine că ușa spre cămările cu provizii era tocmai deschisă cînd a început catastrofa. Dacă în momentul decisiv ar fi fost închisă, nici o putere din lume n-ar mai fi putut s-o deschidă acum. Am fi fost pierduți.

— Din păcate nu aveți întru totul dreptate, domnul meu, răspuse altul. Prin faptul că poarta e deschisă, se reduce frigul din camerele de congelare. Încetul cu încetul florile clipelor se vor dezgheța. Știți foarte bine cu toții că în acel moment noi nu le mai putem împiedica să se întoarcă acolo de unde au venit.

— Sînteți de părere, întrebă al treilea, că frigul nostru nu mai e suficient pentru a menține congelate proviziile noastre?

— Din păcate nu mai sîntem decît șase, răspuse cel de-al doilea domn, și puteți calcula singur cît mai putem rezista. Mi se pare că ne-am cam pripit reducînd atît de riguros numărul nostru. Nu vom cîștiga nimic de pe urma acestei acțiuni.

— Trebuia să ne decidem pentru una din cele două posibilități, strigă primul domn, și ne-am decis.

Din nou se lăsă tăcerea.

— Prin urmare s-ar putea ca acum să ședem astfel ani de zile fără să facem nimic altceva decît să ne păzim unul pe celălalt, spuse unul. Trebuie să vă mărturisesc că e o imagine destul de dezolantă.

Momo chibzui. Desigur că n-avea nici un sens să tot șadă aci și să aștepte în continuare. Prin urmare dacă nu vor mai exista domnii cenușii, florile clipelor se vor dezgheța de la sine. Pentru moment mai existau însă domnii cenușii. Și vor exista mai departe dacă ea nu întreprindea nimic. Ce putea oare să facă avînd în vedere că ușa spre cămările cu provizii era deschisă iar hoții de timp se puteau servi după pofta inimii?

Casiopeea dădea din piciorușe și atunci Momo o privi.

„ÎNCHIZI UȘA” scria pe carapace.

— Nu se poate, șopti Momo, doar e încremenită.

„ATINGI CU FLOAREA" fu răspunsul.

— Pot s-o mișc din loc dacă o ating cu floarea clipei? șușoti fetița.

„O VEI FACE" scria pe carapace.

De vreme ce Casiopeea o știa mai dinainte, desigur că așa se va și întâmpla. Momo o depuse pe Casiopeea cu băgare de seamă pe podea. Apoi își ascunse sub haină floarea clipei care între timp se cam ofilise și nu mai avea prea multe petale.

Fără a fi zărită de către cei șase domni cenușii izbuti să se bage sub masa lungă de ședințe. Acolo alergă în patru labe pînă ce ajunse la celălalt capăt al mesei.

Acum ședea printre picioarele hoților de timp. Inima îi bătea gata să se spargă.

Încet, încet, scoase floarea, o luă între dinți și se strecură, tot în patru labe, printre scaune fără ca vreunul din domnii cenușii s-o vadă.

Ajunse pînă la ușa deschisă, o atinse cu floarea și totodată o împinse și cu mîna. Ușa se răsuci fără nici un zgomot în balamale, se roti în adevăr și se închise cu un pocnet. Zgomotul fu repetat de mai multe ecouri atît în sala mare cît și în miile de ganguri subterane.

Momo sări în picioare. Domnii cenușii care nu se gîndiseră nici de departe că în afară de ei s-ar fi putut ca vreo altă ființă să fie exceptată de la imobilizarea completă, ședeau încremeniți de spaimă pe scaune și se holbau la fetiță.

Fără a mai sta pe gînduri, Momo fugi pe lîngă ei spre ieșirea din sală. Acum își reveniră însă și domnii cenușii și porniră în goană după ea.

Auzi cum unul din ei strigă:

— E fetița aceea îngrozitoare! E Momo!

— Nu se poate! strigă altul. Cum de se poate mișca?

— Are o floare a clipei! urlă al treilea.

— Și cu ea a putut să miște ușa? întrebă al patrulea.

Al cincilea își plesni furios fruntea cu palma:

— Am fi putut face și noi la fel! Doar avem destule flori!

— Am avut, am avut! zberă al șaselea, dar acum ușa s-a închis! Nu mai e decît o singură scăpare. Trebuie să punem mîna pe floarea fetei căci altfel s-a isprăvit cu noi.

Între timp Momo dispăruse pe undeva prin gangurile ce se ramificau mereu. Desigur că pe aci domnii cenușii se descurcau însă mai bine. Momo alerga în toate direcțiile, uneori aproape nimerea drept în brațele unuia ce o urmărea, dar izbutea mereu să scape.

Casiopeea participa și ea în felul ei la luptă. E drept că nu putea umbla decît foarte încet, dar deoarece știa întotdeauna dinainte încotro vor alerga următorii, ajungea din timp la locul dorit și le împiedica drumul astfel că cei cenușii lunecau peste ea și se rostogoleau pe jos. Cei ce veneau în urmă cădeau peste cei culcați pe jos și astfel broasca țestoasă salvă de mai multe ori fetița cît pe aci gata să fie prinsă. Firește că de multe ori ea însăși se lovi de perete fiind nimerită de cite un picior. Faptul n-o împiedică însă să facă în continuare exact ceea ce știa mai dinainte că va face.

În cursul urmăririi, cîțiva dintre domnii cenușii, zăpăciți de lăcomia după floarea clipei, își pierdură trabucurile din gură și se destrămară în neant. Pînă la sfîrșit nu mai rămaseră decît doi din ei.

Momo se refugiase înapoi în sala cea mare cu masa lungă. Cei doi hoți de timp o fugăreau în jurul mesei dar nu erau în stare s-o ajungă din urmă. Apoi se despărțiră și alergară în direcții opuse.

Acum nu mai exista nici o scăpare pentru Momo. Stătea înghesuită într-un colț al sălii privind plină de frică spre cei doi urmăritori ai ei. Ținea floarea strîns lipită de trup. Numai trei petale sclipitoare erau prinse de ea.

Primul urmăritor voia tocmai să întindă mîna spre floare cînd cel de-al doilea îl trase înapoi.

— Nu, țipă el, floarea e a mea! A mea!

Cei doi se porniră să se tragă înapoi unul pe celălalt. Totodată primul îi zvîrli din gură trabucul celui de-al doilea, acesta se învîrți în jurul său cu un vaiet fantomatic, deveni străveziu și dispăru. Acum ultimul domn cenușiu se îndreptă către Momo. În colțul gurii îi mai fumea un rest mititel din trabuc.

— Dă încoace floare, spuse gîfînd și totodată îi căzu din gură restul cel mititel de trabuc și se rostogoli departe. Cenușiu se trînti pe jos și căută să-l prindă cu brațul întins, dar nu fu în stare să ajungă pînă la el. Își îndreptă fața cenușie spre Momo, se ridică cu mare efort puțin întinzîndu-și mîna tremurîndă și șoptind:

— Te rog, te rog fetiță dragă, dă-mi floarea!

Momo mai stătea încă ghemuită în colț, își strîngea floarea la piept și nefiind în stare să spună nici un cuvînt, făcu din cap semn că nu i-o dă.

Ultimul domn cenușiu dădu încet din cap și murmură:

— E bine — e bine — că acum — totul — a trecut...

Pe urmă dispăru și el.

Uluită, Momo se uita fix la locul unde fusese culcat. Acolo umbla însă acum Casiopeea

pe a cărei spinare scria: „DESCHIZI UȘA”.

Momo se duse la ușă, o atinse din nou cu floarea clipei de care nu mai atirna decât o singură și ultimă petală, și deschise larg cele două canaturi.

Odată cu dispariția ultimului hoț de timp trecuse și frigul. Cu ochii mari, uimiți, Momo intră în uriașele cămări cu provizii. Nenumărate flori ale clipei stăteau înșirate aici pe rafturi nesfârșite precum potirele de cleștar, iar una era mai minunat de frumoasă decât alta și nici una nu semăna cu celelalte — sute de mii, milioane de ore de viață. Se făcea mai cald și tot mai cald ca într-o seră.

În timp ce se desprindea ultima petală din floarea lui Momo, începu brusc un fel de furtună. Întregi nori de flori ale clipei se învîrteceau în jurul ei și pe lângă ea. Era ca o furtună caldă de primăvară dar o furtună de timp eliberat.

Momo privea în jurul ei ca în vis și o zări pe Casiopeea pe jos în fața ei. Pe carapacea din spinare scria cu litere strălucitoare: „ZBOARĂ ACASĂ, MICUȚA MOMO, ZBOARĂ ACASĂ!”

A fost ultima dată cînd Momo a mai văzut-o pe Casiopeea. Căci acum furtuna florilor se înteeți de nedescris, deveni atît de puternică încît Momo fu ridicată în văzduh și purtată mai departe ca și cum ar fi fost ea însăși o floare, în afară, afară din gangurile întunecate, sus peste pămînt și sus peste marele oraș. Zbura peste acoperișuri și turnuri într-un uriaș nor de flori ce creștea și tot creștea mereu. Era ca un dans zburdalnic după o muzică în-cîntătoare, plutind în sus și în jos și rotindu-se în jurul ei.

Pe urmă norul din flori începu să coboare încet și domol iar florile cădeau precum fulgii de nea peste lumea încremenită. La fel ca și fulgii de nea se topeau lin devenind din nou nevăzute pentru a se întoarce într-acolo unde era în realitate locul lor: în inimile oamenilor.

În același moment timpul începu din nou, totul se clinti din loc și se mișcă din nou. Automobilele circulau, agenții de circulație fluierau, porumbeii zburau și cățelul de lângă stîlp își depuse pîrîiașul.

Oamenii nici nu băgaseră de seamă că lumea se oprise pentru un răstimp. Căci de fapt nici nu trecuse nici un timp între oprire și noul început. Totul trecuse pentru ei precum o clipire a ochilor.

Totuși ceva era altfel decât înainte. Dintr-o dată toți oamenii aveau nesfârșit de mult timp. Firește că toată lumea era extrem de mulțumită de acest lucru dar nimeni nu știa că de fapt era propriul său timp economisit și care se întorsese acum la el în chip miraculos.

Cînd își veni din nou în fire, Momo se regăsi pe o stradă. Era tocmai străduța lăturalnică unde îl zărise mai înainte pe Beppo și iată că mai era acolo! Stătea cu spatele spre ea, sprijinit de mătură și privind dus pe gînduri, întocmai ca mai înainte. Dintr-o dată nu se mai grăbea, deloc și nu-și putea explica nicicum de ce se simțea brusc atît de liniștit și plin de speranță.

— S-ar putea, gîndea bătrînul, că am și economisit cele o sută de mii de ore și am eliberat-o pe Momo.

Chiar în aceeași clipă cineva îl trase încetișor de haină, el se întoarse și micuța Momo se afla în fața lui.

Desigur nu există cuvinte în stare să descrie fericirea revederii. Amîndoi plîngeau și rideau cu schimbul și sporovăiau în continuu de-a valma și firește tot soiul de prostii, așa cum se întîmplă de obicei cînd ești beat de fericire. Mereu se îmbrățișau din nou iar trecătorii se opreau, se bucurau și ei și rideau și plîngeau împreună cu cei doi, căci acum aveau cu toții destul timp pentru așa ceva.

Într-un tîrziu Beppo își luă pe umăr mătura căci se înțelege de la sine că nici nu se mai gîndea să lucreze în acea zi. Astfel porniră braț la braț prin oraș, acasă la vechiul amfiteatru. Fiecare din ei avea nespuse de multe de povestit celuilalt.

În marele oraș se putea vedea ceea ce de multă vreme nu se mai văzuse: copiii se jucau în mijlocul străzii iar conducătorii automobilelor, nevoiți să aștepte, îi priveau zîmbind, unii chiar coborau și intrau în joc. Pretutindeni erau opriți oameni vorbind prietenos între ei și întrebînd amănunțit despre sănătatea celuilalt. Cine mergea la muncă mai avea vreme să admire florile dintr-o fereastră sau să hrănească o păsărică. Medicii aveau acum timp să se ocupe atent de fiecare bolnav în parte. Muncitorii puteau să lucreze liniștiți și cu dragoste față de munca lor, căci nu mai era nevoie să obțină cît mai mult într-un timp cît mai scurt. Fiecare putea să consacre lucrului atît timp cît îi trebuia și dorea, căci de aci înainte era suficient timp pentru toate.

Mulți oameni n-au aflat niciodată cui i se datora totul și ce se întîmplase cu adevărat în acele momente ce li s-au părut doar o clipire a ochilor. Probabil că cei mai mulți oameni nici n-ar fi crezut. Numai prietenii lui Momo au știut și au crezut.

Căci în acea zi cînd micuța Momo și bătrînul Beppo s-au întors la vechiul amfiteatru, erau cu toții adunați acolo așteptînd. Gigi Ghidul, Paolo, Massimo, Franco, fetița Maria cu frățiorul mititel Dedé, Claudio și toți ceilalți copii, Nino birtașul cu Liliana, nevasta lui cea grasă și cu sugarul, Nicola zidarul, și toți oamenii din împrejurimi care mai înainte veniseră mereu și pe care Momo îi ascultase. Pe urmă a avut loc o serbare atît de veselă cum numai prietenii lui Momo știau să petreacă și care ținu atît de mult pînă ce străvechile stele apărură

pe cer.

După ce s-au potolit și exploziile de bucurie și îmbră-țișările și strinsul mîinilor și risetele și strigătele invălmășite, se așezară cu toții de jur împrejur pe treptele de piatră acoperite cu iarbă. Se făcu o liniște deplină.

Momo veni în mijlocul rotondei. Se gîndi la glasurile stelelor și la florile clipei.

Începu să cînte cu glasul limpede.

În casa Niciunde maestrul Ora, trezit din primul și unicul său somn de către timpul reîntors, ședea pe scăunașul de lingă măsuța cea gingașă și o privea zîbind pe Momo și pe prietenii ei prin ochelarii Vedetot. Maestrul era încă foarte palid și arăta ca și cum abia s-ar fi însănătoșit după o boală grea. Ochii îi străluceau însă.

Simți că ceva îi atinge piciorul. Își scoase ochelarii și se aplecă. În fața lui se găsea broasca țestoasă.

— Casiopeea, îi spuse cu drag scărpinînd-o pe gît, amîndouă ați procedat foarte bine.

Trebuie să-mi povestești totul căci de data aceasta n-am putut să vă privesc.

„MAI TÎRZIU” scria pe carapace. Casiopeea strănută:

— Nu cumva ai răcit? întrebă îngrijorat maestrul Ora.

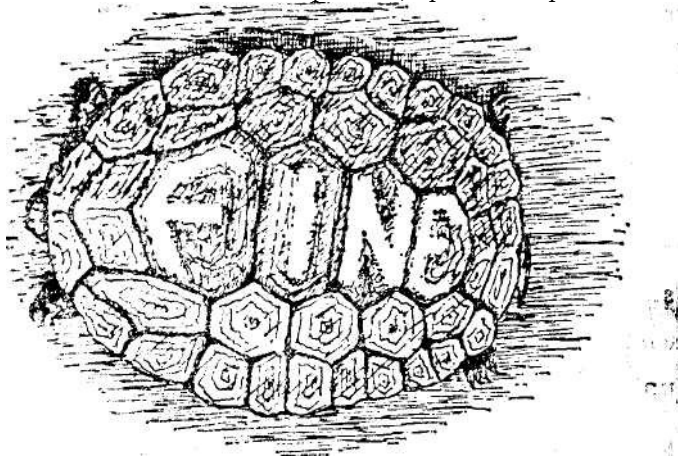
„CHIAR STRAȘNIC!” răspunse Casiopeea.

— Probabil din cauza frigului domnilor cenușii, spusa maestrul. Îmi închipui că ești foarte istovită și ai dori ca mai întii să te odihnești cum trebuie. Prin urmare te poți retrage liniștită.

„MULȚUMESC” scria pe carapace.

Pe urmă Casiopeea plecă șchiopătînd pentru a-și căuta un colțisor liniștit și întunecat.

Își trase înăuntru capul și cele patru piciorușe iar pe spinarea ei, invizibile pentru toți în afară de cei ce au citit această poveste, apărură treptat literele:

SCURTA POSTFAȚĂ A AUTORULUI

Poate că unii dintre cititorii mei mai au pe inimă multe întrebări de pus. Mă tem însă că nu-i voi putea ajuta cu nimic. Trebuie să mărturisesc că am scris întreaga poveste din memorie, așa cum mi-a fost povestită și mie. Nu i-am cunoscut personal nici pe micuța Momo și nici pe vreunul din prietenii ei. Nu știu ce li s-a întîmplat în continuare și nici cum le merge acum. Iar în ceea ce privește marele oraș, nici eu însumi nu am nici un fel de informații, ci numai presupuneri.

Singurul lucru pe care aș dori să-l mai adaug e următorul:

Pe atunci mă aflam tocmai într-o lungă călătorie (în care mă mai aflu în continuare) cînd într-o noapte am avut în compartimentul meu de tren un călător ciudat. Era ciudat în măsura în care mi-a fost complet imposibil să-i bănuiesc vîrsta. La început am crezut că șed în fața unui moșneag, dar în curînd mi-am dat seama că desigur m-am înșelat, căci tovarășul meu de drum îmi apărea acum foarte tînăr. Totuși această impresie s-a dovedit și ea curînd o eroare.

În orice caz el e cel ce mi-a istorisit în timpul lungii călătorii de noapte întreaga poveste.

După ce a terminat, am tăcut amîndoi cîtva timp. Pe urmă călătorul enigmatic a mai adăugat o frază pe care nu trebuie s-o ascund cititorului.

— V-am povestit toate ca și cum s-ar fi și întîmplat. Aș fi putut să povestesc de asemenea ca și cura totul se va întîmpla abia în viitor. Pentru mine nu-i o deosebire prea mare.

Probabil că la următoarea stație o fi coborît, căci după o vreme mi-am dat seama că sînt singur în compartiment. Îmi pare rău că de atunci nu l-am mai întîlnit pe povestitor.

Dacă întîmplător l-aș mai întîlni însă vreodată aș dori să-l întreb multe.